

**PERALIHAN DAN PENGEKALAN BAHASA
TAMIL DALAM KALANGAN MASYARAKAT
TAMIL DI KUCHING, SARAWAK**

SELVAJOTHI @ PILLAI RAMALINGAM

FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK

**UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2017

**PERALIHAN DAN PENGEKALAN BAHASA TAMIL
DALAM KALANGAN MASYARAKAT TAMIL DI
KUCHING, SARAWAK**

SELVAJOTHI @ PILLAI RAMALINGAM

**TESIS DISERAHKAN SEBAGAI MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI IJAZAH DOKTOR FALSAFAH**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2017

UNIVERSITY OF MALAYA
PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN

Nama: **SELVAJOTHI @ PILLAI RAMALINGAM**

No. Pendaftaran/Matrik: **THA120003**

Nama Ijazah: **IJAZAH DOKTOR FALSAFAH**

Tajuk Kertas Projek/Laporan Penyelidikan/Disertasi/Tesis (“Hasil Kerja ini”):

**PERALIHAN DAN PENGEKALAN BAHASA TAMIL DALAM KALANGAN
MASYARAKAT TAMIL DI KUCHING, SARAWAK**

Bidang Penyelidikan:

SOSIOLINGUISTIK

Saya dengan sesungguhnya dan sebenarnya mengaku bahawa:

- (1) Saya adalah satu-satunya pengarang / penulis Hasil Kerja ini;
- (2) Hasil Kerja ini adalah asli;
- (3) Apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hakcipta telah dinyatakan dengan sejelasnya dan secukupnya dan satu pengiktirafan tajuk hasil kerja tersebut dan pengarang/penulisnya telah dilakukan di dalam Hasil Kerja ini;
- (4) Saya tidak mempunyai apa-apa pengetahuan sebenar atau patut semunasabahnya tahu bahawa penghasilan Hasil Kerja ini melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain;
- (5) Saya dengan ini menyerahkan kesemua dan tiap-tiap hak yang terkandung di dalam hakcipta Hasil Kerja ini kepada Universiti Malaya ("UM") yang seterusnya mula dari sekarang adalah tuan punya kepada hakcipta di dalam Hasil Kerja ini dan apa-apa pengeluaran semula atau penggunaan dalam apa jua bentuk dan dengan apa juga cara sekalipun adalah dilarang tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis dari UM;
- (6) Saya sedar sepenuhnya sekiranya dalam masa penghasilan Hasil Kerja ini saya telah melanggar suatu hakcipta hasil kerja yang lain sama ada dengan niat atau sebaliknya, saya boleh dikenakan tindakan undang-undang atau apa-apa tindakan lain sebagaimana yang diputuskan oleh UM.

Tandatangan Calon

Tarikh

Diperbuat dan sesungguhnya diakui di hadapan,

Tandatangan Saksi

Tarikh

Nama:

Jawatan:

PERALIHAN DAN PENGEKALAN BAHASA TAMIL DALAM KALANGAN MASYARAKAT TAMIL DI KUCHING, SARAWAK

ABSTRAK

Kajian ini membincangkan fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching, Sarawak. Kajian ini adalah bertujuan untuk mengetahui situasi sebenar amalan penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching dan pengaruh faktor etnolinguistik dalam menentukan fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977) telah digunakan untuk menganalisis data kajian. Kerangka teori ini mengandungi dua pendekatan iaitu pendekatan sosiologi dan pendekatan sosiopsikologi yang mampu mempengaruhi vitaliti sesuatu bahasa. Kedua-dua pendekatan ini merupakan elemen penting dalam bidang kajian sociolinguistik. Sementara itu, Teori Analisis Domain (Fishman, 1972) juga telah digunakan bagi menentukan tahap penggunaan bahasa dalam lima domain yang merentasi tiga kumpulan umur.

Metodologi campuran iaitu kaedah kuantitatif dan kualitatif telah digunakan bagi menyempurnakan kajian ini (Creswell, 2014). Kedua-dua kaedah ini telah membekalkan data melalui lima instrumen iaitu borang kaji selidik (254 orang responden), temu bual (13 orang informan), rakaman audio (41 rakaman), pemerhatian (14 aktiviti) dan penelitian dokumen (15 dokumen). Bagi menghuraikan faktor-faktor sosiologi data diperoleh daripada Jabatan Statistik Malaysia, laporan daripada kerajaan negeri, laman web, surat khabar, majalah, temu bual pemimpin, jurnal, buku, dan pemerhatian pengkaji. Data yang dikumpulkan daripada instrumen-instrumen ini telah memberikan dapatan yang kukuh iaitu vitaliti bahasa Tamil berada pada tahap sederhana.

Daripada aspek sosiopsikologi pula, tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching adalah juga pada tahap sederhana. Dapatan juga menunjukkan penggunaan bahasa Tamil mempunyai vitaliti tinggi dalam dua domain utama iaitu domain agama dan domain keluarga. Secara umumnya, domain-domain yang berasaskan aktiviti keagamaan dan kebudayaan mempunyai tahap vitaliti yang tinggi. Dapatan sosiopsikologi ini selari dengan dapatan sosiologi iaitu menunjukkan tahap sederhana dalam vitaliti bahasa Tamil. Bagi pendekatan sosiologi, faktor geografi dan sokongan institusi memainkan peranan yang sangat penting dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Faktor status dan demografi pula melemahkan kedudukan bahasa Tamil di Kuching. Faktor geografi ini menjamin vitaliti yang tinggi kerana masyarakat Tamil Kuching banyak menerima manfaat daripada hubungan geolinguistik berbanding dengan masyarakat Tamil dari Semenanjung Malaysia.

Kajian ini disimpulkan bahawa vitaliti bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil Kuching berada pada tahap sederhana. Masyarakat Tamil di Kuching sedar walaupun bahasa Inggeris dan bahasa Melayu penting untuk tujuan pendidikan dan pekerjaan, tetapi bahasa Tamil juga perlu dijadikan sebagai bahasa warisan budaya serta bahasa untuk amalan keagamaan dan kebudayaan. Selain itu, vitaliti sederhana ini juga dipengaruhi oleh identiti linguistik yang ditampilkan oleh mereka dalam interaksi harian khususnya dari segi penggunaan istilah budaya, leksikal, fonologi, variasi diglosia dan istilah persaudaraan yang membezakan kumpulan masyarakat Tamil ini daripada kumpulan etnik lain di Sarawak mahupun masyarakat Tamil di Semenanjung.

LANGUAGE SHIFT AND MAINTENANCE OF TAMIL LANGUAGE AMONG KUCHING TAMILS IN SARAWAK

ABSTRACT

This study focuses the phenomenon of language shift and maintenance of Tamils in Kuching, Sarawak. The study conducted to identify the actual situation of the Tamil language practices in determining the occurrence of language transition. The main objective of this study was to examine the level of Tamil language usage and the ethnolinguistic factors that influence the language shift and maintenance phenomenon of Tamil language in Kuching.

Ethnolinguistic Vitality Theory (Giles et al., 1977) was used to analyse the data that was collected via secondary resources such as Statistical Department of Malaysia, reports from the state government, websites, newspapers, magazines, interviews of leaders, journals, books and researcher's observation. The theoretical framework consists of two approaches namely, sociological and social-psychological approach (data was analysed via Domain Analysis Theory by Fishman, 1972) that could affect the vitality of a language, thereby reflecting the language situation whether to move towards transition or maintenance.

This study utilised the mix methodology of quantitative and qualitative technique (Creswell, 2014). The totals of five instruments were used to determine the patterns of language usage. Among them were the questionnaires (254 respondents), interviews (13 informants), audio recordings (41 recordings), observations (14 events) and research documents (15 documents). In furtherance of identify enthologistic factors, Instruments such as surveys, reports, government documents and observations were used. The data

collected from these instruments have provided an overview of the state of Tamil language and identity that either could be maintained or not in the situation of intergroup relation in Kuching.

As for the socio-psychology, the use of Tamil language among Kuching Tamils is moderate level. The findings showed that the use of the Tamil language has high vitality in two main domains which are religion and family domain. Generally, domains that are based on the religions and cultural activities have recorded a high level of vitality. These findings are accurate with the findings obtained in respect to the sociology based on a theoretical framework of Ethnolinguistic Vitality that also recorded moderate level. Under the sociological approach, factors such as geographical and institutional support which plays an important role in the maintenance of Tamil language in Kuching. On the other hand, status and demographic factor have weakened the position of the Tamil language in Kuching. The geographical factor ensures high vitality due to benefit received from Tamils in Peninsula of Malaysia.

The present study concluded that the vitality of the Tamil language showed by the Tamil community in Kuching is still satisfactory due to moderate level of usage. Tamil people are aware with the fact that English and Malay are important languages for education and employment. However, they still apply Tamil language as the language of cultural heritage and religion practices. In addition, vitality is also influenced by the linguistic identity displayed by them such code switching, dioglosic variation, phonological variation, lexical variation, cultural terms, kinship terms and linguistic landscape which distinguish the Tamil community group from other ethnic groups in Sarawak and also other Tamils from peninsula of Malaysia.

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi pujian dan syukur kepada Tuhan yang Maha Esa atas limpahan dan kurnia yang dianugerahkanNya pada sebelum, semasa dan sesudah tesis ini disempurnakan.

Sekalung penghargaan diucapkan kepada Penyelia saya Dr. Sheena Kaur Jaswant Singh atas segala panduan dan kerjasama yang telah diberikan. Ucapan ribuan terima kasih yang tidak terhingga juga dirakamkan kepada En. Supramani Shoniah atas kesempatan yang diberikan untuk menimba ilmu serta pengalaman yang tidak ternilai harganya. Terima kasih juga saya ucapkan kepada bekas penyelia saya, Dr. R. Krishnan yang telah banyak memberikan input awal tentang tajuk kajian saya. Begitu juga kepada pakar-pakar dalam bidang kajian ini yang sudi meluangkan masa bersama saya untuk menjayakan penulisan tesis ini iaitu Prof. Dr. Maya David Khelmani, Prof. Madya Dr. Mohana Kumari Nambiar (Universiti Malaya), Dr. Mohamed Pitchai (Singapore Ministry of Education), Prof. Dr. Karunakaran dan Prof. Dr. Sam Mohan Lal (CIL, India), atas bantuan untuk memperkukuhkan lagi teori yang diguna dalam kajian ini. Sesungguhnya jasa kalian akan dikenang selamanya.

Sekalung penghargaan juga buat En.T.Komarusamy yang berjawatan Penghulu, atas jasa beliau yang banyak membantu dalam mengaturkan temu janji di samping input tentang masyarakat Tamil di Kuching yang tidak terhingga banyaknya.

Ribuan terima kasih juga diucapkan kepada Dr. Hari Krishnan yang telah membantu saya untuk menyempurnakan analisis SPSS, En. Isai Amuthan dan Pn.Pushpa yang tidak pernah jemu membantu menjalankan semakan silang, Dr. Malarvili dan Dr. Thanalachimie yang sudi membantu mengukuhkan lagi bahagian metodologi serta

Sivanesan Anthony, Shuresh Raju, Kabilan dan Kavi Maran bagi pemformatan teks dan Nur Izzah bagi proses suntingan.

Ucapan terima kasih ini juga ingin saya berikan kepada rakan-rakan saya, En. Elantamil, En. Manokaran, Pn. Sumadi yang sentiasa memberikan kata-kata semangat dan motivasi kepada saya untuk menyiapkan tesis ini.

Akhir sekali ingin saya ucapkan jutaan terima kasih kepada semua ahli keluarga saya lebih-lebih lagi buat isteri tercinta, Kavitha Maslamany. Begitu juga buat anak-anak yang disayangi, Tamilselvan, Kavinmugilan, dan Kaviyaalini yang terpaksa berjauhan dengan saya sepanjang tempoh tesis ini disempurnakan.

Selvajothi Ramalingam

KANDUNGAN

PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN	ii
ABSTRAK	iii
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vii
KANDUNGAN	ix
SENARAI RAJAH	xviii
SENARAI JADUAL	xix
SENARAI LAMPIRAN	xxv
BAB 1 : PENDAHULUAN	1
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang Kajian.....	1
1.2.1 Masyarakat Tamil di Malaysia	1
1.2.2 Masyarakat Tamil di Sarawak	3
1.2.3 Perbandingan Masyarakat Tamil di Semenanjung dan Sarawak	6
1.2.3.1 Latar Sosiosejarah	6
1.2.3.2 Latar Sosioekonomi	8
1.3 Situasi Bahasa di Sarawak.....	10
1.4 Bahasa Tamil.....	12
1.4.1 Status Bahasa Tamil dalam Pendidikan, Media dan Politik.....	13
1.4.2 Bahasa Tamil dalam Budaya, Agama dan Sosial	14
1.5 Mengapakah Masyarakat Tamil Dipilih untuk Kajian ini?	15
1.6 Pernyataan Masalah.....	17

1.7 Tujuan Kajian.....	19
1.8 Persoalan Kajian.....	20
1.9 Signifikasi Kajian.....	20
1.10 Skop dan Limitasi.....	22
1.11 Organisasi Bab	22
BAB 2 : KAJIAN LITERATUR.....	25
2.1 Pengenalan	25
2.2 Peralihan Bahasa dan Pengekalan Bahasa	25
2.2.1 Peralihan Bahasa	26
2.2.2 Pengekalan Bahasa	30
2.2.3 Pembentukan Identiti.....	31
2.2.4 Identiti Etnik dan Bahasa Ibunda	33
2.2.5 Sikap Terhadap Bahasa	35
2.2.6 Peralihan Kod dan Campuran kod.....	36
2.2.7 Vitaliti Bahasa	38
2.3 Teori-teori Berkaitan PaPkB	39
2.3.1 Teori Ekologi Bahasa	39
2.3.2 Indikator Vitaliti Etnolinguistik	43
2.3.3 Teori Akomodasi Bahasa	44
2.3.4 Teori Analisis Domain	46
2.3.5 Teori Identiti Sosial	49
2.3.6 Teori Vitaliti Etnolinguistik	50
2.3.6.1 Faktor Status	53

2.3.6.2 Faktor Demografi	55
2.3.6.3 Faktor Sokongan Institusi	58
2.3.6.4 Faktor Geografi	60
2.4 Kajian Mengenai Peralihan dan Pengekalan Bahasa	61
2.4.1 Kajian-kajian lepas di Luar Negara	62
2.4.2 Kajian-kajian Lepas Dalam Negara.....	66
2.5 Pandangan Umum Mengenai Teori-teori PaPkb.....	72
2.5.1 Teori-teori Gabungan atau Lanjutan	72
2.5.1.1 Integrasi.....	73
2.5.1.2 Lanjutan	73
2.5.2 Teori yang digunakan dalam kajian ini	75
2.6 Kesimpulan.....	75
BAB 3 : METODOLOGI	77
3.1 Pengenalan	77
3.2 Rekabentuk Kajian	77
3.2.1 Kerangka Teori	79
3.2.1.1 Teori Vitaliti Etnolinguistik	79
3.2.1.2 Analisis Domain.....	80
3.3 Kaedah Sikronik	82
3.4 Instrumen.....	82
3.4.1 Borang kaji selidik.....	83
3.4.2 Temu bual.....	87
3.4.2.1 Temu Bual Berstruktur	87

3.4.2.2 Temu Bual Semi Berstruktur	88
3.4.3 Rakaman Audio	89
3.4.4 Pemerhatian	91
3.4.5 Penelitian Dokumen	95
3.5 Kajian Rintis.....	96
3.5.1 Kebolehpercayaan dan Kesahan.....	98
3.5.1.1 Kebolehpercayaan.....	98
3.5.1.2 Kesahan.....	100
3.6 Prosedur Kiraan Skor dan Penetapan Tahap.....	101
3.7 Prosedur Persampelan	102
3.7.1 Sampel Borang Kaji Selidik	103
3.7.2 Sampel Temu bual.....	105
3.7.2.1 Sampel untuk Temu bual Berstruktur	106
3.7.2.2 Sampel Semi Struktur	107
3.7.3 Sampel Rakaman Audio	107
3.7.4 Sampel Pemerhatian	108
3.7.5 Sampel Penelitian Dokumen	110
3.8 Analisis Data	111
3.9 Etika Kajian.....	113
3.10 Kesimpulan.....	114
BAB 4 : TAHAP PENGGUNAAN BAHASA TAMIL.....	115
4.1 Pengenalan	115
4.2 Analisis Data	117

4.5.1	Tahap Penguasaan Bahasa dalam Kalangan Masyarakat Tamil	150
4.5.2	Penguasaan Bahasa Tamil Merentasi Generasi	152
4.6	Sikap Terhadap Bahasa Tamil.....	154
4.7	Rumusan Dapatan Kajian.....	169
4.7.1	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga	169
4.7.1.1	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Generasi Sama	170
4.7.1.3	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Generasi Muda.....	171
4.7.2	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Sosiobudaya	172
4.7.3	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Agama	173
4.7.4	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Media.....	174
4.7.5	Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Kawan.....	176
4.7.6	Penguasaan Bahasa Tamil	177
4.7.7	Sikap Terhadap Bahasa Tamil.....	180
4.8	Kesimpulan.....	183
BAB 5	: CORAK PENGGUNAAN BAHASA TAMIL	185
5.1	Pengenalan	185
5.2	Data Temu bual	185
5.2.1	Domain keluarga	187
5.2.1.1	Corak Penggunaan Bahasa dalam Keluarga Mengikut Status Sosioekonomi	193
5.2.2	Domain kawan.....	195
5.2.3	Domain agama.....	198
5.3	Data Rakaman Audio	202
5.3.1	Pilihan Bahasa dalam Rakaman Audio	203

5.3.2	Kadar Peralihan Kod dan Campuran Kod	205
5.3.3	Rakaman Situasi Formal dan Tidak Formal	216
5.4	Pemerhatian	220
5.5	Penelitian Dokumen	228
5.6	Rumusan Dapatan Kajian.....	232
5.6.1	Temu bual	233
5.6.2	Rakaman Audio	235
5.6.3	Pemerhatian	236
5.6.4	Penelitian Dokumen	237
5.7	Kesimpulan.....	239
BAB 6	: FAKTOR ETNOLINGUISTIK DAN VITALITI BAHASA TAMI.....	241
6.1	Pengenalan	241
6.2	Faktor Status.....	242
6.2.1	Status Sosiosejarah	242
6.2.2	Status Ekonomi.....	244
6.2.3	Status Sosial.....	247
6.2.4	Status Bahasa.....	249
6.3	Faktor Demografi	250
6.3.1	Bilangan Penduduk.....	250
6.3.2	Taburan Penduduk.....	252
6.3.3	Imigrasi.....	254
6.3.4	Kadar Kelahiran Dan Kematian	255
6.3.5	Corak Perkahwinan	255

6.4	Faktor Sokongan Institusi	257
6.4.1	Sektor Pendidikan.....	257
6.4.2	Sektor Ekonomi	259
6.4.3	Sektor Media	260
6.4.4	Organisasi Bukan Kerajaan	262
6.4.4.1	Aktiviti Masa Lapang Dan Sukan.....	265
6.4.5	Perwakilan dan Organisasi politik.....	267
6.4.5.1	Polisi Kerajaan	267
6.4.5.2	Politik Bahasa	268
6.4.5.3	Perwakilan.....	269
6.4.5.4	Organisasi Politik.....	271
6.4.5.5	Organisasi Agama.....	272
6.4.5.6	Korporat	274
6.5	Faktor Geografi	278
6.5.1	Hubungan Masyarakat Tamil Kuching dengan Semenanjung	281
6.5.2	Penglibatan Orang Semenanjung Dalam Aktiviti Pemulihan Bahasa Dan Budaya.....	282
6.5.3	Geolinguistik Sebagai Faktor Penyelamat Bahasa Tamil	283
6.6	Dapatan dan Perbincangan	291
6.7	Kesimpulan.....	296
BAB 7	: BAHASA DAN IDENTITI.....	299
7.1	Pengenalan	299
7.2	Bahasa dan Identiti	299
7.3	Penyerlahan Identiti dalam Situasi Kepelbagaian Identiti	302

7.4	Identiti Linguistik Masyarakat Tamil Kuching	306
7.4.1	Peralihan kod dan Campuran kod.....	306
7.4.2	Variasi Diglosia	310
7.4.3	Variasi dalam Fonologi	314
7.4.4	Variasi dalam Leksikal	317
7.4.5	Istilah Budaya	320
7.4.6	Istilah Persaudaraan (kinship terms)	322
7.4.7	Landskap Linguistik Sebagai Identiti Linguistik	324
7.5	Perbincangan	329
7.6	Kesimpulan.....	340
BAB 8	: KESIMPULAN.....	342
8.1	Pengenalan	342
8.2	Dapatan.....	343
8.3	Implikasi Teori	349
8.4	Implikasi Kepada Masyarakat.....	353
8.5	Implikasi Dasar	355
8.6	Limitasi Kajian.....	357
8.7	Kesimpulan.....	358
	BIBLIOGRAFI.....	360
	SENARAI PENERBITAN DAN PEMBENTANGAN KERTAS	
	KERJA	378
	LAMPIRAN	380

SENARAI RAJAH

Rajah 1.1: Peta Malaysia	3
Rajah 2.1: Model Haugen.....	28
Rajah 2.2: Model Vitaliti Etnolinguistik	51
Rajah 3.1: Kerangka Teori	78
Rajah 3.2: Fungsi data dalam proses pengumpulan data.....	96
Rajah 4.1: Peta Analisis Data	116
Rajah 5.1: Corak penggunaan bahasa Tamil semasa berinteraksi	189
Rajah 5.2: Corak Penggunaan Bahasa dalam rakaman audio	204
Rajah 6.1: Carta Aliran Sokongan Institusi.....	275
Rajah 6.2: Populasi Masyarakat Tamil di Sekitar Sarawak	280

SENARAI JADUAL

Jadual 1.1: Populasi Malaysia	2
Jadual 1.2: Bilangan Penduduk Tamil di Kuching.....	4
Jadual 1.3: Penganut Agama di Sarawak	5
Jadual 1.4: Bilangan Penduduk Sarawak Mengikut Kaum	10
Jadual 3.1: Kriteria pemilihan Bahasa.....	85
Jadual 3.2: Pentafsiran Cronbach's Alpha-Nilai dan Kebolehpercayaan.....	99
Jadual 3.3: Kebolehpercayaan Instrumen Terhadap Penggunaan Bahasa	99
Jadual 3.4: Prosedur Kiraan dan Penetapan Tahap	101
Jadual 3.5: Penskoran Vitaliti etnolinguistik.....	102
Jadual 3.6: Bilangan Responden Mengikut Kumpulan Umur.....	104
Jadual 3.7: Bilangan Pemerhatian Aktiviti.....	109
Jadual 3.8: Bilangan Dokumen yang Diteliti	110
Jadual 3.9: Instrumen Kajian dan Bilangan Sampel.....	111
Jadual 4.1: Skor Min Penggunaan Bahasa Tamil Mengikut Domain	120
Jadual 4.2: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga.....	122
Jadual 4.3: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Sosiobudaya	126
Jadual 4.4: Kekerapan Penggunaan Bahasa dalam Domain Agama	128
Jadual 4.5: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil dalam Domain Media Hiburan.....	130
Jadual 4.6: Frekuensi Penggunaan Bahasa Tamil dalam Domain Media Internet	132
Jadual 4.7: Kekerapan Penggunaan Bahasa dalam Domain Kawan	133

Jadual 4.8: Skor Min Domain Keluarga Mengikut Kategori Umur	136
Jadual 4.9: Ujian ANOVA Domain Keluarga Mengikut Kategori Umur	136
Jadual 4.10: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Keluarga	137
Jadual 4.11: Skor Min Domain Sosio Budaya Mengikut Kategori Umur.....	138
Jadual 4.12: Ujian ANOVA Domain Sosio Budaya	139
Jadual 4.13: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Sosio Budaya.....	139
Jadual 4.14: Skor Min Domain Agama Mengikut Kategori Umur	140
Jadual 4.15: Ujian ANOVA Domain Agama	141
Jadual 4.16: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Agama	141
Jadual 4.17: Skor Min Domain Media Hiburan Mengikut Kategori Umur	143
Jadual 4.18: Ujian ANOVA Domain Media Hiburan	143
Jadual 4.19: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Media Hiburan	144
Jadual 4.20: Skor Min Domain Media Internet Mengikut Kategori Umur	145
Jadual 4.21: Ujian ANOVA Domain Media Internet	146
Jadual 4.22: Skor Min Domain Kawan Mengikut Kategori Umur	147
Jadual 4.23: Ujian ANOVA Domain Kawan	147
Jadual 4.24: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Kawan	148
Jadual 4.25: Tahap Penguasaan Bahasa Tamil, Bahasa Inggeris dan Bahasa.	150
Jadual 4.26: Skor Min Penguasaan Bahasa Tamil Mengikut Kumpulan Umur	152
Jadual 4.27: Ujian ANOVA Tahap Kemahiran Bahasa Tamil	153
Jadual 4.28: Rumusan Sikap Terhadap Bahasa Tamil	155
Jadual 4.29: Rumusan Item 1	156
Jadual 4.30: Pilihan untuk “Tidak” (item 1).....	157

Jadual 4.31: Rumusan Item 2	158
Jadual 4.32: Rumusan Item 2 (Bagi pilihan ‘Ya’ dan ‘Tidak’).....	159
Jadual 4.33: Rumusan item 3	160
Jadual 4.34: Rumusan item 3 (Tidak)	161
Jadual 4.35: Rumusan Item 5	162
Jadual 4.36: Rumusan Item 5 (Tidak)	163
Jadual 4.37: Rumusan item 6	164
Jadual 4.38: Rumusan Item 7	165
Jadual 4.39: Rumusan item 10	166
Jadual 4.40: Rumusan item 11	167
Jadual 4.41: Rumusan item 12	167
Jadual 4.42: Rumusan Item 13	168
Jadual 5.1: Komen dan Pendapat Tentang Domain Keluarga Respondan - Borang	188
Jadual 5.2: Perbezaan Corak Penggunaan Bahasa Mengikut Status Sosioekonomi	193
Jadual 5.3: Mengapakah Wujudnya Perbezaan Antara Tiga Elemen	196
Jadual 5.4: Panduan Membaca Data Transkripsi	206
Jadual 5.5: Rumusan Bahan Atau Ramuan Dan Cara Memasak	212
Jadual 5.6: Penggunaan Bahasa dalam ‘turn taking’ - Formal	218
Jadual 5.7: Penggunaan Bahasa Dalam ‘turn taking’ - Tidak Formal.....	219
Jadual 5.8: Penggunaan Bahasa Dalam Majlis Sosial Yang Melibatkan	222
Jadual 5.9: Senarai Dokumen dan Pilihan Bahasa	230
Jadual 6.1: Corak Pekerjaan	245

Jadual 6.2: Pendapatan Isi Rumah.....	246
Jadual 6.3: Populasi penduduk Sarawak mengikut kaum	251
Jadual 6.4: Taburan penduduk India di Sarawak	253
Jadual 6.5: Persatuan-persatuan India di Sarawak	263
Jadual 6.6: Bilangan Murid Yang Mengikuti Kelas Bahasa Tamil Komunikasi	286
Jadual 6.7: Jumlah Masa Program Tamil Dalam Media Elektronik Tempatan.....	288
Jadual 6.8: Skor Purata Mengikut Sub-varibel.....	292
Jadual 6.9: Vitaliti Bahasa Tamil Berasaskan Faktor Sosiologi	295
Jadual 7.1: Penggunaan Bahasa T dan R.....	312
Jadual 7.2: Perbezaan Fonologi antara Masyarakat Tamil Kuching Dengan Semenanjung	315
Jadual 7.3: Variasi Leksikal	318
Jadual 7.4: Istilah Budaya Etnik Tamil Kuching	321
Jadual 7.5: Penggunaan Istilah Persaudaraan.....	323
Jadual 7.6: Bilangan Papan Tanda, Baner, Rumah yang Diteliti	325
Jadual 7.7: Corak Penggunaan Bahasa Dari Perspektif Lanskap Linguistik ..	326

TRANSLITERASI

Vowel

அ	ஆ	இ	ஈ	உ	ஊ	எ	ஏ	ஐ	ஒ	ஔ	ஔ
a	ā	i	ī	U	Ū	e	ē	ai	o	ō	au

Konsonen

க	ச	ட	த	ப	ற
ka	Ca	ṭa	ta	pa	ra
க்	ச்	ட்	த்	ப்	ற்
k	C	ṭ	t	p	r

ங	ஞ	ண	ந	ம	ன
ṅa	Ña	ṇa	na	ma	ṇa
ங்	ஞ்	ண்	ந்	ம்	ன்
ṅ	Ñ	ṇ	n	m	ṇ

ய	ர	ல	வ	ழ	ள
ya	Ra	La	va	ḷa	ḷa
ய்	ர்	ல்	வ்	ழ்	ள்
y	R	L	v	ḷ	ḷ

SENARAI SIMBOL DAN SINGKATAN

ADUN	:	Ahli Dewan Undangan Negeri
BR1M	:	Bantuan Rakyat 1 Malaysia
BTSK	:	Bahasa Tamil Sekolah Kebangsaan
EGIDS	:	Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale
IAK	:	Indian Association of Kuching
ICK	:	Indian Chamber of Kuching
ISKCON	:	International Society For Krishna Consciousness
KIMMA	:	Kesatuan India Muslim Malaysia
KIUT	:	Kuching Indian Undergraduate Team
MHS	:	Malaysia Hindu Sangam
MIC	:	Malaysian Indian Congress
NGO	:	Non Governmental Organization
PaPkb	:	Peralihan dan Pengekalan bahasa
SIC	:	Sarawak Indian Society
SJKT	:	Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil
SUPP	:	Sarawak United People's Party
THR	:	Times Highway Radio
UNESCO	:	United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
YPHS	:	Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak

SENARAI LAMPIRAN

Lampiran A: Borang Soal Selidik	380
Lampiran B: Protokol Temu bual.....	386
Lampiran C: Senarai Restoran India [Tamil] di Kuching, Sarawak	390
Lampiran D: Transkripsi Rakaman Audio Situasi Formal.....	391
Lampiran E: Transkripsi Rakaman Audio Situasi Tidak Formal.....	405
Lampiran F: Temu Bual	416
Lampiran G: Orang Sumber	428
Lampiran H: Senarai Istilah Budaya	430

BAB 1: PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Fokus utama kajian ini adalah untuk melihat fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan Masyarakat Tamil di Kuching. Berasaskan kepada tajuk kajian ini, Bab 1 mengandungi sebelas bahagian iaitu pengenalan, latar belakang kajian, situasi bahasa di Sarawak, bahasa Tamil, rasional masyarakat Tamil dipilih, pernyataan masalah, tujuan kajian, persoalan kajian, signifikansi kajian, skop dan limitasi dan organisasi bab.

1.2 Latar Belakang Kajian

Dari segi geografi, masyarakat India di Malaysia dapat dibahagikan kepada dua iaitu di Malaysia Barat (Semenanjung Malaysia) dan Malaysia Timur (Sabah dan Sarawak) (Sandhu, 1993). Kedua-dua kumpulan ini masing-masing mempunyai latar belakang sosiosejarah yang berbeza (Jacob, 1985).

1.2.1 Masyarakat Tamil di Malaysia

Malaysia merupakan sebuah negara yang terdiri daripada penduduk yang berbilang kaum dan berbagai bahasa. Ia merangkumi kaum Melayu serta Bumiputera (67.4%), Cina (24.6%), India (7.3%) dan lain-lain (0.7%) (Jabatan Statistik Malaysia, 2010). Menurut sejarah, kemunculan kaum India di Malaysia merupakan hasil daripada aktiviti penghijrahan dari negara India sekitar pertengahan abad ke 19 (Sandhu, 1993). Bertitik tolak daripada penghijrahan itu, bermulanya masyarakat yang mempunyai perbezaan ciri dari segi bahasa, budaya, agama, dan kelas sosial. Ini dikatakan demikian kerana masyarakat sudah mula bertutur menggunakan variasi rumpun yang berbeza dari tempat asal iaitu, di negara India (Gumperz, 1961).

Di samping itu, kaum India di Malaysia dapat dibahagikan kepada dua kumpulan utama iaitu, masyarakat India utara dan masyarakat India selatan. Dalam kalangan masyarakat India Malaysia, keturunan Tamil merupakan kumpulan terbesar iaitu sebanyak 85% bersamaan dengan 1,817,992 diikuti Punjabi (3.5%), Telugu (2.5%) dan Malayalee (2.3%) serta lain-lain (7.2%). Populasi masyarakat Tamil di Malaysia dapat dilihat seperti dalam jadual 1.1.

Jadual 1.1: Populasi Malaysia

Bil	Kaum	Bilangan	Bilangan
1	Melayu & Bumiputera		19074200
2	Cina		6961800
3	India		2065900
	Tamil	1817992	
	Telugu	51648	
	Malayalee	45449	
	Punjabi	72307	
	Sri Lanka Tamil	10329	
	Lain-lain dalam kaum India	68174	
4	Lain-lain		198100
	Jumlah		28300000

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Berdasarkan jadual di atas, bilangan penduduk Tamil di Malaysia merupakan bilangan yang agak signifikan walaupun mereka digolongkan dalam kumpulan minoriti. Namun, jika dilihat secara lebih terperinci, status bilangan minoriti ini tidak dapat digeneralisasikan kepada masyarakat Tamil di Sarawak. Hal ini terjadi demikian kerana masyarakat Tamil di Sarawak berada dalam kategori minoriti kecil. Perkara ini dibentangkan dengan jelas dalam bahagian seterusnya iaitu maklumat khusus tentang masyarakat Tamil di Sarawak.

1.2.2 Masyarakat Tamil di Sarawak

Masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia berbeza dengan masyarakat Tamil di Malaysia Timur kerana kedudukan geografi dan populasi penduduk. Dari segi kedudukan geografi, Malaysia terdiri daripada dua bahagian iaitu Malaysia Barat (Semenanjung Malaysia) dan Malaysia Timur (Sabah dan Sarawak). Kedua-dua bahagian ini dipisahkan oleh Laut Cina Selatan. Jarak antara Kuala Lumpur dengan Kuching adalah lebih kurang 978 kilometer melalui laluan udara. Fokus kajian ini pula, bertumpu kepada Malaysia Timur khususnya masyarakat Tamil yang tinggal di bandar raya Kuching, Sarawak. Perkara ini dapat dilihat seperti dalam peta 1.1.

Rajah 1.1: Peta Malaysia

Umum mengetahui bahawa populasi kaum India di Sarawak adalah terlalu kecil. Bilangan penduduk India di Sarawak ialah seramai 7411 orang sahaja iaitu 1.8% daripada jumlah populasi penduduk Sarawak (Jabatan Statistik Malaysia, 2010). Dalam kalangan masyarakat India pula, komuniti Tamil ialah sebanyak 85% (n=6299) iaitu merupakan kumpulan majoriti dalam kalangan kaum India di Sarawak (Komarusamy, komunikasi

peribadi, 19 Oktober 2014). Daripada jumlah populasi kaum India di Sarawak ini, 42% penduduk bertumpu di bandar raya Kuching dengan jumlah penduduk seramai 3080 orang dan komuniti Tamil pula ialah seramai 2618 orang seperti yang dinyatakan dalam jadual 1.2.

Jadual 1.2: Bilangan Penduduk Tamil di Kuching

Bil	Kawasan	Bilangan
1	Dewan Bandaraya Kuching Utara	723
2	Majlis Perbandaran Padawan	1460
3	Majlis Bandaraya Kuching Selatan	903
	Jumlah	3080

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Walaupun masyarakat Tamil di Kuching adalah kaum minoriti, tetapi mereka bukanlah komuniti yang bersifat seragam. Hal ini terjadi, kerana mereka berbeza dari segi agama, kelas sosial, taraf pendidikan, amalan linguistik dan sebagainya (David, 2011). Misalnya dari segi agama, masyarakat Tamil terdiri daripada agama Hindu (majoriti) diikuti dengan agama Islam dan agama Kristian (Lihat jadual 1.3). Dalam ruang lingkup agama, terdapat juga perbezaan mengikut mazhab ataupun perbezaan ‘dalam’ agama itu sendiri kerana perbezaan dalam amalan agama mereka. Dalam erti kata lain, terdapat dalam kalangan masyarakat India yang menganuti agama-agama ritual¹ dan spritual². Bagi penganut amalan ritual, antara institusi keagamaan yang menjadi ikutan ialah kuil Sri Srinivasagar Kalamman dan Sri Maha Mariamman manakala bagi yang menganuti agama yang bersifat spritual pula ialah penganut Tuhan Krishna yang berpegang kepada mazhab

¹Ritual – Upacara agama dan cara menyembah

²Spiritual – Aspek Rohaniah dan bersifat universal berkenaan dengan agama

Vaishanava³ di *ISKCON (International Society For Krishna Consciousness)* dan penganut ‘*Sri Sathya Sai Baba Centre*’ yang terdiri daripada masyarakat berbilang bangsa. Dalam skop kajian ini, amalan penggunaan bahasa Tamil di ketiga-tiga jenis ini didapati berbeza antara satu sama lain. Perbezaan ini disebabkan oleh amalan budaya dan agama yang berbeza. Di samping itu, terdapat juga perkahwinan campur yang berlaku antara komuniti Tamil dengan kumpulan minoriti tempatan yang lain seperti Iban dan Bidayuh (Dealwis, 2009). Jadi jelaslah di sini bahawa masih terdapat beberapa perbezaan ketara yang dapat dilihat dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching walaupun mereka hanyalah sebuah komuniti yang kecil.

Jadual 1.3: Penganut Agama di Sarawak

Bil	Agama	Bilangan	Peratus (%)
1	Islam	1892	25.6
2	Kristian	1595	21.5
3	Buddha	885	11.9
4	Hindu	2609	35
5	Tiada agama	67	1
6	Lain-lain	363	4.8
	Jumlah	7411	100

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Seperti yang diterangkan, amalan agama yang berbeza memberikan impak kepada amalan kehidupan sekali gus memberikan kelainan dari segi bahasa khususnya dalam penggunaan bahasa seharian mereka. Perkara ini akan dibincangkan secara terperinci dalam bab keempat. Selain daripada itu, perbincangan di atas juga telah menghuraikan beberapa perbezaan yang dapat dikenal pasti antara masyarakat Tamil di Semenanjung

³Vaishanava – Penganut dewa Vishnu

dengan Sarawak. Perbezaan-perbezaan ini akan dibincangkan dengan lebih mendalam pada bahagian seterusnya.

1.2.3 Perbandingan Masyarakat Tamil di Semenanjung dan Sarawak

Kedudukan masyarakat Tamil di Malaysia Barat dan Malaysia Timur adalah berbeza dalam pelbagai aspek. Oleh itu, migrasi masyarakat Tamil di Kuching tidak seharusnya dilihat sebagai penghijrahan kaum India ke Tanah Melayu semata-mata seperti yang diterangkan dalam sejarah Malaysia. Sebaliknya, migrasi masyarakat Tamil ini sepatutnya dilihat melalui perspektif yang berlainan. Tuntasnya, perbezaan masyarakat Tamil di Malaysia Barat dan Malaysia Timur mesti dianalisis dari segi latar sosiosejarah, latar sosial, ekonomi dan politik serta status bahasa Tamil itu sendiri di kedua-dua tempat.

1.2.3.1 Latar Sosiosejarah

Sejarah kedatangan masyarakat India ke Malaysia Barat dan Sarawak adalah berlainan. Umum mengetahui bahawa masyarakat India dibawa masuk oleh kerajaan British di Semenanjung atas dasar kolonisasi ekonomi terhadap Tanah Melayu. Bagi Sarawak pula, Charles Brooke merupakan orang yang bertanggungjawab membawa masuk imigran dari India. Sesungguhnya Charles Brooke juga dikenali sebagai Raja Putih (Runciman, 2011). Oleh itu, kebanyakan keputusan mengenai urusan pentadbiran akan ditentukan oleh beliau sendiri dan bukan seperti kerajaan British yang mengikuti sistem birokrasi atau hierarki. Dalam keadaan ini, agak sukar bagi memperoleh rekod-rekod sejarah kedatangan masyarakat India ke Sarawak khususnya bilangan imigran yang datang ke Sarawak pada peringkat awal iaitu pada tahun 1867 dan bilangan imigran yang pulang ke India setelah perusahaan ladang teh dan kopi gagal di Sarawak sekitar tahun 1912 (Baring, 2014).

Namun begitu, pada tahun 1871, kerajaan di bawah pentadbiran Rajah Putih Sarawak telah menjalankan satu bancian. Berdasarkan bancian tersebut, seramai 364 orang India sahaja yang telah dibawa masuk ke Kuching (Baring & Bampfylde, 2007). Capaian jumlah angka ini diperoleh daripada jumlah cukai kepala dan cukai pintu yang dibayar oleh kaum India pada ketika itu. Selepas perusahaan ladang teh dan kopi gagal di Sarawak pada sekitar tahun 1912, kebanyakan imigran dihantar pulang ke India. Hal ini demikian kerana menurut Dickson (1968), setelah kegagalan perusahaan tersebut kebanyakan mereka diberi tawaran untuk bekerja di Jabatan Kerja Awam (*Public Works Department*), Jabatan Pos dan Telegram (*Postal and Telegraph Department*) serta Jabatan Keretapi (*Railway Department*) di Kuching. Keadaan sedemikian memberi makna walaupun selepas kegagalan perusahaan ladang teh dan kopi, masih ada lagi sebilangan imigran yang tinggal dan berkeluarga di Sarawak. Kini, kaum India merupakan kumpulan imigran yang kedua terbesar selepas kaum Cina di Sarawak dan diikuti oleh kumpulan komuniti Jawa dari Indonesia (*Sarawak Tourisme Board*, 2014).

Bukan itu sahaja, sebelum kedatangan buruh India ke Sarawak, golongan peniaga Tamil yang beragama Islam juga sudah bertapak di Kuching dan mereka menjalankan perniagaan runcit. Rekod menunjukkan kehadiran mereka ialah sekitar tahun 1840-an. Bukti kehadiran dan peranan mereka dapat dilihat melalui pemberian nama kepada salah sebuah jalan di pusat bandar Kuching iaitu, Jalan Keling pada 1860-an yang kemudiannya ditukarkan kepada nama Jalan India (*India Street*) pada 1920-an semasa pemerintahan Rajah Charles Brooke (Abdul Rahman Deen, 1988). Terdapat sebuah madrasah di Jalan India yang telah dibina oleh masyarakat Islam Tamil. Madrasah ini merupakan tempat masyarakat Islam beribadah dan jelas dapat dilihat penggunaan Bahasa Tamil dalam upacara sembahyang khususnya untuk berkhotbah. Di sini jelas dapat dilihat bahawa sosiosejarah memberikan kesan kepada penggunaan Bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching Sarawak sehingga masa kini. Penjelasan tentang latar

sosiosejarah ini memberikan gambaran umum tentang asal usul kewujudan masyarakat Tamil Kuching dan membuka ruang kepada pengkaji untuk mengetahui dengan lebih mendalam tentang tajuk kajian iaitu fenomena bahasa Tamil.

1.2.3.2 Latar Sosioekonomi

Edwards (1992) menyatakan bidang kajian peralihan bahasa atau pengekalan bahasa tidak akan menjadi sempurna sekiranya aspek sosioekonomi tidak diberikan perhatian. Beliau menambah, latar sejarah, sosial, politik dan ekonomi perlu diambil kira bagi menganalisis penggunaan bahasa dalam sesuatu komuniti. Oleh itu, perkara-perkara ini perlu diberi penekanan kerana amalan bahasa ini tidak boleh dipisahkan daripada latar sosial dan keadaan ekonomi bagi negara-negara yang terdiri daripada pelbagai bahasa, bangsa dan agama seperti Malaysia.

Dalam skop kajian, kedudukan strategik kawasan Asia Tenggara khususnya negeri Sarawak sudah semestinya menarik minat pedagang-pedagang luar. Kedudukannya yang berada di tengah-tengah jalan perdagangan antarabangsa antara barat dan timur sekitar abad ke-19 menyebabkan kehadiran banyak pedagang dari pelbagai lokasi serta latar belakang linguistik yang berbeza. Bukan itu sahaja, kewujudan masyarakat India juga disebabkan oleh aktiviti penanaman teh dan kopi (Baring, 2014) yang menjadi salah satu sumber ekonomi terbaik British. Selain daripada imigran India, British juga telah membawa masuk kumpulan buruh dari China bagi membangunkan aktiviti perlombongan emas dan penanaman gambir (Chew, 1990) di Sarawak. Tindakan British telah mewujudkan keadaan masyarakat berbilang bangsa di Sarawak yang kemudiannya berkembang menjadi masyarakat majmuk hasil percampuran golongan penutur daripada kumpulan linguistik yang berbeza.

Seperti yang telah dinyatakan, kehadiran imigran India adalah untuk mengusahakan ladang teh. Kebanyakan daripada peladang-peladang imigran ini ditempatkan di Bukit Matang. Penempatan ini sekali gus mewujudkan corak penempatan baru di Sarawak. Sejurus selepas kegagalan penanaman teh pula, mereka berpindah ke kawasan Batu Lintang (Komarusamy, Komunikasi Peribadi, 19 October 2014). Di kawasan Batu Lintang, corak petempatan adalah berbentuk berek. Petempatan ini sudah semestinya tidak sama dengan kehadiran kumpulan buruh India di Semenanjung Malaysia. Di Semenanjung pula, buruh ditempatkan di ladang. Mereka berpusat di satu kawasan dan menyebabkan komunikasi dalam intra-etnik menjadi tinggi khususnya dalam penggunaan bahasa Tamil. Tambahan lagi, setelah akta buruh dikuatkuasakan pada tahun 1948 (Arasaratnam, 1979), pihak pengurusan ladang memulakan sekolah Tamil di kebanyakan ladang. Namun begitu, di Sarawak perkara sedemikian ini tidak wujud dan mereka terpaksa bersandar kepada sistem pendidikan yang tersedia ada iaitu sekolah kampung di kawasan luar bandar atau sekolah Inggeris di kawasan bandar (Gin, 1990). Oleh itu, mereka tidak mempunyai peluang untuk mempelajari bahasa ibunda mereka di bawah sistem pendidikan kebangsaan.

Ekoran yang demikian, masyarakat Tamil di Kuching telah berusaha sendiri untuk memulakan sekolah Tamil di Kuching pada tahun 1937. Projek pembinaan sekolah Tamil ini diketuai oleh Dr. Krishnan. Namun, usaha ini terbantut setelah bermulanya pendudukan Jepun pada tahun 1941 (Komarusamy, 1989). Setelah era penjajahan Jepun berlalu, bahasa Tamil diwujudkan sebagai salah satu mata pelajaran di sekolah. Kelas yang dijalankan selepas waktu sekolah ini merupakan inisiatif masyarakat Tamil sendiri. Kelas-kelas ini dikendalikan oleh guru-guru sukarela dari Semenanjung yang bekerja di Sarawak pada ketika itu. Berdasarkan penjelasan yang diberikan, maka dapat disimpulkan di sini bahawa perkembangan sosial dan ekonomi menjadi salah satu asas kepada tajuk

kajian ini kerana secara langsung atau tidak langsung memberi impak kepada penggunaan bahasa pada masa kini.

1.3 Situasi Bahasa di Sarawak

Sarawak merupakan sebuah negeri yang terbesar dari segi saiz dan mempunyai bilangan penduduk yang keempat terbesar di Malaysia iaitu seramai 2,286,067 (Jabatan Statistik Malaysia, 2010). Penduduk Sarawak terbahagi kepada 27 hingga 40 etnik dan sub etnik (berdasarkan kepada kaedah klasifikasi yang diguna pakai) yang mewujudkan pelbagai amalan linguistik dan agama (Sarawak Tourism Board, 2014). Kini terdapat lima kumpulan etnik utama iaitu Iban sebagai kumpulan majoriti diikuti dengan suku kaum Cina, Melayu, Bidayuh, Melanau dan lain-lain. Dalam hal ini, etnik India merupakan etnik minoriti dengan jumlah seramai 7411 orang sahaja (Lihat jadual 1.4).

Jadual 1.4: Bilangan Penduduk Sarawak Mengikut Kaum

Bil	Kaum	Bilangan di Sarawak	Bilangan di Kuching
1	Melayu	551,567	213,011
2	Iban	693,358	65,105
3	Bidayuh	192,960	74,147
4	Melanau	119,897	3810
5	Lain-lain bumiputera	152,074	8152
6	Cina	560,150	219,587
7	India	7411	3080
8	Lain-lain	8873	2093
	Jumlah	2,286,067	588,985

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Satu perkara yang harus diberikan perhatian di sini ialah perbezaan bahasa dan dialek setiap kumpulan etnik yang dinyatakan di atas. Antara bahasa dan dialek yang wujud di

Sarawak ialah bahasa Iban, bahasa Bidayuh, bahasa Cina (majoritinya ialah Hakka), bahasa Melayu Sarawak dan bahasa Melanau (Ting, 2001).

Sebelum kemerdekaan, bahasa Inggeris merupakan bahasa rasmi negara Malaysia dan ia juga merupakan bahasa pengantar di kebanyakan sekolah di kawasan Bandar. Setelah Akta Bahasa Kebangsaan diluluskan pada 1957, Bahasa Malaysia (kini bahasa Melayu) dijadikan sebagai bahasa kebangsaan dan juga bahasa rasmi negara setara dengan bahasa Inggeris (Deraman, 2014). Sepuluh tahun kemudian iaitu pada 1967, bahasa Malaysia menjadi bahasa tunggal yang juga bahasa rasmi negara (Gill, 2005). Oleh sebab itu, bahasa Melayu menjadi identiti negara Malaysia dan menjadi bahasa lingua franca. Bahasa inilah yang telah menjadi sebuah bahasa perpaduan yang menyatukan masyarakat berbilang kaum di Malaysia. Kini, bahasa Melayu mempunyai status yang tinggi selain daripada menjadi bahasa rasmi dalam semua urusan kerajaan (Asmah, 1998).

Perkara ini agak berbeza di negeri Sarawak. Sarawak menjadi sebahagian daripada negara Malaysia pada tahun 1963. Sehingga tahun 1963 bahasa Inggeris masih dijadikan sebagai bahasa rasmi negeri Sarawak (Ting, 2003). Polisi bahasa di Sarawak diberi kelonggaran dan penggunaan bahasa Inggeris dalam segala urusan kerajaan berlanjutan sehinggalah tahun 1980-an sewaktu Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah (KBSR) diperkenalkan (Asmah, 1998). Namun begitu, kehadiran polisi ini masih belum berupaya untuk melenyapkan amalan penggunaan bahasa Inggeris sebaliknya wujudnya keadaan dwibahasa di negeri Sarawak sehingga kini. Pada hari ini, kebanyakan penduduk negeri Sarawak yang terdiri daripada pelbagai kelas sosial termasuk masyarakat Tamil mempunyai kebolehan dalam bahasa Melayu dan bahasa Inggeris. Hal ini demikian, kerana bahasa Inggeris sudah bertapak kukuh di Sarawak. Umumnya rakyat negeri Sarawak beranggapan bahawa kebolehan berbahasa Inggeris memberikan mereka peluang-peluang pendidikan tinggi, pekerjaan dalam sektor swasta, perniagaan dan juga

sektor perkhidmatan. Berikutan itu, masyarakat Tamil berupaya menguasai sekurang-kurangnya empat atau lima bahasa dan menggunakannya dalam kehidupan harian mereka (Komarusamy, Komunkasi Peribadi, 19 Oktober 2017). Sebagai contoh, mereka mampu bertutur dalam bahasa Tamil, bahasa Melayu, bahasa Melayu Sarawak, bahasa Inggeris serta bahasa-bahasa kumpulan etnik lain seperti bahasa Iban, bahasa Bidayuh dan bahasa Cina (Hakka) mengikut kesesuaian tempat tinggal (jiran) dan tempat bekerja (rakan sekerja).

Tuntasnya, situasi kepelbagaian bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Sarawak sudah tidak dapat disangkal lagi. Desakan faktor-faktor luar seperti peluang pekerjaan dan pendidikan menjadi salah satu sebab kepada kepelbagaian bahasa ini. Oleh itu, kajian ini diharap dapat merungkai status bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil pada masa kini yang boleh bertutur lebih daripada satu bahasa.

1.4 Bahasa Tamil

Tamil (தமிழ் - tamizh) merupakan bahasa klasik dan salah satu bahasa utama dalam keluarga bahasa Dravidia (Caldwell, 1913). Dalam konteks dunia moden sekarang, bahasa Tamil dituturkan secara meluas oleh keturunan Tamil di Tamilnadu, India dan Sri Lanka. Selain daripada dua negara ini, kaum Tamil juga terdapat di negara-negara lain sebagai kumpulan minoriti seperti di Malaysia, Singapura, Mauritius dan beberapa buah negara di Eropah yang menggunakan bahasa Tamil sebagai bahasa pertuturan harian dalam domain-domain tertentu (Sriskandarajah, 2005).

Bahasa Tamil yang menjadi bahasa pertuturan masyarakat dunia bukan sahaja bahasa yang kaya dengan hasil kesusasteraan tetapi bahasa yang dinamik dan maju dari segi tatabahasa, kosa kata dan struktur (Krishnamurthy, 2003). Oleh itu, bahasa Tamil

diisytiharkan sebagai *bahasa cemmozhi* (classical language) oleh kerajaan India pada 6 Jun 2004. Namun, ini tidak bermaksud bahasa ini merupakan bahasa tunggal di India. Hal ini demikian, kerana terdapat juga campuran bahasa-bahasa lain di India seperti Sanskrit, Urdu, serta bahasa-bahasa Dravidia yang lain seperti Malayalam dan Telugu (Gnanasundram, 2006). Selain itu, terdapat juga campuran bahasa-bahasa lain dari luar negara India seperti bahasa Inggeris, Portugis, Arab dan sebagainya (Sankoff, 1990). Dalam konteks negara Malaysia pula, amalan ini menjadi lebih luas dengan campuran bahasa Melayu dan Cina disebabkan oleh situasi kepelbagaian bahasa (Shiffman, 1998). Maka penggunaan dan pilihan bahasa menjadi aspek penting dalam kalangan masyarakat Tamil di Malaysia. Bahagian seterusnya, akan dibincangkan dengan lebih lanjut mengenai aspek sosiolinguistik masyarakat Tamil di Malaysia.

1.4.1 Status Bahasa Tamil dalam Pendidikan, Media dan Politik

Bahasa Tamil di Sarawak tidak mempunyai sebarang status dalam pendidikan, media dan politik disebabkan oleh kedudukannya sebagai kumpulan minoriti kecil. Status sedemikian ini menunjukkan gambaran umum tentang amalan bahasa Tamil dalam komuniti tersebut. Dalam sektor pendidikan, mereka tiada peluang untuk mencapai penguasaan bahasa Tamil di Kuching. Dalam aspek media pula, terdapat banyak kekangan untuk menghayati rancangan radio kerana tidak ada program Tamil disiarkan di RTM Sarawak. Media cetak pula langsung tidak memberi manfaat kepada masyarakat Tamil kerana bilangan surat khabar Tamil yang diedarkan di Kuching sangat terhad. Dalam aspek politik pula, masyarakat Tamil juga tidak mempunyai sebarang perwakilan. Oleh itu, mereka hilang peluang untuk membuat sebarang tuntutan mengenai bahasa dan amalan budaya mereka di Kuching.

1.4.2 Bahasa Tamil dalam Budaya, Agama dan Sosial

Sesungguhnya kaum India berhijrah ke Tanah Melayu dengan berbekalkan bahasa, budaya, kepercayaan, dan adat resam bersama mereka. Bahasa dan budaya adalah dua aspek yang tidak boleh dipisahkan dan sudah pasti dapat mencerminkan identiti sesuatu kaum (Kramsch, 1998, ms.3). Dalam pada itu, selain berfungsi sebagai pengantar komunikasi, bahasa Tamil juga digunakan secara meluas sebagai alat penyebaran budaya dan agama. Walaupun bahasa Sanskrit digunakan dalam upacara sembahyang di kuil tetapi bahasa Tamil masih lagi menjadi pilihan institusi-institusi agama atau institusi sosial bagi menyampaikan ceramah, seminar dan bengkel kepada masyarakat tempatan. Satu lagi perkara yang harus di lihat di sini adalah walaupun terdapat banyak persatuan yang menggunakan istilah-istilah bahasa India secara amnya, namun tiada persatuan yang melakarkan nama Tamil. Walau bagaimanapun, hal ini tidak bermaksud aktiviti-aktiviti mereka tidak boleh dikatakan mempunyai ciri-ciri pengamalan bahasa Tamil dalam kalangan mereka. Sebagai buktinya, aktiviti-aktiviti sosiobudaya yang dijalankan oleh masyarakat Tamil seperti perayaan Ponggal⁴, sukaneka, seminar pendidikan masih menggunakan bahasa Tamil sebagai medium dalam interaksi mereka dan penggunaan bahasa Tamil ini dikatakan berada pada kadar yang memuaskan.

Berdasarkan kepada perbincangan di atas dapat kita lihat bahawa terdapat beberapa perbandingan yang boleh dilakukan antara peranan dan amalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Semenanjung dan Sarawak. Sebelum mendalami kajian ini kita juga harus mengetahui situasi bahasa dan polisi bahasa yang ditetapkan oleh kerajaan memberi kesan kepada masyarakat Sarawak khususnya ahli komuniti Tamil Kuching. Ini

⁴Ponggal – Perayaan yang disambut oleh kaum Tamil (hampir sama seperti Hari Menuai)

sedemikian kerana sampel kajian ini hidup dalam sebuah kawasan berbilang bahasa yang menyebabkan masyarakat Tamil terdedah kepada lebih daripada empat bahasa. Situasi bahasa ini akan dilihat secara lebih terperinci dalam bahagian seterusnya.

1.5 Mengapakah Masyarakat Tamil Dipilih untuk Kajian ini?

Sejarah masyarakat India di Malaysia hanya tertumpu kepada masyarakat India di Semenanjung Malaysia sahaja. Kebanyakan pengkaji mengabaikan penduduk India di Malaysia Timur khususnya negeri Sarawak dan Sabah walhal mereka juga merupakan sebahagian daripada masyarakat India di Malaysia. Tambahan lagi, kedatangan masyarakat India di Sarawak tidak diberikan tumpuan dalam kurikulum pendidikan sejarah walaupun seawal tingkatan satu hinggalah ke tingkatan enam, mahupun di universiti. Bukan itu sahaja, pengkaji-pengkaji yang mengkaji sejarah orang India seperti Arasaratnam (1970), Sandhu (1993) dan Santhiram (1999) serta Ampalavanar (1981) juga hanya mengupas sejarah dan kedudukan sosiopolitik masyarakat India di Semenanjung Malaysia sahaja. Secara umumnya, tiada rekod yang mendalam mengenai masyarakat India ini Sarawak. Setakat ini juga, sejarah kedatangan masyarakat India Sarawak hanya disentuh sedikit sahaja oleh Ranjit Singh dalam buku berjudul "*Indians in Southeast Asia*" (Sandhu & Mani, 1993). Oleh yang demikian, masyarakat Tamil di Semenanjung tidak begitu menyedari tentang sosiosejarah masyarakat Tamil di Sarawak. Oleh itu, kedudukan mereka dilihat sebagai kumpulan masyarakat terpencil dan terasing walaupun mereka merupakan sebahagian daripada penduduk India Malaysia.

Selain itu, pengalaman pengkaji yang melawat ke Kuching juga menjadi pencetus kepada kajian ini. Hal ini demikian kerana terdapat beberapa perkara yang menarik perhatian pengkaji untuk memulakan kajian ini. Pertamanya, pengkaji menyedari sejarah kedatangan masyarakat India di Kuching bukannya dari Semenanjung Malaysia tetapi

langsung dari negara India khususnya Tamilnadu namun rekod atau kajian mendalam tentang maklumat ini gagal ditemukan. Keduanya, masyarakat Tamil Kuching masih boleh bertutur dalam bahasa Tamil walaupun terdapat perbezaan dari segi fonologi dan leksikal. Pengkaji juga dapat mengenal pasti bahawa masyarakat Tamil di Sarawak masih boleh bertutur dalam bahasa Tamil walaupun keadaannya agak mencabar dalam usaha mengekalkan bahasa ibunda mereka. Keadaan yang mencabar di sini merujuk kepada ketidak wujudan sekolah-sekolah Tamil di Kuching untuk meneruskan warisan bahasa Tamil itu sendiri. Mereka juga tidak mempunyai peluang untuk mendengar rancangan radio Tamil (*Minnal FM*) dan program Tamil dalam televisyen sehingga *Astro* diperkenalkan. Jadi amat mengagumkan bagi pengkaji apabila melihat kesinambungan bahasa Tamil masih dapat dipertahankan dalam jangka masa 150 tahun walaupun terdapat perbezaan dalam amalan linguistik berbanding dengan masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia.

Sementara itu, dalam bidang linguistik pula banyak kajian mengenai PaPkb hanya memberi fokus kepada masyarakat India di Semenanjung khususnya kepada beberapa sub komuniti sejak tahun 1995 sewaktu kajian sosiolinguistik pertama di Malaysia terhadap orang India diterbitkan. Kajian tersebut bertajuk 'Pilihan bahasa oleh kaum wanita dalam kalangan etnik Benggali di Malaysia, (Mukherjee, 1995), diikuti oleh kajian tentang masyarakat Sindhi oleh David (1996), Komuniti Iyer Tamil oleh Sankar (2004) dan Komuniti Malayalee (Nambiar, 2007). Namun masih lagi tiada kajian yang berfokus kepada komuniti Tamil di Sarawak khususnya di Kuching. Sehubungan dengan itu, Dapatan kajian ini diharap dapat memberi nilai tambah dalam bidang PaPkb dengan menyumbang lebih pengetahuan terhadap dapatan-dapatan yang sudah tersedia ada.

Berdasarkan kepada latar belakang dan situasi bahasa masyarakat Tamil di Kuching, dapat disimpulkan bahawa mereka terpaksa berdepan dengan cabaran hebat dalam

mempertahankan bahasa ibunda mereka disebabkan oleh peluang terhad yang dimiliki dan corak hidup mereka di Kuching, Sarawak. Berikutan itu, beberapa masalah telah dikenal pasti dalam kajian ini. Permasalahan ini akan dihuraikan dalam bahagian seterusnya.

1.6 Pernyataan Masalah

Masyarakat India Tamil sedang menghadapi krisis pembudayaan bahasa Tamil yang agak serius (David, 2000). Krisis ini dapat dilihat dalam dua bentuk, iaitu yang pertamanya kedudukan bahasa Tamil sebagai bahasa komunikasi dan bahasa ilmu. Dalam erti kata lain, penggunaan bahasa Tamil digunakan untuk tujuan komunikasi sesama kaum dan sebagai bahasa pengantar akademik di sekolah rendah jenis kebangsaan Tamil selain dilihat sebagai salah sebuah mata pelajaran di sekolah menengah. Keadaan ini jelas sekali tidak berlaku di Sarawak yang tidak menunjukkan fungsi bahasa Tamil sebagai bahasa pengantar ataupun bahasa akademik. Krisis yang keduanya pula ialah penggunaan bahasa Tamil dalam pelbagai domain seperti media contohnya media cetak dan media elektronik, serta pendidikan.

Di samping itu, isu yang dibincangkan pada tahun 2000 masih lagi diperdebatkan dan dibincangkan dalam komuniti Tamil. Isu ini selaras dengan pendapat yang dinyatakan dalam keratan di bawah.

“Keengganan masyarakat India moden bertutur dalam bahasa Tamil menimbulkan kebimbangan kemungkinan bahasa itu pupus sekali gus identiti kaum itu dilupakan”

(Nadia Periasamy, Arkib, Kosmo, 2013, ms.26).

Fenomena ini merupakan sesuatu yang umum tentang masyarakat Tamil di Malaysia dan pastinya masyarakat Tamil Kuching juga tidak terkecuali. Namun, beberapa kajian daripada pelbagai aspek telah dijalankan oleh sarjana-sarjana seperti Ting (2002, 2003, 2013), Aman (2009), Coluzzi (2013), Rensch (2006) dan Haja Mohideen (2010) dengan memberi fokus kepada kumpulan minoriti Sarawak dalam bidang kajian PaPkb. Dapatan kajian-kajian ini menunjukkan bahawa kebanyakan kumpulan minoriti di Sarawak telah dan sedang mengalami peralihan bahasa daripada bahasa ibunda kepada bahasa Melayu atau bahasa Inggeris. Oleh yang demikian, pengkaji ingin meneroka satu kajian dengan memberi fokus kepada masyarakat Tamil di Kuching dalam bidang kajian PaPkb.

Pada peringkat awal kajian ini, pengkaji mendapati bahawa satu kajian tentang masyarakat Tamil di Kuching telah dijalankan oleh David (2011) yang bertajuk 'Identiti Masyarakat Tamil di Kuching'. Kajian ini walau bagaimanapun dianggap sebagai tidak menyeluruh kerana hanya menggunakan pendekatan kuantitatif dan tumpuan lebih diberikan kepada identiti dan bukannya bahasa. Hal ini demikian kerana dalam bidang kajian PaPkb, adalah lebih lengkap jika kaedah kualitatif dan kuantitatif digunakan bersama (Saxena, 2002). Tambahan lagi, unsur identiti yang terdapat dalam kajian hanya memberi penekanan kepada unsur simbolik (amalan makanan, pakaian dan perayaan) manakala unsur bukan simbolik (adat dan kepercayaan) diketepikan. Walau bagaimanapun, secara keseluruhannya kajian David ini memberi input dan motivasi kepada pengkaji untuk meneruskan kajian terhadap masyarakat Tamil Kuching dalam aspek yang belum disentuh dalam kajian-kajian lepas yang lain.

Dalam keadaan ini sekiranya pengkaji tidak menjalankan kajian ini maka masyarakat Tamil di Kuching mungkin tidak menyedari keadaan serius yang perlu ditangani dalam usaha penggunaan bahasa ibunda mereka khususnya amalan penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan kumpulan umur ketiga. Kumpulan ini adalah kumpulan yang sangat

penting dalam membuat transmisi bahasa ibunda kepada generasi seterusnya. Sekiranya kumpulan ini diabaikan maka kadar peralihan bahasa akan berlaku dengan cepat. Selain itu, maklumat tentang sosiosejarah masyarakat Tamil Kuching khususnya sejarah kedatangan masyarakat Tamil Kuching juga dapat dijadikan sebagai dokumentasi penting kerana tiada sebarang rekod yang teratur tentang sejarah masyarakat Tamil di Kuching setakat ini. Di samping itu, amalan bahasa dan budaya yang agak berbeza dengan masyarakat Tamil Semenanjung juga dapat diserlahkan melalui kajian ini kerana masyarakat Tamil di Semenanjung juga tidak mengenali masyarakat Tamil di Kuching walaupun kedua-dua kumpulan ini mempunyai latar belakang linguistik yang sama.

1.7 Tujuan Kajian

Pernyataan masalah dan rasional pemilihan sampel yang dibincangkan pada bahagian sebelum ini telah membuka ruang kepada pengkaji untuk mendedahkan fenomena PaPkb yang berlaku dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Aspek-aspek yang diberi fokus untuk kajian ini adalah berdasarkan kepada objektif-objektif berikut:

1. Untuk mengenal pasti tahap penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching bagi domain keluarga, agama, media, kawan dan sosiobudaya.
2. Untuk menganalisis pengaruh faktor etnolinguistik terhadap fenomena linguistik dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.
3. Untuk membincangkan identiti etnik dan identiti linguistik yang terserlah dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching bagi menentukan fenomena linguistik masyarakat Tamil Kuching.

1.8 Persoalan Kajian

Soalan-soalan kajian berikut digunakan sebagai panduan untuk mencapai objektif-objektif kajian yang dinyatakan.

1. Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching?
  - i. Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain-domain seperti keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan?
  - ii. Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil merentasi tiga kumpulan umur?
  - iii. Apakah tahap penguasaan bahasa Tamil?
  - iv. Apakah sikap terhadap bahasa Tamil?
  - v. Bagaimanakah corak penggunaan bahasa Tamil?
2. Bagaimanakah faktor etnolinguistik (demografi, status dan sokongan institusi serta geografi) mempengaruhi fenomena PaPkb dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching?
3. Bagaimanakah identiti etnik dan identiti linguistik yang terserlah dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching menentukan fenomena PaPkb?

1.9 Signifikasi Kajian

Masyarakat Tamil Kuching mempunyai sejarah penempatan selama 150 tahun iaitu lebih daripada satu abad. Namun, penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan golongan muda kurang memberangsangkan. Oleh itu, kajian ini diharap dapat menyumbang kepada pelbagai pihak dalam usaha mempertahankan bahasa ibunda dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching.

Antara kepentingan kajian yang dapat dilihat dalam kajian ini ialah kemampuannya untuk memberi kesedaran kepada golongan tua supaya mereka harus membuat transmisi bahasa ibunda kepada generasi anak muda. Kesedaran golongan generasi tua ini adalah sangat penting kerana merekalah yang menentukan sama ada bahasa ibunda mereka perlu disampaikan kepada generasi seterusnya atau tidak. Perkara ini dikatakan demikian kerana dalam era globalisasi pada hari ini, fenomena peralihan adalah sesuatu yang lumrah dan sudah pasti akan berlaku di mana-mana sahaja. Walau bagaimanapun, jika golongan tua mengabaikan penerusan bahasa ibunda mereka, fenomena peralihan ini akan berlaku dengan lebih pantas tanpa mereka sedari.

Selain itu, kajian ini juga dapat menggambarkan hakikat sebenar tentang situasi bahasa ibunda kepada golongan muda. Lazimnya, kumpulan generasi muda inilah yang akan menjadi mangsa kehilangan bahasa ibunda sama ada dalam domain keluarga mahupun agama. Oleh itu, dapatan kajian diharap dapat membantu golongan muda ini untuk menyedari hakikat tersebut dan boleh merancang langkah-langkah yang wajar sekali gus melaksanakannya demi mempertahankan bahasa ibunda mereka. Jika tidak, bahasa ini pasti akan mengalami kepupusan sepenuhnya pada generasi akan datang dan hanya berfungsi sebagai bahasa simbolik sahaja semata-mata.

Akhir sekali, kajian ini diharap dapat memberi penekanan terhadap tanggungjawab ahli masyarakat khususnya masyarakat Tamil bahawa usaha mempertahankan bahasa ibunda bukanlah sekadar usaha individu tetapi usaha bersama. Berikutan itu, beberapa saranan dapat diketengahkan kepada organisasi-organisasi bukan kerajaan (NGO) tempatan tentang pengendalian kelas bahasa Tamil secara sistematik dengan memberi tumpuan kepada pendidikan formal iaitu kemahiran membaca serta menulis dalam bahasa ibunda.

1.10 Skop dan Limitasi

Kajian ini merupakan kajian sosiologi bahasa yang merangkumi aspek politik, ekonomi dan sosiobudaya selaras dengan tumpuan yang diberikan kepada fenomena linguistik dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching yang hidup dalam kawasan yang berbilang bangsa dan budaya. Sehubungan dengan itu, sampel kajian ini hanya tertumpu kepada masyarakat Tamil sahaja. Oleh itu, dapatan kajian ini tidak dapat membuat generalisasi kepada etnik-etnik India lain seperti Malayalee, Telugu, Punjabi, Sikh.

Menyedari hakikat tersebut, maka diharapkan kajian masa depan dapat diperluaskan kepada etnik-etnik lain di Kuching. Selain itu, latar sampel pula hanya tertumpu kepada masyarakat Tamil di Kuching. Jika diperluaskan kepada masyarakat di Miri maka dapatan ini juga dapat membuat generalisasi kepada masyarakat Tamil di Sarawak

Satu lagi batasan kajian yang dikenal pasti ialah masa untuk menjalankan kajian lapangan. Oleh sebab tempoh kajian adalah terlalu singkat maka kajian ini berbentuk sikronik. Oleh itu, kajian pada masa hadapan diharap boleh mempertimbangkan kajian berupa etnografi ataupun berbentuk dikronik iaitu pengkaji tinggal bersama kumpulan penutur selama satu jangka masa yang panjang untuk melihat corak sebenar penggunaan bahasa ibunda dalam kalangan mereka.

1.11 Organisasi Bab

Secara keseluruhannya, tesis ini mengandungi lapan bab. Bab yang pertama telah menjelaskan secara umum tentang tujuan kajian dengan mengambil kira latar belakang kedatangan kumpulan masyarakat Tamil di Sarawak. Pada masa yang sama ia menggambarkan situasi bahasa di Sarawak secara umumnya dan bahasa Tamil secara

khususnya. Susunan kajian ini kemudiannya diikuti dengan pernyataan masalah, objektif kajian dan persoalan kajian. Kepentingan kajian juga disentuh dalam bab ini dari segi signifikan kajian kepada masyarakat Tamil. Bab ini berakhir dengan skop dan limitasi kajian.

Bab kedua pula membincangkan konstruk dan konsep bidang kajian ini iaitu, peralihan dan pengekalan bahasa, sikap terhadap bahasa serta bahasa dan identiti. Penekanan diberikan kepada pendekatan teori yang digunakan dalam kajian ini iaitu Teori Vitaliti Etnolinguistik dan Teori Analisis Domain. Kajian-kajian lepas sama ada kajian dalam negara atau luar negara dilihat secara terperinci dalam bab ini dalam usaha untuk mengenal pasti jurang yang terdapat dalam bidang kajian ini.

Bab ketiga pula melibatkan metodologi kajian. Reka bentuk kajian termasuk teori yang diguna pakai dalam kajian ini telah dijelaskan. Di samping itu, pemilihan sampel, instrumen, prosedur pengumpulan data, kaedah yang digunakan untuk menganalisis data dan dapatan daripada kajian rintis juga diterangkan dalam kajian ini.

Bab keempat pula bertujuan untuk menjawab persoalan kajian 1. Persoalan kajian 1 mengandungi empat sub bahagian iaitu 1(i) hingga 1(iv). Keempat-empat soalan ini berbentuk kuantitatif untuk melihat tahap penggunaan bahasa dalam domain-domain seperti domain keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan. Data yang dikumpulkan daripada borang kaji selidik dianalisis dengan Teori Analisis Domain (Fishman, 1972) diikuti dengan perbincangan. Selain daripada itu, tahap penguasaan bahasa Tamil dan sikap terhadap bahasa Tamil juga dibincangkan pada bahagian akhir bab ini.

Bab kelima pula adalah untuk menjawab persoalan kajian 1(v). Bab ini menganalisis dapatan daripada data kualitatif yang dikumpulkan daripada instrumen temu bual,

rakaman audio, pemerhatian, dan analisis dokumen. Tujuan utama bab ini adalah untuk membuat triangulasi dapatan yang diperoleh daripada data kuantitatif dengan melihat corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

Bab keenam pula menganalisis pengaruh faktor etnolinguistik berdasarkan kepada Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles, et al., 1977) dalam fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching, Sarawak. Setiap variabel yang terkandung dalam teori ini digunakan untuk menganalisis data yang dikumpulkan supaya dapat melihat gambaran makro vitaliti bahasa dalam menentukan amalan bahasa Tamil di Kuching.

Bab ketujuh pula membincangkan bagaimana penyerlahan identiti etnik dan identiti linguistik dapat menentukan fenomena bahasa Tamil di Kuching. Dalam bab ini, identiti etnik dan identiti linguistik akan dibincangkan secara mendalam bagi menentukan pengaruhnya terhadap fenomena bahasa Tamil di Kuching.

Akhir sekali ialah bab yang kelapan. Bab ini merupakan bab kesimpulan yang mengandungi ringkasan keseluruhan kajian, khususnya implikasi kajian dan cadangan masa hadapan dalam bidang kajian ini. Implikasi kajian merangkumi implikasi kepada teori, metodologi, dasar dan masyarakat.

Konklusinya, kesemua bab dalam tesis ini dapat memberikan gambaran yang jelas tentang fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching, Sarawak. Bab seterusnya akan membincangkan tentang kajian literatur secara lebih terperinci.

BAB 2: KAJIAN LITERATUR

2.1 Pengenalan

Bab ini bertujuan untuk menjelaskan beberapa perkara berkaitan tajuk kajian iaitu Peralihan dan Pengekalan Bahasa (PaPkb) yang merupakan sebahagian daripada bidang sosiolinguistik. Oleh itu, bab ini dibahagikan kepada enam bahagian iaitu pengenalan kepada bidang PaPkb dan konstruk, konsep dan teori-teori berkaitan tajuk kajian, kajian-kajian lepas yang terdiri daripada kajian luar negara dan dalam negara, pandangan umum mengenai teori-teori bidang PaPkb dan akhirnya bahagian kesimpulan.

2.2 Peralihan Bahasa dan Pengekalan Bahasa

PaPkb diumpamakan sebagai duit syiling yang bermuka dua iaitu saling berkaitan antara satu sama lain (Fasold, 1984 dalam Sankar, 2004). Fishman (1966) yang merupakan ahli bahasa Amerika Syarikat ialah peneroka konsep ini setelah menjalankan kajian bertajuk “*Language Loyalty in the United States*”. Beliau telah memperkenalkan istilah peralihan bahasa (*Language Shift*) dan pengekalan bahasa (*Language Maintenance*) yang telah menjadi salah satu cabang dalam bidang sosiolinguistik pada pertengahan abad ke-20 (Hudson, 2001). Dengan ini, banyak kajian telah diterokai oleh pengkaji-pengkaji lain dalam bidang kajian ini.

Namun, penggunaan istilah dalam bidang kajian ini melahirkan kekaburan kerana terdapat banyak istilah lain berkaitan dengan bidang kajian ini. Istilah yang mencerminkan fenomena peralihan bahasa ialah kehilangan bahasa (*language loss*), pergeseran bahasa (*language attrition*), keancaman bahasa (*language endangerment*), kematian bahasa (*language death*) dan keusangan bahasa (*language obsolescence*). Bagi

ruang lingkup pengekalan bahasa pula, istilah-istilah yang menjadi penanda ialah kesetiaan bahasa (*language loyalty*), kebangkitan bahasa (*language revival*) dan pemulihan bahasa (*language revitalization / language restoration*).

Berikutan itu, terdapat juga beberapa bidang kajian lain yang bertindih dalam bidang kajian ini seperti kajian penukaran kod (*code switching*) dan campuran kod (*code mixing*) (Fase, 1992 dalam Michieka, 2012). Walau bagaimanapun kedua-dua fenomena ini menjadi faktor dorongan dalam fenomena peralihan atau pengekalan bahasa berdasarkan kepada tahap penukaran atau campuran bahasa (Landweer, 2000). Tambahan pula, fenomena penukaran kod dan campuran kod ini menjadi asas kepada fenomena peralihan bahasa pada masa kelak mahupun sesuatu bahasa dapat bertahan dalam arus perkembangan sosioekonomi diri mereka.

Namun, persoalan yang timbul dalam kajian PaPkb adalah tentang cara sesuatu bahasa mengalami peralihan atau dapat bertahan walaupun menghadapi pelbagai cabaran daripada bahasa dominan di sesebuah negara atau wilayah tertentu. Fokus utama dalam kajian PaPkb adalah untuk mengetengahkan fenomena peralihan ini yang berlaku secara berperingkat atau secara berterusan berasaskan kepada kumpulan penutur yang menguasai ataupun terdedah kepada satu atau lebih bahasa dalam situasi berbilang bahasa atau bangsa. Bahagian seterusnya akan membincangkan secara terperinci tentang konstruk dan konsep berkaitan tajuk kajian PaPkb.

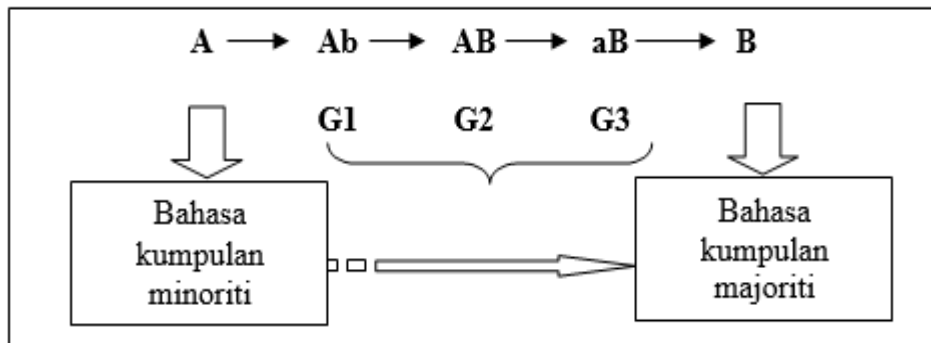
2.2.1 Peralihan Bahasa

Peralihan bahasa bermaksud bahasa ibunda yang digunakan oleh sesuatu kumpulan penutur beralih kepada bahasa lain yang bersifat dominan sebagai bahasa penggunaan harian mereka. Bahasa ibunda merujuk kepada bahasa yang diwarisi secara turun temurun

oleh ahli keluarga atau komuniti tertentu (Shevoroshkin, 1990) manakala bahasa dominan pula merujuk kepada bahasa yang dipertuturkan oleh kumpulan majoriti di sesebuah negara atau wilayah tertentu (Gathercole, 2009). Pada kebiasaannya bahasa dominan ini mempunyai status tinggi dalam sektor politik, ekonomi dan sosial. Ini secara tidak langsung telah menjadi faktor tarikan kuat bagi mempengaruhi kumpulan penutur sama ada kumpulan minoriti atau kumpulan imigran.

Peralihan Bahasa berlaku dalam situasi yang menunjukkan sesuatu bahasa ibunda mempunyai konteks dengan satu atau lebih bahasa mahupun bahasa dominan (Fishman, 1985). Dalam situasi ini, sebahagian atau keseluruhan komunikasi harian yang menggunakan bahasa ibunda akan digantikan oleh bahasa dominan dalam kalangan kumpulan penutur. Keadaan seperti ini mengakibatkan sesuatu kumpulan penutur kehilangan kemahiran bahasa ibunda mereka dalam jangka masa panjang.

Pendapat Fishman ini selari dengan model Haugen (1966) yang menjelaskan tentang jangka masa proses peralihan bahasa daripada bahasa ibunda kepada bahasa dominan. Lazimnya, tempoh masa peralihan tidak berlaku dalam jangka masa yang singkat namun ia merentasi beberapa kumpulan generasi. Peralihan yang melibatkan tiga kumpulan generasi ditakrifkan sebagai peralihan paling lambat manakala peralihan satu atau dua kumpulan generasi ditakrifkan sebagai peralihan paling cepat dalam menentukan fenomena bahasa dalam kalangan penutur. Proses peralihan ini dapat digambarkan seperti rajah 2.1.

Rajah 2.1: Model Haugen (Haugen, 1966)

(Huruf besar - Banyak dipertuturkan, huruf kecil- kurang dipertuturkan, G - generasi)

Gambar rajah di atas menunjukkan proses peralihan bahasa secara jelas dalam sesuatu komuniti. Hala tuju penggunaan atau pilihan bahasa membawa kepada kehilangan bahasa dalam kalangan individu ataupun kematian bahasa secara menyeluruh dalam kumpulan masyarakat tertentu. Dalam erti kata lain, keseluruhan masyarakat sebulat suara untuk mengurangkan atau tidak menggunakan bahasa ibunda mereka dalam domain-domain tertentu. Terdapat banyak kajian dari perspektif barat yang telah dijalankan di merata dunia sehingga kini khususnya negara-negara yang terdiri daripada masyarakat berbilang bangsa, bahasa dan budaya seperti di Amerika Syarikat, Australia, Afrika, New Zealand, Kanada dan beberapa buah negara Eropah (Fishman, 1991).

Selain itu, peralihan bahasa berlaku apabila masyarakat dalam budaya atau sub budaya tertentu beralih kepada bahasa dominan untuk berkomunikasi (Allyson, 2008). Peralihan ini boleh berlaku melalui dua cara iaitu yang pertama, bahasa-bahasa asli digantikan dengan bahasa serantau atau bahasa global misalnya bahasa Inggeris demi mencapai tujuan tertentu. Menurut (Fase et.al., 1992) pula, bahasa kumpulan imigran digantikan dengan bahasa dominan di negara tuan rumah secara berperingkat. Jelas dapat dilihat

bahawa sekiranya budaya pengamalan bahasa asli tidak diteruskan maka bahasa ibunda dianggap hilang atau pupus bagi generasi akan datang.

Terdapat beberapa faktor yang menyumbang kepada peralihan bahasa. Antaranya ialah pendidikan formal dalam bahasa yang dianggap sebagai dominan. Sebagai contoh, orang-orang asli di Amerika tengah telah meningkatkan akses kepada pendidikan yang menggunakan bahasa Sepanyol sebagai wadah pembelajaran dan pengajaran. Oleh itu, bahasa asli komuniti tersebut mungkin terus digunakan di rumah untuk satu tempoh masa, tetapi bahasa Sepanyol secara beransur-ansur boleh menggantikan bahasa asli mereka untuk tujuan pendidikan dan perniagaan (Simmons, 1998). Setelah beberapa generasi, bahasa pertama boleh hilang daripada penggunaan lalu menyebabkan fenomena peralihan bahasa berlaku.

Di samping isu pendidikan, terdapat juga beberapa faktor lain yang boleh diambil kira bagi menjelaskan fenomena peralihan bahasa kepada satu atau lebih bahasa. Secara umumnya, orang-orang yang kurang menggunakan bahasa ibunda mereka, lebih besar kemungkinan akan mempelajari bahasa serantau atau global supaya dapat diterima oleh kumpulan dominan lain di negara-negara tertentu. Golongan imigran juga tidak terkecuali daripada keadaan ini. Anak-anak golongan imigran yang berpendidikan dan berpengetahuan dalam bahasa kedua menyebabkan mereka secara beransur-ansur memihak kepada bahasa dominan dalam usaha untuk menyesuaikan diri mereka dengan budaya kumpulan dominan dan secara tidak langsung akan kehilangan identiti mereka sendiri (Saravanan, 1992 dalam Schiffman, 1996).

Pelbagai konsep dan konstruk yang dibincang di atas ini dapat memberi gambaran umum tentang konsep peralihan bahasa bagi pengkaji untuk merangka hala tuju kajian ini.

2.2.2 Pengekalan Bahasa

Pengekalan bahasa merujuk kepada keadaan yang memperlihatkan keutuhan bahasa ibunda sebagai bahasa interaksi sesuatu kumpulan penutur dalam kehidupan harian. Secara amnya, bahasa ibunda ini diwarisi secara turun temurun oleh ahli keluarga atau komuniti tertentu walaupun mereka hanyalah kumpulan minoriti ataupun golongan imigran (Shevoroshkin, 1990). Senario seperti ini menjadi bukti bahawa sesuatu bahasa itu mampu berkekalan tanpa mengira populasi kumpulan penutur, asalkan mereka masih aktif mengamalkan sesuatu bahasa itu.

Namun demikian, pengekalan bahasa bukanlah suatu usaha yang mudah khususnya dalam kalangan kumpulan minoriti. Hal ini demikian kerana mereka sentiasa menghadapi ancaman atau cabaran daripada kumpulan penutur dominan. Dalam hal ini, bahasa ibunda perlu mempunyai tahap ketahanan yang tinggi bagi menghadapi cabaran daripada pengaruh bahasa dominan. Situasi sedemikian ini wujud disebabkan oleh keaktifan transmisi bahasa pertama yang digunakan atau diajar kepada penutur sejak kecil lagi. Selain itu, kekuatan semangat terhadap bahasa ibunda (*allegiance*) juga merupakan faktor lain yang menyumbang kepada pengekalan bahasa dalam kalangan sesuatu masyarakat berbilang bahasa atau budaya (Mohamad Subakir, 1998).

Fenomena pengekalan bahasa sering kali dikaji bersandarkan domain dan situasi yang mempunyai bahasa yang masih lagi digunakan atau diteruskan walaupun tetap terdapat bahasa-bahasa lain yang digunakan bagi tujuan-tujuan tertentu. Menurut Smolicz (1992), pengekalan bahasa merupakan istilah yang digunakan untuk menggambarkan keadaan yang melibatkan penutur, sekumpulan penutur, atau masyarakat yang terus menggunakan bahasa ibunda dalam beberapa atau semua aspek kehidupan walaupun terdapat persaingan daripada bahasa dominan atau kumpulan majoriti.

Hal ini telah membawa kepada satu lagi aspek yang perlu diberikan tumpuan, iaitu lokasi atau kawasan petempatan sesuatu kumpulan masyarakat. Dalam erti kata lain, jika sesuatu kumpulan masyarakat tinggal di kawasan yang amat terpencil, seperti di pulau kecil atau jauh di dalam hutan, mereka mungkin mempunyai peluang yang lebih baik untuk mengekalkan bahasa mereka. Hal ini demikian kerana mereka kurang terdedah kepada jaringan interaksi kumpulan penutur bahasa lain (Fishman, 1991). Memandangkan mereka tidak mempunyai keperluan untuk mempelajari bahasa asing atau bahasa yang dianggap dominan maka tahap pengekalan bahasa ibunda mereka adalah tinggi.

Konklusinya, setelah meneliti konsep serta konstruk peralihan dan pengekalan bahasa dapat disimpulkan bahawa fenomena peralihan bahasa merupakan sesuatu yang lumrah dalam era globalisasi khususnya di negara-negara yang mempunyai masyarakat berbilang bangsa. Namun, dalam proses kepupusan bahasa, peralihan bahasa adalah langkah pertama yang menjadi penyebab dalam kehilangan atau kepupusan bahasa ibunda dalam sesuatu kumpulan penutur. Oleh itu, peralihan bahasa perlu dilihat sebagai fenomena serius demi mengekalkan bahasa ibunda di samping mengekalkan identiti etnik dalam situasi masyarakat berbagai bahasa dan berbagai budaya.

2.2.3 Pembentukan Identiti

Identiti bersifat kompleks dan mempunyai pelbagai aspek. Hal ini demikian kerana identiti seseorang itu didasarkan oleh banyak faktor seperti orientasi agama, budaya, pendidikan, pengaruh komuniti, nilai-nilai kekeluargaan, dan sistem kepercayaan (Myhill, 2003). Semangat identiti ini mempengaruhi perlakuan seseorang individu itu. Seperti yang dijelaskan sebelum ini, menurut Teori Identiti Sosial Tajfel dan Turner (1986), seseorang individu itu pada peringkat awalnya akan mengkategorikan dirinya dalam kumpulan, kemudian mengenal pasti sama ada dirinya sesuai dalam kumpulan

tersebut ataupun tidak. Dalam erti kata lain, sewaktu mengenal pasti identiti sendiri, seseorang individu itu akan membuat pertimbangan berdasarkan perspektif sosial dan peribadi. Phinney (1990) pula telah mengembangkan lagi konsep identiti Tajfel dan Turner kepada konsep formasi identiti etnik. Phinney menjelaskan bahawa identiti etnik merupakan suatu konstruk yang mempunyai pelbagai dimensi dan bersifat dinamik. Konsep ini merujuk kepada identiti seseorang individu atau semangat individu itu sendiri sebagai ahli kumpulan etnik tertentu yang dapat dilihat sebagai fahaman etno nasionalisma.

Menurut Feuerverger (1991), terdapat satu kajian yang dijalankan terhadap kumpulan pelajar yang menuturkan bahasa Itali, Cina, Portugis, Korea, Jepun dan Ibrani [Yahudi] di salah sebuah universiti di Kanada. Dalam kajian ini, pelajar-pelajar Yahudi menunjukkan tahap identiti etnik yang paling tinggi dalam kalangan responden sementara pelajar-pelajar Jepun pula menunjukkan tahap identiti etnik yang paling rendah. Keadaan ini menunjukkan bahawa tiada jawapan yang jelas tentang kayu ukur tahap identiti etnik yang dipegang oleh pelbagai kumpulan etnik.

Tse (1997) mencadangkan kerangka formasi identiti individu dalam pembentukan identiti etnik iaitu, sesetengah penutur lebih berminat terhadap budaya dominan dan tidak perlu membentuk identiti etnik mereka sendiri. Tse (2001) juga menambah, situasi ini berkemungkinan disebabkan oleh perasaan berbelah bahagi terhadap budaya etniknya sendiri. Sesetengah penutur pula membentuk identiti peribadi dengan cara menggabungkan nilai etnisiti mereka dengan budaya dominan yang tersedia ada.

2.2.4 Identiti Etnik dan Bahasa Ibunda

Banyak kajian berjaya dalam mengenal pasti hubungan positif antara identiti etnik dengan bahasa warisan seseorang individu (Phinney et al., 2001). Cho (2000) pula, telah menjalankan satu kajian ke atas generasi pertama dan kedua masyarakat Korea-Amerika. Kajian tersebut mendapati bahawa responden yang mempunyai kemahiran dalam bahasa ibunda menunjukkan semangat etnik yang lebih kuat, Soto (2002) yang menjalankan kajian yang sama juga mendapati bahawa kanak-kanak dwibahasa Puerto Rico mempunyai tahap kemahiran berbahasa Sepanyol yang tinggi di samping mempunyai semangat etnik Puerto Rico yang kuat.

Kajian-kajian lain juga ada mengkaji impak kelas bahasa ibunda yang diadakan pada setiap hujung minggu. Sekolah-sekolah yang menganjurkan kelas bahasa ibunda ini memberi kesan kepada identiti etnik yang dikatakan sangat berinformasi dan telah berjaya membuka ruang kepada perkaitan antara budaya etnik dan bahasa itu sendiri. Pelajar-pelajar Jepun di Amerika (Chinen & Tucker, 2006) dan pelajar-pelajar Jepun di Kanada menunjukkan semangat identiti etnik yang lebih kuat selepas menghadiri kelas budaya Jepun yang diadakan pada setiap hari Sabtu (Oketani, 1997). Satu lagi kajian yang dilakukan oleh Wright dan Taylor (1995) terhadap kanak-kanak Inuit di Kanada juga mendapati keyakinan diri kanak-kanak yang terlibat lebih tinggi setelah menghadiri program budaya warisan yang memberi fokus kepada bahasa Inuit. Selain itu, kajian You (2005) terhadap kanak-kanak Korea yang menghadiri kelas bahasa Korea pada hujung minggu juga menunjukkan dapatan yang sama seperti kajian-kajian yang disebutkan. Hipotesis yang menyatakan bahawa seseorang individu yang memiliki kemahiran dalam bahasa ibunda juga mempunyai identiti etnik yang tinggi atau mempunyai sikap positif terhadap kumpulan etnik selaras dengan dapatan kajian-kajian sebelum ini.

Walau bagaimanapun, masih terdapat beberapa kajian yang memperoleh dapatan yang berbeza tentang perkaitan antara kemahiran bahasa ibunda dan identiti etnik. Mah (2005) yang telah mengkaji generasi kedua golongan dewasa Cina di Kanada mendapati bahawa bahasa ibunda komuniti tersebut hanya berkaitan dengan kebolehan seseorang itu untuk melakukan *ritual* agama dan amalan kebudayaan sahaja. Hal ini bermaksud, mereka hanya menggunakan bahasa warisan sebagai suatu keperluan dalam melengkapkan aktiviti-aktiviti etnik, bukannya kerana rasa bangga atau nilai teras komuniti tersebut.

Hasil kajian yang sama telah dilaporkan oleh Smolicz's (1992). Smolicz telah menjalankan sebuah kajian di Australia. Dalam kajian tersebut, Smolicz mendapati bahawa masyarakat Poland-Australia beranggapan bahawa bahasa ibunda merupakan suatu nilai teras dalam sesebuah komuniti. Pada masa yang sama masyarakat Cina-Australia dan Wales-Australia pula tidak percaya akan kepentingan memelihara bahasa ibunda dalam sesebuah etnik.

Berdasarkan kajian-kajian yang disebutkan, dapat dikatakan di sini bahawa kebolehan bertutur dalam bahasa ibunda mampu membantu dalam membentuk semangat etnik dalam kalangan penutur minoriti. Selain itu, penutur-penutur yang memiliki tahap kemahiran bahasa ibunda yang tinggi juga dapat membina hubungan yang amat bermakna dalam sesebuah komuniti. Namun begitu, masih lagi menjadi persoalan bagi pengkaji sama ada kemahiran bahasa ibunda ini sudah cukup untuk menyediakan jalan bagi memastikan pembentukan identiti etnik yang positif berlaku dalam golongan muda tanpa mengambil kira latar belakang etnik yang dipegang.

2.2.5 Sikap Terhadap Bahasa

Sikap bahasa merupakan salah satu subjek kajian yang telah berjaya menarik minat ramai ahli psikologi sosial. Berdasarkan pemerhatian Appel dan Muysken (1987), bahasa bukanlah bersifat objektif semata-mata. Bahasa juga bukanlah sekadar instrumen neutral sosial yang hanya menyampaikan sesuatu makna, tetapi berkait rapat dengan identiti sosial dan kumpulan etnik yang memberikan kesan terhadap sesuatu penilaian sosial. Secara umumnya, kajian terhadap sikap bahasa ini adalah bersandarkan kepada dua pendekatan teoretikal iaitu, pendekatan behaviorisme dan pendekatan mentalis. Menurut Fasold (1984), perspektif behavioris memperlihatkan sikap bahasa sebagai sesuatu yang hanya boleh dikenal pasti melalui tingkah laku seseorang itu dalam sesuatu situasi. Fasold juga ada menyatakan bahawa pandangan dari perspektif ini boleh memudahkan lagi para pengkaji kerana sifatnya yang tidak memerlukan laporan sendiri ataupun inferens tidak langsung. Dalam hal ini, para pengkaji hanya perlu memerhati, menjadualkan dan menganalisis sikap-sikap yang ketara sahaja. Namun bagi konteks kajian ini, pendapat Agheyisi dan Fishman (1970) adalah lebih tepat dan dapat dipersetujui. Agheyisi dan Fishman sebelum ini ada menyatakan bahawa sikap seseorang itu akan menjadi kurang menarik jika sikap itu ditakrifkan secara mentalistik. Hal ini demikian kerana, sikap tersebut tidak boleh digunakan untuk membuat ramalan secara umumnya terhadap tindakan mereka. Tegasnya, Fasold (1984) berpendapat bahawa pendekatan behaviourisme adalah lebih mudah. Hal ini dikatakan sedemikian kerana sikap hanya satu jenis tindak balas kepada rangsangan dan sudah semestinya tidak boleh diketepikan.

Namun, penting di sini untuk menyebut bahawa walaupun pandangan mentalis telah digunakan secara meluas oleh para penyelidik sikap bahasa, pandangan ini juga telah menimbulkan masalah yang signifikan. Hal ini demikian kerana, keadaan dalaman dan mental tidak boleh dilihat secara langsung, dan hanya boleh disimpulkan berdasarkan

tingkah laku atau daripada data laporan sendiri yang sering dipersoalkan akan kesahihannya. Pendekatan mentalis mencadangkan dua kaedah utama bagi mengkaji sikap bahasa iaitu borang kaji selidik dan temu bual.

2.2.6 Peralihan Kod dan Campuran kod

Kajian mengenai peralihan kod telah banyak dipelopori oleh Bloom dan Gumperz (1972). Menurut pengkaji, dalam kajian pemilihan kod, interaksi kumpulan penutur boleh digunakan bagi melihat pemilihan bahasa sebagai strategi komunikasi interaktif dan ia perlulah melibatkan penutur sebagai lokus penyelidikan.

Strategi komunikasi interaktif ini dapat mentafsirkan sikap penutur dalam usaha untuk mencari faktor penentu pemilihan kod. Hal ini demikian kerana, pemilihan kod tidak boleh dikatakan sebagai “refleksi norma-norma sosial yang boleh diukur secara sendiri” (Bloom & Gumperz, 1972, ms.432), tetapi norma-norma tersebut perlu dilihat sebagai salah satu strategi komunikatif yang digunakan dalam sesuatu pertuturan. Seperti yang diterangkan oleh Bloom dan Gumperz, para pengkaji tidak seharusnya menganalisis berdasarkan andaian bahawa bahasa dan masyarakat menyumbang kepada realiti yang berbeza. Maklumat sosial dan linguistik hanya boleh dibandingkan sekiranya kajian yang dilakukan melibatkan kerangka teoritikal umum yang sama. Oleh itu, Bloom dan Gumperz (1972) telah menyediakan sebuah kerangka bagi merungkai makna sosial yang wujud dalam pertuturan serta perbezaan antara pertukaran kod metafora dan situasi. Kerangka tersebut telah membantu pengkaji untuk mengenal pasti identiti sosial yang wujud dalam sesuatu pertuturan.

Bertitik tolak daripada kajian Bloom dan Gumperz (1972) tersebut, beberapa model pemilihan bahasa yang melibatkan orientasi psikologi terhadap pemilihan bahasa telah

diperkenalkan. Antaranya ialah model yang mengkaji dinamik interaksi antara kumpulan, serta pemesonan (*divergence*) dan pemusatan (*convergence*) seperti yang dijelaskan dalam Teori Akomodasi Bahasa (Lihat bahagian 2.3.3). Konstruk sosiopsikologi juga meneliti perasaan (*mood*), motif dan kesetiaan dalam interpretasi sikap bahasa. Giles, et al. (1977) dan pengkaji-pengkaji yang sehaluan dengannya seperti Tajfel dan Turner (1979) telah memperluaskan lagi konsep penyesuaian bahasa dengan menggabungkan beberapa teori dalam psikologi sosial. Mereka memberi penekanan pada perwatakan penutur yang suka berunding (*negotiative*) mengikut strategi yang disarankan dalam “Teori Penyesuaian Interpersonal”. Antara contoh teori yang digabungkan ialah Teori Proses Pertukaran Sosial, Teori Proses Atribusi Sebab dan Akibat serta Teori Kedistinktifan antara Kumpulan (Giles & Smith, 1979).

Pada asasnya, perlakuan bahasa dalam perbualan bilingual melibatkan tatabahasa dan leksikal. Kini, peralihan kod atau campuran kod menjadi salah satu aspek yang penting dalam kajian bilingualisme. Menurut Baker (1993), peralihan kod atau campuran kod berlaku apabila individu bertukar-tukar antara dua atau lebih bahasa dalam pertuturannya. Peralihan kod terjadi tanpa dirancang dan ia berlaku untuk beberapa sebab. Antaranya adalah untuk menegaskan sesuatu perkara, ketiadaan perkataan dalam bahasa tersebut, untuk memudahkan ekspresi, untuk mengekspreskan identiti kumpulan dan status dan untuk melangkaui sempadan sosial atau etnik. Peralihan kod sebenarnya terdiri daripada dua jenis iaitu peralihan ‘dalam’ ayat dan ‘antara’ ayat (Landweer, 2000). Peralihan ‘dalam’ ayat menonjolkan variasi dari aspek perkataan dan frasa yang telah digunakan dalam sesuatu pertuturan manakala peralihan ‘antara’ ayat merupakan penggunaan dua bahasa secara seimbang. Hal ini bermaksud penutur harus mempunyai kecekapan dalam kedua-dua bahasa yang dipertutur. Situasi seperti ini lazim terjadi dalam kebanyakan bahasa di dunia khususnya dalam situasi bilingualism. Kedua-dua situasi ini memberi kesan kepada corak penggunaan bahasa dalam sesesatu kumpulan penutur.

2.2.7 Vitaliti Bahasa

Senario PaPkb dapat ditentukan melalui situasi sesuatu bahasa berdasarkan tahap vitaliti bahasa sama ada tinggi, sederhana atau rendah. Pada umumnya vitaliti yang tinggi membolehkan sesuatu bahasa itu berdaya tahan lalu dapat dikekalkan manakala vitaliti bahasa yang rendah pula akan lebih menjurus kepada peralihan bahasa, kehilangan bahasa mahupun kepupusan bahasa pada masa kelak (Landry et al., 1996). Fenomena peralihan atau kehilangan bahasa ini merupakan fenomena global yang disebabkan oleh faktor globalisasi, modenisasi, pengetahuan digital dan juga mobiliti sosial individu atau kumpulan masyarakat. Faktor-faktor inilah yang menjadikan vitaliti bahasa untuk menjadi lebih kompleks dalam kalangan sesuatu komuniti (UNESCO, 2003). Keadaan kompleks ini pula menyebabkan individu atau sesuatu kumpulan masyarakat terpaksa menguasai sekurang-kurangnya dua atau lebih bahasa lalu mewujudkan situasi berbilang bahasa dalam sesebuah negara. Walaupun situasi ini memberi impak kepada kumpulan dominan sesebuah negara tetapi banyak juga kumpulan minoriti yang terjejas. Oleh itu, vitaliti bahasa adalah suatu indikator yang penting untuk menerangkan sesuatu situasi sebenar bahasa supaya bahasa kumpulan minoriti dapat dipertahankan.

Terdapat banyak teori yang popular bagi menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan penutur. Antaranya ialah Ferguson (1966), Haugen (1972), Giles et al. (1977), Haarman (1986), dan Edwards (1992). Pada mulanya vitaliti bahasa hanya menumpukan perhatian kepada faktor demografi, penggunaan bahasa, sikap terhadap bahasa dan etnisiti (Miller, 1971). Faktor-faktor ini kemudiannya diperbanyakkan kepada faktor sejarah, politik, sosioekonomi, sosiobudaya, sosiologi, sosiopsikologi, sosiolinguistik dan linguistik Dressler (1981).

Berdasarkan faktor sosiolinguistik yang merupakan gabungan bidang sosial dan linguistik seperti yang dinyatakan di atas, para pengkaji dapat mengkaji situasi bahasa secara tepat dalam konteks bahasa sesuatu komuniti. Berikutan itu, Haugen (1972) menyarankan pendekatan ekolinguistik dari aspek hubungan antara bahasa dan persekitaran. Oleh itu pendekatan ini melibatkan dua elemen penting iaitu penutur individu (psikologi) dan masyarakat (sosiologi). Haarman (1986) pula memberikan konsep yang berbeza tentang bahasa. Beliau mementingkan bahasa sebagai satu alat perantaraan dalam komunikasi hubungan dalam kumpulan berbanding dengan topik yang dipertuturkan oleh seseorang individu sahaja. Perkara ini menjadi pencetus kepada beliau untuk memperkenalkan Teori Ekologi Bahasa yang merangkumi empat elemen secara berperingkat iaitu individu, kumpulan, masyarakat dan seterusnya negara (Haarman, 1986). Konsep ini dapat difahami dengan lebih jelas seperti ungkapan beliau yang berikut:

“This string of concepts leading from most specific (individual) to the most general (state) could be interpreted as a hierarchical structure with different level of complexity.” (Haarman, 1986, ms.5).

Berdasarkan kepada ungkapan di atas, empat konsep dapat dikenal pasti iaitu perlakuan bahasa oleh kumpulan individu, peranan bahasa dalam kumpulan, fungsi bahasa dalam masyarakat dan akhirnya politik bahasa dalam sesuatu negara.

2.3 Teori-teori Berkaitan PaPkB

2.3.1 Teori Ekologi Bahasa

Seperti yang dinyatakan sebelum ini, Teori Ekologi Bahasa telah diperkenalkan oleh Haugen (1972). Secara dasarnya, Teori Ekologi Bahasa yang disarankan oleh Haugen hanya memberi fokus kepada elemen objektif yang mempengaruhi vitaliti bahasa. Elemen subjektif seperti sikap terhadap bahasa tidak dititikberatkan oleh beliau walhal

sikap individu atau kumpulan memainkan peranan penting dalam menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan atau masyarakat (Giles et al., 1977). Oleh yang demikian, Weinrich (2001) menyarankan empat elemen asas dalam Teori Ekologi Bahasa dengan memberi penekanan kepada aspek-aspek psikologi iaitu, pilihan bahasa, keutamaan serta minat dalam masyarakat, implikasi ekonomi serta pendidikan dan hubungan antara kumpulan bagi mempertahankan bahasa kumpulan etnik.

Haugen (1972) menyatakan bahawa bahasa berinteraksi dengan persekitarannya. Dalam erti kata lain, faktor persekitaran bahasa akan menentukan hak untuk mengekalkan bahasa ibunda dalam kumpulan dominan dan kumpulan minoriti. Hal ini bermakna, usaha pemeliharaan bahasa ibunda seseorang individu adalah sebahagian daripada faktor persekitaran manusia, dan ini merupakan sebahagian daripada bidang kajian sosiologi dan sains politik. Persoalan yang timbul di sini ialah faktor-faktor yang menentukan persekitaran dalam mempertahankan sesuatu bahasa. Haugen mengemukakan sepuluh soalan untuk melihat situasi bahasa dalam kalangan komuniti tertentu. Soalan-soalan ini mempunyai persamaan dengan bidang kajian tertentu.

1. Bagaimanakah sesuatu bahasa mendominasi bahasa yang lain? (sejarah dan linguistik deskriptif)
2. Siapakah yang menggunakan bahasa? (linguistik demografi)
3. Apakah domain-domain yang terdapat dalam sesuatu bahasa? (sosiolinguistik)
4. Selain daripada bahasa ibunda, apakah bahasa yang digunakan oleh penutur? (dwilinguistik)
5. Apakah komponen-komponen yang terkandung dalam sesuatu bahasa? (dialektologi)
6. Apakah tradisi bertulis sesuatu bahasa? (falsafah)
7. Apakah tahap penyelarasan sesuatu bahasa? (linguistik preskriptif)
8. Apakah sokongan institusi yang diterima? (glotopolitik)

9. Apakah sikap terhadap bahasa oleh kumpulan penutur? (etnolinguistik)
10. Di manakah semua faktor ini meletakkan sesuatu bahasa semasa berhubung dengan bahasa lain? (klasifikasi ekologi)

Tidak dapat dinafikan bahawa kekuatan teori ini terletak pada kredibilitinya dalam membekalkan sebuah kerangka yang membolehkan konteks bahasa dapat dikaji dan seterusnya dapat menjawab soalan-soalan berkisarkan ekologi bahasa. Walau bagaimanapun, Edwards (1992) telah mengenal pasti beberapa kelemahan dalam pendekatan ini. Antaranya:

1. Soalan-soalan yang dikemukakan terlalu umum dan ia membuka ruang kepada kemunculan soalan-soalan sampingan (soalan-soalan ini tidak disenaraikan).
2. Disiplin sub bahagian tidak sepadan dengan soalan yang dikemukakan.
3. Beberapa sub bahagian tidak relevan.
4. Beberapa variabel ekologi seperti sejarah dan geografi tidak diambil kira.

Haarman (dalam Edwards, 1992) telah membuat beberapa penambahbaikan terhadap teori ekologi bahasa ini. Beliau menawarkan tujuh variabel asas bagi menyatakan beberapa contoh.

1. Variabel etnodemografi (termasuk bilangan saiz dan bertumpu kepada kumpulan bahasa dan perbezaan bandar dan luar bandar).
2. Variabel etnososiologi (jantina, umur, stratifikasi sosial, tahap endogami dan eksogami).
3. Variabel etnopolitik (hubungan kumpulan, status institusi sesuatu bahasa).
4. Variabel etnobudaya (kriteria keturunan, promosi oleh kumpulan berminat dan ciri-ciri bahasa tulisan).
5. Variabel etnopsikologi (sikap terhadap kumpulan etnik lain, hubungan identiti bahasa).
6. Variabel interaksi (mobilisasi komunikasi, jenis-jenis bahasa yang digunakan

mengikut topik dan situasi).

7. Variabel Etnolinguistik (jurang linguistik antara bahasa-bahasa dalam hubungan).

Variabel-variabel yang disarankan oleh Haarman (1986) ini menjadi tapak asas kepada Teori Komuniti Pertuturan bagi mengkaji peralihan bahasa (Edwards, 1992). Jelaslah di sini bahawa Model Variabel Ekologi yang disarankan oleh Haarman lebih mendalam berbanding dengan model Haugen (1966). Tambahan lagi, Edwards juga menyatakan bahawa model ini juga mempunyai kelemahan iaitu terlalu umum. Hal ini demikian kerana komponen sejarah dan geografi tidak dimasukkan.

Edwards (1992) telah meneroka aspek sosiopolitik dalam pengekalan bahasa dan kehilangan bahasa sesuatu kumpulan minoriti. Penerokaan ini menghasilkan sebuah kerangka bagi kajian pengekalan bahasa dan peralihan bahasa. Edwards (1992) telah menggabungkan tiga kategori variabel iaitu penutur, bahasa dan latar tempat. Ketiga-tiga kategori variabel tersebut termasuklah demografi, sosiologi, linguistik, psikologi, sejarah, perlembagaan, geografi, pendidikan, agama, ekonomi, dan media. Beliau beranggapan bahawa tumpuan harus diberikan kepada interaksi antara bahasa dan persekitaran. Interaksi ini pula perlu dilihat melalui perspektif yang berbeza. Setelah mengambil kira variabel-variabel yang terlibat, Edwards telah berjaya menghasilkan sebuah kerangka untuk variabel situasi bahasa kumpulan minoriti. Berdasarkan kepada kerangka tersebut, beliau menyusun tiga puluh tiga (33) contoh soalan dalam dua set variabel. Beliau berpendapat bahawa soalan-soalan yang dikemukakan begitu spesifik dan dapat menghasilkan sebuah kajian yang menyeluruh bagi bidang peralihan dan pengekalan bahasa.

2.3.2 Indikator Vitaliti Etnolinguistik

Landweer (2000) menyarankan beberapa indikator yang berfungsi sebagai kayu ukur bagi menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan penutur. Landweer menyatakan bahawa terdapat lapan aspek yang boleh dijadikan sebagai alat ukuran tahap vitaliti bahasa. Saranan Landweer ini hampir selari dengan pendapat Giles dan Johnson (1987) yang juga menekankan vitaliti etnolinguistik. Lapan jenis indikator yang disarankan oleh Landweer dapat dilihat seperti berikut:

- i) Lokasi bandar dan luar bandar (kawasan bandar menjejaskan vitaliti bahasa).
- ii) Domain-domain penggunaan bahasa (kehilangan domain akan menjejaskan vitaliti bahasa).
- iii) Kekerapan dan jenis peralihan kod. Landweer mencadangkan kekerapan penggunaan kod bahasa lain dan peralihan kod oleh individu membuka ruang kepada peralihan bahasa. Terdapat dua jenis peralihan kod iaitu intersentential dan Intrasentential.
  - a) Intersentential - berlaku sama ada dalam satu ayat atau digunakan di antara dua ayat.
  - b) Intrasentential - berlaku dalam keadaan komunikasi utama yang melibatkan topik perbualan, penutur dan situasi (perubahan domain).
- iv) Populasi dan kumpulan dinamik- bilangan penduduk kurang daripada 10000 orang, kemungkinan besar menghadapi risiko tinggi untuk kematian/kehilangan bahasa.
- v) Agihan taburan penduduk dalam rangkaian sosial kumpulan penutur.
- vi) Pandangan sosial.
- vii) Prestij bahasa.
- viii) Pengaruh ekonomi.

Set indikator yang disenaraikan di atas telah ditentukan oleh Landweer (2000) berdasarkan pemerhatian yang dijalankan oleh beliau ke atas masyarakat Papua New Guinea. Beliau mendapati bahawa kehilangan bahasa kumpulan penutur tersebut bukan

kerana kematian kumpulan penutur tetapi kerana beberapa variabel penting yang lain. Berdasarkan dapatan kajian yang dijalankan ke atas masyarakat Papua New Guinea, Landweer (2006) mendapati bahawa penggunaan bahasa dalam domain keluarga dan sosiobudaya masih lagi mampu bertahan walaupun bahasa ini tidak digunakan secara meluas dalam domain-domain awam atau utama yang lain.

2.3.3 Teori Akomodasi Bahasa

Teori Akomodasi Bahasa diperkenalkan oleh Giles et al. (1973). Teori ini memberi penekanan kepada penggunaan bahasa dalam situasi hubungan antara kumpulan. Giles menggunakan istilah persamaan dan perbezaan untuk menjelaskan konsep teori ini. Menurut teori ini, apabila dua orang individu berkomunikasi, cara pertuturan mereka akan menjadi sama (*convergence*) atau berbeza (*divergence*) dalam situasi antara kumpulan. Selain itu, teori ini juga menjelaskan situasi penggunaan bahasa yang melibatkan individu yang kadangkala tidak berpeluang untuk menggunakan bahasa ibunda mereka kerana kedudukan mereka sebagai kumpulan minoriti. Disebabkan keadaan itu, mereka akan memberi pemusatan (*converge*) kepada bahasa kumpulan dominan. Di Kuching, keadaan sedemikian ini wujud dalam kalangan masyarakat Tamil khususnya murid India (Tamil) di sekolah rendah dan menengah. Hal ini demikian kerana, para murid menggunakan hanya bahasa Inggeris atau bahasa Melayu. Di samping itu, terdapat juga kumpulan yang menggunakan bahasa Inggeris, bahasa Melayu, bahasa Iban, bahasa Bidayuh dan kadangkala bahasa Cina (Hakka) di tempat kerja. Kedua-dua situasi ini boleh berlaku kerana populasi masyarakat Tamil sangat kecil ataupun didominasi oleh kumpulan majoriti seperti yang dinyatakan seperti di atas. Situasi seumpama ini wujud kerana kumpulan penutur minoriti ingin melibatkan diri mereka dalam interaksi antara kumpulan supaya dapat diiktiraf oleh kumpulan dominan. Amalan sebegini akan melunturkan

identiti masyarakat Tamil lalu menyebabkan peralihan bahasa atau mengikis vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

Teori Akomodasi Bahasa ini (Giles, et al., 1977) sebenarnya telah banyak digunakan dalam kajian berkaitan pemilihan bahasa dan PaPkb (Kapanga, 1998). Seperti yang telah dijelaskan, dapat dilihat bahawa idea utama teori ini ialah penutur akan memusatkan gaya perbualan mereka dengan menyesuaikan pertuturan mereka supaya mudah diterima oleh pendengar. Terdapat andaian yang mengatakan bahawa penutur akan mengubah cara percakapan mereka bagi melanjutkan interaksi serta mengurangkan risiko percanggahan antara penutur dengan pendengar. Hal ini berlaku kerana, terdapat kebarangkalian bahawa penutur dan pendengar berharap dapat berkongsi sesuatu persamaan dalam prosedur interpretatif yang membolehkan niat penutur dapat dikodkan dan difahami dengan jelas oleh pendengar. Tindakan penutur yang telah menumpukan bahasa akhirnya meluahkan pandangan yang positif daripada pendengar. Dalam keadaan yang lain pula, seseorang penutur mungkin akan memilih untuk memesongkan bahasa pertuturannya. Sebagai contoh, penutur tidak mengambil sebarang tindakan untuk mengukuhkan interaksi bersama ahli kumpulan. Hal ini berlaku apabila penutur cuba menunjukkan kesetiaan terhadap kumpulannya sendiri, seterusnya memisahkan dirinya daripada ahli kumpulan penutur lain. Jika keadaan seperti yang dinyatakan berlaku, akomodasi bahasa boleh diinterpretasikan sebagai ekspresi identiti sosial penutur.

Sebagai tambahan, teori ini juga telah diaplikasikan bagi menghuraikan konsep 'penyesuaian' kumpulan-kumpulan dominan dan subordinat yang berpotensi untuk memusatkan bahasa mereka kepada bahasa kumpulan dominan. Penyesuaian ini dilakukan kerana penutur mahu diterima oleh komuniti dominan yang terlibat, dan ini sudah pasti akan mempercepat lagi mobiliti sosial dalam komuniti yang lebih besar. Tambahan lagi, terdapat juga andaian yang menyatakan bahawa strategi pemusatan

yang dilakukan oleh kumpulan penutur bahasa dominan kepada kumpulan penutur subordinat tidak akan berlaku walaupun ahli kumpulan dominan melihat perubahan sosial ini sebagai suatu manfaat. Fenomena pemesongan atau pemusatan bahasa ini akan berlaku sekiranya perubahan sosial ini memihak kepada mereka dan sebaliknya.

Setakat ini, perbincangan telah banyak menyentuh dua pendekatan utama dalam pemilihan bahasa, iaitu konstruk sosiologi makro dan pendekatan interaksi mikro. Secara keseluruhan, pemilihan bahasa yang dilihat dari sudut konstruk sosiologi makro boleh dikatakan sebagai penentu dalam membentuk, mentafsir dan mengubah realiti sosial oleh kumpulan penutur (Appel & Musyken, 2005).

2.3.4 Teori Analisis Domain

Teori Analisis Domain merupakan satu kaedah tradisional yang digunakan untuk menentukan fenomena peralihan bahasa. Penggunaan bahasa dalam domain-domain tertentu bergantung kepada penutur, hubungan, topik yang dibincangkan dan latar. Konsep domain sebenarnya diperkenalkan oleh Schmidt Rohr pada tahun 1966 namun lebih dipopularkan oleh Fishman (1972). Domain-domain asal yang dicadangkan oleh Schmidt Rohr ialah keluarga, taman permainan, tentera, mahkamah, kerajaan dan pentadbiran, sastera, percetakan, gereja dan sekolah. Beberapa domain ditambah oleh pengkaji-pengkaji yang terkemudian. Sebagai contoh, Parasher (1980) telah memperkenalkan domain seperti jiran, transaksi, dan manakala Sobrielo (1985) pula telah memperkenalkan domain hiburan, bacaan, dan urusan rasmi. Menurut Fishman domain ialah:

“.... A socio-cultural construct abstracted from topics of communication, relationships and interactions between communication, relationships and interactions between communicators and locales of communication in accord with the institutions of society....” (Fishman, 1972, ms.82)

Berdasarkan petikan, Fishman menyatakan bahawa penutur sesuatu komuniti akan dirangsang oleh domain dalam menentukan sesuatu interaksi. Para pengkaji terdahulu juga bersetuju bahawa pilihan bahasa seseorang individu sememangnya bergantung kepada kumpulan penutur, peranan hubungan, topik yang dibincangkan dan latar. Teori Analisis Domain ini sangat sesuai digunakan untuk mengkaji penggunaan bahasa dalam komuniti berbilang bahasa. Menurut Holmes (1992), domain melibatkan interaksi tertentu antara kumpulan penutur tertentu dalam latar tertentu. Maka jelaslah bahawa Teori Analisis Domain ini boleh digunakan untuk mengkaji interaksi tertentu dengan melibatkan faktor-faktor sosial seperti penutur dan pendengar, tempat, fungsi dan konteks sosial serta topik yang dibincangkan.

Keberkesanan teori ini dapat dicerminkan oleh beberapa pengkaji seperti Greenfield dan Fishman (1970). Mereka menggunakan konsep domain dalam kajiannya terhadap komuniti Puerto Rico di New York pada tahun 1970 (Wodak et al., 2012). Dalam kajian tersebut, penggunaan bahasa para responden dinilai berdasarkan beberapa variabel. Hasil kajian menyimpulkan bahawa bahasa Sepanyol biasanya digunakan dalam keluarga manakala bahasa Inggeris digunakan dalam pendidikan dan pekerjaan. Dalam satu lagi kajian penggunaan bahasa dalam kalangan Itali-Australia di Sydney (Wodak, 2012), sebanyak 46 situasi telah dimasukkan ke dalam empat domain iaitu keluarga, kawan, tempat kerja, tempat belajar dan transaksi. Segala situasi ini diambil kira sebagai variabel-variabel interlokutor, topik dan latar.

Penggunaan domain dalam kajian ini sangat sesuai bagi pengkaji untuk membuat generalisasi tentang penggunaan bahasa oleh sesuatu kumpulan penutur. Hal ini demikian kerana domain-domain yang terlibat dapat menyatakan corak penggunaan bahasa dalam kumpulan etnik tertentu dengan jelas. Pada masa yang sama ia juga menggambarkan pilihan kod yang digunakan oleh penutur berdasarkan situasi. Maka jelaslah konsep domain ini dapat membantu untuk melihat penggunaan bahasa penutur Tamil yang berkemahiran dalam pelbagai bahasa dan persekitaran linguistik di Kuching.

Fishman (1972) juga berpendapat bahawa sesetengah generalisasi norma bahasa yang digunakan dalam setiap domain boleh dirumuskan melalui analisis domain. Tambahan Fishman, pemilihan yang berlainan antara domain boleh dibahagikan kepada dua kategori yang sesuai dengan dua ragam yang berbeza. Hal ini bermakna, keluarga, rakan-rakan dan kejiwaan dapat dikategorikan sebagai domain rendah (*Low*), manakala domain tinggi (*High*) pula merangkumi pendidikan, pentadbiran dan pekerjaan. Terdapat jangkaan bahawa dialek digunakan secara dominan dalam domain rendah manakala variasi standard pula menonjolkan domain tinggi kerana situasi formal.

Kewujudan domain rendah dan tinggi mencerminkan penggunaan bahasa rendah (R) dan bahasa tinggi (T). Kewujudan dua variasi ini amat tepat dengan bahasa Tamil yang juga mempunyai ciri diglosia iaitu Bahasa Tamil (T) dan Bahasa Tamil (R). Penggunaan kedua-dua jenis bahasa ini mempengaruhi identiti masyarakat Tamil di Kuching. Jadi, konsep domain yang dipopularkan oleh Fishman (1972) ini merupakan konstruk yang amat bermanfaat dan kekal sebagai pengaruh utama dalam kajian pemilihan bahasa dan PaPkb.

2.3.5 Teori Identiti Sosial

Teori Identiti Sosial diperkenalkan oleh Tajfel (1974). Teori ini menerangkan sesuatu konsep pemahaman individu terhadap kumpulan sosialnya sendiri berdasarkan pengetahuan atau emosi yang tersedia ada. Perkara ini dapat diketahui dengan lebih jelas melalui petikan berikut:

“part of an individual’s self concept which derives from his knowledge of his membership in a social group (groups) together with the emotional significance attached to that membership

(Tajfel, 1974, ms.69).

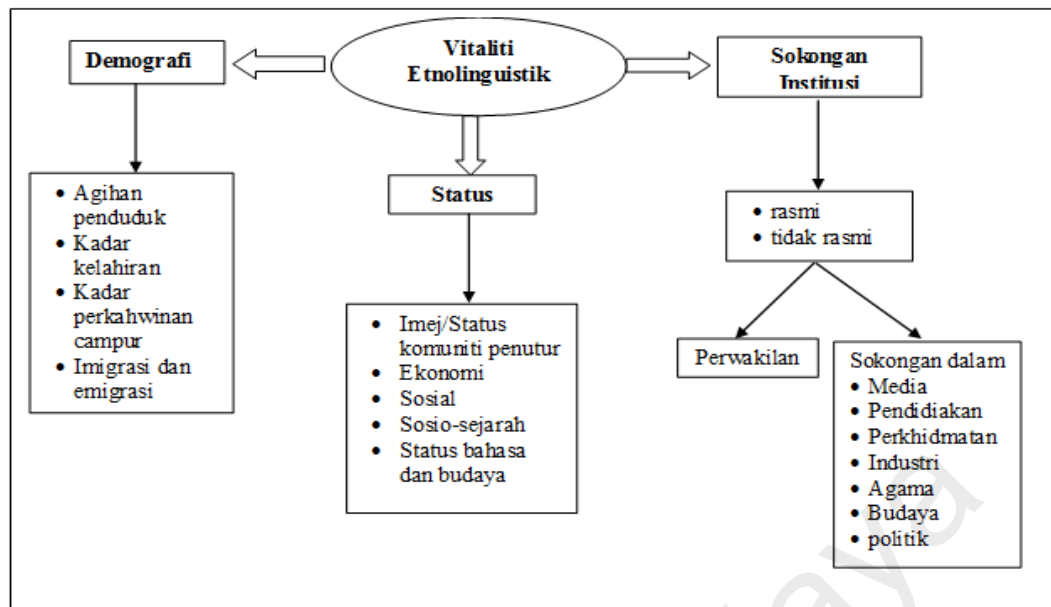
Kenyataan ini menjelaskan betapa pentingnya kesepaduan dua entiti iaitu individu dan kumpulan etniknya bagi menentukan keahlian mereka dalam kumpulan, identiti, dan entisiti. Identiti sosial ini merupakan elemen utama dalam proses pengkategorian sosial, perbandingan sosial dan perbezaan psikologi dalam sesuatu kumpulan minoriti.

Pengkategorian sosial ialah proses penting yang mempengaruhi sikap dan perlakuan terhadap cara pertuturan seseorang. Sekiranya bahasa ibunda dipilih maka ini akan membezakan kumpulan etnik tersebut daripada kumpulan lain. Ini membolehkan pembangunan sosial individu sebagai ahli kumpulan etnik tersebut akan dapat mempamerkan semangat kekitaan terhadap kumpulan etniknya sendiri. Istilah perbandingan sosial pula merujuk kepada kefahaman individu tentang identiti dirinya. Proses pengkategorian sosial dan perbandingan sosial memberi kesan kepada penggunaan bahasa dalam komunikasi. Aspek psikologi pula biasanya dipengaruhi oleh persepsi individu terhadap kestabilan dan kesahihan situasi antara kumpulan dan mempengaruhi keputusan penutur sama ada untuk kekal dalam kumpulan atau keluar daripada kumpulan etnik mereka sendiri.

2.3.6 Teori Vitaliti Etnolinguistik

Kerangka Teori Vitaliti Etnolinguistik merupakan teori yang bertapak kukuh dalam bidang kajian ini. Walaupun teori ini tidak banyak mengalami perubahan dalam masa 30 tahun kebelakangan ini namun, kerangka teori ini masih menjadi asas dalam menentukan situasi bahasa sama ada mengalami peralihan atau pengekalan (Bourhis, 2001; Abrams et al., 2009). Seperti yang dijelaskan pada mulanya teori ini hanya menekankan vitaliti objektif. Kini ia juga merangkumi vitaliti subjektif. Vitaliti objektif berasaskan kepada elemen sosiologi manakala vitaliti subjektif lebih menekankan elemen sosiopsikologi. Banyak sarjana terdahulu telah menjalankan kajian berdasarkan kedua-dua elemen ini.

Teori Vitaliti Etnolinguistik disarankan oleh (Giles, et al., 1977). Teori ini merupakan satu pendekatan holistik yang dapat menghasilkan dapatan empirikal yang kukuh dalam bidang kajian peralihan dan pengekalan bahasa. Teori ini berasaskan kepada faktor sosiologi dan sosiopsikologi yang dapat menentukan tahap vitaliti bahasa sesebuah kumpulan etnik. Di bawah faktor sosiologi terdapat tiga variabel penting iaitu demografi, status dan sokongan institusi. Faktor-faktor ini dapat dilihat dengan lebih jelas melalui gambar Rajah 2.2.

Rajah 2.2: Model Vitaliti Etnolinguistik (Bourhis et al., 1981)

Berdasarkan gambar rajah di atas, tahap vitaliti setiap variabel akan menentukan vitaliti keseluruhan kumpulan etnik. Pada masa yang sama tahap vitaliti juga akan menentukan kedudukan sesuatu kumpulan etnik khususnya kumpulan minoriti sama ada mereka mampu bertahan dalam hubungan ‘antara’ kumpulan yang dapat membezakan diri mereka daripada kumpulan etnik lain (Giles et al., 1977). Oleh itu, dapat dikatakan bahawa vitaliti rendah boleh menyebabkan kehilangan ciri-ciri atau identiti sesuatu kumpulan etnik. Vitaliti tinggi sebaliknya pula membolehkan sesuatu kumpulan etnik untuk mengekalkan identiti yang membezakan kumpulan mereka daripada kumpulan lain.

Pembentukan Teori Vitaliti Etnolinguistik ini sebenarnya berasaskan kepada dua teori asal iaitu Teori Identiti Sosial (Tajfel, 1974) dan Teori Akomodasi Bahasa (Giles et al., 1973). Kedua-duanya merupakan faktor sosiologi yang berupa vitaliti objektif. Oleh sebab teori ini mempunyai beberapa kekangan iaitu penekanan hanya diberikan kepada vitaliti objektif, maka Bourhis, et al. (1981) mengubah suai teori ini dengan menambah satu lagi aspek iaitu faktor sosiopsikologi yang berupa vitaliti subjektif. Dengan ini

mereka menyarankan borang kaji selidik vitaliti subjektif (*Subjective Ethnolinguistics Vitality Questionnaire - SEVQ*) untuk menilai perlakuan antara kumpulan yang mencerminkan sikap, persepsi, motivasi dan kemahiran terhadap bahasa demi menjelaskan vitaliti etnolinguistik kumpulan. Dengan berbuat demikian, penggunaan data objektif dan subjektif akan memberikan dapatan yang kukuh dan menyeluruh tentang vitaliti bahasa dan kumpulan.

Dalam hubungan ‘antara’ kumpulan, sesuatu kumpulan mungkin akan menonjolkan identiti mereka ataupun melunturkan identiti mereka. Kedua-dua situasi ini dapat memberi implikasi kepada amalan penggunaan bahasa ibunda mereka. Perkara ini dapat dilihat dengan jelas melalui kenyataan berikut:

“that which makes a group likely to behave as a distinctive and active collective entity in intergroup situations”

(Giles, et al., 1977, ms. 308).

Oleh itu, kumpulan minoriti mungkin kurang atau tidak langsung mempunyai vitaliti yang boleh melunturkan identiti kumpulan mereka. Sebaliknya, kumpulan yang mempunyai vitaliti tinggi akan mengekalkan atau meneruskan identiti mereka sebagai ciri-ciri yang membezakan kumpulan tersebut daripada kumpulan lain.

Teori Vitaliti Etnolinguistik merupakan kerangka teori yang sangat berguna untuk mengkaji hubungan antara masyarakat dan persepsi individu terhadap konteks bahasa yang mencerminkan perlakuan bahasa. Teori Vitaliti Etnolinguistik juga merupakan satu pendekatan terbaik untuk mengenal pasti faktor-faktor yang mempengaruhi atau memberi impak kepada vitaliti bahasa kumpulan minoriti dan sekali gus menentukan sama ada sesebuah kumpulan etnolinguistik mampu mengekalkan bahasa ibunda mereka atau tidak

sekiranya berada dalam situasi hubungan ‘antara’ kumpulan. Keadaan sedemikian ini wujud khususnya apabila kumpulan etnolinguistik ini terdedah kepada persekitaran etnolinguistik baharu lalu mewujudkan keadaan perubahan bahasa disebabkan oleh fenomena penggunaan bahasa dan pilihan bahasa. Kedua-dua fenomena ini ialah hasil daripada perlakuan bahasa yang mewujudkan situasi pengekalan bahasa, peralihan bahasa, penggeseran bahasa dan kedwibahasaan.

Secara umumnya, kerangka teori ini membentuk taksonomi variabel berstruktur yang mempengaruhi vitaliti etnolinguistik bagi menjelaskan hubungan antara variabel yang mampu melemahkan atau mengukuhkan kumpulan etnolinguistik. Bahagian seterusnya akan membincangkan secara lebih terperinci tentang komponen-komponen yang terkandung dalam teori ini.

2.3.6.1 Faktor Status

Faktor status merangkumi lima aspek iaitu status ekonomi, sosial, sosiosejarah dan bahasa serta imej. Status ekonomi merujuk kepada senario penguasaan ekonomi oleh sesuatu kumpulan penutur bahasa dalam negara tersebut ataupun di sesuatu wilayah. Perkara ni bermaksud, sekiranya sesuatu kumpulan penutur bahasa mempunyai status ekonomi yang tinggi, maka amalan bahasa dan perkembangan linguistik bahasa kumpulan penutur tersebut juga akan meningkat. Status ekonomi sangat berkait rapat dengan status sosial kerana kedudukan ekonomi akan menentukan tahap imej sendiri kumpulan tersebut dan seterusnya memberi status tinggi terhadap bahasa tersebut. Perkara ini terjadi kerana bahasa tersebut akan mempunyai nilai perdagangan sama ada di dalam atau di luar negara. Perkara ini banyak dipengaruhi oleh persepsi kumpulan penutur luar terhadap kumpulan penutur dalam. Maka, kumpulan penutur yang mempunyai imej sendiri rendah akan memberi kesan negatif terhadap identiti sosial dan

identiti linguistik sesuatu kumpulan itu sendiri. Namun sekiranya sesuatu kumpulan mempunyai imej sendiri yang tinggi, maka ahli kumpulan dapat mempertahankan dan meneruskan identiti sosial dan identiti linguistik kumpulan mereka.

Dalam aspek sosiosejarah pula, pengalaman sejarah kehidupan mereka seperti perjuangan politik dan pengadaptasian persekitaran baru kumpulan imigran memberi kesan kepada pengekalan atau kehilangan identiti sesebuah kumpulan secara kolektif. Kadangkala sejarah zaman silam khususnya pencapaian kumpulan penutur bahasa dan keistimewaan bahasa kumpulan tersebut akan memberi inspirasi kepada solidariti dan perpaduan generasi komuniti pada masa kini. Namun terdapat juga sejarah silam yang memberikan kesan negatif kepada kumpulan penutur. Sebagai contohnya, kumpulan imigran Albania yang menyembunyikan identiti mereka (termasuk bahasa) daripada kumpulan penutur Greek (penduduk asal) disebabkan oleh kebimbangan terhadap fahaman dan pemerintahan komunis (Gogonas & Michail, 2014).

Seterusnya ialah status bahasa. Status ini merujuk kepada penggunaan bahasa di dalam dan di luar sempadan jaringan kumpulan penutur bahasa. Bahasa kumpulan penutur yang mempunyai status antarabangsa atau bahasa lingua franca (bahasa serantau) kebiasaannya mempunyai status tinggi berbanding dengan bahasa yang dipertuturkan oleh sesuatu kumpulan dalam kumpulan linguistik tertentu. Antara contoh bahasa lingua franca yang berperanan sebagai bahasa antarabangsa dalam teknologi, perdagangan, sains, budaya, dan komunikasi ialah bahasa Inggeris, bahasa Perancis dan bahasa Rusia (Giles et al., 1977). Oleh itu, penutur kumpulan linguistik ini memiliki status yang tinggi di dalam dan di luar kumpulan linguistik mereka.

Walau bagaimanapun, penggunaan bahasa dalam sempadan wilayah tertentu juga akan mempengaruhi situasi antara kumpulan seperti komuniti di Quebec yang mempunyai

kumpulan penutur yang mampu berinteraksi dalam dua bahasa iaitu bahasa Perancis dan bahasa Inggeris. Walaupun kedua-dua bahasa ini mempunyai status antarabangsa tetapi komuniti di Quebec lebih menggunakan bahasa Inggeris kerana berpendapat bahawa bahasa Inggeris mempunyai status yang tinggi berbanding dengan bahasa Perancis (Bourhis, 1984). Secara umumnya, dapat dinyatakan bahawa kumpulan minoriti yang mempunyai bahasa ibunda yang berprestij tinggi berbanding dengankumpulan dominan akan memiliki vitaliti bahasa yang tinggi. Secara keseluruhannya, Giles menekankan bahawa faktor sejarah, prestij, dan imej kumpulan pasti akan mempengaruhi vitaliti bahasa sesuatu kumpulan.

2.3.6.2 Faktor Demografi

Beberapa jenis komponen disarankan oleh Giles et al. (1977) bagi aspek demografi ini iaitu populasi penduduk, kadar kelahiran dan kematian, taburan penduduk, kadar perkahwinan campur serta imigrasi dan emigrasi. Segala perkara yang dinyatakan di atas ialah hasil daripada beberapa buah dasar kerajaan iaitu dasar perluasan wilayah, dasar kolonisasi dan dasar politik yang menyebabkan sesuatu bilangan kumpulan minoriti sama ada mengecut atau berkembang. Dalam keadaan ini kumpulan linguistik tertentu menjadi minoriti dan hilang dominasi mereka terhadap bahasa dan identiti kerana tidak dapat mempertahankan bahasa ibunda mereka. Kumpulan sedemikian ini juga mampu kehilangan tanah air mereka kerana didominasi oleh komuniti lain. Contohnya masyarakat Quebecois dan Welsh yang hilang tanah air mereka disebabkan oleh dasar perluasan wilayah (Myhill, 1999). Di samping itu, terdapat juga kes yang melibatkan kumpulan majoriti yang bertukar menjadi kumpulan minoriti disebabkan oleh dasar politik seperti percantuman atau perpisahan wilayah. Contohnya orang Melayu di Singapura mempunyai status kumpulan majoriti sehingga tahun 1965 (sebahagian daripada negara Malaysia). Setelah Singapura berpisah daripada Malaysia, maka orang

Melayu Singapura hilang status sebagai kumpulan majoriti dan menjadi kumpulan minoriti. Perubahan status ini memberi impak tinggi kepada masyarakat Melayu Singapura khususnya dalam perwakilan politik dan dasar-dasar lain (Mohamed Pitchai, 2014). Jadi pembentukan dasar oleh sesebuah negara atau rantau sekelilingnya akan mewujudkan keadaan minoriti atau majoriti lalu mempengaruhi vitaliti bahasa sama ada dapat dipertahankan atau hilang dalam arus pelaksanaan dasar di sesebuah negara.

Di samping itu, vitaliti kumpulan juga dipengaruhi oleh taburan penduduk. Taburan penduduk berselerak dalam sesuatu sempadan wilayah atau negara akan menjejaskan solidariti kumpulan tersebut kerana kadar kekerapan interaksi antara satu sama lain akan berkurangan atau berkemungkinan tidak wujud langsung disebabkan oleh faktor jarak (Giles et al., 1977). Oleh itu, pengekatan bahasa kumpulan minoriti akan menjadi lebih aktif sekiranya kumpulan penutur tinggal di kawasan geografi yang sama. Hal ini menyebabkan semangat kekitaan kumpulan etnik tersebut menjadi tegar dan peluang untuk berkomunikasi secara verbal adalah tinggi.

Sekiranya kumpulan etnik mempunyai bilangan penutur yang banyak maka tahap vitaliti bahasa kumpulan tersebut adalah tinggi sekali gus membolehkan kumpulan tersebut untuk membezakan diri mereka dengan kumpulan yang lain. Sebaliknya bilangan penutur yang kurang akan menyebabkan tahap vitaliti yang rendah. Pengaruh aspek bilangan penutur terhadap vitaliti bahasa dapat dilihat dengan jelas dalam Straszer (2012) yang melihat kemampuan masyarakat Hungari (kumpulan imigran) di Sweden mempertahankan bahasa dan budaya mereka kerana populasinya banyak walaupun kumpulan minoriti. Fakta ini juga diutarakan oleh Canagarajah (2008), iaitu kumpulan minoriti kecil menghadapi kesulitan kerana peluang untuk menggunakan bahasa ibunda adalah sangat terhad kecuali di dalam keluarga. Jelas dapat dilihat di sini bahawa walaupun

kumpulan minoriti di sesebuah negara tetapi bilangannya ramai maka mempunyai potensi untuk mengekalkan bahasa dan identiti mereka adalah tinggi.

Kadar perkahwinan di luar kumpulan etnolinguistik (eksogami) juga mampu mempengaruhi vitaliti kumpulan. Hal ini demikian kerana, perkahwinan campur melibatkan warisan dua bahasa ibunda bertemu dalam satu arena. Oleh itu, daripada dua bahasa ini, salah satu bahasa akan mengambil peranan sebagai bahasa komunikasi dalam keluarga. Kebiasaannya, bahasa yang mempunyai status tinggi memainkan peranan tersebut dan bahasa inilah yang akan disampaikan kepada generasi seterusnya. Perkahwinan campur antara kumpulan penutur bahasa Perancis dengan bahasa Inggeris di Ontario menjadi bukti segregasi bahasa (Pendakur, 1990). Dalam hal ini, bahasa Perancis diketepikan dan bahasa Inggeris dijadikan sebagai bahasa natif mereka. Keadaan ini menjadi bukti bahawa kadar perkahwinan campur yang tinggi akan melemahkan vitaliti bahasa lalu menjurus kepada peralihan bahasa.

Corak imigrasi juga memainkan peranan penting dalam mengukuhkan vitaliti kumpulan etnolinguistik. Corak imigrasi ini dapat dilakukan secara terancang atau tidak terancang mahupun di bawah akta imigran yang boleh membawa faedah kepada satu kumpulan etnolinguistik dalam mengekalkan status mereka sebagai kumpulan minoriti atau majoriti. Kumpulan imigran yang masuk ke kawasan yang dikelilingi oleh kumpulan linguistik yang dominan mungkin akan berasimilasi atau beradaptasi bahasa dengan budaya kumpulan dominan.

Penutur kumpulan minoriti akan cuba beradaptasi dengan bahasa dan budaya kumpulan dominan semata-mata untuk memperoleh atau menikmati peluang ekonomi yang tersedia ada. Jika tidak, kedudukan mereka akan terjejas dalam keadaan hubungan antara kumpulan di negara tuan rumah. Contoh yang boleh dijadikan bukti terdapat pada

kumpulan imigran Greek di Montreal. Kumpulan ini terancam oleh masyarakat Kanada yang berbahasa Perancis. Hal ini berlaku kerana mereka mempelajari bahasa Inggeris sedangkan bahasa Perancis pula ialah bahasa yang memperkukuhkan kedudukan sosioekonomi mereka. Dalam keadaan ini tindakan kumpulan imigran yang akan mencapai bahasa dominan seperti yang dinyatakan di atas akan kehilangan vitaliti mereka lalu akan mengalami peralihan bahasa pada masa kelak.

Pada masa yang sama, faktor emigrasi juga mempengaruhi vitaliti kumpulan. Hal ini demikian kerana ia mengurangkan bilangan penutur dalam kumpulan etnik mereka. Ahli kumpulan linguistik ini akan meninggalkan kumpulan tradisi mereka dan meninggalkan tanah air mereka dalam usaha mencari prospek sosioekonomi yang lebih baik berbanding dengan negara yang diduduki sekarang. Giles et al., (1977) melihat tindakan ini sebagai sesuatu yang serius kerana apabila mereka meninggalkan negara, mereka juga meninggalkan dua kesan kritikal. Pertama, bilangan penutur akan merosot dalam ahli kumpulan etnolinguistik. Kedua, mereka terpaksa belajar bahasa baharu untuk menyesuaikan diri mereka dalam keadaan sociolinguistik yang baharu. Kedua-dua kesan ini sekali gus akan menyebabkan mereka hilang bahasa ibunda yang diwarisi sekian lama. Contoh yang diberikan oleh Giles et al., (1997) ialah kumpulan penutur Welsh yang berpindah ke England atau Selatan Wales untuk tujuan pendidikan. Para pengkaji mendapati kebanyakan daripada penutur Welsh hilang bahasa ibunda mereka hanya dalam tempoh dua generasi sahaja.

2.3.6.3 Faktor Sokongan Institusi

Giles et al., (1977) menyatakan sokongan institusi terdiri daripada dua iaitu sokongan formal dan tidak formal. Tahap penerimaan sesuatu bahasa dalam institusi, wilayah, atau

komuniti sama ada dalam bentuk formal atau tidak formal akan menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan penutur. Sokongan tidak formal dapat merujuk kepada sejauh mana kumpulan tersebut sanggup berdepan untuk berfungsi sebagai kumpulan pendesak demi mempertahankan bahasa etnik mereka atau kepentingan mereka. Contoh yang diberikan oleh Giles ialah masyarakat Montreal, Greek. Ahli komuniti tersebut mampu mempertahankan hak mereka dengan membantah secara habis-habisan dalam parlimen terhadap pengenalan Akta Bahasa Rasmi negara Greek (Bill 22) yang mengancam bahasa etnik mereka. Hal ini dapat dikecapi oleh kumpulan etnik tersebut kerana mempunyai perwakilan di peringkat legislatif kerajaan persekutuan mereka. Sekiranya mereka tidak mempunyai perwakilan politik, berkemungkinan besar mereka akan kehilangan kuasa dalam membuat keputusan sama ada di peringkat kerajaan negeri atau kerajaan pusat. Situasi seperti ini secara tidak langsung akan mengikis peluang mereka untuk mempertahankan bahasa kurang memberangsangkan.

Giles et al., (1997) berpendapat bahawa adalah penting bagi kumpulan minoriti untuk mempunyai perwakilan sama ada perwakilan rasmi atau tidak rasmi dalam komponen sokongan institusi. Giles memecahkan kepada beberapa kategori yang terkandung dalam komponen ini. Antaranya ialah media massa, parlimen, jabatan kerajaan, sektor perkhidmatan, angkatan tentera dan sebagainya. Giles juga menyokong sistem pendidikan negara yang memberi peluang kepada kumpulan minoriti untuk menjunjung bahasa mereka. Seharusnya bahasa kumpulan minoriti ini diajar sebagai sebuah mata pelajaran di peringkat sekolah rendah, menengah serta institusi pengajian tinggi. Amalan sedemikian ini dapat mengukuhkan pengekalan bahasa kumpulan minoriti tersebut. Bukan sekadar sektor pendidikan sahaja, penggunaan bahasa dalam institusi agama, tempat kerja dan agensi perniagaan juga mampu mempengaruhi vitaliti bahasa kumpulan minoriti.

2.3.6.4 Faktor Geografi

Berdasarkan kepada Gibbons dan Ramirez (2004), pertimbangan terhadap faktor geografi ini menjadi faktor suntikan dalam mengekalkan vitaliti bahasa ibunda dalam kalangan kumpulan minoriti. Faktor geografi ini berbeza berbanding dengan faktor-faktor lain dalam teori ini. Hal ini demikian kerana faktor geografi menunjukkan sejauh mana penggunaan bahasa oleh kumpulan imigran dapat dikekalkan khususnya di kawasan atau wilayah yang mereka baru berpindah ataupun setelah beberapa tahun atau abad mereka berpindah ke situ. Seperti pengkaji-pengkaji lain dalam bidang kajian ini, didapati pengekalan bahasa kumpulan imigran dalam persekitaran baharu adalah suatu usaha yang sangat mencabar. Faktor geografi merupakan sesuatu yang berkaitan dengan tempat atau negara asal sesuatu komuniti, geolinguistik dan pengaruh bahasa di wilayah atau negara jirannya. Dalam kes masyarakat Tamil Kuching, walaupun hubungan dengan negara asal mereka adalah sangat terhad, tetapi wilayah jirannya iaitu Semenanjung Malaysia menjadi pemangkin kepada kelangsungan bahasa tersebut. Hal ini demikian kerana perkara ini melibatkan hubungan kontemporari dan sosiosejarah antara masyarakat Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia. Hal ini agak rumit kerana masyarakat Tamil Kuching dan masyarakat Tamil Semenanjung tidak mempunyai sebarang perkaitan dari segi latar belakang kedatangan mereka melainkan hanya mempunyai persamaan linguistik dan budaya sahaja. Mereka tidak dapat menikmati sebarang peluang berkaitan pendidikan bahasa ibunda dan kuasa politik kerana mereka adalah kumpulan minoriti kecil di Sarawak.

Menurut pendapat Asmah Haji Omar (2008), bahasa Melayu di Singapura merupakan bahasa kumpulan minoriti tetapi apabila bergabung dengan negara-negara jiran seperti Indonesia, Malaysia dan Brunei maka ia menjadi lebih kuat dan berprestij disebabkan oleh pengaruh kuat gabungan negara-negara jiran dalam mempertahankan bahasa Melayu

di rantau Asia Tenggara ini. Jadi, di sini faktor geografi memainkan peranan penting dalam menentukan vitaliti sesuatu bahasa walaupun bahasa tersebut adalah bahasa kumpulan minoriti kecil.

Faktor geografi ini mungkin dapat berfungsi sebagai faktor yang memulihkan bahasa ini daripada terus hilang dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Hal ini dikatakan sedemikian kerana kelebihan kedudukan Semenanjung Malaysia yang berhampiran dengan Sarawak dan fungsi bahasa Tamil yang mempunyai status yang boleh memberangsangkan di Semenanjung Malaysia. Kini terdapat hubungan yang meluas antara masyarakat Tamil Kuching dengan kaum Tamil di Semenanjung iaitu pendidikan, perniagaan, pekerjaan, talian persaudaraan, media, aktiviti agama dan NGO. Segala urusan ini mempunyai potensi dalam membantu masyarakat Tamil Kuching untuk mengekalkan bahasa ibunda mereka. Oleh yang demikian, dapat dikatakan bahawa faktor geografi ini akan menjadi lebih efektif dengan pergerakan individu dari sebuah wilayah lain kepada wilayah kumpulan minoriti ataupun pergerakan material sebagai pemangkin dalam mempertahankan bahasa kumpulan minoriti.

Secara kesimpulannya, ketiga-tiga varibel yang disarankan oleh Giles et al. (1977) dalam Teori Vitaliti Etnolinguistik dan tambahan varibel geografi yang disarankan oleh Gibbons dan Ramirez (2004) dapat memberikan dapatan yang empirikal untuk melihat fenomena bahasa oleh kumpulan minoriti di sesebuah negara.

2.4 Kajian Mengenai Peralihan dan Pengekalan Bahasa

Bidang kajian ini merupakan satu bidang yang dijalankan sepanjang zaman kerana melibatkan penggunaan bahasa dan ia bersandar kepada sesuatu komuniti tertentu sama ada bahasa ibundanya masih kekal atau sudah mengalami peralihan. Jadi, bahagian ini

akan membincangkan kajian-kajian yang telah dijalankan di luar negara dan juga dalam negara bagi mendapatkan pencerahan tentang metodologi kajian yang sesuai dan dapatan yang diperoleh bagi kajian ini.

2.4.1 Kajian-kajian lepas di Luar Negara

Kajian luar negara dimulakan dengan Lee (2006). Menurut Lee, terdapat dua orang pelajar bahasa warisan Korea-Amerika yang mahir elektronik telah berjaya mencipta sebuah weblog Korea. Dalam weblog tersebut, pengguna dalam talian boleh mengubah bentuk standard bahasa bertulis dan bermain dengan simbol, watak-watak, dan perkataan untuk menjimatkan usaha menaip. Selain itu, mereka juga mampu memimik bahasa lisan, atau menyampaikan kualiti identiti bahasa mereka seperti jantina, umur, dan keadaan emosi mereka. Walau bagaimanapun, usaha ini kurang berkesan kerana tidak memadai pembangunan linguistik para pelajar. Oleh itu, sebuah kajian tentang amalan pragmatik dan linguistik penggunaan bahasa bukan standard ini telah dijalankan ke atas dua orang adik-beradik yang turut serta sebagai pengguna dalam talian tersebut. Berdasarkan dapatan, Lee, didapati bahawa literasi elektronik ini memberi peluang kepada pengguna untuk menggunakan bahasa dan menyokong pembangunan rangkaian sosial kumpulan penutur sekali gus menghasilkan ikatan sosiopsikologi yang utuh terhadap bahasa dan budaya Korea. Aktiviti seumpama ini amat membantu dalam pengekalan bahasa khususnya dalam kalangan kumpulan minoriti yang kurang mempunyai akses kepada media ataupun peluang untuk menggunakan bahasa ibunda dalam domain awam.

Selain daripada literasi media elektronik, terdapat banyak faktor lain yang dapat dikenal pasti dalam proses peralihan bahasa. Antaranya ialah faktor saiz kumpulan penutur. Semakin besar saiz kumpulan penutur maka peluang untuk mengekalkan bahasa ibunda juga adalah semakin tinggi (Straszer, 2012). Berdasarkan kepada fenomena ini, satu

kajian telah dijalankan berkaitan dengan pemilihan bahasa dalam kalangan imigran Kesatuan Soviet di Amerika Syarikat oleh Kasatkina (2011). Strategi adaptasi dan pembudayaan yang diperkenalkan oleh Birman dan Trickett (2001) digunakan untuk menjalankan kajian ini. Set data IPUMS (*Integrated Public Use Microdata Series*) digunakan untuk menganalisis data kuantitatif. Bagi kaedah kualitatif pula, kajian kes terhadap empat keluarga golongan imigran telah dijalankan. Sampel kajian ini dipilih berdasarkan kepada sampel strata (*stratified sample*). Kesimpulan yang dapat dibuat melalui kajian ini ialah golongan imigran Rusia telah kehilangan bahasa ibunda dalam tempoh tiga generasi. Pada asalnya, golongan imigran Soviet Union bertambah di Amerika Syarikat. Walaupun begitu, keadaan peralihan bahasa masih tidak dapat dipulihkan (Kasatkina, 2011). Jadi, saiz kumpulan penutur tidak begitu penting sebagai faktor pengekalan bahasa dalam kajian ini. Bukan sekadar itu, faktor-faktor lain juga memainkan peranan penting dalam bidang kajian ini.

Kajian seterusnya tertumpu kepada golongan muda Kenya dalam mempertahankan bahasa ibunda mereka. Kajian ini dilakukan oleh Michieka (2012) untuk melihat corak penggunaan bahasa dalam kalangan golongan muda Kenya iaitu sama ada bahasa ibunda dipertahankan atau diabaikan. Beliau menggunakan teori Vitaliti Etnolinguistik bagi menganalisis data yang diperolehi. Beliau menyatakan bahawa polisi bahasa oleh kerajaan dapat mewujudkan keadaan yang membolehkan bahasa ibunda dipertahankan melalui pendidikan, sikap dan corak perkahwinan kumpulan (Romanie, 2002). Kajian ini membuktikan fenomena peralihan bahasa bukan sahaja melibatkan kumpulan minoriti tetapi juga berlaku dalam kumpulan majoriti di sesebuah negara kerana beberapa faktor seperti pendidikan, perkahwinan campur dan kesetiaan kepada bahasa yang lebih berprestij seperti bahasa Inggeris (Michieka, 2012). Kajian terhadap orang Romanie, membuktikan sikap golongan muda terhadap bahasa Inggeris yang menganggap bahasa berprestij banyak mempengaruhi pemilihan bahasa semasa berinteraksi dan seterusnya

menyebabkan peralihan bahasa. Oleh itu, sikap penutur terhadap bahasa ibunda juga harus diberi penekanan dalam kajian sedemikian ini.

Di Singapura, kajian mengenai PaPkb dalam kalangan masyarakat Tamil pula dijalankan oleh Sobrielo (1985). Kajian beliau memberi fokus kepada masyarakat Tamil di Singapura bagi melihat corak penggunaan bahasa dalam kalangan penutur Tamil di Singapura. Pengkaji telah menggunakan pendekatan analisis skala implikasi yang diperkenalkan oleh Bickerton (1973) dan analisis kekerapan variabel oleh Labov (1969) bagi menjayakan kajian tersebut. Dapatan kajian menunjukkan kebanyakan penutur bahasa Tamil terdiri daripada golongan tua, orang yang kurang berpendidikan dan yang mempunyai tahap sosioekonomi yang rendah. Jadi, faktor sosioekonomi memberi implikasi kepada fenomena PaPkb (Sobrielo, 1985). Dapatan ini diperkukuhkan lagi dengan satu lagi penemuan iaitu, pengaruh bahasa dominan dapat menjatuhkan status bahasa ibunda sebagai bahasa yang hilang kuasa, ketinggalan dan tidak lagi penting walaupun bahasa ini mengambil bahagian dalam sistem pendidikan (Zhang, 2012). Kenyataan ini sangat sesuai di Singapura kerana walaupun bahasa Tamil diajar sebagai pendidikan formal dan mempunyai status bahasa kebangsaan tetapi fenomena peralihan bahasa sangat giat berlaku dalam kalangan masyarakat Tamil Singapura tidak kira komuniti Cina, Melayu atau India [Tamil].

Berikutan itu, satu lagi kajian telah dilakukan mengenai masyarakat Melayu di Singapura oleh Roksana Bibi (2002). Dalam kajian ini, beliau melihat kecekapan dan pemilihan bahasa terutamanya dalam kalangan generasi muda iaitu generasi ketiga. Kajian ini dibuat sebagai satu perbandingan antara tiga kumpulan generasi untuk melihat corak peralihan bahasa. Beliau mengetengahkan beberapa variabel untuk dinilai. Antaranya ialah umur, status pendidikan, galakan ibu bapa dan pergaulan sosial individu. Teori yang digunakan dalam kajian ini ialah teori rangkaian sosial yang dikemukakan oleh Milroy (1982).

Perkara yang menarik perhatian pengkaji ialah peralihan bahasa yang sangat jelas berlaku dalam kalangan masyarakat Melayu di Singapura iaitu menuju ke arah bahasa Inggeris. Apabila tiada lagi penutur bahasa asal dalam kalangan generasi ketiga maka, itu menjadi petanda bahaya kerana kepupusan bahasa tersebut akan berlaku dalam kadar yang cepat (Lewis, 2011). Namun begitu, amalan bahasa oleh komuniti Melayu di Singapura agak berbeza dengan komuniti Tamil seperti yang dibincangkan di atas. Bagi kumpulan orang Melayu di Singapura, faktor sejarah haruslah diteliti iaitu, sejarah pemisahan Singapura daripada Gagasan Malaysia pada 1965 dan juga penggunaan bahasa Melayu sebagai bahasa lingua franca sebelum pembentukan negara Singapura. Tambahan pula penduduk Melayu di Singapura mempunyai hubungan erat dengan penduduk Melayu Johor sejak zaman dahulu lagi (Mohamed Pitchai, 2014). Walaupun terdapat banyak peluang untuk mengekalkan bahasa ibunda di Singapura, namun generasi muda gagal untuk mengekalkan bahasa ibunda disebabkan kurang galakan ibu bapa dan status pendidikan yang menjadi faktor penentu fenomena peralihan bahasa.

Banyak kajian telah mendapati bahawa terdapat hubungan positif antara identiti dan darjah kefasihan bahasa warisan seseorang (Phinney, et al, 2001). Kajian mereka merangkumi 81 buah keluarga Armenia, 47 buah keluarga Vietnam, dan 88 buah keluarga Mexico. Para responden melengkapkan borang kaji selidik tentang kefasihan bahasa warisan, interaksi sosial ahli dalam-kumpulan, dan identiti etnik. Ibu bapa mereka pula dikehendaki melengkapkan borang kaji selidik tentang sokongan terhadap pemeliharaan budaya. Dapatan kajian menunjukkan bahawa dalam kesemua kumpulan, ibu bapa mencerminkan kefasihan bahasa warisan dan interaksi sosial bersama anak-anak mereka. Namun begitu, dapatan ini terlalu umum kerana memang terdapat perbezaan antara ketiga-tiga kumpulan tersebut dari segi aspek sosiosejarah. Jadi, sebuah model berasingan diperlukan bagi setiap kumpulan tersebut.

2.4.2 Kajian-kajian Lepas Dalam Negara

Banyak kajian telah dijalankan di negara kita dalam tajuk PaPkb. Antaranya ialah kajian Noriah Mohamed dan Nor Hashimah (2012) tentang komuniti Sihan di Sarawak. Dalam kajian ini beliau menggunakan 9 kriteria UNESCO (2003) untuk mengkaji status PaPkb dalam kalangan komuniti Sihan. Antara kriteria yang ditetapkan ialah transmisi bahasa antara generasi, bilangan penutur, peratus penutur bahasa, corak penggunaan bahasa dalam domain, reaksi kepada domain baru dan media, bahan literasi, polisi bahasa dan sikap terhadap bahasa. Hasil dapatan membuktikan komuniti Sihan tidak memenuhi kesembilan-sembilan kriteria yang ditetapkan lalu menjurus kepada peralihan bahasa iaitu kepada bahasa Melayu dan bahasa Inggeris. Tambahan lagi, penggunaan bahasa hanya dapat dilihat dalam domain-domain tertentu tetapi dalam domain-domain awam bahasa Sihan tidak penting lagi. Selain itu, bilangan penutur juga mengalami kemerosotan (Noriah Mohamed & Nor Hashimah, 2012).

Perkara ini bukan sahaja menyebabkan berlakunya fenomena peralihan bahasa tetapi juga kematian bahasa pada masa hadapan. Oleh itu, bilangan penutur memainkan peranan penting dalam mengekalkan bahasa ibunda. Sekurang-kurangnya penggunaan bahasa dalam domain-domain penting dapat mengekalkan bahasa ibunda dalam sesuatu komuniti. Jika gagal berbuat demikian maka, kemerosotan penggunaan bahasa dalam domain-domain tersebut akan berlaku pada peringkat awal, kemudian domain-domain tersebut akan hilang. Kehilangan domain-domain dianggap bahaya kerana peralihan bahasa dalam kalangan komuniti minoriti akan berlaku dengan pantas. Walaupun kesembilan-sembilan faktor yang disyorkan oleh UNESCO agak memadai untuk menentukan peralihan bahasa dalam kes ini, bilangan penutur dan taburan penduduk tidak lagi memberi kesan kepada pengekaln bahasa dalam kalangan komuniti Sihan.

Walaupun banyak kajian dilakukan di negara kita tetapi kebanyakannya tertumpu kepada masyarakat Melayu atau etnik-etnik minoriti di Sabah dan Sarawak. Bukan itu sahaja, kajian mengenai masyarakat India juga kurang memberangsangkan. Namun, David (1996) menjalankan satu kajian mengenai etnik Sindhi. Dalam kajian ini, pendekatan mikro (kuantitatif) dan makro (kualitatif) telah digunakan. Beliau menggunakan empat teori untuk menganalisis data yang diambil iaitu teori lakuan bahasa yang dikemukakan oleh Fishman (1972), Teori Penukaran Kod oleh Myers-Scotton (1992), Strategi Komunikasi oleh Faerch dan Kasper (1983) dan Teori Akomodasi Bahasa oleh Giles dan Smith (1979). Hasil kajian beliau mendapati komuniti Sindhi mengalami peralihan bahasa dan bahasa boleh pupus jika tiada kemahiran asas dalam bahasa tersebut (David, 1996).

Dapatan ini selari dengan satu lagi penemuan hasil kajian terhadap komuniti penutur bahasa Tigrinya di Arab Saudi oleh Habtoor (2012). Menurut beliau, kebanyakan golongan muda beralih kepada bahasa Arab daripada bahasa Tigrinya kerana mereka kurang menguasai kosa kata dalam bahasa Tigrinya. Jadi, mereka lebih selesa menggunakan bahasa Arab kerana tiada gangguan dalam pemilihan kata semasa berkomunikasi. Selain itu, penguasaan bahasa sahaja tidak semestinya dapat mengekalkan bahasa ibunda. Hal ini dapat dibuktikan dengan kes pelajar kolej Korea di Amerika Syarikat yang berkomunikasi menggunakan bahasa Inggeris. Walaupun mereka lebih fasih berbahasa Korea tetapi oleh sebab tiada keadaan persekitaran yang selamat dan stereotaip negatif menyebabkan pelajar-pelajar Korea ini tidak mahu menggunakan bahasa ibunda dan lebih mengutamakan penggunaan bahasa Inggeris sesama mereka (Brown, 2009). Oleh itu, faktor yang perlu dititikberatkan di sini ialah faktor psikologi iaitu sikap terhadap bahasa ibunda mereka sendiri yang dapat menanamkan semangat dan cinta terhadap bahasa ibunda mereka.

Di samping itu, walaupun golongan penutur mempunyai penguasaan bahasa tetapi faktor perkahwinan campur juga memberi implikasi negatif terhadap pengekalan bahasa. Berasaskan kepada fenomena ini, satu kajian telah dibuat oleh Dealwis (2009) yang mengkaji kesan perkahwinan campur dalam kalangan etnik India-Bidayuh ke atas pemeliharaan bahasa ibunda. Cara pengumpulan sampel dalam kajian ini adalah cara yang disyorkan oleh Gardner-Chloros (1991) iaitu, mengenali orang baru melalui orang yang sudah dikenali untuk menjadikan sebagai sampel. Data yang dipungut dianalisis dengan menggunakan Teori Penampilan Identiti (*Theory Act of Identity*) yang diperkenalkan oleh Le Page (1985). Dapatan kajian Dealwis menunjukkan responden lebih fasih dalam bahasa Bidayuh yang dipertuturkan oleh pihak ibu dan diikuti dengan bahasa Melayu dan bahasa Inggeris. Namun, mereka tidak mahir menggunakan bahasa Tamil iaitu bahasa pihak bapa. Responden-responden ini menggunakan bahasa Bidayuh semasa berbual dengan ibu dan campuran kod bahasa Melayu-Bidayuh dengan bapa atau adik-beradik mereka (Dealwis, 2009).

Jadi, di sini terbukti bahawa dalam situasi perkahwinan campur, etnik Tamil mengalami peralihan bahasa. Walaupun peluang peralihan bahasa agak tinggi dalam kalangan komuniti yang terlibat dalam perkahwinan campur tetapi faktor atau usaha untuk mengekalkan bahasa ibunda bergantung kepada pengaruh pihak dominan atau berkuasa dalam keluarga. Dalam erti kata lain boleh dikatakan pihak siapa mereka bersandar? Adakah mereka berpihak kepada ibu atau bapa? Faktor dominan ini melibatkan bahasa yang digunakan oleh pihak ibu atau bapa sama ada tergolong dalam bahasa dominan, bahasa tempatan yang berpengaruh (walaupun bahasa minoriti), bahasa mengikut pihak bapa (mengikut budaya) atau bahasa umum (*common language*) yang diketahui oleh suami isteri. Dalam apa sahaja situasi sekalipun, jelas dapat dilihat jika berlaku perkahwinan campur, pastinya akan berlaku peralihan bahasa semasa membuat transmisi bahasa tersebut kepada generasi seterusnya. Jadi amat ditegaskan di sini bahawa dalam

mengkaji fenomena peralihan bahasa, sampel daripada perkahwinan campur perlu dielakkan kerana keupayaan untuk mengekalkan bahasa ibunda adalah terlalu tipis.

Namun begitu, walaupun perkahwinan campur (eksogami) mempercepat fenomena peralihan bahasa, tetapi ini tidak bermakna perkahwinan sesama etnik (endogami) dapat mempertahankan bahasa ibunda sesuatu kaum. Perkara ini dapat dilihat daripada kajian terhadap etnik Telugu (Thilagavathy, 2008). Sebanyak 13 buah keluarga di Semenanjung Malaysia telah diambil sebagai sampel kajian. Lapan daripada 13 buah keluarga telah mempraktikkan perkahwinan endogami tetapi bahasa Telugu tidak digunakan sebagai bahasa komunikasi. Hanya bahasa Tamil (medium komunikasi sesama kawan) dan Inggeris (dianggap berprestij tinggi) sahaja digunakan. Menurut pengkaji, terdapat beberapa faktor yang telah mendorong kepada fenomena ini, antaranya pendidikan, peranan media, polisi bahasa kebangsaan dan tiada kemahiran menulis dan membaca dalam bahasa Telugu. Jelas dapat dilihat komuniti Telugu menghadapi risiko tinggi dalam mempertahankan bahasa ibunda walaupun beberapa langkah telah diambil dan sedang diambil oleh individu dan Persatuan Telugu Malaysia (Thilagavathi, 2008). Dalam kajian ini saiz sampel terlalu kecil untuk dibuat kesimpulan tentang penggunaan bahasa Telugu dalam kalangan komuniti Telugu di Malaysia. Selain itu, aspek demografi pula hanya tertumpu di kawasan bandar dan tidak tertumpu kepada kawasan luar bandar yang dapat melihat keadaan sebenar tentang penggunaan bahasa oleh komuniti Telugu. Di samping itu, satu lagi perkara yang dapat dilihat dalam kajian ini ialah komuniti Telugu di Malaysia merupakan kumpulan yang kedua terbesar selepas kaum Tamil. Jadi apabila berlaku peralihan bahasa, golongan yang berpendidikan akan terus melangkah ke bahasa Inggeris manakala golongan berpendidikan rendah pula beralih ke bahasa Tamil yang merupakan medium komunikasi sesama kaum India di Malaysia. Jadi adalah lebih wajar jika corak peralihan ini diambil kira dalam kajian ini.

Komuniti Malayalee juga tidak terkecuali daripada senario seperti di atas. Kajian mengenai komuniti Malayalee telah dijalankan oleh Nambiar (2007). Beliau memberi fokus kepada corak peralihan bahasa dalam subetnik komuniti Malayalee yang beragama Hindu, Kristian dan Islam. Empat teori telah digunakan dalam kajian ini iaitu, Teori Vitaliti Etnolinguistik yang diperkenalkan oleh Giles, et.al., (1977), Teori Analisis Domain oleh Fishman (1972), Teori Rangkaian Sosial oleh Milroy (1982) dan Teori Akomodasi Bahasa oleh Giles dan Smith (1979). Berdasarkan dapatan, beliau telah merumuskan bahawa komuniti Malayalee telah mengalami peralihan dan sikap terhadap bahasa ibunda pula tidak begitu memberangsangkan dalam usaha mempertahankan bahasa ibunda mereka. Dalam hal ini, bahasa hanya menjadi satu tanda budaya sahaja dan mereka lebih mengutamakan pengekalan budaya berbanding dengan bahasa.

Tambahan pula, beliau menyatakan Teori Rangkaian Sosial yang merangkumi rangkaian rapat dan rangkaian jarang tidak tepat dalam situasi di negara kita yang berbilang bahasa dan budaya. Perkara ini berlaku kerana, walaupun komuniti Malayalee mempunyai rangkaian rapat, namun mereka tidak dapat mengekalkan bahasa ibunda mereka kerana gangguan faktor-faktor lain seperti perkahwinan campur dan pencapaian tahap pendidikan tinggi (Nambiar, 2007). Satu lagi perkara yang dapat dilihat di sini ialah hubungan antara bahasa dengan identiti etnik minoriti. Jika berlaku kehilangan bahasa maka identiti etnik tersebut juga akan hilang bersamanya (Fishman, 1972). Namun dapatan Nambiar iaitu peranan bahasa hanya sebagai salah satu tanda budaya dan kehilangan bahasa bukan bererti kehilangan identiti ini masih lagi boleh diperdebatkan. Penemuan yang hampir sama juga dapat dilihat daripada kajian David (2011) terhadap masyarakat Tamil Kuching yang menyatakan masyarakat Tamil Kuching lebih mementingkan budaya berbanding dengan bahasa.

Walaupun terdapat beberapa kajian mengenai kaum India tetapi fokus kepada etnik Tamil kurang dijalankan. Antara kajian yang kita dapat lihat adalah tentang masyarakat Iyer Tamil oleh Sankar (2004). Teori yang digunakan untuk menganalisis data yang dikumpulkan merupakan hasil kombinasi empat teori iaitu, kerangka model Bahasa Matriks (Matrix Language Model Frame) yang diperkenalkan oleh Myers-Scotton (1993), Model SPEAKING Etnografi (*ethnography of SPEAKING model*) oleh Hyems (1962), teori Analisis Domain oleh Fishman (1972) dan Teori Rangkaian Sosial (*social network theory*) oleh Milroy (1982). Beliau mendapati bahawa komuniti Iyer mengalami peralihan bahasa dalam pelbagai domain manakala bahasa Tamil hanya kekal dalam domain agama sahaja (Sankar, 2004). Secara umumnya, faktor agama memainkan peranan penting dalam pengekalan atau peralihan sesuatu bahasa. Kenyataan ini dapat disokong dengan satu lagi penemuan kajian yang dijalankan dalam kalangan penutur bahasa Arab di Greece iaitu penduduk Mesir yang beragama Coptic mengalami peralihan bahasa manakala penduduk Mesir yang beragama Islam pula masih lagi mengekalkan bahasa Arab (Gogonas, 2012). Daripada dapatan ini dapat disimpulkan bahawa pendirian kuat terhadap agama oleh kumpulan penutur menjadi faktor penentu dalam membuat pilihan bahasa atau penggunaan bahasa dalam kehidupan harian mereka. Oleh sebab mereka mengutamakan agama sebagai identiti mereka maka orang Mesir yang beragama Islam menggunakan bahasa Arab manakala orang Mesir yang beragama Coptic beralih daripada bahasa Arab. Dalam situasi masyarakat Tamil di Kuching juga aspek agama ini boleh memainkan peranan penting dalam mengekalkan bahasa Tamil.

Beberapa kajian juga membuktikan bahawa walaupun bahasa sesuatu etnik itu hilang, ini tidak bermaksud identiti etnik juga akan hilang. Perkara ini dapat dibuktikan dengan kajian yang telah dijalankan terhadap komuniti Chetti di Melaka (Noriah, 2009), komuniti Tamil di Mauritius (Chemen, 2003) dan Medan, Indonesia (Mani, 2008). Satu kelemahan yang dapat kita lihat di sini ialah aspek identiti yang ditekankan di sini terlalu ringan.

Sebenarnya, aspek identiti ini harus dilihat dengan lebih mendalam. Aspek identiti ini seperti yang telah diterangkan, terdiri daripada unsur simbolik dan bukan simbolik. Perkara yang dilihat dalam kajian-kajian lepas mengenai komuniti Tamil atau India ialah aspek simbolik sahaja. Contohnya jenis-jenis makanan, cara makan, pakaian, perayaan dan sebagainya. Dalam situasi berbilang bangsa dan budaya, amalan-amalan ini dapat dipraktikkan oleh sesiapa pun asalkan mereka suka dan berminat untuk berbuat demikian. Walau bagaimanapun, aspek bukan simbolik adalah lebih kepada kepercayaan dan adat yang diikuti secara turun-temurun. Jadi, dalam usaha mengkaji hubungan antara bahasa dengan identiti, unsur-unsur ini perlu dikaji untuk membuat kesimpulan dengan lebih tepat. Jadi, pengkaji berpendapat aspek ini sebagai jurang yang harus diambil berat dalam bidang kajian ini.

2.5 Pandangan Umum Mengenai Teori-teori PaPkb

Terdapat empat elemen utama dalam teori PaPkb. Elemen-elemen tersebut ialah konsep vitaliti etnolinguistik, pendekatan ekologi, teori rangkaian sosial dan teori mobilisasi sosial. Keempat-empat bahagian ini bertindih antara satu sama lain dalam kajian PaPkb. Teori-teori baharu dalam kajian PaPkb sering dibentuk berdasarkan empat teori asal ini. Bagi memperdalam pemahaman mengenai fenomena PaPkb, mungkin teori-teori yang tersedia ada akan digabungkan atau teori-teori tersedia ada akan dikembangkan atau dilanjutkan.

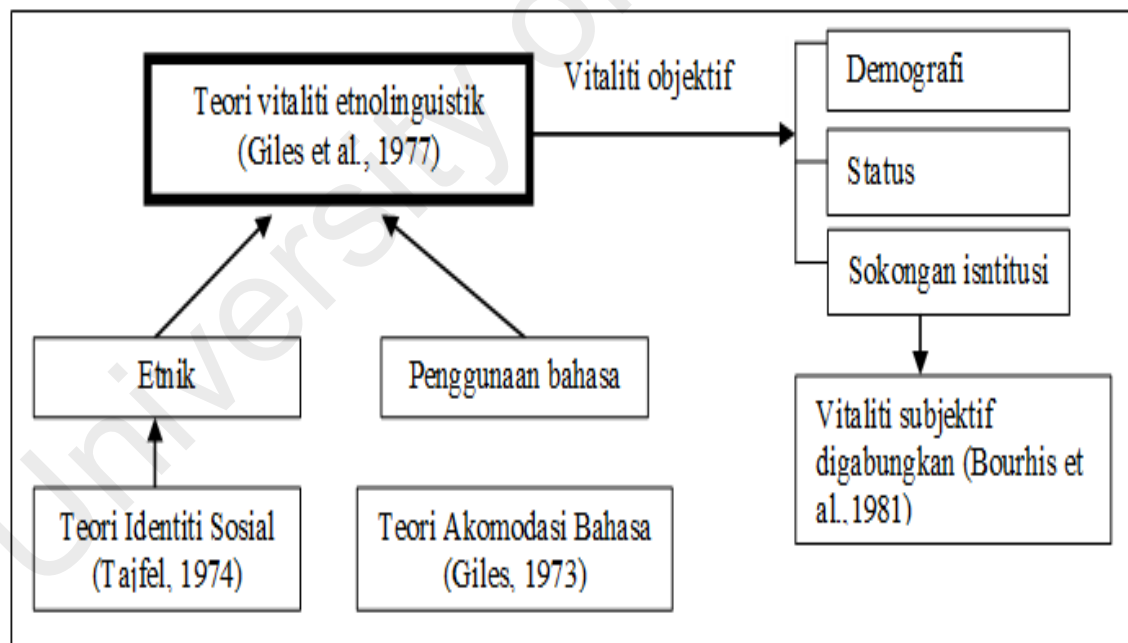
2.5.1 Teori-teori Gabungan atau Lanjutan

Teori Rangkaian Sosial (Milroy, 1982) bertindih atau berkaitan dengan Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles, et al., 1977) dan Model Tambah dan Tolak (Allard, 1992). Secara umumnya, ketiga-tiga teori ini menyatakan hubungan antara individu dalam kumpulan

sendiri dan hubungan antara individu dengan kumpulan dominan serta menunjukkan amalan bahasa seseorang individu yang terdedah kepada proses PaPkb.

2.5.1.1 Integrasi

Idea gabungan teori ini disarankan oleh Giles, et al. (1977) bagi menambahkan pemahaman mengenai fenomena peralihan bahasa dan pengekalan bahasa. Dengan ini, pengkaji boleh mengkaji proses sosiopsikologi yang bertindak ke atas tiga variabel berstruktur di dalam elemen vitaliti etnolinguistik. Dalam usaha ini, dua teori digabungkan oleh Giles, et al. (1977) iaitu Teori Akodamasi Bahasa (Giles, et al., 1973) dan Teori Identiti Sosial (Tajfel, 1974). Gabungan kedua-dua teori ini telah dibincangkan sebelum ini. Berikut adalah rajah yang menunjukkan evolusi Teori Etnolinguistik Vitaliti:

2.5.1.2 Lanjutan

Bouhis, et al. (1981) mencadangkan penambahan kepada Model Vitaliti Etnolinguistik iaitu vitaliti subjektif dan vitaliti tanggapan (*subjective and perceived vitality*).

Penambahan ini adalah untuk mengambil kira persepsi dan memahami individu dalam keadaan sosial. Selain itu, ia juga bertindak ke atas tiga variabel berstruktur vitaliti etnolinguistik iaitu status, demografi dan sokongan institusi. Namun pendekatan psikologi ini adalah bertujuan untuk menambahkan pemahaman dalam hubungan antara kumpulan dan sikap terhadap pilihan bahasa (Giles & Byrne, 1982 dalam Allard & Landry, 1992).

Allard dan Landry (1992) juga mencadangkan gabungan teori dalam kajian PaPkb. Mereka membentuk konsep subjektif dan objektif dalam vitaliti etnolinguistik dengan menggabungkan Teori Rangkaian Sosial. Dengan ini, mereka membentuk Model Tambah dan Tolak (*Model Additive and Subtractive*) dalam pembangunan dwibahasa.

Selain itu Haarman (1986) dan Edwards (1992) juga membentuk teori baru dengan menggunakan teori-teori yang tersedia ada. Haarman mengembangkan Pendekatan Ekologi Bahasa yang diperkenalkan oleh Haugen (1972) iaitu Interaksi Antara Bahasa dan Persekitaran. Beliau mengambil kira aspek sosiopolitik dalam PaPkb kumpulan minoriti. Selepas itu Edwards (1992) melanjutkan lagi teori ini dengan menambahkan lagi beberapa elemen dan membentuk tipologi yang jelas atau menyeluruh untuk menjelaskan dan membandingkan situasi bahasa minoriti dan dapat membuat jangkaan mengenai fenomena PaPkb.

Sejak kemunculannya dalam bidang penyelidikan pada sekitar tahun 1960, PaPkb telah berkembang daripada bersifat deskriptif semata-mata kepada suatu bentuk pemahaman proses peralihan bahasa yang menyeluruh. Perkembangan ini telah menyumbang kepada perubahan pendekatan metodologi. Sebelum ini, kaedah penyelidikan terlalu bergantung kepada penggunaan borang kaji selidik dan bancian data untuk mengenal pasti peralihan

antara-generasi. Kini kaedah kajian telah menjurus kepada pendekatan etnografi dalam pengumpulan data dan analisis.

2.5.2 Teori yang digunakan dalam kajian ini

Berdasarkan kajian-kajian terdahulu terhadap PaPkb, terdapat persamaan umum yang mengatakan bahawa ketahanan sesebuah bahasa bergantung kepada variabel mikro dan makro. Pendekatan makro adalah aspek sosiologi dan pendekatan mikro pula adalah aspek sosiopsikologi yang mempengaruhi pola pemilihan iaitu ciri-ciri komuniti secara am ataupun individu secara khususnya. Jadi, Teori Vitaliti Etnolinguistik dengan penambahan elemen baru iaitu komponen identiti linguistik digabung dengan Teori Analisis Domain demi menghasilkan kerangka kerja yang lebih menyeluruh bagi menilai kebolegunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching.

2.6 Kesimpulan

Secara keseluruhannya, fokus utama bab ini ialah penerangan tentang teori-teori, model dan konsep serta kajian-kajian lepas dalam bidang ini. Tujuannya adalah untuk memberikan deskripsi ringkas tentang teori-teori yang berkaitan dengan tajuk kajian ini. Selain itu, perbezaan antara teori juga dapat memberikan gambaran umum tentang perkembangannya dan kesesuaiannya yang boleh digunakan dalam kajian ini. Intihanya, dapat dirumuskan di sini bahawa kebanyakan teori bertindih antara satu sama lain. Dari segi kajian-kajian lepas pengkaji mendapati terdapat beberapa jurang yang boleh diisi untuk mengukuhkan lagi teori dan metodologi dalam bidang kajian ini.

Pertama, jurang yang dikenal pasti adalah Teori Vitaliti Etnolinguistik tidak memberi tumpuan kepada identiti linguistik. Pengkaji menganggap identiti linguistik ini perlu

diberi perhatian kerana boleh mencorakkan amalan penggunaan bahasa dan sikap mereka terhadap penggunaan bahasa ibunda dalam sesuatu kumpulan etnik. Selain itu, dalam bahagian sokongan institusi pula elemen NGO dan sokongan pihak korporat diberi penekanan kerana dapat memadai latar sampel dan latar tempat demi memperoleh dapatan sebenar kajian ini.

Kebanyakan kajian PaPkb hanya memberikan dapatan sama ada berlaku peralihan bahasa atau tidak. Kajian ini pula menyarankan sistem kiraan baru dalam melihat secara lebih terperinci untuk menentukan kadar peralihan bahasa antara tiga kumpulan umur secara tepat. Demi mencapai tujuan tersebut, Ujian Perbandingan Tukey (analisis SPSS) telah digunakan dalam kajian ini. Sistem analisis ini telah memberi gambaran yang tepat tentang kadar peralihan bahasa Tamil sama ada berlaku secara perlahan atau cepat ataupun pada kadar yang sama.

Dalam bahagian Teori Analisis domain pula, domain agama dipecahkan kepada 6 sub domain, sub-domain sosiobudaya telah dikelompokkan dan domain media dipecahkan kepada dua subdomain supaya dapat melihat tahap penggunaan bahasa secara tepat khususnya sub domain yang paling menyumbang kepada pengekalan bahasa ibunda dalam kalangan kumpulan penutur.

Jadi, berdasarkan kepada perbincangan konstruk, konsep, teori berkaitan bidang kajian, dan kajian-kajian lepas dalam bab ini, pengkaji berjaya menghasilkan suatu kerangka teori yang kukuh untuk melihat fenomena PaPkb dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Bab seterusnya akan membincangkan metodologi yang dijadikan sebagai panduan untuk menggerakkan kajian ini.

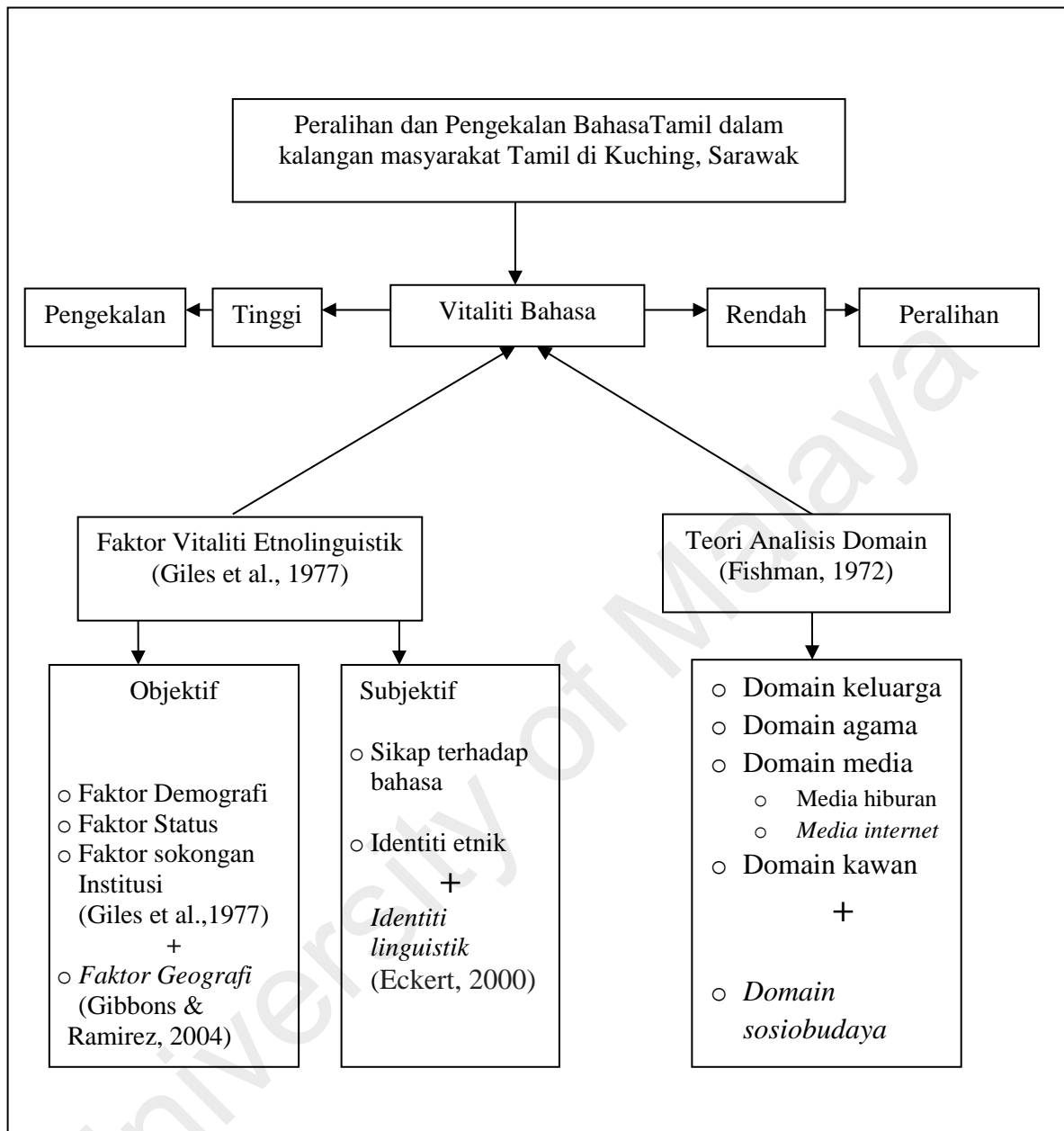
BAB 3: METODOLOGI

3.1 Pengenalan

Bab ini membincangkan metodologi yang digunakan untuk menjalankan kajian ini. Ia merangkumi sepuluh bahagian iaitu pengenalan, reka bentuk kajian, kaedah sikronik, instrument yang digunakan, kajian rintis, prosedur kiraan skor, prosedur persampelan, analisis data, etika kajian dan kesimpulan.

3.2 Rekabentuk Kajian

Reka bentuk kajian yang digunakan untuk kajian ini ialah kaedah campuran berasaskan kepada kaedah kuantitatif dan kualitatif (Creswel, 2014). Kaedah campuran ini memainkan peranan penting untuk melihat atau mengkaji variabel-variabel mikro dan makro yang menentukan fenomena peralihan dan pengekatan bahasa (PaPkb). Rasional pemilihan reka bentuk Hal ini demikian kerana dalam kajian PaPkb, sekiranya pengkaji hanya menggunakan kaedah kuantitatif sahaja, berkemungkinan dapatan yang diperoleh kurang tepat atau boleh dimanipulasi oleh pengkaji (Grenoble & Whaley, 1998). Kajian ini dapat dijelaskan melalui kerangka konsepsi seperti dalam gambar rajah 3.1.

Rajah 3.1: Kerangka Teori

3.2.1 Kerangka Teori

Kerangka teori yang digunakan untuk kajian ini dapat dilihat seperti gambar rajah 3.1. Peralihan dan pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching dapat ditentukan oleh tahap vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Jika tahap vitaliti adalah tinggi maka bahasa Tamil dapat dikekalkan manakala jika tahap vitaliti adalah rendah maka ia dapat membuka ruang kepada peralihan bahasa daripada bahasa Tamil kepada bahasa lain. Oleh yang demikian dua pendekatan telah digabungkan iaitu teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977) dan teori Analisis Domain (Fishman, 1972). Teori vitaliti etnolinguistik ini telah digunakan dalam kajian-kajian lepas seperti Nambiar (2007), Gerthardus (2008), Noriah Mohamed dan Nor Hashimah (2012) serta Mohamed Pitchay (2014). Teori Analisis Domain pula merupakan pendekatan yang sangat popular dan signifikan dalam kajian PaPkb. Ini dapat dibuktikan dengan pengaplikasiannya dalam kajian-kajian seperti David (1996; 2011), Sobrielo (1985), dan Sankar (2004).

3.2.1.1 Teori Vitaliti Etnolinguistik

Di bawah teori Vitaliti Etnolinguistik, faktor-faktor daripada kedua-dua bahagian vitaliti objektif dan subjektif telah dianalisis secara terperinci bagi melihat pengaruhnya terhadap vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Oleh itu, pengkaji mengambil kira faktor demografi, status, sokongan institusi (Giles et al., 1977) dan geografi (Gibbons & Ramirez, 2004) di bawah naungan vitaliti objektif dalam menganalisis dan menentukan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Di bawah vitaliti subjektif pula, sikap terhadap bahasa ibunda dan identiti etnik serta identiti linguistik telah dianalisis. Ini memudahkan pengkaji untuk membuat rumusan tentang vitaliti bahasa Tamil di Kuching sama ada mendorong kepada peralihan bahasa atau pengekalan bahasa.

Di samping itu, tulisan bercondong (*font italic*) dalam gambar rajah merujuk kepada elemen-elemen baru yang ditambah, dipecahkan dan dikelompokkan bagi mendapatkan dapatan kajian yang tepat dan sesuai dengan latar sampel kajian ini. Antaranya ialah penambahan faktor sosiologi iaitu faktor geografi. Pertambahan faktor ini adalah disebabkan oleh sumbangannya yang besar dalam pengukuhan teori untuk melihat vitaliti sebenar masyarakat Tamil Kuching. Selain itu, elemen identiti linguistik yang disarankan oleh Eckert (2000) diteliti bagi memperincikan lagi Teori Identiti Sosial yang disarankan oleh Tajfel (1974). Elemen identiti linguistik merupakan penambahan baru untuk melihat cara masyarakat Tamil membezakan diri mereka dalam komuniti berbilang bangsa mahupun dalam kalangan masyarakat Tamil lain.

3.2.1.2 Analisis Domain

Dalam Teori Analisis Domain pelbagai domain dijadikan sebagai ruang untuk menganalisis corak penggunaan bahasa Tamil. Bilangan domain yang digunakan dalam kajian ini adalah berbeza antara satu sama lain mengikut kesesuaian sampel kajian. Lazimnya, antara domain-domain yang sangat popular dalam bidang kajian PaPkb ialah keluarga, agama, sekolah, tempat kerja, urusan niaga, media, jiran dan banyak lagi (Fishman, 1972, ms.82). Namun, bagi konteks kajian ini, beberapa domain yang tidak begitu signifikan kepada masyarakat Tamil digugurkan antaranya domain urusan niaga, tempat kerja, sekolah dan jiran. Hal ini demikian kerana populasi yang sangat kurang dalam domain-domain tersebut menyebabkan tiada interaksi antara etnik Tamil yang lain untuk melihat tahap dan corak penggunaan bahasa.

Berikutan ini, tahap penggunaan bahasa dalam lima domain telah dipilih untuk kajian ini iaitu domain keluarga, domain sosiobudaya, domain agama, domain media dan domain kawan. Domain media telah dipecahkan kepada dua subdomain iaitu media hiburan dan media internet. Domain media internet adalah domain yang belum pernah diterokai oleh pengkaji-pengkaji lain walhal penambahan domain internet ini amat sesuai bagi era digital kini kerana jika sesuatu bahasa tidak digunakan dalam aplikasi media elektronik, maka ia akan membuka ruang kepada peralihan bahasa seperti yang disarankan oleh King (2001). Sekiranya bahasa Tamil tidak digunakan dalam domain ini maka kemungkinan proses peralihan bahasa pada masa akan datang akan berlaku dengan lebih cepat (UNESCO, 2003 dalam Noriah & Nor Hashimah, 2012). Oleh yang demikian, pertimbangan domain ini amat tepat dengan tajuk kajian ini.

Manakala domain sosiobudaya pula bukanlah sesuatu yang baru. Namun bagi skop kajian ini, domain ini dikelompokkan berdasarkan kepada amalan budaya dan kepercayaan masyarakat Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana masyarakat Tamil mempunyai pegangan yang kuat dalam amalan budaya khususnya dalam aspek kelahiran, perkahwinan dan kematian (Rajantharan, 1997). Jadi ketiga-tiga aktiviti budaya ini bersama tiga lagi aktiviti sosial seperti aktiviti sukaneka, seni pementasan dan hari jadi ditambah dan dikelompokkan untuk dijadikan sebagai domain sosiobudaya dalam kajian ini. Dengan ini amalan penggunaan bahasa dan corak penggunaan bahasa dapat dilihat dengan lebih jelas dan tepat. Penambahan domain sosiobudaya ini adalah penting kerana sekiranya sesuatu komuniti hilang penggunaan leksikal budaya serta bahasa Tamil semasa berinteraksi, maka itu bukan petanda yang baik dalam pengekaln bahasa komuniti tersebut (Fought, 2003). Jadi amalan penggunaan bahasa Tamil dalam domain ini akan menunjukkan hala tuju bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching

3.3 Kaedah Sikronik

Kaedah sikronik merujuk kepada proses pengumpulan data melalui tinjauan yang dilakukan sekali sahaja bagi melihat situasi bahasa semasa (Saxena, 2002). Beliau menyatakan bahawa dengan memanfaatkan kaedah sikronik, pengumpulan data terhadap kumpulan generasi yang berbeza mampu memberikan gambaran yang jelas tentang corak peralihan atau pengekalan bahasa dalam kalangan sesuatu kumpulan minoriti. Ini bermakna, jika kumpulan generasi tua membuat pilihan untuk menggunakan bahasa ibunda, sedangkan kumpulan generasi seterusnya pula membuat pilihan untuk menggunakan bahasa lain selain daripada bahasa ibunda, maka ini menunjukkan tanda wujudnya peralihan bahasa dalam kalangan kumpulan mereka. Jelas di sini dapat dilihat bahawa pengumpulan data satu sekali sememangnya dapat diterima umum dalam bidang kajian ini (Lieberson, 1980).

3.4 Instrumen

Lima instrumen digunakan dalam kajian ini. Kelima-lima instrumen tersebut ialah borang kaji selidik (Lihat lampiran A), temu bual (Lihat lampiran B), pemerhatian, rakaman audio dan penelitian dokumen. Kombinasi instrumen ini digunakan untuk membuat triangulasi supaya data yang diperoleh daripada satu sumber tidak dimanipulasi (Nambiar, 2007). Menurut Fettermen (1989), triangulasi ini dikatakan sebagai elemen yang paling asas dalam kajian etnografi kerana dapatan daripada satu instrumen boleh dibandingkan dengan instrumen yang lain bagi melihat dengan tepat situasi sebenar. Berikutan itu, Denzin (1978) menyarankan triangulasi ini sebagai gabungan metodologi untuk melihat dapatan terhadap sesuatu fenomena dengan menggunakan lebih daripada satu instrumen. Dengan ini kesahan dapatan tersebut dapat diperkukuh lagi. Berdasarkan saranan-saranan di atas, pengkaji mengambil keputusan untuk membuat tringulasi

melalui kelima-lima instrumen bagi menentukan dapatan kajian yang lebih konkrit supaya tidak berlaku pemanipulasian data.

3.4.1 Borang kaji selidik.

Dalam kajian PaPkb borang kaji selidik berperanan sebagai instrumen yang sangat penting kerana dapat menilai tahap penggunaan bahasa, tahap penguasaan bahasa, kadar peralihan bahasa dan sikap terhadap bahasa melalui data yang dikumpul langsung daripada responden (Fasold, 1984). Selain itu, instrumen ini juga paling efektif kerana melibatkan bilangan responden yang banyak supaya dapat membuat generalisasi daripada dapatan yang diperolehi (Denscombe, 2014). Kebanyakan pengkaji sama ada pengkaji tempatan atau luar negara menggunakan instrumen ini bagi mengukuhkan dapatan kajian mereka. Antara kajian-kajian yang kita dapat lihat ialah Sbrielo (1985), David (1996), Nor Hisham Osman (1999), Sankar (2004), Dealwis (2011), Kasatkina (2011) dan Wodak (2012). Dalam kajian ini borang kaji selidik diadaptasi daripada kajian Nambiar (2007). Namun, domain urusaniaga dan monolog dalaman, digugurkan dan digantikan dengan domain sosiobudaya dan subdomain internet (media). Rasional pemilihan domain-domain. Hal ini demikian kerana menurut Landweer (2012) keluarga, agama, kawan dan hiburan merupakan empat domain yang sudah cukup untuk mengetahui dan menganalisis PaPkb dalam sesuatu kumpulan penutur. Namun demikian, dalam kajian ini domain media internet telah ditambah demi melihat penggunaan bahasa di dalam konteks dunia tanpa sempadan yang kini mampu menyumbang kepada pegekalan bahasa ibunda sesuatu etnik minoriti (King, 2001).

Borang kaji selidik ini mengandungi empat bahagian iaitu ,

- a) Maklumat demografi
- b) Penguasaan bahasa/linguistik

- c) Penggunaan bahasa dalam lima domain (keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan)
- d) Sikap terhadap bahasa

Bahagian pertama borang kaji selidik ialah maklumat demografi yang mengandungi 13 item iaitu umur, jantina, status perkahwinan, pekerjaan, pendidikan, bilangan anak, status keluarga dan pendapatan. Bahagian seterusnya pula memberi fokus kepada penguasaan bahasa dalam aspek memahami, bertutur, membaca dan menulis. Aspek memahami ini hanya merujuk kepada kebolehan responden untuk memahami ujaran daripada orang lain dan tidak perlu membalasnya. Seterusnya ialah penguasaan bertutur, membaca dan menulis dalam bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Responden diminta untuk membuat pilihan berdasarkan kepada tahap penguasaan mereka dalam bentuk skala *likert* iaitu skala 1 untuk sangat tidak fasih dan skala 4 untuk sangat fasih.

Bahagian ketiga borang soal selidik pula ialah penggunaan bahasa dalam lima domain (terdapat 48 item dalam bahagian ini) iaitu domain keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan (Lihat Lampiran A). Responden diminta memilih pilihan bahasa yang tersenarai pada ruangan yang diberikan. Seperti yang dapat dilihat pada lampiran, ruangan pertama merupakan bahasa Tamil manakala ruangan kedua ialah bahasa Inggeris, diikuti dengan bahasa Melayu pada ruangan ketiga, bahasa campuran pada ruangan keempat dan diakhiri dengan bahasa lain pada ruangan kelima. Kriteria untuk memilih pilihan bahasa diadaptasi daripada kajian Sankar (2004). Berikut merupakan penetapan panduan untuk memilih pilihan bahasa dalam ruangan tersebut:

Jadual 3.1: Kriteria pemilihan Bahasa

Bil	Pilihan bahasa	Kriteria
1	Bahasa Tamil	Lebih banyak bahasa Tamil digunakan.
2	Bahasa Campuran	Bahasa Tamil digunakan hampir sama dengan bahasa lain sama ada bahasa Inggeris, bahasa Melayu atau bahasa lain.
3	Bahasa Lain	Selain daripada bahasa Tamil.

Daripada lima domain, tiga domain disertakan dengan soalan terbuka (*open-ended*) iaitu domain keluarga, agama dan kawan. Akan tetapi soalan ini hanya telah dijawab oleh responden yang mempunyai perbezaan dalam corak pilihan bahasa mereka. Sebagai contoh, jika responden memilih bahasa Tamil semasa beinteraksi mentua dan menggunakan bahasa Inggeris ataupun bahasa campuran dengan ibubapa maka mereka perlu menjawab mengapakah wujudnya perbezaan ini?

Bahagian keempat pula merangkumi sikap terhadap bahasa. Bahagian ini mengandungi 13 item dalam bentuk ‘Ya’ atau ‘Tidak’ kecuali item 4, 8 dan 9. Dalam bahagian ini responden telah meluahkan perasaan dan pandangan mereka terhadap bahasa ibunda mereka. Selain itu, para responden juga menyatakan kepentingan mempelajari bahasa ibunda serta keadaan sebenar tentang amalan bahasa Tamil di Kuching, Sarawak. Item-item ini dapat mengukuhkan lagi dapatan kajian ini khususnya dalam menentukan masa depan bahasa Tamil di Kuching. Soalan terbuka yang ditanya pada bahagian ‘D’ iaitu sikap terhadap bahasa memerlukan respon yang lebih mendalam daripada responden kerana pada asalnya ia hanya melibatkan pilihan ‘Ya’ atau ‘Tidak’. Jadi dalam hal ini, tindak balas daripada responden sememangnya dapat memberikan pandangan yang kukuh dalam menentukan dapatan kajian keseluruhan.

Pada asasnya, borang kaji selidik ini disediakan dalam bahasa Melayu. Namun soalan-soalan yang ditujukan kepada responden adalah dalam bahasa Tamil dengan campuran bahasa Inggeris atau Melayu (dalam kadar yang rendah). Hal ini membolehkan pengkaji untuk membuat triangulasi melalui pemerhatian terhadap penggunaan bahasa yang menyentuh aspek keupayaan seseorang itu untuk memahami dan bertutur dalam bahasa ibunda mereka. Pengkaji mendapati bahawa antara 254 responden yang terlibat, hanya dua responden sahaja yang tidak fasih dalam bahasa Tamil lalu soalan ditanyakan dalam bahasa Inggeris.

Fleksibiliti pilihan bahasa semasa pengumpulan data borang kaji selidik sebenarnya adalah untuk memudahkan para responden menjawab item-item dengan tepat selepas mendengar penjelasan daripada pengendali borang kaji selidik. Secara keseluruhannya, para responden mengambil masa 15 hingga 20 minit untuk menjawab satu set borang kaji selidik. Borang kaji selidik ini pula diedar dan dikendalikan oleh pengkaji sendiri dengan dua orang pembantu. Ini disebabkan oleh beberapa faktor. Pertama, borang ini mengandungi lima muka surat yang mempunyai 85 item yang perlu dipilih atau dijawab oleh responden. Jumlah item yang banyak ini sebenarnya mampu membuatkan para responden berasa bosan dan letih sekali gus mengakibatkan mereka untuk tidak menjawab soalan dengan ikhlas, (Noraini Idris, 2012). Jadi, bagi mengatasi masalah ini, pengkaji sendiri telah mengisi borang kaji selidik bagi memudahkan proses pengumpulan data. Keduanya pula ialah beberapa soalan yang boleh mengelirukan responden kerana kurang memahami soalan tersebut. Jadi responden memerlukan penjelasan sebelum menjawab soalan-soalan tertentu. Dalam keadaan ini pengkaji telah membantu responden untuk memahami soalan dengan cara memberikan penerangan yang diperlukan. Ketiga, wujud pula keadaan yang memperlihatkan ketidakupayaan responden untuk membaca dan menulis dalam bahasa Melayu, khususnya responden daripada generasi tua. Akhirnya, kespontanan yang diperlukan bagi menterjemah borang kaji selidik ini ke

dalam bahasa Inggeris sekiranya responden tidak faham bahasa Tamil atau lebih selesa menggunakan bahasa Inggeris. Maka perlu untuk ditegaskan di sini bahawa sudah menjadi tanggungjawab pengkaji sendiri bagi mengendalikan borang kaji selidik ini dalam usaha untuk mengumpulkan data yang sempurna.

3.4.2 Temu bual

Temu bual merupakan maklumat atau data secara langsung diperolehi daripada sampel. Dalam kajian ini temu bual dijalankan untuk memperolehi maklumat sejarah, situasi atau status bahasa Tamil dan pandangan mengenai bahasa Tamil itu sendiri. Temu bual ini telah dikendalikan dan dirakam oleh pengkaji di samping mencatat nota-nota penting. Namun, pada masa yang sama, pengkaji menghadapi sedikit kesulitan dalam membuat rakaman kerana dua orang informan tidak membenarkan rakaman temu bual dijalankan. Jadi pengkaji membuat catatan maklumat yang telah disampaikan. Di samping itu, ada pula informan meminta rakaman dihentikan untuk sementara waktu (*off record*) kerana mengandungi isu sensitif dan juga kekaburan dalam maklumat yang ingin disampaikan. Jadi berdasarkan kepada permintaan informan, pengkaji telah memberhentikan rakaman untuk sementara waktu dan meneruskan rakaman seperti biasa selepas mendapat persetujuan. Walau bagaimanapun rakaman yang telah dibuat dipilih dan dibuat transkripsi bagi tujuan menyokong data primer iaitu borang kaji selidik. Temu bual ini terdiri daripada dua jenis iaitu temu bual berstruktur dan temu bual semi-berstruktur. Oleh sebab pengkaji hanya memerlukan maklumat sahaja daripada informan maka sebarang simbol notasi tidak digunakan dalam transkripsi tersebut.

3.4.2.1 Temu Bual Berstruktur

Tujuan utama instrumen ini dimanfaatkan adalah untuk mendapatkan maklumat mengenai latar belakang dan sejarah kedatangan masyarakat Tamil ke Kuching.

Maklumat kedatangan masyarakat Tamil di Sarawak dapat didokumentasikan supaya sekurang-kurangnya ada rekod sejarah dalam penulisan akademik yang belum pernah dijalankan sebelum ini. Hasil penemuan data melalui instrumen ini dapat membantu pengkaji dalam memahami keadaan sosiosejarah masyarakat Tamil di Kuching lalu dapat mendorong pengkaji dalam membina rangka kajian. Khususnya, data temu bual ini telah memberi persepsi baru kepada pengkaji dalam penulisan tesis. Ini dikatakan sedemikian kerana pengkaji telah mengubah suai penulisan tesis dengan memasukkan penambahan faktor geografi dalam teori Vitaliti Etnolinguistik yang banyak menyumbang kepada masyarakat Tamil untuk mempertahankan bahasa Tamil di Kuching.

Temu bual berstruktur ini dijalankan secara sistematik dengan menyediakan jadual dan mendapatkan temu janji sebelum dijalankan. Soalan-soalan yang dikemukakan adalah berdasarkan panduan protokol temu bual (Lihat Lampiran B). Setiap temu bual mengambil masa setengah jam hingga satu jam. Antara soalan-soalan yang ditanya adalah sosiosejarah masyarakat Tamil dan amalan bahasa Tamil dari segi pendekatan makro.

3.4.2.2 Temu Bual Semi Berstruktur

Temu bual semi berstruktur merupakan instrumen yang penting berbanding dengan temu bual berstruktur. Perkara ini dikatakan sedemikian kerana pengkaji dapat melihat sendiri reaksi spontan tentang pendapat responden (Yin, 2011). Instrumen ini akan membekalkan maklumat yang tepat dan mengelakkan pemanipulasian maklumat oleh informan semasa menyampaikan pandangan mereka. Hal ini demikian kerana soalan-soalan yang dikemukakan kepada informan tidak sepenuhnya berdasarkan kepada protokol temu bual. Dalam erti kata lain, soalan-soalan sampingan ditujukan kepada informan berdasarkan kepada konteks perbualan. Soalan-soalan ini berupa soalan terbuka lalu membolehkan

responden bebas memberikan pendapat mereka. Antara beberapa contoh soalan yang ditanya kepada responden adalah seperti berikut:

- i. Apakah pandangan mereka tentang amalan bahasa ibunda di Kuching?
- ii. Adakah mereka berasa penggunaan bahasa Tamil di Kuching merosot atau membangun?
- iii. Jika berlaku peralihan bahasa, apakah bahasa yang menggantikan bahasa ibunda mereka?
- iv. Adakah bahasa ibunda mereka mempunyai kaitan dengan identiti mereka di Kuching?
- v. Adakah bahasa ibunda mereka dapat menjamin amalan budaya etnik Tamil di Kuching?

Walau bagaimanapun, kedua-dua kaedah temu bual di atas masing-masing mempunyai limitasi tersendiri. Hal ini demikian kerana kedua-dua kaedah ini masih lagi boleh dikategorikan sebagai perakuan para responden. Jadi jawapan yang diberikan oleh responden tidak semestinya selaras dengan keadaan sebenar amalan bahasa (Stockdale, 2002). Oleh yang demikian, pengkaji berusaha untuk mendapatkan data linguistik melalui beberapa instrumen lain seperti rakaman audio, pemerhatian dan penelitian dokumen.

3.4.3 Rakaman Audio

Rakaman audio ialah instrumen penting dalam penyelidikan kualitatif khususnya dalam memastikan kesahan data yang dikumpulkan melalui instrumen lain seperti borang kaji selidik dan temu bual (Stockdale, 2002). Rakaman audio juga akan membantu untuk meneliti corak penggunaan bahasa secara naturalistik oleh responden. Selain itu, ia juga berperanan sebagai triangulasi data yang dikumpul daripada instrumen borang kaji selidik dan temu bual. Walau bagaimanapun, penggunaan bahasa naturalistik ini merupakan kayu ukur yang penting dalam PaPkb seseorang individu atau komuniti (Landweer, 2000). Rakaman audio juga mengupas penggunaan bahasa secara spontan, pilihan bahasa,

kemahiran bahasa dan sikap terhadap bahasa semasa responden meluahkan isi hati mereka dalam persekitaran natural.

Di samping itu, David (2001) menyatakan bahawa jika pengkaji merupakan sebahagian daripada ahli komuniti serta mempunyai ciri-ciri identiti yang sama, maka lebih mudah baginya untuk memperoleh maklumat yang diperlukan berbanding dengan pengkaji daripada kumpulan etnik yang lain. Dalam skop kajian ini, pengkaji bukanlah berasal dari Kuching. Selain itu, fungsi linguistik dan identiti pengkaji adalah sedikit berbeza. Namun, pengkaji telah beberapa kali menjalankan lawatan ke Kuching di samping mengambil bahagian dalam beberapa majlis bersama mereka. Aktiviti-aktiviti ini telah menarik perhatian serta menanam keyakinan dalam kalangan komuniti untuk berkongsi maklumat mengenai sosiobudaya masyarakat Tamil Kuching. Pada masa yang sama, pengkaji juga ada berjumpa dengan pemimpin-pemimpin NGO India, bagi mendapatkan bantuan untuk mendampingi kumpulan sasaran yang ditetapkan. Kedua-dua usaha pengkaji ini telah membuka ruang kepada pengkaji untuk menjalankan lawatan ke rumah responden bagi mengendalikan borang kaji selidik, merakam perbualan dan pemerhatian. Selain itu, memandangkan pengkaji merupakan orang luar, data kajian tidak akan menjadi berat sebelah dan ini akan menguatkan kesahan data kajian (Creswel, 2012).

Rakaman perbualan ini merupakan sesuatu proses yang mencabar. Hal ini demikian kerana, jika responden menyedari bahawa perbualan mereka akan dirakam maka mereka akan menjadi lebih berhati-hati dalam pilihan bahasa. Jadi pengkaji telah membuat rakaman, tanpa kesedaran responden untuk mendapatkan data yang realistik. Namun pengkaji telah mendapatkan kebenaran sebelum rakaman dibuat daripada pihak penganjur program "*Vetri Niccayam*" tentang hal membuat rakaman tanpa kesedaran

mereka. Setelah rakaman selesai, maka pengkaji minta izin daripada responden yang terlibat untuk menyimpan data tersebut.

Selain daripada cabaran di atas, pengkaji juga menghadapi masalah teknikal. Kebanyakan rakaman yang dibuat oleh pengkaji berlaku di rumah dan tempat awam seperti di restoran. Kualiti rakaman di rumah adalah baik namun terdapat beberapa rakaman yang dilakukan di restoran dan kuil kurang jelas akibat bunyi luaran yang keterlaluan. Oleh sebab itu, pengkaji terpaksa merujuk kepada catatan nota padang yang kurang jelas dan terpaksa membuang rakaman kerana langsung tidak berkualiti.

Seperti yang dinyatakan sebelum ini, memandangkan kekangan masa pengkaji hanya memberi tumpuan kepada dua domain sahaja iaitu aktiviti sosial (seminar pendidikan dan mesyuarat) dan kawan. Pilihan domain kawan adalah kerana responden bertutur dengan bebas tanpa sebarang limitasi berbanding dengan domain-domain lain seperti keluarga dan agama. Domain-domain sekolah dan tempat kerja tidak dijadikan domain kajian kerana tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain-domain ini adalah sangat kurang disebabkan populasi kecil masyarakat Tamil di Kuching.

Rakaman yang dibuat ditapis semula dan beberapa keratan dipilih dan dibuat ditranskripsi bagi tujuan analisis. Jadi corak penggunaan bahasa dari aspek linguistik iaitu kadar peralihan kod dan campuran kod yang akan mempengaruhi fenomena peralihan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching dapat diteliti dengan tepat dengan menggunakan kaedah rakaman ini.

3.4.4 Pemerhatian

Pemerhatian merupakan kaedah pengumpulan data secara sistematik dalam penyelidikan. Kaedah ini bertujuan untuk menentukan kesahan dan kebolehpercayaan dalam aspek

pungutan data (Kothari, 2004). Kaedah pemerhatian melibatkan pemerhatian langsung oleh penyelidik tanpa meminta kebenaran daripada responden. Data yang diperolehi melalui kaedah ini berkaitan dengan isu yang sedang berlaku di sekeliling kita. Situasi pemerhatian kurang mencabar berbanding dengan kaedah temu bual dan kaji selidik kerana kesediaan responden untuk bertindak adalah bebas. Walaubagaimanapun, kelebihan utama kaedah ini ialah unsur berat sebelah dapat dielakkan jika pemerhatian dijalankan dengan cara yang betul (Noraini Idris, 2012). Satu lagi kelebihan kaedah ini adalah amat sesuai digunakan untuk memperoleh maklumat daripada responden yang tidak berupaya untuk memberikan laporan secara lisan ataupun berasa malu dan takut.

Dalam kes masyarakat Tamil Kuching pula, generasi pertama atau yang terdiri daripada kumpulan umur lebih 70 tahun ialah kumpulan yang menghadapi masalah untuk membaca dan menulis. Selain itu, kumpulan generasi kedua juga menghadapi kerumitan semasa bertanya soalan di hadapan mereka. Kebanyakan mereka bersikap pemalu dan berasa takut apabila pengkaji memberitahu mereka akan ditemu bual. Terdapat juga responden berasa kurang selesa untuk menjawab soalan-soalan dikemukakan. Jadi kekangan-kekangan ini telah diatasi oleh pengkaji melalui kaedah pemerhatian ini.

Dalam keadaan ini instrumen pemerhatian telah menggambarkan senario umum tentang penggunaan bahasa dalam kalangan responden. Oleh itu, pemerhatian yang dilakukan oleh pengkaji dalam kajian ini dapat dikelaskan kepada dua jenis iaitu pemerhatian berserta dan pemerhatian tanpa turut serta. Pemerhatian berserta merujuk kepada keadaan yang melibatkan pengkaji sebagai salah seorang daripada kumpulan sampel dan memerhatikan perkara-perkara yang berlaku dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Bagi mencapai tujuan ini pengkaji sendiri menjadi fasilitator dalam satu program motivasi yang dianjurkan oleh Kumpulan Mahasiswa-mahasiswi India Kuching (*Kuching Indian Undergraduate Team - KIUT*) dan menyertai program perayaan hari Deepavali

yang dianjurkan oleh Kuil Sri Maha Mariamman sebagai salah seorang anggota kumpulan Bhajan⁵ dan Thevaram. Pemerhatian tanpa turut serta pula merujuk kepada keadaan yang tidak melibatkan pengkaji dengan kumpulan sampel dan hanya memerhatikan situasi yang berlaku. Ini telah berlaku dalam domain awam seperti persembahan hari terbuka perayaan Deepavali, majlis makan malam perkahwinan, perayaan Thaipusam, perayaan Ponggal, dan tempat-tempat awam seperti restoran dan kuil⁶, dan sebagainya. Jadi dalam kajian ini pengkaji telah menggunakan kedua-dua jenis pemerhatian yang dinyatakan di atas. Pemerhatian ini dijalankan sejak tahun 2013 hingga 2015 selama dua setengah tahun untuk mengumpul segala data yang diperlukan.

Sehubungan dengan itu, instrumen pemerhatian ini juga menyumbang kepada kerangka teori kajian ini iaitu Teori Vitaliti Etnolinguistik yang memberi fokus kepada proses mendapatkan data bagi melihat empat variabel penting iaitu demografi, status, sokongan institusi dan geografi. Berikutan itu, pemantauan pengkaji terhadap cara hidup masyarakat Tamil Kuching menjadi sumber yang boleh dipercayai dan sah untuk menjawab persoalan kajian ketiga iaitu penyerlahan identiti etnik dan identiti linguistik dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

Dalam kajian ini, pengkaji juga memberi tumpuan kepada amalan penggunaan bahasa dari perspektif linguistik lanskap yang merupakan identiti linguistik mereka. Oleh yang demikian papan-papan tanda dan papan kenyataan yang dijadikan sebagai sampel kajian telah diperhatikan oleh pengkaji. Definisi papan tanda dapat dikelaskan seperti berikut:

⁵Bhajan – Lagu-lagu suci

“any piece of written text within a spatially definable frame”

(Backhaus, 2007, ms.66)

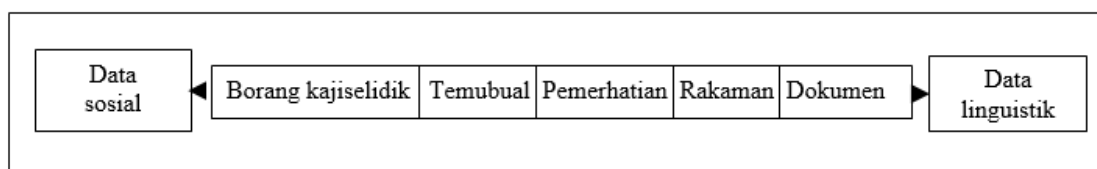
Petikan di atas bermaksud sebarang bentuk tulisan dalam suatu kerangka boleh dikatakan sebagai papan tanda. Jadi apa-apa papan tanda yang mempunyai bentuk tulisan dalam sebarang organisasi atau premis telah diperhatikan oleh pengkaji untuk melihat corak penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Dalam usaha ini pengkaji telah memperhatikan bentuk organisasi tersebut sama ada premis perniagaan; pertubuhan atau tempat ibadah, tanah perkuburan dan sebagainya. Seterusnya jumlah bahasa yang digunakan dalam papan tanda, sistem tulisan yang digunakan untuk bahasa Tamil, saiz skrip dan posisi skrip sama ada di bahagian atas atau di bawah. Ini bagi menentukan perlakuan linguistik dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Perkara ini dilakukan kerana saiz dan kedudukan skrip juga dapat menjadi kriteria bagi menentukan amalan penggunaan bahasa di sesuatu tempat (Scollon, R & Scollon, W., 2003). Namun dalam konteks negara kita, sebarang premis sama ada perniagaan atau bukan perniagaan pada umumnya menggunakan pelbagai bahasa yang terdiri daripada bahasa Melayu, bahasa Inggeris, bahasa Cina dan bahasa Tamil mengikut fungsi dan kehendak pemilik masing-masing. Tamsilnya, penggunaan bahasa Melayu adalah kerana bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi negara, bahasa Inggeris pula adalah sebagai bahasa antarabangsa sementara bahasa Cina dan bahasa Tamil adalah mengikut kesesuaian skop pelanggan. Jadi selain daripada dua bahasa ini, penggunaan bahasa Tamil dalam papan tanda dan papan kenyataan dapat menggambarkan sikap masyarakat Tamil terhadap bahasa etnik mereka serta amalan penggunaan bahasa ibunda mereka di domain awam.

3.4.5 Penelitian Dokumen

Penelitian dokumen adalah analisis penggunaan bahasa dalam sebarang hasil tulisan. Pada kebiasaannya dalam kajian PaPkb, bahasa pertuturan dijadikan sebagai data kajian. Ini dikatakan sedemikian kerana telah terdapat beberapa percubaan yang telah dijalankan bagi menentukan corak penggunaan bahasa melalui bahan bertulis seperti yang dilakukan oleh Nambiar (2007) dalam kajian beliau tentang peralihan bahasa dalam kalangan komuniti Malayalee. Beliau menganggap adalah tidak sempurna jika komunikasi bentuk tulisan diabaikan dalam kajian beliau. Namun begitu, disebabkan kadar kebolehan membaca dan menulis dalam kalangan etnik Tamil di Kuching adalah rendah maka pengkaji hanya memberi tumpuan kepada buku-buku program, risalah, surat pekeliling, kad jemputan dan notis di papan kenyataan serta papan-papan tanda.

Berdasarkan kepada beberapa kaedah yang dibincang di atas, pengkaji dapat merangka satu diagram yang merangkumi beberapa aspek dalam bidang kajian sosiolinguistik bagi menjayakan proses pengumpulan data. Seperti yang diketahui umum, bidang kajian sosiolinguistik terdiri daripada dua komponen iaitu bidang sosial dan bidang linguistik. Dalam kajian ini data yang diperoleh daripada kedua-dua bidang ini telah memberikan gambaran yang jelas mengenai corak penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Data sosial boleh diperoleh melalui borang kaji selidik dan temu bual manakala data linguistik boleh diperoleh melalui pemerhatian dan rakaman audio serta penelitian dokumen. Perkara ini dapat digambarkan seperti rajah 3.2.

Rajah 3.2: Fungsi data dalam proses pengumpulan data

Sebagai menggulung segala yang diperkatakan di atas, pengkaji berharap, gabungan kelima-lima bentuk instrumen ini dapat memberikan dapatan kajian yang tepat kerana mengukuhkan triangulasi data yang diperoleh dalam kajian ini.

3.5 Kajian Rintis

Pengkaji telah menjalankan kajian rintis terhadap 33 orang responden Tamil pada 14hb hingga 18hb Mei 2013 di Kuching, Sarawak. Tujuan utama kajian rintis ini dilakukan adalah untuk mengukuhkan instrumen yang telah digunakan bagi kajian ini khususnya borang kaji selidik.

Seperti yang dinyatakan, borang kaji selidik yang digunakan untuk kajian rintis ini diadaptasi daripada Nambiar (2007). Beberapa item telah diubah suai oleh pengkaji dalam borang kaji selidik berdasarkan dapatan yang diperoleh daripada kajian rintis ini.

Berikutan itu, beberapa elemen dalam domain-domain tertentu yang dianggap sebagai kurang signifikan kepada sampel kajian telah dibuang. Contohnya domain urus niaga dan domain monolog dalaman. Lanjutan daripada itu, beberapa domain baru telah ditambah seperti domain sosiobudaya (dikelompokkan) dan domain media internet (subdomain media).

Selain itu, domain agama pula ditambah dengan beberapa elemen seperti berikut:

- i. Kitab bahasa Tamil yang digunakan.
- ii. Bahasa yang digunakan dengan Aiyar
- iii. Bahasa yang digunakan semasa sembahyang (berkumpulan).
- iv. Bahasa yang digunakan semasa berdoa.
- v. Bahasa yang digunakan untuk ceramah agama.
- vi. Bahasa yang digunakan untuk pengumuman.

Pengubahsuaian ini telah memberi input yang tepat dalam pungutan data lalu menggambarkan corak penggunaan bahasa secara tepat dan sempurna.

Pada mulanya, pengkaji bercadang hanya hendak mengkaji peralihan bahasa dan pengekalan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Namun begitu, setelah kajian rintis dijalankan satu lagi komponen diterapkan dalam kajian ini supaya dapat memberi gambaran secara holistik dalam bidang kajian ini iaitu identiti etnik Tamil di Kuching. Jadi terdapat sedikit perubahan dalam objektif kajian ini khususnya objektif ketiga iaitu untuk menguji pengaruh identiti etnik dan identiti linguistik dalam mempengaruhi fenomena PaPkb Tamil di Kuching.

Dari segi instrumen temu bual pula, soalan tentang migrasi dan tempat asal di India dibuang kerana kebanyakan mereka langsung tidak tahu tentang sejarah migrasi orang Tamil dari India ke Sarawak. Sehubungan dengan itu, pengkaji telah menggantikan dengan dua soalan seperti berikut:

- i. Adakah bahasa ibunda mereka mempunyai kaitan dengan identiti mereka di Kuching?
- ii. Adakah bahasa ibunda mereka dapat menjamin amalan budaya masyarakat Tamil di Kuching?

3.5.1 Kebolehpercayaan dan Kesahan

Dalam sebarang kajian penyelidikan aspek kesahan dan kebolehpercayaan diberikan penegasan dalam usaha untuk memperoleh dapatan yang tepat dan tidak menyeleweng mahupun dimanipulasi oleh pengkaji (Fasold, 1984). Kebolehpercayaan adalah untuk menentukan konsistensi dalam dapatan apabila diuji manakala kesahan pula adalah untuk menentukan matlamat penilaian tanpa sebarang percanggahan.

3.5.1.1 Kebolehpercayaan

Dalam kajian ini kebolehpercayaan instrumen telah diuji dengan menggunakan ujian *Cronbach Alpha* sering digunakan oleh para pengkaji bagi menganalisis kebolehpercayaan instrumen. *Cronbach Alpha* digunakan untuk menentukan konsistensi skor yang diperoleh daripada data instrumen. Prosedur ini telah memberikan gambaran terhadap konsistensi dalaman setiap variabel yang terlibat. Sekiranya, nilai pekali Alpha boleh berada lingkungan 0 hingga 1, 'kebolehpercayaan' boleh dikatakan baik kerana nilainya semakin menghampiri nilai 1. Walau bagaimanapun, tahap penerimaan kebolehpercayaan ini boleh diperdebatkan kerana nilainya sentiasa berbeza-beza. Nilai alpha yang melebihi 0.7 dapat dikatakan mencukupi untuk mengukur kebolehpercayaan. George dan Mallery (2003) menyatakan nilai kebolehpercayaan seperti dalam jadual 3.2

Jadual 3.2: Pentafsiran Cronbach's Alpha-Nilai dan Kebolehpercayaan

Nilai Cronbach Alpha	Kebolehpercayaan
$\alpha > 0.9$	Sangat baik
$\alpha > 0.8$	Baik
$\alpha > 0.7$	Dapat diterima
$\alpha > 0.6$	Perlu dipersoal
$\alpha > 0.5$	Lemah
$\alpha > 0.4$	Tidak boleh diterima

Nota. Diadaptasi daripada SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference (4th.) (ms. 231) by D.George and P. Mallery, 2003, Boston: Allyn& Bacon.

Dapatan kajian rintis menunjukkan nilai Cronbach Alpha yang bagi borang kaji selidik adalah melebihi $\alpha > 0.7$. Ini bermakna instrumen yang telah digunakan untuk menilai penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching adalah satu instrumen yang baik dan sesuai untuk digunakan. Berikut adalah dapatan yang diperoleh daripada borang kaji selidik:

Jadual 3.3: Kebolehpercayaan Instrumen Terhadap Penggunaan Bahasa Dalam Setiap Domain

Variabel	Item	Cronbach Alpha (α)
Domain Keluarga/Rumah	12	0
Domain Situasi	7	0.71
Domain Sosio-budaya	7	0.72
Domain TempatIbadat/Sembahyang	7	0.87
Domain Media	12	0.77
Domain Hiburan	6	0.74
Domain Internet	6	0.82
Domain Kawan	3	0.78

3.5.1.2 Kesahan

Creswell (2007, ms.207) menyarankan lapan strategi untuk menentukan kesahan berdasarkan kepada kaedah kualitatif iaitu pemerhatian secara berterusan, triangulasi, ulasan pakar bidang, pengukuhan hipotesis, menjelaskan pengkaji sebagai orang di luar lingkaran untuk mengelakkan hasil kajian yang berat sebelah, dapatan serta intepretasi yang diperoleh daripada responden atau informan, penerangan yang tepat dan pengauditan dapatan yang diperoleh. Creswell juga mencadangkan kepada pengkaji supaya sekurang-kurangnya menggunakan dua strategi untuk menentukan kesahan. Berikutan itu, dalam kajian ini pengkaji menggunakan dua strategi bagi menentukan kesahan dapatan. Berikut merupakan strategi-strategi yang digunakan oleh pengkaji dalam kajian ini:

- i) Triangulasi: Dalam kajian ini lima instrumen digunakan oleh pengkaji supaya dapat mengukuhkan lagi dapatan kajian iaitu borang kaji selidik, temu bual, rakaman, pemerhatian dan penelitian dokumen. Dapatan daripada semua instrumen ini dapat membantu pengkaji untuk membuat semakan semula sama ada terdapat persamaan atau perbezaan dalam hasil dapatan.
- ii) Audit luaran: Dapatan kajian yang diperoleh dibentangkan dalam tujuh persidangan antarabangsa. Maklum balas daripada peserta persidangan dan pakar dalam bidang telah memberikan input kepada pengkaji untuk mengukuhkan lagi hala tuju kajian. Sementara itu, sebuah artikel telah diterbitkan dalam *Book Chapter* terbitan *International Institute of Tamil Studies*. Akhirnya pembentangan progres penyelidikan dan seminar sebelum penghantaran tesis juga telah banyak memberikan nilai tambah bagi memurnikan kajian ini.

3.6 Prosedur Kiraan Skor dan Penetapan Tahap

Prosedur kiraan skor bagi menentukan tahap penggunaan bahasa, tahap penguasaan bahasa dan tahap vitaliti bahasa adalah berbeza-bebeza. Bagi menentukan tahap penggunaan bahasa, skor min digunakan dan bagi menentukan tahap penguasaan bahasa peratus (%) telah digunakan seperti yang ditunjukkan dalam jadual 3.4. Kedua-dua prosedur ini sebenarnya digunakan untuk menjawab persoalan kajian 1 (i) dan 1 (iii).

Jadual 3.4: Prosedur Kiraan dan Penetapan Tahap

Penggunaan bahasa	Tahap	Penguasaan bahasa
Skor min		Peratus (%)
1.01 - 1.40	Sangat Tinggi	81 - 100
1.41 - 1.80	Tinggi	61 - 80
1.81 - 2.20	Sederhana	41 - 60
2.21 - 2.60	Rendah	21 - 40
2.61 - 3.00	Sangat Rendah	01 - 20

(diadaptasi dan diubah suai daripada Mohd Majid, 2005)

Berdasarkan jadual 3.4, semakin rendah skor min maka semakin tinggi tahap vitaliti bahasa. Skor min akan diperoleh secara automatik apabila data dianalisis dengan alat SPSS versi 21. Prosedur kiraan skor ini semata-mata dapat memberikan gambaran secara terperinci dari segi pendekatan mikro.

Prosedur kiraan skor tahap vitaliti dari segi makro juga diteliti dalam kajian ini. Oleh itu, setiap varibel dalam faktor etnolinguistik telah diberi markah daripada satu hingga tiga oleh pengkaji sendiri setelah menganalisis secara terperinci setiap faktor tersebut melalui kaedah kualitatif. Jadual 3.5 menunjukkan kaedah penskoran vitaliti etnolinguistik masyarakat Tamil di Kuching.

Jadual 3.5: Penskoran Vitaliti etnolinguistik

Tahap	Markah	Skor purata
Vitaliti tinggi	3	2.01 – 3.00
Vitaliti sederhana	2	1.01 – 2.00
Vitaliti rendah	1	0.01 – 1.00

(diadaptasi daripada Rasi Gregorotti dalam Mohamed Pitchai, 2014)

Berdasarkan jadual 3.5, semakin rendah skor markah maka semakin rendah tahap vitaliti. Skor ini akan dikira secara manual untuk mendapatkan skor purata. Oleh itu jumlah markah akan dibahagikan dengan bilangan faktor (faktor demografi, status, sokongan institusi dan geografi) bagi menentukan vitaliti bahasa dari segi makro. Jadi tahap vitaliti yang ditentukan dalam kaedah makro ini dibuat triangulasi dengan tahap yang diperoleh dalam kaedah mikro untuk mendapatkan dapatan yang kukuh.

3.7 Prosedur Persampelan

Kajian ini telah dijalankan di kawasan sekitar bandar raya Kuching seperti Jalan Green, Jalan Nanas, Sungai Maong, Jalan Rubber, Matang, Batu Kawa, Sekama, Batu Lintang, Jalan Airport dan Jalan Batu 12 Kuching-Serian. Rasional pemilihan kawasan-kawasan ini adalah kerana kebanyakan masyarakat Tamil di bandaraya Kuching bertumpu di kawasan-kawasan yang telah dinyatakan dalam jadual 1.3. Jadi pemilihan latar tempat ini amat sesuai untuk meneruskan kajian ini. Sampel secara rawak digunakan di dua tempat iaitu, di kuil (selepas sembahyang pada hari Jumaat) dan program motivasi yang dianjurkan oleh *Kuching Indians Undergraduate Team* (KIUT). Responden dipilih secara rawak dalam proses pengumpulan data. Sampel bukan rawak pula ialah sampel yang dikenal pasti serta yang berkemampuan untuk memberikan maklumat yang dikehendaki

oleh pengkaji. Dalam pada itu, sampel bola salji yang dianggap sebagai cara yang sangat popular juga digunakan dalam kajian ini untuk mengumpul data borang kaji selidik dan temu bual (Denscombe, 2014). Berikutan ini, semasa membuat lawatan ke rumah, pengkaji telah mendapatkan satu lagi keluarga atau individu untuk dihubungi bagi tinjauan seterusnya. Tuntasnya, dengan gabungan beberapa cara persampelan pengkaji juga dapat menghasilkan data yang secukupnya tanpa kekangan.

Selain itu, pengkaji juga telah menggunakan persampelan seragam. Ini bermakna, semua sampel yang dipilih mempunyai latar yang sama iaitu merupakan penduduk asal negeri Sarawak dan tidak berasal dari Semenanjung Malaysia. Hal ini demikian kerana masyarakat Tamil yang berasal dari Semenanjung Malaysia mempunyai ciri-ciri linguistik dan budaya yang berlainan berbanding dengan penduduk Tamil Kuching (Nanniappan, komunikasi perbadi, 21 Oktober 2013). Selain itu, sampel juga mempunyai persamaan dari segi corak perkahwinan iaitu mereka bukan terdiri daripada responden berkahwin campur (eksagamos). Seperti yang telah dijelaskan sebelum ini, sememangnya terdapat perbezaan dalam pemilihan atau penggunaan bahasa antara kumpulan yang berkahwin campur dengan berkahwin dengan kumpulan etnik yang sama. Ini disebabkan oleh latar bahasa dan budaya yang berlainan (Dealwis, 2009). Jika golongan ini ini diambil sebagai sampel, ia mungkin tidak sepadan dengan objektif kajian ini lalu memberikan dapatan yang tidak tepat tentang situasi sebenar bahasa Tamil di Kuching.

3.7.1 Sampel Borang Kaji Selidik

Memandangkan pengkaji bukan merupakan anggota komuniti etnik Tamil Kuching, jadi untuk mendapatkan perkenalan sampel baru, pengkaji terpaksa merujuk kepada kenalan berbahasa Tamil yang sudah dikenali di Kuching (persampelan bola salji). Melalui kenalan yang sudah dikenali tersebut, pengkaji telah memperoleh satu lagi kenalan baharu

untuk dijadikan sampel kajian. Setiap kali pengkaji mendapat kenalan baharu, pengkaji telah memulakan proses perkenalan diri dengan berbicara tentang diri dan tujuan kajian ini dilakukan. Pengkaji juga telah memaklumkan harapan untuk bekerjasama bagi menyiapkan borang kaji selidik ini. Pada akhir sesi pertemuan, pengkaji akan meminta individu daripada sampel untuk mencadangkan responden baharu. Secara keseluruhannya, cara ini sangat bermanfaat kepada pengkaji walaupun masih terdapat segelintir responden sahaja yang tidak mahu bekerjasama untuk memperkenalkan sampel baharu kerana bimbang privasi responden baharu akan terjejas.

Bilangan sampel juga merupakan kriteria penting dalam instrumen borang kaji selidik. Dalam kajian-kajian lepas di Malaysia, bilangan sampel yang dipilih sememangnya dapat mengukuhkan dapatan yang diperoleh bagi membuat generalisasi. Antaranya ialah kajian Sankar (2004) yang menggunakan 221 responden daripada jumlah populasi 2200, Nambiar (2007) pula menggunakan seramai 371 responden daripada jumlah populasi sebanyak 30,000 manakala David (1996) menggunakan seramai 269 responden daripada jumlah populasi sebanyak 1700 orang. Jadi berdasarkan kepada saiz sampel yang dipilih dalam kajian-kajian lepas, sebanyak 254 orang telah dipilih oleh pengkaji untuk kajian ini iaitu bersamaan 13% daripada populasi penduduk Tamil di Kuching (Lihat Bahagian 1.2.2, bilangan penduduk Tamil di Kuching). Jadual 3.6 adalah bilangan responden mengikut pecahan kumpulan umur.

Jadual 3.6: Bilangan Responden Mengikut Kumpulan Umur

Bil	Kumpulan	Kategori umur	Bilangan
1	Kumpulan umur 1	60 ke atas	42
2	Kumpulan umur 2	40 hingga 59	118
3	Kumpulan umur 3	20 hingga 39	94
	Jumlah		254

Pemilihan sampel untuk kajian ini adalah masyarakat Tamil yang merangkumi tiga generasi. Satu lagi cabaran yang dihadapi dalam bidang kajian ini ialah klasifikasi generasi. Umumnya, jika tahap penggunaan bahasa kumpulan generasi pertama adalah lebih tinggi berbanding dengan kumpulan generasi kedua ataupun generasi kedua adalah lebih tinggi berbanding dengan generasi ketiga, tanda-tanda peralihan bahasa sememangnya dapat dikenal pasti dengan jelas. Namun dalam situasi masyarakat Tamil Kuching, pembahagian generasi agak kabur kerana pembahagiannya tidak seimbang antara satu generasi kepada satu generasi seterusnya. Sebagai contoh, seseorang individu yang berumur empat puluh tahun tergolong dalam generasi ketiga manakala seorang lagi individu yang hampir sama umurnya pula tergolong pada generasi keempat kerana faktor umur sewaktu mereka berkahwin. Perkara ini memberi maksud bahawa terdapat individu yang berkahwin awal manakala ada pula yang berkahwin lambat. Jadi dalam kajian ini, kategori umur dibentuk oleh pengkaji seperti dalam jadual di atas yang diadaptasi daripada kajian-kajian terdahulu yang dijalankan oleh Sankar (2004), Sobrielo (1985) dan David (1996). Selain daripada itu, pemilihan tiga generasi ini juga adalah merujuk kepada kenyataan Haugen (1992) yang menegaskan bahawa senario peralihan bahasa lazimnya berlaku dalam tiga generasi. Jadi berasaskan kepada model Haugen, pengkaji memberi fokus kepada tiga kumpulan umur dalam kajian ini.

3.7.2 Sampel Temu bual

Dua jenis kaedah temu bual telah digunakan dalam kajian ini iaitu, temu bual berstruktur dan semi berstruktur.

3.7.2.1 Sampel untuk Temu bual Berstruktur

Tujuan utama penggunaan instrumen ini adalah untuk memperoleh maklumat mengenai latar belakang dan sejarah kedatangan masyarakat Tamil di Kuching. Pada awalnya, pengkaji bercadang untuk mendapatkan sampel kumpulan imigran generasi kedua dengan harapan generasi kedua ini masih hidup dan dapat berkongsi pengetahuan tentang sejarah kedatangan mereka.

Walau bagaimanapun, pengkaji menghadapi kesulitan dalam dalam usaha menjejaki golongan ini dan hanya dapat bertemu lima informan sahaja yang banyak mempunyai maklumat tentang latar belakang masyarakat Tamil di Kuching. Dua orang daripada mereka adalah berasal dari Semenanjung Malaysia. Rasional pemilihan informan dari Semenanjung Malaysia adalah kerana mereka berkhidmat lebih daripada 40 tahun di Kuching serta sudah menetap di Kuching sebagai penduduk tetap negeri Sarawak. Salah seorang daripada mereka ini merupakan bekas tentera yang berjawatan Kolonel dan seorang lagi ialah bekas polis berjawatan Sarjan. Di samping itu, salah seorang daripada kelima-lima infoman ini merupakan seorang wanita iaitu Puan Lucy Linggam yang berjawatan Kapitan dalam kerajaan negeri Sarawak. Sesungguhnya dalam konteks persampelan ini, gender tidak memainkan peranan, hanya umur, pengalaman dan pengetahuan sahaja yang diberikan penekanan. Puan Lucy Linggam merupakan wakil kaum India di Sarawak bagi menjaga kebajikan dan hal-ehwal orang India di Sarawak. Seoeang lagi adalah Encik T.Komarusamy (87 tahun) yang juga merupakan mantan kapitan dan kini sebagai Penghulu. Selain daripada membuat rakaman audio, pengkaji juga telah membuat rakaman video terhadap lapan informan yang telah menyatakan pendapat mereka mengenai sosiosejarah, amalan budaya dan bahasa, perkembangan pendidikan Tamil, peranan NGO, peranan RTM dan peranan institusi agama dalam mempertahankan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

3.7.2.2 Sampel Semi Struktur

Pemilihan sampel jenis ini adalah bergantung kepada dua faktor. Pertama, kesudian informan untuk meluangkan masa bagi memberikan maklumat mengenai amalan bahasa dan identiti mereka di Kuching. Kedua, pemimpin-pemimpin badan bukan kerajaan (NGO) yang aktif. Cara pemilihan sampel ini adalah melalui kenalan kepada kenalan (*friend of friend*) dan juga cadangan nama daripada pemimpin-pemimpin atau orang yang berpengaruh dalam kalangan mereka. Setelah mendapat nama dan nombor telefon, pengkaji telah membuat temu janji bagi menentukan masa dan tempat temu bual dijalankan. Kebanyakan temu bual dijalankan di rumah, kuil dan restoran sahaja melainkan hanya satu temu bual sahaja yang telah dijalankan di pejabat Persatuan masyarakat India Kuching (*Indian Association of Kuching*). Sebanyak 13 informan telah mengambil bahagian dalam temu bual semi struktur ini. Kesemua temu bual dijalankan dalam bahasa Tamil, bahasa campuran (bahasa Tamil dan bahasa Inggeris) dan hanya dua temu bual sahaja yang dijalankan dalam bahasa Inggeris. Pengkaji juga telah mengambil nota dalam bahasa Melayu dan bahasa sebagai langkah berjaga sekiranya berlaku masalah teknikal.

3.7.3 Sampel Rakaman Audio

Dalam usaha untuk meneliti corak penggunaan bahasa secara naturalistik, pengkaji terpaksa menghadapi banyak cabaran kerana saiz populasi yang kecil. Jadi pengkaji telah mengatur strategi dalam pemilihan sampel ini dengan cara tiga dalam satu atau dua dalam satu (*three in one or two in one*) bagi kes-kes tertentu. Sewaktu pengkaji mengendalikan borang kaji selidik di rumah atau sesama kenalan, pengkaji meminta kebenaran daripada responden tersebut supaya perbualan mereka dirakam. Jadi kombinasi sampel ini terdiri daripada dua gabungan iaitu yang pertama borang kaji selidik seterusnya rakaman.

Berikut adalah beberapa panduan dan langkah yang telah digunakan dalam kaedah rakaman:

Langkah 1	Informan atau responden terdiri daripada tiga kumpulan umur (Lihat jadual 3.6)
Langkah 2	Pengkaji memberitahu kepada informan atau responden tentang tujuan kajian dan meminta kebenaran untuk membuat rakaman (kecuali dua rakaman dengan izin penganjur program – [Lihat bahagian 3.9]). Mereka telah diberitahu oleh pengkaji tentang privasi dan kerahsiaan data yang dirakam.
Langkah 3	Pengkaji menggunakan bahasa Tamil semasa memulakan perbualan. Sekiranya informan atau responden tidak selesa dengan penggunaan bahasa Tamil maka pengkaji beralih dan mengikut pola pertuturan mereka untuk melihat corak penggunaan bahasa sebenar.
Langkah 4	Pengkaji memulakan topik perbualan yang bersesuaian dengan kumpulan umur dan minat mereka supaya mereka lebih cenderung dan mengambil bahagian dalam perbualan tersebut. Minat terhadap topik juga membolehkan informan atau responden untuk menunjukkan perbualan natural kerana mereka tidak akan berfikir panjang sebelum bertutur (Labov, 1972).
Langkah 4	Pengkaji berperanan sebagai fasilitator untuk mendapatkan maklumat mengenai persepsi dan sikap terhadap bahasa Tamil.
Langkah 5	Setelah rakaman dibuat, data rakaman telah disimpan dalam perisian komputer dengan label yang tepat iaitu nama, gender, umur, topik perbualan dan tempat dirakam.
Langkah 6	Data yang dikumpul dipenggal berdasarkan bahagian yang diperlukan sahaja telah diterjemahkan lalu ditranskripsi.
Langkah 7	Data ditranskripsi telah dianalisis.

3.7.4 Sampel Pemerhatian

Pengkaji telah menghadiri dan mengambil bahagian dalam beberapa majlis sosial dan agama untuk meneliti corak penggunaan bahasa dan amalan sosiobudaya masyarakat Tamil Kuching. Pemerhatian ini dijalankan sepanjang tempoh kajian iaitu bermula pada

bulan Mei 2013 hingga bulan April 2015. Majlis-majlis ini terdiri daripada tiga jenis. Pertama ialah jemputan umum iaitu terbuka kepada semua lapisan masyarakat. Kedua ialah jemputan khusus bagi golongan-golongan tertentu. Ketiga pula, jemputan yang terbatas kepada kumpulan umur contohnya program motivasi yang dijalankan oleh KIUT kepada kumpulan murid-murid sekolah menengah. Di Kuching terdapat 18 buah persatuan berasaskan etnik India. Namun begitu, pengkaji hanya berpeluang untuk menghadiri satu mesyuarat sahaja diperhatikan. Hal ini sedemikian kerana persatuan-persatuan lain tidak mahu orang luar menyertai mesyuarat mereka atas faktor privasi dan rahsia. Secara umumnya, kesemua majlis yang dihadiri ditunjukkan seperti jadual 3.7.

Jadual 3.7: Bilangan Pemerhatian Aktiviti

Bil	Majlis	Jumlah
1	Sambutan hari Deepavali	3
2	Majlis agama/sembahyang	5
3	Pendidikan/motivasi	2
4	Ponggal	1
5	Perkahwinan	1
6	Ceramah ibubapa	1
7	Mesyuarat AJK penganjur Kem Motivasi	1
	Jumlah	14

Di samping membuat pemerhatian aktiviti-aktiviti tersebut, pengkaji juga memasukkan satu lagi elemen linguistik iaitu lanskap linguistik sebagai triangulasi data. Oleh itu, pengkaji meneliti papan-papan tanda Bahasa Tamil yang terdapat di restoran, kuil, persatuan, tanah perkuburan serta rumah.

3.7.5 Sampel Penelitian Dokumen

Pengkaji menghadapi kesulitan untuk mengumpulkan data melalui instrumen ini. Hal ini demikian kerana kurangnya dokumen dalam bentuk cetakan tentang aktiviti-aktiviti mereka. Walaupun sedikit, kaedah triangulasi data masih dapat dijalankan ke atas dokumen-dokumen yang diperoleh khususnya dalam aspek penggunaan bahasa dan sikap mereka terhadap bahasa ibunda mereka. Jadual 3.8 menunjukkan beberapa buah dokumen yang telah diteliti. Perolehan ini dapat memberikan gambaran umum tentang amalan bahasa mereka di Kuching. Jadual 3.8 menunjukkan maklumat mengenai bilangan dokumen dan fungsinya.

Jadual 3.8: Bilangan Dokumen yang Diteliti

Bil	Dokumen	Jumlah
1	Buku persidangan	3
2	Majalah	1
3	Buku program	5
4	Siaran pengumuman	2
5	Kad jemputan	1
6	Sijil	1
7	Jadual tugas	1
8	Buku thevaram/bhajan	1
	Jumlah	15

Secara keseluruhannya bilangan sampel yang digunakan oleh pengkaji dalam kajian ini dapat dirumuskan seperti yang terdapat pada jadual berikut:

Jadual 3.9: Instrumen Kajian dan Bilangan Sampel

Instrumen	Bilangan
Borang kaji selidik	254
Temu bual	13
Rakaman audio	41
Pemerhatian	14
Penelitian dokumen	15
Landskap Linguistik	42

3.8 Analisis Data

Data kuantitatif yang dikumpul daripada borang kaji selidik dianalisis dengan menggunakan pakej SPSS versi 21 untuk melihat bacaan deskriptif seperti kekerapan dan statistik deskriptif. Tahap penggunaan bahasa telah dikenalpasti melalui kekerapan penggunaan bahasa (skor min) manakala tahap penguasaan bahasa dikenalpasti melalui (peratus). Bagi melihat tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur, tiga langkah telah diambil. Pertama, mencari skor min antara tiga kumpulan umur. Kedua, jika terdapat perbezaan antara tiga kumpulan umur maka dibuat *Ujian Anova* untuk mencari sama ada signifikan atau tidak. Ketiga, sekiranya signifikan maka akan diteruskan dengan *Ujian Perbandingan Pelbagai Tukey* untuk melihat kadar peralihan sama ada kadar cepat, perlahan ataupun sama antara tiga kumpulan umur tersebut.

Dari aspek kualitatif pula, data yang dikumpul daripada instrumen-instrumen lain adalah untuk menyokong dapatan kajian secara keseluruhan. Creswell (2007) menyarankan tiga langkah dalam penyelidikan kualitatif. Ketiga-tiga langkah tersebut adalah mengumpul data, mengecilkan data berdasarkan tema yang ditetapkan dan seterusnya menganalisis data. Data temu bual dan rakaman audio telah dirakam dan seterusnya ditranskripsi untuk dianalisis. Dalam proses menganalisis data, pengkaji telah membaca dengan teliti transkripsi data sebanyak beberapa kali. Seterusnya bahagian analisis ini dapat

memberikan gambaran yang jelas kepada pengkaji untuk menentukan fenomena PaPkb. Setelah itu, pengkaji membuat pengekodan (*coding*) rakaman temu bual bagi mengupas maklumat yang diperlukan dalam usaha untuk melihat corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

Setiap instrumen yang digunakan tidak tertakluk kepada setiap persoalan kajian secara berasingan. Sememangnya data yang diperoleh daripada pelbagai instrumen seperti boring kaji selidik, temu bual, rakaman audio, pemerhatian dan penelitian dokumen telah banyak membantu pengkaji untuk menjawab ketiga-tiga persoalan kajian. Jelas dapat dilihat di sini bahawa data-data ini telah membantu pengkaji untuk melihat corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Walaupun data yang diperoleh daripada temu bual berstruktur ini tidak menepati sebarang persoalan kajian secara khusus, namun ia masih berguna untuk menjelaskan latar belakang dan sosiosejarah masyarakat Tamil Kuching yang mampu mempengaruhi amalan bahasa pada masa kini.

Seperti yang telah dijelaskan, kajian ini telah menggunakan kaedah campuran iaitu kaedah kuantitatif dan kualitatif. Data-data yang dikumpul ini dianalisis berdasarkan kepada kepada gabungan Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles, et al., 1977) dan Teori Analisis Domain (Fishman, 1972). Fitur-fitur yang akan dilihat semasa interaksi ialah pilihan bahasa yang digunakan, bilangan perkataan yang dipinjam daripada bahasa lain dan kemahiran mereka dalam mengatur struktur ayat (Milroy, 1982). Sementara itu, faktor-faktor yang mendorong kepada PaPkb dalam kalangan masyarakat Tamil juga diberikan perhatian. Bagi menganalisis pendekatan kuantitatif pula borang kaji selidik akan dianalisis dengan menggunakan perisian statistik iaitu, S.P.S.S versi 21.0. Dengan ini pengkaji dapat melihat kekerapan penggunaan bahasa atau pilihan bahasa dalam kajian ini.

3.9 Etika Kajian

Dalam sesuatu kajian, etika penyelidikan juga diambil kira sebagai aspek penting. Beberapa perkara yang telah disarankan oleh Creswell (2007) dijadikan sebagai garis panduan oleh pengkaji supaya tidak melepasi batasan yang ditetapkan. Berikut merupakan beberapa elemen yang dijadikan asas oleh pengkaji semasa menjalankan kajian ini:

- i) Mendapatkan surat kebenaran daripada institusi pengajian untuk menjalankan kajian di kawasan yang dikehendaki beserta tempoh masa kajian dijalankan. Surat ini telah dikemukakan kepada pihak berkuasa seperti pemimpin NGO, pengerusi kuil dan arkib negara.
- ii) Pengkaji menyimpan data yang dikumpul daripada responden secara sulit.
- iii) Nama responden tidak ditulis dalam borang kaji selidik atas dasar privasi dan kerahsiaan.
- iv) Pengkaji menjelaskan kepada responden tujuan kajian kajian dijalankan serta sebab mereka ditemu bual atau disoal selidik bagi mencapai objektif kajian.
- v) Pengkaji telah mendapatkan kebenaran daripada informan terlebih dahulu untuk membuat rakaman. Hanya dua rakaman sahaja tidak diberitahu kepada responden untuk mendapatkan perbualan natural. Walau bagaimanapun, pengkaji sudah mendapat kebenaran daripada pihak penganjur program setelah rakaman dibuat.
- vi) Pengkaji bertindak sebagai pendengar dan bukannya berkongsi pengalaman atau pengetahuan kepada informan kerana perkara ini dapat mengurangkan perolehan maklumat daripada informan.
- vii) Peranan pengkaji adalah sebagai fasilitator semasa temu bual dijalankan. Jadi beberapa isu sensitif seperti isu perkauman dan agama yang dibangkitkan oleh

informan telah diubah haluan pertuturannya dengan cara yang berhemah kerana ia tidak melibatkan objektif kajian.

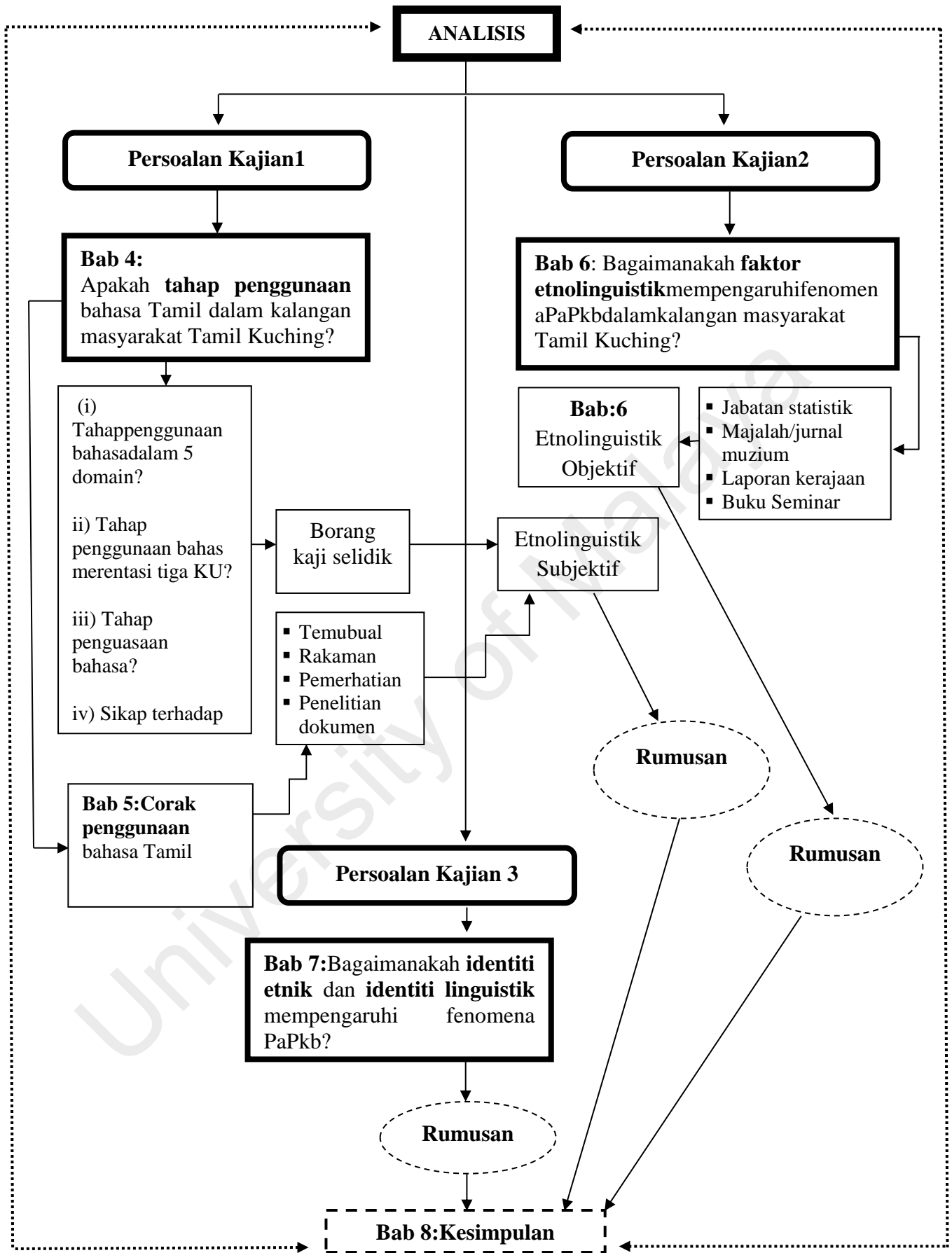
3.10 Kesimpulan

Bab ini menjelaskan hala tuju kajian pada peringkat awal hingga akhir secara terperinci. Kesimpulannya, sebanyak lima jenis instrumen digunakan bagi pengumpulan data dan dua jenis pendekatan digunakan untuk menganalisis data yang dikumpul. Borang kaji selidik membekalkan data kuantitatif untuk menentukan tahap penggunaan bahasa Tamil, penguasaan bahasa Tamil dan sikap terhadap bahasa. Sesi temu bual, rakaman, pemerhatian dan penelitian dokumen pula membekalkan data kualitatif untuk melihat corak penggunaan bahasa Tamil dan sikap terhadap bahasa Tamil. Di samping itu, data yang dipungut berdasarkan pendekatan sosiologi di bawah Teori Vitaliti Etnolinguistik juga memberi gambaran umum tentang corak penggunaan bahasa dan pengaruh faktor etnolinguistik dalam menentukan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Antaranya data yang dipungut ialah dokumen kerajaan, kertas seminar, laporan, bancian penduduk dan teks ucapan. Dapatan utama daripada data kualitatif dan kuantitatif ini akan dibincang dengan lebih terperinci dalam bab keempat dan kelima. Bab keempat akan membincangkan data sosiopsikologi manakala bab kelima akan membincangkan faktor sosiologi.

BAB 4: TAHAP PENGGUNAAN BAHASA TAMIL

4.1 Pengenalan

Bab ini memberi fokus kepada jawapan untuk persoalan kajian pertama. Sehubungan dengan itu, bab ini dipecahkan kepada lapan bahagian iaitu pengenalan, analisis data, tahap penggunaan bahasa Tamil, penggunaan Bahasa Tamil merentasi generasi, tahap penguasaan bahasa Tamil, sikap terhadap Bahasa Tamil, rumusan dan dapatan kajian dan seterusnya kesimpulan. Pada bahagian akhir, analisis yang mendalam akan dibincangkan bagi mengenal pasti sikap masyarakat Tamil di Kuching terhadap bahasa Tamil bagi menentukan fenomena peralihan atau pengekalan bahasa. Rajah 4.1 menggambarkan hala tuju bab keempat hingga bab ketujuh.

Rajah 4.1: Peta Analisis Data

Bab keempat dan kelima membincangkan dapatan dan hasil kajian daripada dua jenis data iaitu data kuantitatif dan kualitatif. Kedua-dua bab ini merupakan hasil dapatan yang menjawab persoalan kajian pertama. Seperti yang ditegaskan sebelum ini, persoalan kajian pertama ini merupakan bahagian yang amat penting bagi menentukan tahap dan corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching Sarawak.

Berikut merupakan persoalan kajian pertama yang akan dijawab dalam bab ini:

- i) Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching?
  - a) Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain-domain seperti keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan?
  - b) Apakah tahap penggunaan bahasa Tamil merentasi tiga kumpulan umur?
  - c) Apakah tahap penguasaan bahasa Tamil?
  - d) Apakah sikap terhadap bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil di Kuching?

4.2 Analisis Data

Data yang dianalisis pada bahagian ini merupakan data kuantitatif. Data ini dikumpul melalui instrumen borang kaji selidik yang merupakan instrumen utama dalam kajian ini. Data daripada borang kaji selidik ini dianalisis bertujuan untuk meneliti tahap penggunaan bahasa Tamil yang menjadi indikator kepada fenomena peralihan atau pengekalan bahasa Tamil melalui aspek penggunaan bahasa Tamil dalam lima domain, penggunaan bahasa Tamil merentasi tiga kumpulan umur, penguasaan bahasa Tamil dan sikap terhadap bahasa Tamil.

Berikutan itu, dalam kalangan kumpulan minoriti kecil, peluang untuk menggunakan bahasa ibunda adalah sangat terhad kerana tiada ruang untuk menggunakan bahasa ibunda

di luar domain keluarga (Canagarajah, 2008). Keadaan yang serupa berlaku pada masyarakat Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana, penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat adalah terhad kepada ahli keluarga (domain keluarga), kawan (domain kawan) dan tempat beribadat (domain agama). Bersama domain yang dinyatakan di atas, domain media dan sosiobudaya juga dijadikan domain kajian dalam kajian ini. Jika tiada penggunaan bahasa ibunda dalam domain-domain ini dan sikap negatif mereka negatif terhadap bahasa ibunda, maka sudah pasti bahawa akan berlakunya peralihan bahasa dan sebaliknya (Huguet & Janés, 2008). Jadi, pada akhir bab ini, analisis data diharap dapat menentukan fenomena sebenar tentang amalan penggunaan bahasa Tamil di Kuching melalui data yang dikumpulkan daripada borang kaji selidik.

Seramai 254 orang responden daripada tiga kumpulan umur dijadikan sebagai sampel untuk kajian ini bagi menjawab borang kaji selidik. Responden-responden ini dibahagikan kepada generasi kumpulan umur 1 (KU1), kumpulan umur 2 (KU2) dan kumpulan umur 3 (KU3). Bagi memahami gambaran lengkap mengenai penggunaan bahasa Tamil, dapatan kajian dan perbincangan akan dibuat pada bahagian akhir analisis demi mengelakkan perulangan fakta atau maklumat yang ingin disampaikan dalam kajian ini.

Secara totalnya, komponen penggunaan bahasa Tamil dalam borang kaji selidik ini mengandungi lima domain. Oleh itu, konstruk analisis domain yang dikemukakan oleh Fishman (1969) telah digunakan untuk melihat bahasa yang digunakan oleh responden dalam kelima-lima domain yang berbeza iaitu keluarga, sosiobudaya, agama, media dan kawan. Semasa data dikumpul, para responden diminta untuk memilih bahasa yang digunakan dalam domain-domain yang disebut di atas. Para responden memilih bahasa Tamil, bahasa campuran (bahasa Tamil dengan bahasa lain dengan kadar yang seimbang) dan bahasa lain (sama ada bahasa Inggeris atau bahasa Melayu).

Tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching pula ditentukan berdasarkan kepada ukuran yang ditetapkan oleh Mohd Majid (2005). Dalam kajian ini skor min yang rendah bermaksud tahap vitaliti adalah tinggi dan sebaliknya skor min yang tinggi pula merujuk kepada tahap vitaliti yang rendah. Secara umumnya, berdasarkan kepada skor min yang diperoleh, tahap penggunaan dapat ditentukan sama ada sangat tinggi, tinggi, sederhana, rendah dan sangat rendah. Tahap penggunaan bahasa Tamil dalam setiap domain ini dapat diteliti dengan lebih mendalam pada bahagian seterusnya

4.3 Penggunaan Bahasa Tamil Mengikut Domain

Berikut adalah analisis kuantitatif yang diperoleh daripada borang kaji selidik. Seperti yang dijelaskan, tahap penggunaan bahasa Tamil dilihat dalam lima domain utama iaitu domain keluarga, domain sosiobudaya, domain agama, domain media (media hiburan dan media internet) dan domain kawan. Dalam hal ini, pilihan yang dibuat oleh responden dapat menjelaskan corak penggunaan bahasa Tamil di Kuching melalui skor min (M). Bacaan skor min (M) ini dapat dikelaskan kepada lima tahap (Lihat jadual 3.4.) dengan skor minimum 1 dan skor maksimum 3. Skor min ($M=1.01-1.40$) merujuk kepada tahap sangat tinggi. Ini diikuti dengan bacaan skor min ($M=1.41-1.80$) merujuk kepada tahap tinggi, disusuli dengan bacaan skor min ($M=1.81-2.20$) sebagai tahap sederhana, manakala bacaan skor min ($M=2.21-2.60$) adalah rendah dan akhir sekali ialah bacaan skor min ($M=2.61-3.00$) yang merujuk kepada tahap yang sangat rendah.

Jadual 4.1 menunjukkan skor min mengikut domain. Bilangan responden yang digunakan untuk menjawab borang kaji selidik ialah seramai 254 orang ($n=254$).

Jadual 4.1: Skor Min Penggunaan Bahasa Tamil Mengikut Domain

	N	Minimum	Maksimum	Skor Min	Sisihan Piawai
Domain Keluarga	253	1	3	1.6277	0.74374
Domain Sosio Budaya	254	1	3	1.8532	0.72080
Domain Media	227	1	3	2.0674	0.69599
Domain Kawan	161	1	3	1.8364	0.68427
Domain Agama	254	1	3	1.5096	0.73265
Purata Skor Min				1.8270	

Berdasarkan jadual di atas, dapat dilihat bahawa skor min terendah merupakan domain agama dengan bacaan skor ($M=1.51$) yang bermaksud tahap penggunaan bahasa Tamil adalah tinggi manakala skor min tertinggi pula dicatatkan oleh domain media adalah ($M=2.07$) yang bermaksud penggunaan bahasa Tamil adalah pada tahap sederhana. Keseluruhan skor min bagi penggunaan bahasa Tamil pula ialah ($M=1.83$). Dapatan ini menunjukkan penggunaan bahasa berada dalam lingkungan tahap sederhana. Daripada kelima-lima domain dalam jadual 4.1, dua domain boleh dikatakan mempunyai peranan yang penting dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Domain-domain tersebut ialah domain keluarga ($M=1.63$) dan domain agama ($M=1.51$). Berdasarkan bacaan, jelas dapat dirumuskan bahawa kedua-dua domain ini menunjukkan tahap yang tinggi manakala domain kawan, sosiobudaya dan media masing-masing mempunyai skor min ($M=1.84$), ($M=1.85$) dan ($M=2.07$) iaitu berada pada tahap sederhana. Domain media ini merupakan domain yang paling kurang memberi sokongan kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Secara umumnya, tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain-domain tersebut menggambarkan situasi sebenar penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Oleh itu, setiap domain ini dianalisis secara terperinci untuk melihat kekerapannya. Kekerapan ini akan dilihat dalam bentuk peratus (%). Bahagian kedua pula akan melihat penggunaan bahasa

Tamil merentasi tiga kumpulan umur. Bagi tujuan ini, tiga langkah telah dikendalikan. Pertama, mencari skor min (M) untuk melihat perbezaan tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur. Kedua, jika terdapat perbezaan, pengkaji akan melihat signifikasi perbezaan melalui ujian Anova. Ketiga, jika perbezaan ini signifikan, maka pengkaji akan meneruskan dengan ujian perbandingan Tukey untuk melihat kadar peralihan sama ada beralih dengan cepat, perlahan ataupun pada kadar yang sama.

4.3.1 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga

Dalam bidang kajian peralihan dan pengekalan bahasa, khususnya menurut pendekatan analisis domain, keluarga merupakan domain yang sangat penting. Polisi bahasa keluarga merupakan faktor mikro dalam menentukan pilihan bahasa dan corak penggunaan bahasa oleh individu dalam keluarga, mahupun secara kolektif dalam kalangan masyarakat (King et al., 2008). Oleh itu, tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain keluarga yang memainkan peranan penting ini akan dilihat dengan jelas pada bahagian seterusnya.

4.3.1.1 Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga

Penggunaan bahasa Tamil dalam domain keluarga mengandungi dua subdomain. Subdomain pertama ialah penggunaan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan 12 jenis hubungan persaudaraan iaitu pasangan, adik-beradik, mentua, anak dan anak saudara, cucu-cicit, bapa, ibu, bapa saudara, mak cik dan pakcik, sepupu, datuk, dan nenek. Subdomain kedua pula ialah penggunaan bahasa Tamil dalam tujuh situasi di rumah iaitu memberi arahan, marah, memberi nasihat, memberi informasi, menenangkan hati, berjenaka dan bersembahyang di rumah. Kekerapan penggunaan dalam domain-domain ini dapat dilihat dengan lebih jelas melalui jadual 4.2.

Jadual 4.2: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	F	%	F	%
Penggunaan bahasa semasa berbual dengan:							
pasangan	95	67	70.5	9	9.5	19	20.0
adik-beradik	241	149	61.8	34	14.1	58	24.1
mentua	107	100	93.5	2	1.9	5	4.7
anak/anak saudara	106	65	61.3	28	26.4	13	12.3
cucu/cicit	70	63	90.0	3	4.3	4	5.7
bapa	224	171	76.4	18	8.0	35	15.6
ibu	215	149	69.3	-	-	66	30.7
bapa saudara	177	114	64.4	16	9.0	47	26.6
makcik /pak cik	184	128	69.6	13	7.1	43	23.4
sepupu	170	88	51.8	30	17.6	52	30.6
datuk	183	133	72.7	13	7.1	37	20.2
nenek	182	136	74.7	13	7.1	33	18.1
Penggunaan bahasa semasa							
memberi arahan	254	153	60.5	28	11.1	72	28.5
Marah	254	129	50.8	-	-	125	49.2
memberi nasihat	254	142	55.9	35	13.8	77	30.3
memberi informasi	254	123	48.4	40	15.7	91	35.8
menenangkan hati	254	160	63.0	32	12.6	62	24.4
berjenaka	254	164	64.6	46	18.1	44	17.3
bersembahyang di umah	254	190	74.8	25	9.8	39	15.4

(N= bilangan; F = kekerapan)

Berdasarkan jadual di atas, kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam hubungan persaudaraan dapat dibahagikan kepada tiga kategori iaitu hubungan generasi sebaya, generasi tua dan generasi muda. Bahagian seterusnya akan membincangkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam setiap kategori generasi masing-masing.

4.3.1.1.1 Penggunaan bahasa Tamil dalam generasi sebaya

Penggunaan bahasa Tamil dalam kumpulan generasi sebaya terdiri daripada pasangan, adik-beradik dan sepupu. Jumlah responden yang mempunyai pasangan ialah seramai 95 orang. Peratus penggunaan bahasa Tamil bersama pasangan ialah sebanyak 70.5% (n=67) daripada jumlah keseluruhan bilangan responden. Peratusan penggunaan ini adalah yang paling tinggi berbanding dengan hubungan persaudaraan yang lain. Bacaan tersebut diikuti pula dengan kumpulan adik-beradik yang mencatatkan peratusan sebanyak 61.8% (n=149) daripada bilangan responden seramai 241 orang dan seterusnya sepupu sebanyak 51.8% (n=88) daripada bilangan responden seramai 170 orang. Catatan peratusan jelas sekali menunjukkan penggunaan bahasa Tamil adalah berbeza-beza. Walau bagaimanapun, secara umumnya purata peratusan penggunaan bahasa Tamil dalam generasi sebaya ialah sebanyak 61.4%, iaitu pada tahap tinggi.

4.3.1.1.2 Penggunaan bahasa Tamil dalam generasi tua

Penggunaan bahasa Tamil dalam generasi tua pula terdiri daripada tujuh hubungan persaudaraan iaitu mentua, bapa, ibu, bapa saudara, mak cik dan pak cik, datuk, dan diakhiri dengan nenek. Dalam interaksi bersama mentua, peratusan penggunaannya ialah sebanyak 93.5% (n=100) daripada jumlah responden seramai 107 orang. Interaksi bersama mentuaini mencatatkan peratusan yang paling tinggi berbanding dengan hubungan persaudaraan yang lain. Peratusan ini diikuti dengan bapa sebanyak 76.4% (n=171) daripada jumlah bilangan responden seramai 224 orang, nenek sebanyak 74.7% (n=136) daripada jumlah bilangan responden seramai 182 orang dan seterusnya datuk sebanyak 72.7% (n=133) daripada jumlah bilangan responden seramai 183 orang. Bagi penggunaan bahasa Tamil bersama mak cik dan pak cik pula, data mencatatkan bacaan sebanyak 69.6% (n=128) daripada jumlah bilangan responden seramai 184 orang.

Peratusan bersama ibu ialah sebanyak 69.3% (n=149) daripada jumlah bilangan seramai 215 orang dan bapa saudara pula ialah sebanyak 64.4% (n=114) daripada jumlah bilangan responden seramai 177 orang. Secara khususnya, hubungan persaudaraan ini dapat dibahagikan kepada dua kategori iaitu generasi tua pertama yang terdiri daripada mentua, bapa, ibu, serta bapa dan ibu saudara diikuti dengan generasi tua kedua yang hanya melibatkandatuk dan nenek sahaja. Tiada sebarang perbezaan signifikan yang terdapat antara generasi tua pertama dengan generasi tua kedua kerana kesemua hubungan persaudaraan mempunyai peratusan penggunaan bahasa Tamil yang hampir sama kecuali mentua. Walaupun nilai peratusan ini berbeza-beza, tetapi purata peratusan penggunaannya ialah sebanyak 74.4%. Dapatan ini membuktikan bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil di Kuching berada pada tahap yang tinggi.

Jika dilihat tahap penggunaan bahasa Tamil mengikut kumpulan generasi, terdapat perbezaan yang signifikan antara kumpulan generasi sebaya dengan kumpulan generasi tua dan generasi muda. Hal ini demikian kerana, purata peratusan penggunaan bahasa Tamil dalam generasi sebaya ialah sebanyak 61.4% manakala generasi tua pula ialah sebanyak 74.4% diikuti dengan generasi muda yang mencatatkan jumlah peratusan sebanyak 75.7%. Oleh itu, interaksi yang melibatkan generasi sebaya yang jauh berbeza akan memberikan kesan kepada amalan penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Bahagian seterusnya pula akan membincangkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam ketujuh-tujuh situasi seperti yang ditunjukkan dalam jadual 4.2.

4.3.1.1.3 Penggunaan bahasa Tamil dalam situasi

Dalam bahagian ini terdapat tujuh situasi lazim yang berlaku dalam domain keluarga. Situasi tersebut merujuk kepada situasi memberi arahan, marah, memberi nasihat, memberi informasi, menenangkan hati, berjenaka, dan bersembahyang di rumah.

Penggunaan bahasa dalam situasi-situasi ini akan mencerminkan tahap penggunaan bahasa oleh sesuatu kumpulan penutur (Nambiar, 2007). Dalam usaha untuk melihat tahap penggunaan bahasa Tamil di Kuching, ketujuh-tujuh situasi ini telah dilihat dalam domain keluarga. Bilangan responden yang menjawab kesemua tujuh situasi dalam subdomain ini ialah seramai 254 (n=254). Berdasarkan dapatan, kekerapan penggunaan bahasa Tamil yang banyak digunakan dalam interaksi mereka ialah situasi bersembahyang di rumah iaitu sebanyak 74.8% (n=190). Dapatan tersebut diikuti dengan situasi berjenaka sebanyak 64.6% (n=164), bagi menenangkan hati pula, bacaan telah mencatatkan peratusan sebanyak 63.0% (n=160) dan seterusnya situasi memberi arahan dengan peratusan sebanyak 60.5% (n=154). Penggunaan bahasa Tamil dalam situasi memberi nasihat pula ialah sebanyak 55.9% (n=142) dan situasi ketika marah ialah sebanyak 50.8% (n=129). Situasi memberi informasi pula menunjukkan kadar penggunaan yang paling sedikit dengan catatan peratusan sebanyak 48.4% (n=123).

Daripada peratusan kekerapan penggunaan bahasa Tamil yang dicatatkan, dapat dilihat bahawa penggunaan bahasa Tamil berada pada tahap sederhana bagi situasi interaksi serius seperti marah, memberi nasihat dan memberi informasi. Namun begitu, secara keseluruhannya purata penggunaan bahasa Tamil dalam subdomain keluarga ialah sebanyak 59.7% iaitu berada pada tahap sederhana.

4.3.2 Penggunaan Bahasa Dalam Domain Sosiobudaya

Domain sosiobudaya merupakan aktiviti harian yang melibatkan amalan sosiobudaya. Amalan sosiobudaya mempunyai kepentingan yang sama seperti domain keluarga. Hal ini demikian kerana, ia merupakan amalan hidup dalam kehidupan harian mereka. Bahagian berikutnya akan menganalisis kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam domain sosiobudaya.

4.3.2.1 Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Sosiobudaya

Domain sosiobudaya merangkumi tujuh aktiviti masyarakat Tamil di Kuching iaitu sambutan hari jadi, majlis penamaan atau kelahiran, perkahwinan, kematian, seni pementasan, perayaan Ponggal atau Deepavali dan sukaneka. Jadual 4.3, menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam domain sosiobudaya.

Jadual 4.3: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Sosiobudaya

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	F	%	F	%
Bahasa Tamil digunakan dalam majlis/aktiviti							
sambutan hari jadi	254	118	46.5	65	25.6	71	28.0
kelahiran/majlis penamaan	254	126	49.6	58	22.8	70	27.6
perkahwinan	254	127	50.0	41	16.1	86	33.9
kematian	254	135	53.1	38	15.0	81	31.9
seni pementasan/malam kesenian	254	84	33.1	82	32.3	88	34.6
perayaan Ponggal/Deepavali	254	103	40.6	89	35.0	62	24.9
Sukaneka	254	97	38.2	86	33.9	71	28.0

Kesemua responden (n=254) telah menjawab ketujuh-tujuh aktiviti dalam domain sosiobudaya. Berdasarkan dapatan, peratusan penggunaan bahasa Tamil yang terbanyak adalah pada upacara kematian dengan catatan peratusan sebanyak 53.1% (n=135) diikuti dengan majlis perkahwinan sebanyak 50% (n=127). Seterusnya ialah majlis penamaan atau kelahiran yang mencatatkan kekerapan penggunaan sebanyak 49.6% (n=126), sambutan hari jadi sebanyak 46.5% (n=118) dan perayaan Ponggal pula sebanyak 40.6% (n=103). Kesemua aktiviti yang disenaraikan di atas ini mempunyai tahap penggunaan sederhana manakala hanya dua aktiviti sahaja yang mempunyai tahap penggunaan rendah

iaitu aktiviti sukaneka dan seni pementasan atau malam kesenian. Kedua-dua aktiviti ini masing-masing sekadar mencapai peratusan sebanyak 38.2% dan 33.1%.

Berdasarkan dapatan yang diperoleh, terdapat dua kategori aktiviti di bawah naungan domain sosiobudaya ini. Aktiviti-aktiviti ini dibahagikan sosial dan budaya. Aktiviti berupa sosial merujuk kepada sambutan hari jadi, seni pementasan, dan sukaneka manakala aktiviti budaya pulamelibatkan upacara-upacara yang lebih ke arah adat dan kepercayaan. Penggunaan bahasa Tamil dalam aktiviti-aktiviti sosial seperti sukaneka dan seni pementasan masing-masing berada pada tahap yang rendah iaitu sebanyak 38.2% dan 33.1%. Berdasarkan dapatan, dapat dikatakan bahawa aktiviti-aktiviti budaya berperanan sebagai penyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching jika dibandingkan dengan aktiviti-aktiviti yang berupa sosial. Walau bagaimanapun, secara keseluruhan purata peratus penggunaan bahasa Tamil dalam ketujuh-tujuh aktiviti tersebut ialah sebanyak 44.4% iaitu berada dalam tahap sederhana.

4.3.3 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Agama

Domain agama merupakan domain yang amat penting selain daripada domain keluarga. Menurut para pengkaji dalam bidang kajian peralihan bahasa dan pengekalan bahasa, salah satu domain yang menjadi pencetus dalam pengekalan bahasa ibunda sesebuah komuniti imigran atau minoriti ialah domain agama (Gogonas, 2011).

4.3.3.1 Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Agama

Kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam domain agama dapat dilihat pada penggunaan bahasa Tamil dalam agama. Terdapat tujuh elemen penggunaan bahasa Tamil dalam kitab iaitu penggunaan bersama aiyar, semasa sembahyang, semasa berdoa,

semasa menyanyikan lagu-lagu suci, ceramah agama dan juga pengumuman yang dibuat di kuil. Jadual 4.4 merupakan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam tujuh elemen domain agama.

Jadual 4.4: Kekerapan Penggunaan Bahasa dalam Domain Agama

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	f	%	F	%
Bahasa Tamil digunakan dalam kitab agama	254	179	70.5	25	9.8	50	19.7
dengan <i>aiyar</i>	254	181	71.3	-	-	73	28.7
semasa sembahyang.	254	186	73.2	26	10.2	42	16.5
semasa berdoa.	254	176	69.3	28	11.0	50	19.7
semasa menyanyi lagu-lagu suci (thevaram/bhajan)	254	188	74.0	24	9.4	42	16.5
semasa memberi ceramah agama.	254	171	67.3	41	16.1	42	16.5
semasa pengumuman dibuat	254	134	52.8	76	29.9	44	17.3

Dalam bahagian ini semua responden (n=254) telah menjawab kesemua tujuh aktiviti dalam domain agama. Aktiviti yang mempunyai nilai peratusan tinggi ialah nyanyian lagu-lagu suci yang mencatatkan bacaan sebanyak 74% (n=188). Aktiviti seterusnya adalah semasa sembahyang iaitu sebanyak 73.2% (n=186) dan semasa berinteraksi dengan *aiyar* dengan bacaan peratusan sebanyak 71.3% (n=181). Bukan itu sahaja, bahasa Tamil dalam kitab agama juga mempunyai peratusan sebanyak 70.5% (n=179). Aktiviti berdoa pula mencatatkan peratusan sebanyak 69.3% (n=176) manakala aktiviti ceramah agama hanya mencatatkan nilai peratusan sebanyak 67.3% (n=171). Semua aktiviti yang dinyatakan di atas dapat dikatakan berada pada tahap tinggi manakala aktiviti yang paling kurang menggunakan bahasa Tamil ialah pelaksanaan pengumuman yang hanya mencapai nilai peratusan sebanyak 52.8% (n=134). Keseluruhannya, dapatan

yang diperoleh menunjukkan tahap penggunaan bahasa Tamil dalam menjalankan ceramah berada di tahap yang sederhana.

Dapat disimpulkan di sini bahawa aktiviti-aktiviti dalam domain agama dapat dibahagikan kepada dua jenis, iaitu aktiviti berupa amalan agama dan berupa maklumat. Dari segi corak penggunaan bahasa Tamil, amalan agama mempunyai tahap penggunaan yang tinggi manakala aktiviti berupa maklumat atau pengetahuan pula berada pada tahap yang sederhana. Sehubungan dengan itu, purata peratusan bagi penggunaan bahasa Tamil bagi ketujuh-tujuh aktiviti yang dinyatakan ialah sebanyak 68.3%. Peratusan ini menunjukkan tahap penggunaan bahasa yang tinggi dan sekali gus dapat menyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

4.3.4 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Media Hiburan dan Internet

Domain media merangkumi dua subdomain iaitu media hiburan dan media internet. Kedua-dua jenis media ini tidak dapat dipisahkan kerana kedua-duanya berkait rapat antara satu sama lain. Dalam persekitaran dunia tanpa sempadan, kebanyakan kumpulan minoriti masih lagi dapat menghayati program-program yang ditayangkan dalam media melalui internet walaupun tanpa ada penerbitan tempatan (Harwood, 2015). Oleh itu, penggunaan bahasa Tamil dalam media hiburan dan media internet ini mampu memberikan gambaran jelas mengenai tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

4.3.4.1 Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Media Hiburan

Domain media hiburan terdiri daripada enam aktiviti iaitu mendengar lagu, menonton program televisyen, menonton wayang, mendengar atau menonton berita, membaca surat khabar atau majalah dan menulis surat kiriman tidak rasmi. Penggunaan bahasa Tamil

dalam subdomain media hiburan dapat dilihat melalui enam aktiviti seperti yang dinyatakan di atas. Jadual 4.5 menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam domain media hiburan.

Jadual 4.5: Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil dalam Domain Media Hiburan

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	F	%	F	%
Bahasa Tamil digunakan semasa							
mendengar lagu	251	210	83.1	8	3.1	35	13.8
menonton program TV	253	194	76.4	17	6.7	42	16.6
menonton wayang	254	173	68.1	34	13.4	47	18.5
mendengar/menonton berita	254	123	48.4	40	15.7	91	35.8
membaca surat khabar/majalah	253	100	39.4	42	16.5	111	43.9
menulis surat bukan rasmi	251	101	39.8	37	14.6	113	44.5

Jadual 4.5 menunjukkan penggunaan bahasa Tamil dalam enam aktiviti bagi subdomain media hiburan. Bilangan responden yang menjawab adalah berbeza mengikut aktiviti. Aktiviti mendengar lagu mencatatkan jumlah seramai 251 responden (n=251), diikuti dengan aktiviti menonton program TV (n=253). Aktiviti menonton wayang dan aktiviti mendengar serta menonton berita pula mencatatkan jumlah responden yang sama iaitu (n=254), manakala bagi aktiviti membaca surat khabar serta majalah pula ialah (n=253), diakhiri dengan aktiviti menulis surat bukan rasmi yang melibatkan seramai 251 responden (n=251). Secara keseluruhan, aktiviti yang mencatatkan peratusan yang paling tinggi ialah aktiviti mendengar lagu dengan catatan peratusan sebanyak 83.1% (n=210). Catatan peratusan ini memberi maksud bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil bagi kelangsungan aktiviti ini adalah sangat tinggi. Dapatan ini diikuti dengan aktiviti menonton TV yang mencatatkan jumlah peratusan sebanyak 76.4% (n=194) dan seterusnya menonton wayang sebanyak 68.1% (n=173). Kedua-dua aktiviti ini juga

menunjukkan amalan penggunaan bahasa Tamil berada pada tahap yang tinggi. Bagi aktiviti mendengar serta menonton berita pula, dapatan mencatatkan jumlah peratusan sebanyak 48.4% (n=123). Dapatan ini bermaksud tahap penggunaan adalah sederhana. Aktiviti membaca surat khabar dan menulis surat bukan rasmi pula berada pada tahap yang rendah dengan masing-masing mencatatkan bacaan sebanyak 39.4% (n=100) dan 39.8% (n=101).

Secara umumnya purata peratusan bagi enam aktiviti dalam subdomain media hiburan ialah sebanyak 59.2%. Jadi, tahap keseluruhan penggunaan bahasa Tamil bagi subdomain ini sebenarnya adalah sederhana. Satu lagi perkara yang dapat dilihat mengenai perbezaan dalam penggunaan bahasa Tamil antara aktiviti yang dinyatakan di atas adalah bentuk aktiviti tersebut. Aktiviti hiburan yang tidak melibatkan pembacaan dan penulisan memberikan suntikan kepada tahap penggunaan bahasa Tamil iaitu berada pada tahap tinggi dan sebaliknya aktiviti membaca surat khabar dan menulis surat pula berada pada tahap yang rendah. Program yang berbentuk hiburan seperti berita pula menunjukkan tahap penggunaan bahasa Tamil sederhana sahaja.

4.3.4.2 Kekerapan Penggunaan bahasa Tamil dalam domain Media Internet

Domain media internet pula terdiri daripada aktiviti memberi komen, membalas, menghantar mesej berantai, memuat naik sebarang bahan, melakukan carian *Google* dan *Youtube*. Jadual 4.6 menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam subdomain media internet seperti yang telah dinyatakan.

Jadual 4.6: Frekuensi Penggunaan Bahasa Tamil dalam Domain Media Internet

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	F	%	F	%
Bahasa Tamil digunakan							
untuk memberi komen	203	34	13.4	47	18.5	122	48.0
untuk membalas	223	28	13.4	64	21.7	131	64.5
untuk menghantar mesej berantai	183	25	12.3	47	33.0	111	54.7
untuk memuat naik apa-apa bahan	203	37	18.2	30	14.8	136	67.0
untuk membuat carian 'Google'	203	60	29.6	18	8.9	125	61.6
carian Youtube	203	62	30.5	27	13.3	114	56.2

Jumlah responden yang menjawab item dalam bahagian ini adalah berbeza mengikut setiap domain. Bilangan responden yang telah menjawab item 'untuk memberi komen', 'untuk memuat naik apa-apa bahan', 'untuk membuat carian *Google* dan *Youtube*' ialah (n=203). Bagi aktiviti 'untuk membalas', jumlah responden yang menjawab ialah (n=223) manakala aktiviti 'untuk menghantar mesej berantai' pula hanyalah seramai 183 responden (n=183) sahaja.

Peratusan penggunaan bahasa Tamil yang paling tinggi dalam subdomain media internet adalah untuk carian *You Tube* dan *Google* dengan masing-masing mencatatkan bacaan sebanyak 30.5% (n=62) dan 29.6% (n=60). Berdasarkan bacaan peratusan, kedua-dua aktiviti yang dinyatakan berada pada tahap yang rendah. Bukan itu sahaja, aktiviti yang selebihnya pula berada pada tahap yang sangat rendah. Secara umumnya purata peratusan penggunaan bahasa Tamil dalam subdomain ini ialah sebanyak 19.6% dan ini menunjukkan tahap penggunaan bahasa yang sangat rendah.

4.3.5 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Kawan

Domain kawan merujuk kepada interaksi dalam kehidupan harian responden di luar domain keluarga. Oleh itu, penggunaan bahasa ibunda dalam domain ini dapat memberikan gambaran secara spesifik tentang pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan kumpulan minoriti (Sua & Ngah, 2012).

4.3.5.1 Kekerapan Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Kawan

Bagi domain ini, tiga situasi telah dianalisis iaitu semasa berinteraksi dengan kawan Tamil di rumah, kawan Tamil di khalayak kawan bukan Tamil dan kawan Tamil tempat bekerja. Bagi situasi berinteraksi dengan kawan di rumah, seramai 254 orang responden (n=254) telah terlibat, manakala situasi berinteraksi dengan kawan Tamil di tempat kerja pula hanya 161 orang responden (n=161) sahaja yang terlibat. Jadual 4.7 menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam domain kawan.

Jadual 4.7: Kekerapan Penggunaan Bahasa dalam Domain Kawan

	Bahasa Tamil			Bahasa Campuran		Bahasa Melayu dan Inggeris	
	N	F	%	F	%	f	%
Bahasa Tamil digunakan bersama							
kawan Tamil di rumah anda	254	183	72.0	21	8.3	50	19.7
kawan Tamil di khalayak kawan bukan Tamil	161	46	28.6	29	18.0	86	53.4
kawan Tamil di tempat bekerja	254	110	43.3	62	24.4	82	32.3

Jadual di atas menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam tiga situasi. Berdasarkan dapatan, peratus penggunaan paling tinggi ialah semasa berinteraksi dengan kawan Tamil di rumah dengan catatan peratusan sebanyak 72.0% (n=183), diikuti dengan situasi berinteraksi dengan kawan Tamil di tempat kerja dengan nilai peratusan sebanyak 43.3% (n=110). Situasi semasa berinteraksi dengan kawan Tamil di khalayak kawan bukan Tamil pula adalah hanya mampu mencapai bacaan peratusan sebanyak 28.6% sahaja (n=46). Secara puratanya, penggunaan bahasa Tamil ialah sebanyak 48% iaitu berada pada tahap sederhana.

Secara umumnya, penggunaan bahasa Tamil dalam kelima-lima domain tidak mempunyai haluan yang sama. Tahap penggunaannya berbeza-beza mengikut fungsi penggunaan dalam domain-domain tertentu. Daripada kelima-lima domain ini, domain yang mencatatkan nilai peratusan tertinggi ialah domain agama iaitu sebanyak 68.3%. Dapatan ini bermaksud, domain agama berada pada tahap yang tinggi. Peratusan tersebut kemudiannya diikuti dengan domain keluarga sebanyak 65.5% serta domain kawan sebanyak 48%. Kedua-dua domain keluarga dan kawan ini berada pada tahap yang sederhana. Bukan itu sahaja, aktiviti sosiobudaya juga berada pada tahap yang sederhana kerana nilai peratusan penggunaannya ialah sebanyak 44.4%. Berdasarkan dapatan juga, domain yang kurang memberangsangkan ialah domain media iaitu dengan catatan peratusan sebanyak 39.4% sahaja. Secara total, peratusan penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching ialah sebanyak 52% bagi kelima-lima domain yang terlibat. Walau bagaimanapun, jika perbandingan dibuat terhadap kesemua domain ini, dapat dilihat bahawa penyumbang utama dalam pengekalan bahasa Tamil ialah domain agama diikuti domain keluarga.

4.4 Penggunaan bahasa Tamil Merentasi Generasi

Menurut Haugen (1967), secara umumnya peralihan bahasa ibunda kumpulan minoriti melibatkan hanya tiga generasi. Tempoh tiga generasi ini sudah cukup untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa dalam kalangan mereka. Berdasarkan kepada kenyataan ini, penggunaan bahasa Tamil oleh ketiga-tiga kumpulan umur dalam lima domain yang terlibat telah diteliti secara terperinci. Tahap penggunaan bahasa Tamil dilihat dalam bentuk skor min untuk menentukan tahap penggunaan bagi setiap kumpulan umur. Jika terdapat perbezaan, maka ujian Anova akan diteruskan bagi menentukan sama ada perbezaan tersebut signifikan atau tidak. Sekiranya perbezaan tersebut signifikan maka ujian Perbandingan Pelbagai Tukey akan dilakukan untuk melihat dengan jelas arah dan kadar peralihan antara tiga kumpulan umur ini.

4.4.1 Domain Keluarga

Bahagian ini membincangkan skor min tahap penggunaan bahasa Tamil dalam tiga kumpulan umur. Dengan ini tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur dapat dilihat secara terperinci dalam usaha untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa Tamil. Jadual 4.8 menunjukkan skor min bagi domain keluarga.

Jadual 4.8: Skor Min Domain Keluarga Mengikut Kategori Umur

						95% Selang Keyakinan untuk Min		Minimum	Maksimum
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi		
Domain keluarga	1	42	1.2245	.56981	.08792	1.0469	1.4021	1.00	3.00
	2	117	1.6459	.72882	.06738	1.5125	1.7794	1.00	3.00
	3	94	1.9468	.72541	.07482	1.7982	2.0954	1.00	3.00
	Jumlah	253	1.6277	.74374	.04676	1.5957	1.7798	1.00	3.00

Jadual 4.8 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain keluarga. Dapatan skor min antara ketiga-tiga kategori umur masyarakat Tamil di Kuching menunjukkan KU1 [(M = 1.23), SP = 0.57]; KU2 [(M=1.65), SP=0.73] dan KU3 [(M=1.95), SP=0.73]. Berdasarkan nilai skor min, dapat dilihat bahawa terdapatnya peningkatan antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Dapatan ini memberi maksud bahawa telah berlakunya peralihan dalam amalan penggunaan bahasa Tamil bagi domain keluarga dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Oleh sebab skor min ini telah menunjukkan perbezaan, maka Ujian Anova dapat diteruskan bagi melihat nilai signifikasi perbezaan tersebut. Jadual 4.9 menunjukkan hasil ujian Anova yang telah dijalankan ke atas domain keluarga.

Jadual 4.9: Ujian ANOVA Domain Keluarga Mengikut Kategori Umur

		JKD	Df	MKD	F	Sig.
Domain keluarga	Antara kumpulan	15.527	2	7.763	15.669	.000*
	Dalam kumpulan	123.866	250	.495		
	Jumlah	139.393	252			

Petunjuk : df-Darjah Kebebasan, JKD-Jumlah Kuasa Dua, MKD – Min Kuasa Dua

Dalam jadual 4.9, keputusan Ujian Anova ialah [F=15.67, p=0.000 (p < 0.05)]. Ini bermaksud terdapat perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Disebabkan oleh perbezaannya yang signifikan, maka pengkaji telah menjalankan ujian

Perbandingan Tukey bagi melihat jurang perbezaan antara ketiga-tiga kumpulan ini secara terperinci. Jadual 4.10 merupakan hasil dapatan daripada ujian Perbandingan Pelbagai Tukey bagi domain keluarga.

Jadual 4.10: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Keluarga Mengikut Kategori Umur

Domain			Perbezaan Min (I-J)	Sisihan Piawai	Sig.	95% Selang Keyakinan	
						Batasan Rendah	Batasan tinggi
Domain keluarga	1	2	-.42142*	.12662	.003	-.7199	-.1229
		3	-.72232*	.13064	.000	-1.0303	-.4143
	2	1	.42142*	.12662	.003	.1229	.7199
		3	-.30090*	.09750	.006	-.5308	-.0710
	3	1	.72232*	.13064	.000	.4143	1.0303
		2	.30090*	.09750	.006	.0710	.5308

Jadual 4.10 menunjukkan keputusan ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Berdasarkan jadual ini, dapat diperhatikan bahawa wujudnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Perbezaan ini dapat dibuktikan dengan penurunan nilai signifikan bagi kadar penggunaan bahasa Tamil. Jika dilihat secara terperinci, kadar penurunan daripada KU1 kepada KU2 ialah ($p=0.003$) dan penurunan daripada KU2 kepada KU3 pula ialah ($p=0.006$). Penurunan ini bermakna, tahap penggunaan bahasa Tamil merosot dengan kadar yang perlahan. Hal ini demikian kerana, jurang perbezaan telah meningkat daripada ($p=0.003$) kepada ($p=0.006$). Peningkatan jurang ini secara langsung telah membuktikan bahawa tahap signifikan sudah mengecut jika dibandingkan dengan kumpulan generasi sebelum ini. Jadi, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain keluarga sudah pun mengalami peralihan namun peralihan tersebut berlaku dalam kadar yang perlahan.

4.4.2 Domain Sosiobudaya

Tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain sosiobudaya berada pada tahap yang sederhana dengan bacaan peratusan sebanyak 44.4% atau ($M=1.85$) (Lihat 4.3.2). Bahagian ini membincangkan skor min tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur. Hasil dapatan bagi domain sosiobudaya ini dilihat secara terperinci bagi mengetahui tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur dalam usaha untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa Tamil. Jadual 4.11 menunjukkan skor min bagi domain sosiobudaya.

Jadual 4.11: Skor Min Domain Sosio Budaya Mengikut Kategori Umur

						95% Selang keyakinan untuk Min			
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi	Minimum	Maksimum
Domain Sosiobudaya	1	42	1.1871	.53961	.08326	1.0189	1.3552	1.00	3.00
	2	118	1.6683	.63419	.05838	1.5527	1.7839	1.00	3.00
	3	94	2.3830	.50157	.05173	2.2802	2.4857	1.00	3.00
	Jumlah	254	1.8532	.72080	.04523	1.7641	1.9423	1.00	3.00

Jadual 4.11 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain sosiobudaya. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [$(M=1.19)$, $SP=0.54$]; KU2 [$(M=1.67)$, $SP=0.63$] dan KU3 [$(M=2.38)$, $SP=0.50$]. Nilai skor min menunjukkan terdapatnya peningkatan antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Peningkatan ini bermaksud telah berlakunya peralihan bahasa Tamil dalam domain sosiobudaya masyarakat Tamil di Kuching. Oleh sebab skor min ini menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.12 menunjukkan ujian Anova bagi domain sosiobudaya.

Jadual 4.12: Ujian ANOVA Domain Sosio Budaya Mengikut Kategori Umur

		JKD	df	MKD	F	Sig.
Domain Sosio Budaya	Antara kumpulan	49.054	2	24.527	74.720	.000*
	Dalam kumpulan	82.391	251	.328		
	Jumlah	131.445	253			

Dalam jadual 4.12, keputusan Ujian Anova ialah [$F=74.72$, $p=0.000$ ($p < 0.05$)]. Keputusan ini menunjukkan terdapatnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Oleh sebab perbezaannya adalah signifikan, maka pengkaji telah menjalankan ujian Perbandingan Tukey bagi melihat jurang perbezaan antara kumpulan ini secara terperinci. Jadual 4.13 merupakan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey dalam bagi sosiobudaya.

Jadual 4.13: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Sosio Budaya Mengikut Kategori Umur

						95% Selang Keyakinan	
Domain	(I) Kategori_umur	Perbezaan Min (I-J)	Sisihan Piawai	Sig.	Batasan Rendah	Batasan Tinggi	
Domain Sosiobudaya	1	2	-.48121*	.10294	.000	-.7239	-.2385
		3	-1.19590*	.10634	.000	-1.4466	-.9452
	2	1	.48121*	.10294	.000	.2385	.7239
		3	-.71470*	.07921	.000	-.9014	-.5280
	3	1	1.19590*	.10634	.000	.9452	1.4466
		2	.71470*	.07921	.000	.5280	.9014

Jadual 4.13 menunjukkan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Berdasarkan jadual, dapat diperhatikan bahawa nilai signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur tersebut adalah sama kerana signifikansi daripada KU1 kepada KU2 ialah ($p=0.00$) dan signifikansi daripada KU2 kepada KU3 juga menunjukkan ($p=0.00$). Bacaan ini membuktikan

bahawa tiada perbezaan dalam nilai signifikan. Dalam erti kata lain, tahap penggunaan bahasa Tamil sudah merosot dan kemerosotan ini berlaku pada kadar yang sama. Jadi, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain sosiobudaya mengalami peralihan pada kadar yang sama.

4.4.3 Domain Agama

Tahap penggunaan bahasa Tamil domain agama adalah pada tahap tinggi iaitu 68.3% atau ($M=1.51$) (Lihat Bahagian 4.3.1). Bahagian ini membincangkan skor min penggunaan bahasa Tamil antara kumpulan umur. Hasil dapatan ini dilihat secara terperinci bagi mengetahui tahap penggunaan bahasa Tamil antara kumpulan umur dalam usaha untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa Tamil. Jadual 4.14 menunjukkan skor min domain agama.

Jadual 4.14: Skor Min Domain Agama Mengikut Kategori Umur

		95% Selang Keyakinan untuk Min							
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi	Minimum	Maksimum
Domain Agama	1	42	1.1565	.52495	.08100	.9929	1.3200	1.00	3.00
	2	118	1.4964	.72836	.06705	1.3636	1.6292	1.00	3.00
	3	94	1.6839	.76426	.07883	1.5274	1.8404	1.00	3.00
	Jumlah	254	1.5096	.73265	.04597	1.4190	1.6001	1.00	3.00

Jadual 4.14 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain agama. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [$M = 1.16$], $SP = 0.52$]; KU2 [$M=1.50$], $SP=0.73$] dan KU3 [$M=1.68$], $SP=0.76$]. Secara keseluruhan, nilai skor min ini menunjukkan terdapatnya peningkatan antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Dapatan ini membuktikan bahawa telah berlakunya peralihan bahasa Tamil bagi domain agama. Oleh

sebab skor min ini menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.15 menunjukkan hasil dapatan ujian Anova bagi domain agama.

Jadual 4.15: Ujian ANOVA Domain Agama Mengikut Kategori Umur

		JKD	df	MKD	F	Sig.
Domain Agama	Antara kumpulan	8.114	2	4.057	7.975	.000*
	Dalam kumpulan	127.690	251	.509		
	Jumlah	135.803	253			

Berdasarkan jadual 4.15, keputusan Ujian Anova ialah [$F=7.975$, $p=0.000$ ($p < 0.05$)]. Jelas dapat dilihat berdasarkan bacaan data bahawa terdapatnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Oleh sebab perbezaannya adalah signifikan, maka pengkaji menjalankan ujian Perbandingan Tukey bagi melihat perbandingan antara ketiga-tiga kumpulan secara terperinci. Jadual 4.16 merupakan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey dalam domain agama.

Jadual 4.16: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Agama Mengikut Kategori Umur

Domain	(I) Kategori	umur	Perbezaan Min (I-J)	Sisihan Piawai	Sig.	95% Selang Keyakinan	
						Batasan Rendah	Batasan Tinggi
Domain Agama	1	2	-.33991*	.12815	.023	-.6421	-.0378
		3	-.52743*	.13238	.000	-.8395	-.2153
	2	1	.33991*	.12815	.023	.0378	.6421
		3	-.18752	.09861	.140	-.4200	.0450
	3	1	.52743*	.13238	.000	.2153	.8395
		2	.18752	.09861	.140	-.0450	.4200

Jadual 4.16 menunjukkan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Menurut jadual, dapat diperhatikan bahawa wujud perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur iaitu nilai signifikan daripada KU1 kepada KU2 ialah ($p=0.023$) dan nilai signifikan

daripada KU2 kepada KU3 pula ialah ($p=0.140$). Perbezaan ini bermaksud tahap penggunaan bahasa Tamil semakin merosot. Namun begitu, kemerosotan ini berlaku pada kadar yang perlahan. Jadi, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain agama sudah mengalami peralihan tetapi pada kadar yang perlahan.

4.4.4 Domain Media

Tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain media pula adalah rendah dengan catatan peratusan sebanyak 39.4% atau skor min ($M=2.07$) (Lihat Bahagian 4.3.4). Walau bagaimanapun, bahagian ini memberi penerangan tentang tahap penggunaan antara kumpulan umur mengikut dua subdomain secara berasingan iaitu domain media hiburan dan media internet. Maka, kesimpulan hanya boleh dilakukan dengan melihat tahap penggunaannya bagi setiap subdomain secara lebih terperinci.

4.4.4.1 Domain Media Hiburan

Tahap penggunaan bahasa Tamil domain media hiburan berada pada tahap tinggi dengan catatan peratusan sebanyak 59.2% atau ($M=1.70$) (Lihat 4.3.4). Bahagian ini membincangkan skor min antara tiga kumpulan umur. Hasil dapatan ini dilihat secara terperinci bagi mengetahui tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur dalam usaha untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekatan bahasa Tamil. Jadual 4.17 menunjukkan skor min subdomain hiburan.

Jadual 4.17: Skor Min Domain Media Hiburan Mengikut Kategori Umur

						95% Selang Keyakinan untuk Min			
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi	Minimum	Maksimum
Domain Media Hiburan	1	42	1.1984	.58114	.08967	1.0173	1.3795	1.00	3.00
	2	117	1.7009	.67471	.06238	1.5773	1.8244	1.00	3.00
	3	92	1.9293	.66540	.06937	1.7915	2.0671	1.00	3.00
	Jumlah	251	1.7005	.69957	.04416	1.6136	1.7875	1.00	3.00

Jadual 4.17 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain media hiburan. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [(M = 1.20), SP = 0.58]; KU2 [(M=1.70), SP=0.67] dan KU3 [(M=1.93), SP=0.70]. Nilai skor min menunjukkan peningkatan antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Peningkatan ini jelas menunjukkan bahawa telah berlakunya peralihan dalam amalan penggunaan bahasa Tamil bagi subdomain hiburan. Oleh sebab skor min ini menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.18 merupakan hasil dapatan ujian Anova yang telah dijalankan bagi domain keluarga.

Jadual 4.18: Ujian ANOVA Domain Media Hiburan Mengikut Kategori Umur

		JKD	df	MKD	F	Sig.
Domain Media Hiburan	Antara kumpulan	15.406	2	7.703	17.863	.000
	Dalam kumpulan	106.945	248	.431		
	Jumlah	122.351	250			

Dalam jadual 4.18, keputusan ujian Anova ialah [F=17.863, p=0.000 (p < 0.05)]. Keputusan ini membuktikan bahawa terdapatnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Oleh sebab perbezaannya adalah signifikan maka pengkaji

telah menjalankan ujian Perbandingan Pelbagai Tukey bagi melihat jurang perbezaan signifikan antara ketiga-tiga kumpulan secara terperinci. Jadual 4.19 merupakan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey bagi domain keluarga.

Jadual 4.19: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Media Hiburan Mengikut Kategori Umur

Domain	(I) Kategori_umur	Perbezaan Min (I-J)	Sisihan Piawai	Sig.	95% Selang Keyakinan	
					Batasan Rendah	Batasan Tinggi
Domain Media Hiburan	1	2	-.50244*	.11812	.000	-.7810
		3	-.73094*	.12229	.000	-1.0193
	2	1	.50244*	.11812	.000	.2239
		3	-.22849*	.09150	.035	-.4442
	3	1	.73094*	.12229	.000	.4426
		2	.22849*	.09150	.035	.0127

Jadual 4.19 menunjukkan hasil ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Berdasarkan jadual, dapat diperhatikan bahawa wujudnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur tersebut. Hal ini demikian kerana, terdapatnya penurunan nilai signifikan pada kadar penggunaan bahasa Tamil. Jika dilihat secara terperinci, kadar penurunan daripada KU1 kepada KU2 ialah ($p=0.000$), manakala kadar penurunan KU2 kepada KU3 ialah ($p=0.035$). Penurunan ini menunjukkan bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil semakin merosot. Namun begitu, kemerosotan ini berlaku pada kadar yang perlahan. Jadi, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain media hiburan sudah mengalami peralihan tetapi pada kadar yang perlahan.

4.4.4.2 Media Internet

Tahap penggunaan bahasa Tamil subdomain media internet adalah pada tahap rendah iaitu 19.6% atau ($M=2.43$) (Lihat 4.3.1). Bahagian ini membincangkan skor min antara kumpulan umur. Dengan ini, dapat dilihat secara terperinci tahap penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur untuk menentukan sama ada berlaku peralihan atau pengekalan bahasa Tamil. Jadual 4.20 menunjukkan skor min subdomain media internet.

Jadual 4.20: Skor Min Domain Media Internet Mengikut Kategori Umur

						95% Selang Keyakinan untuk Min		Minimum	Maksimum
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi		
Domain Media Internet	1	9	2.0926	.93211	.31070	1.3761	2.8091	1.00	3.00
	2	102	2.3725	.73539	.07281	2.2281	2.5170	1.00	3.00
	3	92	2.5362	.60109	.06267	2.4117	2.6607	1.00	3.00
	Total	203	2.4343	.69241	.04860	2.3385	2.5301	1.00	3.00

Jadual 4.20 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain media internet. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [($M = 2.10$), $SP = 0.93$]; KU2 [($M=2.37$), $SP=0.74$] dan KU3 [($M=2.54$), $SP=0.60$]. Nilai skor min ini membuktikan bahawa terdapatnya peningkatan antara setiap kumpulan umur daripada KU1 hingga KU3. Peningkatan ini menunjukkan bahawa telah berlakunya peralihan bahasa bagi domain media internet. Oleh sebab skor min ini telah menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.21 menunjukkan hasil ujian Anova bagi subdomain media internet.

Jadual 4.21: Ujian ANOVA Domain Media Internet Mengikut Kategori Umur

		JKD	df	MKD	F	Sig.
Domain Media Internet	Antara Kumpulan	2.396	2	1.198	2.536	.082
	Dalam kumpulan	94.451	200	.472		
	Jumlah	96.846	202			

Berdasarkan jadual 4.21, keputusan ujian Anova ialah [$F=2.536$, $p=0.082$ ($p < 0.05$)]. Dapatan ini bermaksud perbezaan adalah tidak signifikan. Oleh itu, ujian Perbandingan Pelbagai Tukey tidak perlu dijalankan bagi subdomain ini. Jadi, dapat dikatakan di sini bahawa walaupun berlakunya peralihan terhadap bahasa Tamil, namun peralihan itu juga berlaku pada kadar yang agak sama.

4.4.5 Domain Kawan

Tahap penggunaan bahasa Tamil domain kawan berada pada tahap yang tinggi dengan catatan peratusan sebanyak 48.0% atau ($M=1.84$) (Lihat 4.3.5). Bahagian ini membincangkan skor min penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur. Hasil dapatan ini dilihat secara terperinci bagi mengetahui tahap penggunaan bahasa Tamil antara kumpulan umur dalam usaha untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa Tamil. Jadual 4.22 menunjukkan skor min domain kawan.

Jadual 4.22: Skor Min Domain Kawan Mengikut Kategori Umur

						95% Selang Keyakinan untuk Min		Minimum	Maksimum
		N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	Batasan Rendah	Batasan Tinggi		
Domain Kawan	1	34	1.3137	.52507	.09005	1.1305	1.4969	1.00	3.00
	2	72	1.8796	.69270	.08164	1.7169	2.0424	1.00	3.00
	3	55	2.1030	.58399	.07874	1.9452	2.2609	1.00	3.00
	Jumlah	161	1.8364	.68427	.05393	1.7299	1.9429	1.00	3.00

Jadual 4.22 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain kawan. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [(M = 1.31), SP = 0.53]; KU2 [(M=1.88), SP=0.69] dan KU3 [(M=2.10), SP=0.58]. Nilai skor min menunjukkan bahawa terdapatnya peningkatan antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Peningkatan ini mencerminkan peralihan yang berlakudalam amalan penggunaan bahasa Tamil bagi domain kawan. Oleh sebab skor min ini menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.23 menunjukkan hasil ujian Anova bagi domain kawan.

Jadual 4.23: Ujian ANOVA Domain Kawan Mengikut Kategori Umur

		JKD	df	MKD	F	Sig.
Domain Kawan	Antara kumpulan	13.333	2	6.667	17.104	.000*
	Dalam kumpulan	61.582	158	.390		
	Jumlah	74.915	160			

Jadual 4.23 menunjukkan dapatan skor min (M) dan sisihan piawai (SP) bagi domain kawan. Dapatan skor min antara tiga kategori umur masyarakat Tamil Kuching menunjukkan KU1 [(M = 1.31), SP = 0.53]; KU2 [(M=1.88), SP=0.69] dan KU3 [(M=2.10), SP=0.58]. Nilai skor min menunjukkan bahawa terdapatnya peningkatan

antara setiap kumpulan umur iaitu daripada KU1 hingga KU3. Dapatan ini membuktikan bahawa telah berlakunya peralihan dalam amalan penggunaan bahasa Tamil bagi domain kawan. Oleh sebab skor min ini menunjukkan perbezaan, maka ujian Anova telah dijalankan. Jadual 4.24 menunjukkan hasil ujian Anova bagi domain kawan.

Jadual 4.24: Perbandingan Pelbagai Tukey Domain Kawan Mengikut Kategori Umur

Domain	(I) Kategori_umur		Perbezaan Min (I-J)	Sisihan Piawai	Sig.	95% Selang Keyakinan	
						Batasan Rendah	Batasan Tinggi
Domain Kawan	1	2	-.56590*	.12991	.000	-.8733	-.2585
		3	-.78930*	.13620	.000	-1.1116	-.4671
	2	1	.56590*	.12991	.000	.2585	.8733
		3	-.22340	.11180	.116	-.4879	.0411
	3	1	.78930*	.13620	.000	.4671	1.1116
		2	.22340	.11180	.116	-.0411	.4879

Jadual 4.24 menunjukkan ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Berdasarkan jadual, dapat diperhatikan di sini bahawa wujudnya perbezaan yang signifikan antara ketiga-tiga kumpulan umur tersebut. Perbezaan ini dapat dibuktikan dengan tahap signifikan daripada KU1 kepada KU2 yang mencatatkan ($p=0.00$) manakala tahap signifikan daripada KU2 kepada KU3 ialah ($p=0.12$) sekali gus menunjukkan ketiadaan signifikan. Sehubungan dengan itu, dapat dilihat di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil adalah merosot. Namun begitu, kemerosotan ini berlaku pada kadar yang perlahan. Jadi, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil bagi domain kawan sudah mengalami peralihan tetapi pada kadar yang perlahan.

Secara umumnya, tahap penggunaan bahasa Tamil antara ketiga-tiga generasi kumpulan umur berbeza mengikut domain masing-masing. Hasil daripada data yang dianalisis mendapati bahawa peralihan bahasa Tamil sememangnya berlaku dalam kalangan

masyarakat Tamil di Kuching. Namun, bagi domain keluarga, agama, media dan kawan, tahap peralihan ini berlaku pada kadar yang perlahan. Keadaan ini dapat dilihat pada tahap peralihan antara KU2 kepada KU3 yang lebih perlahan berbanding dengan KU1 kepada KU2. Bagi domain sosiobudaya pula, tahap peralihan berada pada kadar yang sama. Secara keseluruhannya, walaupun berlaku peralihan dalam penggunaan bahasa Tamil, namun masih lagi terdapat tanda-tanda positif bahawa bahasa Tamil dapat dikekalkan. Hal ini dikatakan sedemikian kerana peralihan bahasa masih lagi berlaku pada kadar yang perlahan.

4.5 Penguasaan Bahasa

Penguasaan dalam sesuatu bahasa amat berkaitan dengan penggunaan bahasa. Perkara ini dikatakan demikian kerana, sekiranya kumpulan penutur tidak mempunyai penguasaan, maka mereka tidak akan menggunakan bahasa tersebut dalam kehidupan harian (Fase et al., 1992). Jika tiada penggunaan bahasa dalam kehidupan harian, maka bahasa itu akan mengalami peralihan pada kadar yang cepat dan pantas. Bahagian berikut akan menganalisis dua aspek iaitu tahap penguasaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil dan penguasaan bahasa Tamil merentasi generasi tiga kumpulan umur.

Selain itu, bahagian berikut juga akan membincangkan tahap penguasaan dalam tiga bahasa utama yang dipertuturkan oleh masyarakat Tamil di Kuching iaitu bahasa Tamil sebagai bahasa ibunda serta bahasa Melayu dan bahasa Inggeris yang berperanan sebagai bahasa komunikasi utama dalam kehidupan harian mereka.

4.5.1 Tahap Penguasaan Bahasa dalam Kalangan Masyarakat Tamil

Tahap penguasaan bahasa Tamil diteliti melalui tiga bahasa iaitu bahasa Tamil sendiri, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Tahap penguasaan ini ditentukan melalui skor min (M) dalam empat aspek iaitu pemahaman, pertuturan, bacaan dan penulisan. Para responden diminta untuk memilih skala daripada 1 hingga 4. Skala 1 bermaksud sangat tidak fasih dan skala 4 bermaksud sangat fasih (Lihat Jadual 3.4).

Jadual 4.25: Tahap Penguasaan Bahasa Tamil, Bahasa Inggeris dan Bahasa Melayu

	Bahasa Tamil		Bahasa Inggeris		Bahasa Melayu	
	Min	SP	Min	SP	Min	SP
Pemahaman	3.56	0.60	3.43	0.71	3.46	0.64
Pertuturan	3.41	0.72	3.37	0.70	3.43	0.64
Membaca	1.96	0.95	3.06	1.00	3.29	0.83
Menulis	1.74	0.71	2.94	1.11	3.23	0.88
Purata	2.67	0.60	3.20	0.82	3.35	0.67

Penguasaan bahasa Tamil dalam empat aspek yang dinyatakan dapat dilihat dengan lebih jelas seperti yang tertera pada jadual 4.25. Skor min bagi pemahaman ialah [(M=3.56), SP=0.60] dan pertuturan pula ialah [(M=3.41), SP=0.72]. Kedua-dua aspek ini membuktikan tahap penguasaan bahasa yang tinggi. Sebaliknya, aspek bacaan dan penulisan pula adalah jauh berbeza kerana kedua-dua aspek masing-masing mencatatkan tahap sederhana sahaja dengan nilai skor [(M=1.96), SP=0.95] dan [(M=1.74), Sp=0.71]. Secara umumnya, purata keempat-empat aspek ini ialah (M=2.67) iaitu berada dalam kategori sederhana. Dapatan ini jelas menampakkan bahawa responden tidak mempunyai tahap penguasaan yang sama dalam kesemua aspek kemahiran khususnya bagi bahasa Tamil. Skor min tertinggi terserlah bagi aspek kemahiran ‘memahami’ manakala skor min terendah pula merujuk kepada aspek kemahiran ‘menulis’. Perbezaan sedemikian ini

bukanlah sesuatu yang luar biasa kerana menurut Fishman (1964), empat aspek dalam kemahiran asas bahasa mampu memberikan pengaruh yang berbeza terhadap penggunaan bahasa tertentu. Dalam kajian ini khususnya, aspek memahami dan bertutur lebih banyak menyumbang kepada penggunaan bahasa Tamil manakala kemahiran membaca dan menulis pula kurang memberangsangkan. Namun begitu, setiap aspek ini masih lagi memainkan peranan sebagai faktor-faktor yang bertindak bebas dalam peralihan atau pengekalan bahasa. Jika diperhatikan, bahasa Inggeris mencatatkan skor min pemahaman [(M=3.43), SP=0.71], pertuturan [(M=3.37), SP=0.70], membaca [(M=3.06), SP=1.00] dan menulis [(M=2.94), SP=1.11]. Secara keseluruhan, skor purata bagi keempat-empat aspek ini menunjukkan tahap yang tinggi iaitu (M=3.20). Bahasa Melayu juga mencatatkan nilai skor yang hampir sama dengan bahasa Inggeris dengan bacaan skor pemahaman [(M=3.46), SP=0.64], pertuturan [(M=3.43), SP=0.64], membaca [(M=3.29), SP=0.83] dan menulis [(M=3.23), SP=0.88]. Purata skor bagi keempat-empat aspek ini dalam bahasa Melayu juga menunjukkan tahap yang tinggi dengan nilai skor (M=3.35). Di sini dapat disimpulkan bahawa arah aliran penguasaan bahasa oleh masyarakat Tamil dalam bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu adalah hampir sama bagi aspek pemahaman dan pertuturan. Namun bagi aspek bacaan dan penulisan pula, wujudnya perbezaan yang signifikan antara bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris serta bahasa Melayu. Di sini boleh dikatakan bahawa kemahiran berbahasa Tamil berada pada tahap yang sederhana. Maka boleh dikatakan juga bahawa kemahiran yang ada masih boleh menyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

4.5.2 Penguasaan Bahasa Tamil Merentasi Generasi

Walaupun penguasaan bahasa Tamil berada pada tahap sederhana, namun penting untuk melihat tahap ini secara terperinci mengikut kumpulan umur. Tujuannya adalah untuk menentukan sama ada berlakunya peralihan bahasa ataupun tidak. Sekiranya generasi tua tidak dapat membuat transmisi kemahiran bahasa kepada generasi seterusnya, tahap kecenderungan untuk kehilangan bahasa adalah tinggi (Aisyah Abu Bakar, 2014). Oleh itu, pengkaji telah berusaha untuk mendapatkan tahap penguasaan bahasa Tamil antara tiga generasi yang terlibat dalam kajian ini. Sehubungan dengan itu, tiga langkah telah dilakukan. Pertama, skor min akan dikenal pasti mengikut tiga kumpulan umur. Jika terdapat perbezaan pada bacaan skor min, maka ujian Anova akan dijalankan sebagai langkah kedua. Ujian Anova ini akan memberikan nilai signifikan tahap perbezaan tersebut. Jika data menunjukkan bacaan signifikan, maka ujian Perbandingan Tukey pula akan dijalankan. Ini bagi mengenal pasti perbezaan yang terdapat antara tiga kumpulan tersebut.

Jadual 4.26: Skor Min Penguasaan Bahasa Tamil Mengikut Tiga Kumpulan Umur yang Terlibat.

	N	Min	Sisihan Piawai	Ralat Piawai	95% Selang Keyakinan untuk Min		Minimum	Maksimum
					Batasan Rendah	Batasan Tinggi		
1	42	2.8512	.25934	.04002	2.7704	2.9320	1.00	4.00
2	118	2.6525	.58656	.05400	2.5456	2.7595	1.00	4.00
3	94	2.5957	.70052	.07225	2.4523	2.7392	1.00	4.00
Total	254	2.6644	.59833	.03754	2.5904	2.7383	1.00	4.00

Jadual 4.26 menunjukkan skor min tahap penguasaan bahasa Tamil mengikut kumpulan umur iaitu KU1 [(M=2.85); SP=0.26], KU2 [(M=2.65); SP=0.59] dan KU3 [(M=2.60; SP=0.70]. Oleh itu, dapat dirumuskan di sini bahawa tahap kemahiran bahasa Tamil

dalam kalangan KU1 adalah tinggi berbanding dengan KU2 dan KU3 disebabkan oleh penurunan yang berterusan. Disebabkan terdapatnya penurunan atau perbezaan antara tiga kumpulan umur ini, maka ujian ANOVA telah dijalankan bagi menentukan jurang perbezaan ini dengan lebih terperinci. Jadual 4.27 menunjukkan keputusan ujian Anova yang telah dijalankan.

Jadual 4.27: Ujian ANOVA Tahap Kemahiran Bahasa Tamil Mengikut Kategori Umur

	JKD	Df	MKD	F	Sig.
Antara kumpulan	1.925	2	.963	2.725	.067
Dalam kumpulan	88.650	251	.353		
Jumlah	90.575	253			

Jadual 4.27 menunjukkan keputusan Ujian Anova iaitu [$F=2.725$, $p=0.067$]. Bacaan ujian Anova jelas membuktikan bahawa tiada perbezaan yang signifikan dalam tahap penguasaan bahasa Tamil mengikut tiga kumpulan umur tersebut. Oleh sebab perbezaan ini tidak signifikan maka pengkaji tidak perlu menjalankan Ujian Perbandingan Pelbagai Tukey. Jadi, walaupun terdapat penurunan dalam penguasaan dalam bahasa Tamil tetapi penurunan ini tidak begitu ketara dan menjadi penanda kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

4.6 Sikap Terhadap Bahasa Tamil

Bahagian ini menganalisis sikap masyarakat Tamil terhadap bahasa Tamil yang merupakan bahasa ibunda mereka. Terdapat 13 item (Lihat lampiran A) yang telah diutarakan kepada responden. Daripada jumlah item yang disenaraikan, tiga (3) item tidak dianalisis pada bahagian ini kerana item-item berikut berupa subjektif. Oleh itu, bahagian ini hanya menganalisis sepuluh (10) item sahaja yang sudah mencukupi untuk merumuskan sikap masyarakat Tamil terhadap bahasa Tamil. Seperti yang terkandung dalam borang kaji selidik, pilihan ‘Ya’ menunjukkan sikap positif manakala ‘Tidak’ menunjukkan sikap negatif. Jadual 4.28 merupakan rumusan sikap responden terhadap bahasa Tamil secara keseluruhan.

Jadual 4.28: Rumusan Sikap Terhadap Bahasa Tamil

No	Sikap terhadap bahasa	Peratus %	Sikap
1	Adakah anda boleh menggunakan Bahasa Tamil sepertimana yang diinginkan?	63.0	Positif
2	Adakah anda rasa penting untuk belajar bahasa Tamil di Sarawak?	90.2	Positif
3	Adakah anda mendapati penggunaan bahasa Tamil meningkat di Sarawak?	23.6	Negatif
5	Adakah anda menggunakan bahasa Tamil di khalayak orang ramai?	33.9	Negatif
6	Adakah anda rasa bahasa dapat mengekalkan budaya yang diikuti secara turun-temurun?	80.7	Positif
7	Apakah perasaan anda apabila sedar anda tidak fasih dalam bahasa ibunda?	90.6	Positif
10	Masyarakat Tamil patut berbangga bertutur dalam BT.	80.7	Positif
11	Bahasa Tamil mesti menjadi bahasa jati diri bangsa.	45.7	Negatif
12	Anda bangga kerana dapat menguasai bahasa Tamil dengan baik.	46.1	Negatif
13	Anda suka belajar bahasa Tamil.	73.6	Positif
Jumlah responden		254	

(Item 4, 8 dan 9 tidak dimasukkan dalam jadual kerana tidak melibatkan jawapan Ya ataupun tidak)

Berdasarkan jadual 4.28, dapat dilihat bahawa enam item menunjukkan sikap positif manakala empat item menunjukkan sikap negatif masyarakat Tamil terhadap bahasa Tamil di Kuching. Bahagian seterusnya akan membincangkan beberapa item secara terperinci berdasarkan kepada kumpulan umur. Perbincangan adalah bertujuan untuk menentukan sama ada bahasa Tamil sesudah mengalami peralihan atau masih dapat dikekalkan. Jadual 4.29 menunjukkan rumusan item 1 iaitu ‘kebolehan menggunakan bahasa Tamil seperti yang diinginkan’.

Jadual 4.29: Rumusan Item 1

	Kumpulan Umur						Jumlah	%
	KU1	%	KU2	%	KU3	%		
Ya	37	88	75	64	48	51	160	63
Tidak	5	12	43	36	46	49	94	37
Jumlah	42	100	118	100	94	100	254	100

Jadual 4.29 menunjukkan kebolehan bertutur masyarakat Tamil dalam bahasa Tamil. Secara keseluruhannya, 63% daripada kesemua jumlah responden mempunyai sikap positif dalam menggunakan bahasa Tamil. Namun begitu, jika dilihat secara perbandingan, peratusan ini sebenarnya merosot daripada satu generasi kepada satu generasi secara berterusan. Seperti yang dapat dilihat, KU1 ialah sebanyak 88%, KU2 pula ialah 64% dan KU3 ialah sebanyak 51%. Selanjutnya bagi pilihan “Tidak” pula, beberapa pilihan jawapan telah diberikan oleh pengkaji untuk mengetahui hal kewujudan situasi tersebut. Pilihan ini dapat dilihat pada jadual 4.30.

Jadual 4.30: Pilihan untuk “Tidak” (item 1)

	Kumpulan umur			Jumlah
	1	2	3	
Tiada peluang untuk belajar BT.	0	14	13	27
Tiada peluang untuk menggunakan BT.	5	22	26	53
Tiada minat untuk belajar BT.	0	1	1	2
Berasa BT tiada kepentingan atau berguna dalam kehidupan.	0	4	6	10
BM atau BI lebih penting dan berguna.	0	2	0	2
Jumlah	5	43	46	94

Berdasarkan jadual, responden yang memilih pilihan ‘Tidak’ menyatakan sebab-sebab berlakunya situasi tersebut. Antara sebab yang disenaraikan, pilihan ‘tiada peluang untuk menggunakan bahasa Tamil’ mencatatkan peratusan yang paling tinggi iaitu sebanyak 56% (n=53) manakala 29% (n=27) daripada jumlah keseluruhan responden pula telah memilih pilihan ‘tiada peluang untuk belajar bahasa Tamil’. Di samping itu, bagi pilihan tiga, empat dan lima iaitu ‘tiada minat untuk belajar’, ‘bahasa Tamil tiada kepentingan’ dan ‘bahasa Melayu serta Inggeris lebih penting dan berguna’ merupakan pilihan yang menunjukkan sikap sebenar mereka terhadap bahasa Tamil. Walau bagaimanapun ketiga-tiga pilihan ini hanya mencatatkan jumlah peratusan yang kecil iaitu 15% (n=14) sahaja, namun pilihan ini merupakan cerminan sikap negatif yang dianggap bahaya dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Jadual 4.31 pula menunjukkan rumusan item nombor 2 iaitu ‘belajar bahasa Tamil di Sarawak adalah penting kerana warisan bangsa’

Jadual 4.31: Rumusan Item 2

	Kumpulan Umur						Jumlah	%
	KU1	%	KU2	%	KU3	%		
Ya	41	98	101	86	87	93	229	90
Tidak	1	2	17	14	7	7	25	10
Jumlah	42	100	118	100	94	100	254	100

Berdasarkan jadual, responden yang menunjukkan sikap positif ialah sebanyak 90% (n=229). Peratusan ini merupakan suatu jumlah yang besar. Jika pilihan mereka ialah ‘Ya’, empat sebab telah disenaraikan bersamanya. Antaranya ialah ‘peluang pekerjaan’, ‘warisan budaya’, ‘berkomunikasi bersama ahli keluarga’ dan ‘tujuan pendidikan’. Bagi pilihan ‘Tidak’ pula, tiga sebab telah diberikan sebagai pilihan iaitu ‘tidak membantu kerjaya’, ‘tidak membantu untuk tujuan pendidikan’ dan ‘tidak boleh digunakan sebagai bahasa komunikasi dengan masyarakat bukan Tamil’. Jadual 4.32 menunjukkan rumusan pilihan responden bagi item dua (2).

Jadual 4.32: Rumusan Item 2 (Bagi pilihan ‘Ya’ dan ‘Tidak’)

	Kategori umur			Jumlah
	1	2	3	
YA				
Pekerjaan.	0	3	2	5
Warisan budaya.	40	83	73	196
Berkomunikasi bersama ahli keluarga.	1	15	12	28
Tujuan pendidikan.	0	2	0	2
TIDAK				
Tidak membantu pembangunan kerjaya diri.	1	13	4	18
Tidak membantu untuk tujuan pendidikan.	0	2	2	4
Tidakboleh menggunakannya untuk berkomunikasi dengan bukan Tamil.	0	0	1	1
Jumlah	42	118	94	254

Berdasarkan jadual di atas, didapati bahawa sebanyak 77% (n=196) responden memilih sebab ‘warisan budaya’ yang bermaksud mereka hendak meneruskan bahasa Tamil kerana bahasa Tamil ialah warisan budaya yang harus diwarisi. Oleh itu, bahasa perlu diturunkan kepada generasi seterusnya. Seterusnya ialah pilihan untuk berkomunikasi bersama ahli keluarga yang mencatatkan jumlah peratusan sebanyak 11% (n=28) sahaja. Jelas dapat dilihat di sini bahawa, respon yang ditunjukkan oleh responden sememangnya positif bagi pengkalan bahasa Tamil kerana mereka menganggap bahawa bahasa Tamil merupakan warisan budaya yang penting.

Soalan seterusnya yang dikemukakan oleh pengkaji adalah tentang pandangan masyarakat terhadap penggunaan bahasa Tamil. Pengkaji ingin mengetahui sama ada penggunaan bahasa Tamil meningkat atau merosot kebelakangan ini. Hal ini demikian kerana, keadaan yang wujud kebelakangan ini sebenarnya merupakan suatu spekulasi

terhadap kebolehan masyarakat untuk mengekalkan bahasa ibunda mereka. Dalam kebanyakan kajian lepas khususnya dalam bidang kajian peralihan dan pengekalan bahasa, masa depan atau spekulasi terhadap sesuatu bahasa oleh kumpulan penutur sendiri merupakan suatu penanda penting dalam menentukan situasi bahasa pada masa kelak (Jane Simpson, 2013).

Jadual 4.33 menunjukkan rumusan pilihan responden bagi item tiga (3) :

Jadual 4.33: Rumusan item 3

	Kumpulan Umur						Jumlah	%
	KU1	%	KU2	%	KU3	%		
Ya	2	5	40	34	18	19	60	24
Tidak	40	95	78	66	76	81	194	76
Jumlah	42	100	118	100	94	100	254	100

Berdasarkan jadual, dapat dilihat bahawa masyarakat Tamil menunjukkan sikap negatif tentang keyakinan mereka terhadap bahasa Tamil. Dalam hal ini, mereka meragui peningkatan penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Hal ini dikatakan sedemikian kerana bilangan responden yang menyatakan penggunaan bahasa Tamil akan meningkat hanyalah sebanyak 24% (n=60) sahaja. Corak perubahan sikap antara kumpulan umur juga menunjukkan sikap negatif hanya merosot antara KU1 kepada KU2 tetapi meningkat daripada KU2 kepada KU3. Peningkatan ini merupakan suatu ancaman kerana respon yang diperoleh jelas menunjukkan sikap negatif dan ini sekali gus akan menyebabkan peralihan bahasa Tamil di Kuching pada masa hadapan. Responden juga telah menyatakan faktor berlakunya kemerosotan ini. Jadual 4.34 menunjukkan faktor-faktor yang dinyatakan oleh responden:

Jadual 4.34: Rumusan item 3 (Tidak)

	Kategori_umur			Jumlah
	1	2	3	
Tiada sekolah Tamil.	1	18	29	48
BT tidak diajar di sekolah.	5	28	33	66
Masyarakat Tamil tidak menggunakan bahasa Tamil.	0	11	9	20
BT tidak mempunyai kepentingan antarabangsa.	34	21	5	60
Jumlah	40	78	76	194

Berdasarkan jadual, daripada keempat-empat pilihan yang telah disenaraikan, dua pilihan melibatkan polisi kerajaan manakala dua lagi pilihan merupakan sikap sebenar terhadap bahasa ibunda mereka. Pilihan ‘ketiadaan sekolah Tamil’ dan ‘bahasa Tamil tidak diajar di sekolah’ telah mencatatkan peratusan yang paling tinggi iaitu sebanyak 59% (n=114) daripada 194 orang responden yang memilih ‘Tidak’ manakala 10% (n=20) responden telah memilih ‘masyarakat Tamil tidak menggunakan bahasa Tamil dalam komunikasi mereka’. Seterusnya ialah pilihan ‘bahasa Tamil tidak mempunyai kepentingan antarabangsa’ yang mencatatkan nilai peratusan sebanyak 31% (n=60). Oleh itu, dapat disimpulkan di sini bahawa sikap masyarakat Tamil untuk item ketiga ini menjurus ke arah negatif dan ini boleh menjadi sebab berlakunya peralihan bahasa pada masa hadapan.

Seterusnya ialah item lima (5) yang mempunyai kaitan langsung dengan psikologi kumpulan penutur. Secara keseluruhannya, hanya 34% (n=86) daripada 254 orang responden yang menyatakan sikap positif manakala selebihnya pula iaitu sebanyak 66% (n=168) bersikap negatif kerana tidak mahu menggunakan bahasa Tamil dalam khalayak ramai. Jadual 4.35 menunjukkan rumusan bagi item lima (5).

Jadual 4.35: Rumusan Item 5

	Kategori Umur						Jum	%
	KU1	%	KU2	%	KU3	%		
Ya	17	40	40	34	28	30	86	34
Tidak	25	60	78	66	66	70	168	66
Jumlah	42	100	118	100	94	100	254	100

Berdasarkan jadual di atas, dapat dilihat dengan jelas bahawa sikap negatif antara ketiga-tiga kumpulan umur semakin meningkat. Peningkatan peratusan ini bermakna bilangan responden yang bersikap negatif semakin bertambah. Keadaan ini juga menjadi satu tanda kepada situasi peralihan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching (Straszer, 2012).

Berikutan itu, pengkaji telah memberikan empat pilihan pendapat kepada responden untuk mereka menyatakan sebab keengganan mereka untuk menggunakan bahasa Tamil dalam khalayak ramai. Antaranya ialah 'Saya kurang yakin', 'Takut akan silap bertutur', 'Rasa kurang selesa' dan 'Rasa malu untuk bercakap dalam bahasa Tamil'. Analisis keempat-empat pilihan ini dapat dilihat seperti dalam jadual 4.36

Jadual 4.36: Rumusan Item 5 (Tidak)

	Kumpulan umur			Jumlah
	1	2	3	
Saya kurang yakin.	20	26	10	56
Takut akan silap bertutur.	2	29	20	51
Rasa kurang selesa jika menggunakan BT	2	18	28	48
Rasa malu utk bercakap dlm BT	1	5	8	13
Jumlah	25	78	66	168

Berdasarkan kepada jadual di atas, kebanyakan responden membuat pilihan pertama iaitu mereka kurang yakin bertutur dalam bahasa Tamil dalam khalayak ramai. Pilihan ini telah mencatatkan nilai peratusan sebanyak 33% (n=56) manakala 30% (n=51) lagi responden pula bimbang untuk menggunakan bahasa Tamil dalam khalayak ramai kerana takut tersilap semasa bertutur. Seterusnya ialah pilihan ketiga iaitu mereka berasa kurang selesa jika menggunakan bahasa Tamil dalam khalayak ramai dengan catatan peratusan sebanyak 29% (n=48). Bacaan pada jadual ini diakhiri dengan jawapan responden yang berasa malu untuk bercakap dalam bahasa Tamil dengan catatan peratusan sebanyak 7% (n=13). Antara keempat-empat pilihan ini, dua pilihan yang boleh menjadi pemangkin kepada peralihan bahasa ialah pilihan ketiga dan keempat. Jumlah responden yang memilih pilihan ketiga dan keempat ialah sebanyak 36.3% (n=61). Sesungguhnya ini merupakan sesuatu dapatan yang perlu diambil serius kerana mampu mempercepat peralihan bahasa Tamil di Kuching. Perbincangan dapatan data ini diteruskan lagi dengan item keenam, 'adakah bahasa dapat mengekalkan budaya?'. Rumusan bagi item enam (6) dapat dilihat pada jadual 4.37.

Jadual 4.37: Rumusan item 6

	Kumpulan umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Ya	40	94	71	205
Tidak	2	24	23	49
Jumlah	42	118	94	254

Jadual di atas menunjukkan sebanyak 81% (n=205) responden bersetuju bahasa Tamil yang digunakan oleh masyarakat Tamil Kuching dapat mengekalkan amalan budaya Tamil di Kuching. Jika dilihat secara perbandingan, ketiga-tiga kumpulan umur membuat pilihan yang hampir sama iaitu KU1 sebanyak 95% (n=40), KU2 sebanyak 80% (n=94) dan KU3 sebanyak 75% (n=71). Penurunan dalam peratusan sikap positif adalah sedikit dan secara keseluruhannya bilangan ini menampakkan sikap positif masyarakat Tamil Kuching terhadap pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Bagi item tujuh (7) pula, responden diminta untuk menyatakan perasaan mereka sekiranya mereka tidak fasih berbahasa Tamil. Sejumlah empat pilihan telah diberikan bagi membantu responden meluahkan perasaan mereka. Pilihan perasaan yang diberikan ialah sedih, malu, gembira dan tidak apa-apa. Rumusan ini dapat dilihat pada jadual 4.38.

Jadual 4.38: Rumusan Item 7

	Kumpulan umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Sedih	37	61	33	131
Malu	4	45	50	99
Gembira	0	1	1	2
Tidak apa-apa	1	11	10	22
Jumlah	42	118	94	254

Berdasarkan jadual, majoriti responden iaitu 91% menunjukkan sikap positif bagi ketiga-tiga kumpulan umur. Dalam konteks kajian ini, sikap positif bermaksud mereka berasa ‘sedih’ (n=131) dan ‘malu’ (n=99) dengan jumlah kumulatif seramai (n=230) daripada jumlah responden seramai 254 orang. Dalam hal ini, pilihan responden ini dikatakan positif kerana mereka sedar tentang kepentingan bahasa Tamil di Kuching. Jawapan negatif sebaliknya mencatatkan nilai peratusan sebanyak 9% (n=24) responden sahaja. Kadar sikap negatif ini meningkat merentasi KU2 kepada KU3 iaitu daripada 10% kepada 12%. Di sini jelas dapat dikatakan bahawa pilihan responden memberikan keyakinan kepada komuniti umum tentang kelestarian bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching walaupun peratusan yang dicatatkan tidaklah begitu signifikan bagi kajian ini kerana peningkatannya ini terlalu kecil.

Seterusnya ialah item yang kesepuluh. Item ini bertanyakan sama ada masyarakat Tamil patut berbangga bertutur dengan bahasa Tamil. Rumusan pilihan responden dapat dilihat pada jadual 4.39.

Jadual 4.39: Rumusan item 10

	Kumpulan umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Ya	38	81	68	187
Tidak	4	37	26	67
Jumlah	42	118	94	254

Sebanyak 74% (n=187) responden menunjukkan sikap positif kerana menyatakan mereka berasa bangga untuk menggunakan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan orang lain. Jika dilihat antara kumpulan umur, peratusan sikap positif merosot daripada KU1 dengan peratusan sebanyak 90.5% (n=38) kepada KU2 dengan peratusan sebanyak 68.6% (n=81). Walau bagaimanapun, peningkatan sebanyak 3% telah dicatatkan daripada KU2 kepada KU3. Dapatan ini jelas menunjukkan jumlah peratusan yang telah meningkat daripada 68.6% kepada 72.3%. Walaupun peningkatan ini adalah terlalu kecil, tetapi ia adalah signifikan jika dilihat berdasarkan kumpulan umur yang memperlihatkan generasi muda memberikan persepsi positif terhadap bahasa ibunda mereka. Tuntasnya, kumpulan generasi muda inilah yang akan menjadi penyambung warisan budaya dan bahasa kepada generasi seterusnya.

Dapatan kajian diteruskan lagi dengan item sebelas (11), 'Bahasa Tamil mesti menjadi bahasa jati diri bangsa'. Berdasarkan data yang diperoleh, sikap yang ditunjukkan oleh masyarakat Tamil Kuching adalah positif dengan catatan peratusan sebanyak 45.8% (n=117). Jadual 4.40 menunjukkan rumusan bagi item sebelas (11) secara terperinci.

Jadual 4.40: Rumusan item 11

	Kumpulan umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Ya	36	50	31	117
Tidak	6	67	64	137
Jumlah	42	117	95	254

Jadual di atas menunjukkan sebanyak 53.9% (n=137) responden bersikap negatif iaitu tidak mahu menganggap bahasa Tamil sebagai bahasa jati diri. Jika dilihat antara generasi juga, peratus sikap positif ini semakin merosot iaitu KU1 sebanyak 85.7% (n=36), KU2 sebanyak 42.7% (n=50) dan KU3 pula sebanyak 32.6% (n=31). Pendirian sedemikian ini akan memberikan implikasi negatif kepada pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Hal ini demikian kerana, bahasa lain akan mengambil alih peranan bahasa Tamil untuk menyatukan masyarakat Tamil di Kuching.

Seterusnya ialah 'item' 12, 'Anda bangga kerana dapat menguasai bahasa Tamil dengan baik'. Jadual 4.41 merupakan rumusan pilihan sikap masyarakat Tamil Kuching.

Jadual 4.41: Rumusan item 12

	Kumpulan umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Ya	38	52	34	124
Tidak	4	65	60	130
Jumlah	42	117	94	254

Sekiranya masyarakat Tamil Kuching tidak ada perasaan bangga atas kemahiran bahasa Tamil yang mereka miliki, maka mereka akan kehilangan motivasi untuk belajar bahasa Tamil di Kuching. Jawapan yang diberikan oleh responden majoritinya adalah 'Tidak' iaitu nilai peratusan sebanyak 51% (n=130). Walau bagaimanapun peratusan ini hampir seimbang dengan 'Ya' yang mencecah nilai peratusan sebanyak 49% (n=124). Pilihan ini

juga mencerminkan situasi bahasa yang membuka ruang kepada peralihan bahasa kerana mereka tidak mempedulikan kelemahan mereka dalam menguasai bahasa ibunda. Perasaan sebegini akan mengikis lagi motivasi mereka untuk mengambil inisiatif dalam membuat transmisi bahasa kepada generasi akan datang.

Item terakhir ialah ‘Adakah anda suka untuk belajar bahasa Tamil di Kuching’. Item ini menganalisis minat masyarakat Tamil Kuching terhadap bahasa Tamil. Jadual 4.42 menunjukkan rumusan sikap bagi item 13.

Jadual 4.42: Rumusan Item 13

	Kategori umur			Jumlah
	KU1	KU2	KU3	
Ya	38	84	65	187
Tidak	4	34	29	67
Jumlah	42	118	94	254

Berdasarkan jadual, sebanyak 73.6% (n=187) responden menunjukkan minat mereka untuk mempelajari bahasa Tamil walaupun peluang untuk belajar adalah terhad. Jika dilihat antara kumpulan umur, peratusan sikap ini turut merosot iaitu daripada 90.5% (n=38) bagi KU1, 71.9% (n=84) bagi KU2 dan 69.1% (n=65) bagi KU3. Walaupun penurunan agak drastik daripada KU1 kepada KU2, namun penurunan daripada KU2 kepada KU3 adalah sangat kecil. Penurunan ini membuktikan bahawa terdapatnya perubahan pada sikap penutur. Perubahan ini semestinya menuju ke arah positif. Oleh itu, minat ini dapat memberikan inspirasi kepada kumpulan tersebut dalam mengekalkan bahasa Tamil di Kuching pada masa akan datang.

Jadi secara umumnya dapat dirumuskan bahawa sikap masyarakat Tamil terhadap bahasa Tamil di Kuching adalah lebih positif dengan peratusan sebanyak 60% dan sikap negatif

pula hanyalah sebanyak 40% sahaja. Sikap positif yang ada pada mereka inilah yang berupaya untuk menjamin pengekalan bahasa Tamil di Kuching pada masa akan datang.

4.7 Rumusan Dapatan Kajian

Bahagian ini membincangkan dapatan kajian bagi persoalan kajian pertama yang mengandungi tiga bahagian. Bahagian pertama membincangkan tahap penggunaan bahasa Tamil. Bahagian kedua pula membincangkan tahap penguasaan bahasa Tamil diikuti dengan bahagian ketiga yang membincangkan sikap terhadap bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Bahagian berikut merupakan rumusan dapatan kajian dan perbincangannya.

4.7.1 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Keluarga

Domain keluarga merupakan domain yang menjadi kubu pertahanan terakhir dalam mempertahankan bahasa kumpulan minoriti (Bissoonauth, 2011). Jika masyarakat Tamil banyak menggunakan bahasa lain, maka peralihan bahasa adalah lebih ketara dalam kalangan mereka. Namun begitu, dalam konteks kepelbagaian bahasa di Kuching, walaupun masyarakat Tamil mampu bertutur dalam empat atau lima bahasa, amalan penggunaan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan ahli keluarga masih lagi berada pada tahap yang menggalakkan. Keadaan ini dapat dibuktikan dengan capaian skor min ($M=1.63$). Sehubungan dengan itu, dua subdomain ini telah diteliti oleh pengkaji dalam domain keluarga. Perkara pertama yang dapat dilihat ialah kekerapan penggunaan bahasa semasa berinteraksi dengan ahli keluarga. Keduanya pula ialah pilihan bahasa dalam situasi-situasi tertentu bagi domain keluarga. Apabila para responden diminta untuk memilih pilihan bahasa semasa mereka berinteraksi dengan ahli keluarga, beberapa kesimpulan telah dapat dibuat berdasarkan jenis pertalian dan faktor generasi.

4.7.1.1 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Generasi Sama

Corak penggunaan bahasa Tamil oleh responden bagi domain keluarga khususnya dalam generasi kumpulan umur yang sama menunjukkan gambaran positif dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Bahasa Tamil digunakan sebanyak 70.5% semasa berinteraksi dengan pasangan dan 61.8% semasa berinteraksi dengan adik-beradik. Peratus penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan generasi KU1 pula adalah lebih tinggi berbanding dengan kumpulan adik-beradik dan sepupu. Kumpulan yang sudah berkahwin ataupun mempunyai pasangan pula ialah kumpulan yang penting dalam bidang kajian ini dan perlu diberikan penekanan. Hal ini demikian kerana, merekalah yang akan dicontohi oleh anak-anak mereka selain daripada menentukan polisi bahasa keluarga. Dalam erti kata lain, merekalah yang menetapkan bahasa yang bakal dijadikan sebagai bahasa interaksi keluarga dalam situasi berbilang bahasa dan budaya (Kendall & Wright, 2013).

4.7.1.2 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Generasi Tua

Bagi interaksi dengan kumpulan umur tua khususnya bersama datuk dan nenek, bahasa Tamil digunakan sebanyak 73.7%. Peratusan ini merupakan antara yang tertinggi dalam penggunaan bahasa Tamil di Kuching dan semakin merosot antara satu generasi kepada generasi seterusnya. Semasa berinteraksi dengan kumpulan generasi ibu bapa, bapa saudara atau ibu saudara dan mentua pula, secara puratanya penggunaan bahasa Tamil ialah sebanyak 74.6%. Satu perkara yang menarik dalam kajian ini ialah peratusan penggunaan bahasa Tamil bersama datuk nenek ialah sebanyak 73.7% dan ibu bapa pula ialah sebanyak 72.8% (purata ibu dan bapa), tetapi interaksi bersama mentua pula ialah sebanyak 93.5%. Peratusan ini bermaksud penggunaan bahasa Tamil dalam interaksi bersama ibu dan bapa mentua adalah lebih tinggi berbanding dengan ibu bapa atau datuk dan nenek mereka. Hal ini agak luar biasa kerana tiada sebarang dapatan sedemikian

dalam kajian-kajian sebelumnya. Kajian-kajian terdahulu seperti Nambiar (2007) dan Sankar (2004) juga menyatakan penggunaan bahasa Tamil adalah lebih kerap bersama datuk nenek diikuti ibu bapa. Namun bagi kajian ini, interaksi bersama mentua sudah menampakkan penggunaan bahasa Tamil yang memberangsangkan. Ekoran daripada itu, perkara yang didapati dalam kajian ini ialah masyarakat Tamil Kuching beranggapan bahawa adalah tidak hormat jika seseorang itu tidak menggunakan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan mentua. Mereka lebih mengambil berat tentang penggunaan bahasa Tamil terhadap mentua mereka. Tindakan sedemikian ini merupakan suatu pragmatik dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.

4.7.1.3 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Generasi Muda

Penggunaan bahasa oleh generasi muda dapat dilihat melalui interaksi antara anak atau anak saudara serta cucu cicit. Bagi situasi interaksi dengan cucu cicit, peratusan penggunaan bahasa Tamil ialah sebanyak 90.0% manakala bersama anak mereka pula ialah sebanyak 61.3%. Satu lagi perkara yang dapat dicungkil daripada data borang kaji selidik ialah penggunaan bahasa campuran. Interaksi bersama anak atau anak saudara telah mencatatkan bacaan yang paling tinggi iaitu sebanyak 26.4%. Pada peringkat ini, golongan ibu bapa berada dalam serba kekeliruan kerana tidak dapat menggunakan bahasa Tamil secara sepenuhnya dengan anak-anak mereka. Pada masa yang sama mereka tidak mahu meninggalkan warisan budaya atas sebab kesinambungan bahasa untuk generasi seterusnya. Oleh itu, mereka banyak mencampur adukkan bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris mahupun bahasa Melayu.

Kesimpulannya, penggunaan bahasa Tamil dalam domain keluarga mengalami kemerosotan daripada generasi tua kepada generasi muda. Namun begitu, kemerosotan ini tidaklah mempunyai jurang yang besar berbanding dengan domain-domain lain. Oleh

itu, domain ini masih lagi berfungsi sebagai elemen penting untuk mengekalkan bahasa Tamil di Sarawak.

4.7.2 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Sosiobudaya

Domain sosiobudaya juga memberikan sumbangan dalam mempertahankan bahasa ibunda kumpulan minoriti. Domain ini merupakan domain baru dalam Teori Analisis Domain yang diperkenalkan oleh Fishman (1966). Penggunaan bahasa dalam domain ini juga akan menjadi kayu ukur bagi memberi gambaran status bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching khususnya bagi domain awam. Fungsi domain ini agak berbeza berbanding dengan domain keluarga dan kawan. Hal ini demikian kerana, kedua-dua domain yang dinyatakan di atas merupakan domain kecil. Dalam erti kata lain, penggunaan bahasa terbatas kepada kumpulan penutur bilangan yang bersaiz kecil sahaja. Penggunaan bahasa Tamil dalam domain ini berada pada tahap yang memuaskan dengan bacaan skor min ($M=1.85$).

Domain ini juga terbahagi kepada dua jenis aktiviti iaitu aktiviti budaya dan aktiviti sosiobudaya. Tahap penggunaan antara kedua-dua jenis aktiviti ini berbeza mengikut fungsinya. Bagi aktiviti-aktiviti budaya, skor min adalah kurang daripada $M=1.56$ manakala bagi aktiviti sosiobudaya skor min ialah $M=1.71$. Capaian skor min ini bermaksud, penggunaan bahasa Tamil untuk aktiviti budaya berada pada tahap yang tinggi. Aktiviti budaya yang dinyatakan ialah majlis penamaan, kematian dan perkahwinan. Bagi aktiviti sosiobudaya pula, sambutan seperti perayaan Deepavali atau Ponggal, seni pementasan dan sukaneka menunjukkan penggunaan bahasa Tamil berada pada tahap sederhana. Salah satu sebab penggunaan bahasa Tamil dalam aktiviti sosiobudaya kurang memberangsangkan adalah kerana masyarakat bukan Tamil juga ada

mengambil bahagian dalam aktiviti-aktiviti seperti ini. Oleh itu, mereka terpaksa menggunakan bahasa Tamil dalam kadar yang sederhana.

4.7.3 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Agama

Domain agama memainkan peranan yang hampir sama dengan domain keluarga dalam mempertahankan bahasa ibunda kumpulan minoriti di sesebuah negara yang mengamalkan pelbagai budaya dan agama (Gogonas, 2012). Oleh itu, penggunaan bahasa Tamil dalam domain ini akan menjadi tanda aras yang penting untuk memberi gambaran jelas tentang amalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Berikutan itu, penggunaan bahasa Tamil bagi domain ini sangat memberangsangkan kerana skor min ialah ($M=1.51$). Pendapat Gogonas (2012) dan Habtoor (2012) sememangnya tepat dan sehaluan dengan dapatan kajian ini kerana walaupun mereka menghadapi pelbagai cabaran dalam mempertahankan bahasa Tamil, namun domain agama masih lagi berfungsi sebagai penyelamat bahasa di Kuching.

Pilihan bahasa yang utama dalam kitab agama ialah bahasa Tamil. Oleh itu, dapat dilihat di sini bahawa penggunaan bahasa Inggeris adalah pada kadar yang minima. Semestinya bahasa Tamil menjadi pilihan utama semasa berinteraksi dengan *aiyar*, berbeza dengan kumpulan kecil yang hanya menggunakan bahasa campuran iaitu bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris. Bagi domain agama ini, penggunaan bahasa mengikut kumpulan umur juga tidak begitu signifikan. Dalam erti kata lain, kumpulan penutur ketiga-tiga kumpulan umur menggunakan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan *aiyar*. Hal ini demikian kerana, *aiyar* di ketiga-tiga institusi agama merupakan orang Tamil yang berasal dari India (*kuil Sri Maha Mariamman*), Sri Lanka (*kuil Srinivas Kalaiamman*) dan Semenanjung Malaysia (*kuil Matang Mariamman*) maka masyarakat Tamil tempatan terpaksa menggunakan bahasa Tamil. Fenomena ini hampir sama dengan dapatan Saravanan

(1989) yang menyatakan bahawa kebanyakan kuil Hindu di Singapura menggunakan bahasa Tamil dalam upacara sembahyang, mesyuarat, pengumuman, poster dan notis walaupun mereka kehilangan beberapa domain utama dalam penggunaan bahasa Tamil. Keadaan yang sama juga berlaku pada masyarakat Tamil Kuching dan perkara ini juga menjadi bukti bahawa agama tetap menjadi tembok utama dalam pertahanan bahasa Tamil di Kuching.

4.7.4 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Media

Domain media telah dibahagikan kepada dua subdomain iaitu subdomain media hiburan dan media internet. Pembahagian kepada subdomain ini dilakukan kerana pengkaji ingin melihat tahap vitaliti bahasa Tamil secara terperinci lebih-lebih lagi bagi domain media hiburan kerana sumbangannya kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching berbanding dengan media internet.

Hal ini demikian kerana, ia ialah satu-satunya domain yang berfungsi tanpa interlokutor. Antara aktiviti-aktiviti yang terdapat dalam domain ini seperti mendengar lagu, menonton program televisyen sama ada wayang atau rancangan-rancangan yang mencerminkan amalan bahasa masyarakat Tamil Kuching walaupun tiada interaksi dua hala. Jika diteliti, corak penggunaan bahasa Tamil antara tiga kumpulan umur adalah agak sama. Fenomena ini disebabkan oleh pilihan program televisyen atau radio oleh ahli keluarga bagi domain hiburan. Tambahan pula, pilihan program televisyen dilakukan secara kolektif memandangkan kebanyakan keluarga hanya memiliki sebuah televisyen untuk sebuah keluarga. Oleh itu, dalam sebuah keluarga, ahli-ahli keluarga terpaksa menonton program TV dalam bahasa yang menjadi pilihan seseorang individu dalam keluarga tersebut.

Data yang dikumpulkan dalam kajian ini menunjukkan bahawa walaupun masyarakat Tamil merupakan kumpulan minoriti kecil di Kuching dan kurang mendapat sokongan daripada institusi, tetapi penggunaan bahasa Tamil dalam domain hiburan ini masih boleh membuka ruang kepada kelestarian bahasa Tamil dalam kalangan mereka. Hal ini demikian kerana, bahasa Tamil masih menjadi pilihan mereka dalam hiburan dan kehidupan harian mereka. Jika dibandingkan dengan dapatan kajian seperti Nambiar (2007), penggunaan bahasa Malayalam dalam domain media turut menghadapi peralihan yang drastik dan tidak banyak menyumbang kepada pengekalan bahasa ibunda mereka. Hal ini demikian kerana, kekangan untuk menonton dan mendengar program televisyen dan radio. Dalam kalangan masyarakat Tamil pula, bahasa Tamil dalam domain media hiburan sangat memberangsangkan kecuali dalam beberapa aktiviti seperti mendengar berita. Hal ini demikian kerana, bahasa Inggeris atau bahasa Melayu menjadi pilihan mereka kerana tahap penguasaan bahasa formal dalam bahasa Tamil masih lagi berada pada tahap minima.

Dalam domain media internet pula, penggunaan bahasa adalah sangat membahayakan iaitu sebanyak ($M=2.43$). Bacaan skor min ini bermaksud penggunaan kumpulan penutur ini sudah beralih kepada bahasa lain ataupun tahap penggunaan yang sangat tidak memuaskan. Penggunaan bahasa Tamil dalam domain-domain baru seperti domain internet akan menentukan kemapanan bahasa kumpulan minoriti di sesebuah negara (UNESCO, 2004). Oleh itu, domain-domain baru ini perlu diberikan perhatian dalam kajian sosiolinguistik ini. Berikutan itu, dalam kajian ini, beberapa aktiviti dalam subdomain internet seperti memberi komen, membalas mesej, menghantar mesej berangkai, memuat naik apa-apa bahan, carian *Youtube* dan *Google* sudah pasti akan menjejaskan tahap penggunaan bahasa Tamil. Dapatan ini bercanggah dengan pendapat King (2009), yang menyatakan bahawa penggunaan bahasa dalam domain internet ini merupakan satu tindakan yang sangat membantu dalam pengekalan bahasa kerana tidak

ada sebarang kekangan dalam menggunakannya seperti faktor batasan geolinguistik. Kumpulan penutur dapat berinteraksi dari mana-mana tempat tanpa had sempadan dan juga dianggap sebagai domain yang paling mudah ditangani. Dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching, situasi ini adalah berbeza kerana subdomain internet tidak memberi impak kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

4.7.5 Penggunaan Bahasa Tamil Dalam Domain Kawan

Domain kawan juga menjadi faktor penting bagi menentukan fenomena peralihan bahasa dan pengekalan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Hal ini dikatakan sedemikian kerana bahasa yang dipilih semasa berinteraksi dengan kawan akan memberikan gambaran sama ada bahasa itu akan kekal atau beralih.

Bahasa yang paling kerap digunakan semasa berinteraksi dengan kawan ialah bahasa Tamil yang berada pada kadar yang sama dengan bahasa lain seperti bahasa Inggeris dan Melayu. Generasi muda banyak menggunakan bahasa selain daripada bahasa Tamil berbanding dengan generasi KU1 dan KU2. Satu senario yang dapat dilihat di sini ialah peralihan bahasa merupakan suatu fenomena global yang melibatkan semua lapisan masyarakat tanpa mengira saiz kumpulan. Namun begitu, tahap peralihan dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching khususnya bagi domain kawan ini nampaknya tidak begitu serius kerana kadar peralihan adalah pada kadar yang minima. Skor min ini menunjukkan penurunan pada kadar yang perlahan dan bukannya secara drastik. Oleh itu, perkara ini menjadi suatu petanda baik dalam mempertahankan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Senario ini agak berbeza jika dibandingkan dengan hasil kajian Vigouroux (2008) yang menyatakan bahawa fenomena global menjadi pemangkin bagi peralihan bahasa dalam kalangan minoriti ataupun majoriti. Dalam kes masyarakat

Tamil di Kuching pula, walaupun berlaku peralihan bahasa antara tiga kumpulan umur, namun proses peralihan itu agak lambat.

Menurut Nambiar (2007) pula, pilihan kawan kumpulan etnik tertentu banyak berharap kepada kumpulan generasi pertama dan menyebabkan peralihan bahasa dalam kalangan mereka. Dalam situasi masyarakat Tamil Kuching, pilihan kawan Tamil ini walaupun semakin merosot tetapi penggunaan bahasa Tamil tidak merosot secara mendadak. Hal ini demikian kerana, kebanyakan mereka berada pada tahap yang sederhana. Dalam erti kata lain, mereka masih ada lagi ruang untuk menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi mereka dalam domain kawan. Oleh itu, penggunaan bahasa Tamil dalam domain kawan dapat menyumbangkan kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Secara umumnya, penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil berada pada tahap sederhana. Dalam situasi negeri Sarawak, tahap sederhana ini dapat dikatakan sebagai tahap yang agak memberangsangkan dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching kerana ia mampu mencapai skor min ($M=1.83$). Walau bagaimanapun, apabila tahap penggunaan bahasa Tamil antara generasi diteliti, maka jelas dapat dikatakan bahawa terdapat peralihan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil tetapi kadar peralihan ini adalah perlahan.

4.7.6 Penguasaan Bahasa Tamil

Tahap penguasaan bahasa adalah salah satu petunjuk kepada penggunaan bahasa yang boleh menentukan fenomena peralihan bahasa (Brown, 2009). Berdasarkan kepada kenyataan ini penguasaan bahasa yang melibatkan empat kemahiran telah dikaji dalam kajian ini iaitu memahami, bertutur, membaca dan menulis. Secara umumnya tahap penguasaan adalah sederhana iaitu ($M=2.67$). Apabila data dianalisis mengikut kumpulan

umur, jelas dilihat bahawa terdapatnya penurunan dalam tahap penguasaan bahasa Tamil daripada generasi tua kepada muda. Responden daripada KU1 menyatakan bahawa mereka menguasai keempat-empat kemahiran kecuali kemahiran membaca dan menulis.

Di samping melihat penguasaan bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil Kuching, pengkaji juga telah meneliti penguasaan bahasa lain. Hal ini demikian kerana, penguasaan satu bahasa, juga dipengaruhi oleh kadar penguasaan bahasa lain. Hal ini disebabkan oleh faktor masa dan tempat (*time and space*). Dalam erti kata lain, sesuatu bahasa itu secara logiknya digunakan pada satu masa atau tempat. Jadi penguasaan bahasa lain juga dapat mempengaruhi penguasaan bahasa Tamil di Kuching.

Data menunjukkan para responden memilih untuk menyatakan bahawa penguasaan bahasa Inggeris dan Melayu adalah lebih tinggi daripada bahasa Tamil. Walau bagaimanapun, para responden mempunyai kemahiran pelbagai bahasa kerana secara perbandingannya, tahap penguasaan mereka untuk memahami dan bertutur ketiga-tiga bahasa adalah tinggi. Namun begitu, kemahiran untuk membaca dan menulis dalam ketiga-tiga bahasa adalah jauh berbeza khususnya dalam bahasa Tamil. Hal ini demikian kerana, penguasaan bahasa lain khususnya bahasa Melayu dan Inggeris adalah kemahiran yang diperoleh melalui sistem pendidikan formal manakala bahasa Tamil tidak diajar dalam pendidikan Tamil formal di Kuching [kecuali bilangan kecil yang memperoleh pendidikan formal melalui program Bahasa Tamil Sekolah Kebangsaan (BTSK)].

Pada umumnya, walaupun kemahiran membaca dan menulis jauh berbeza dengan bahasa Melayu atau bahasa Inggeris, tetapi tahap penguasaan memberikan dapatan yang berlainan. Kemahiran membaca dan menulis antara KU1 kepada KU2 didapati menurun. Namun, tahap penguasaan ini meningkat semula daripada KU2 kepada KU3. Oleh itu, dapat kita lihat di sini bahawa proses pemulihan bahasa sedang berlaku dalam kalangan

masyarakat Tamil di Kuching. Proses pemulihan yang berlaku ini disebabkan oleh dua faktor. Pertama, usaha yang diambil oleh komuniti Tamil sendiri iaitu kelas bahasa Tamil yang dianjurkan oleh Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak pada setiap hari Ahad di Kuil Srinivas Kaliamman. Kedua, peluang untuk belajar bahasa Tamil sebagai bahasa komunikasi di tiga buah sekolah rendah di bawah program BTSK yang diperkenalkan sejak tahun 2005. Dalam jangka masa 12 tahun ini, program BTSK telah memberikan sedikit sebanyak sumbangan bagi meningkatkan kemahiran membaca dan menulis khususnya dalam kalangan generasi muda. Perkara ini menjadi petanda baik dalam pemulihan bahasa Tamil di Kuching. Maka, dapatan kajian ini, agak berbeza dengan saranan “*model cascade*” De Bot (1994) yang menyatakan bahawa pergeseran bahasa dan peralihan bahasa dalam kalangan kumpulan minoriti mengakibatkan kehilangan kemahiran bahasa. Hal ini demikian kerana, berlakunya pergeseran bahasa ibunda dengan bahasa lain [dominan] ‘dalam’ generasi dan ‘antara’ generasi. Pada hakikatnya, tahap penguasaan yang rendah dalam generasi pertama pasti akan memberi impak negatif terhadap tahap penguasaan generasi kedua dan seterusnya menyebabkan kehilangan bahasa pada masa akan datang. Situasi ini agak berbeza di Kuching kerana walaupun tahap penguasaan bahasa menurun daripada KU1 kepada KU2, namun penguasaan tersebut meningkat semula daripada KU2 kepada KU3. Corak ini menunjukkan bahawa masyarakat Tamil masih lagi mempunyai harapan yang cerah untuk memulihkan kemahiran membaca dan menulis mereka sekali gus menjamin penguasaan bahasa Tamil di Kuching.

Kemahiran bahasa Tamil merupakan indikator yang mempunyai kebolehpercayaan dalam peralihan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Dalam satu lagi aspek, usaha-usaha yang diambil untuk memulihkan penguasaan bahasa Tamil di Kuching sedikit sebanyak memberi input kepada pengekalan bahasa Tamil pada masa akan datang. Keadaan ini dapat dilihat daripada tahap penguasaan kemahiran membaca

dan menulis yang ditunjukkan oleh KU3 iaitu skor min yang tinggi berbanding dengan KU2 mahupun KU1. Walau bagaimanapun, tahap literasi ini tidak dapat dianggap sebagai faktor tunggal dalam menjamin penggunaan bahasa dalam kehidupan seharian mereka. Hal ini dikatakan sedemikian kerana walaupun mereka mempunyai tahap literasi yang baik namunkadangkala tidak dapat membantu meningkatkan tahap penggunaan bahasa Tamil. Perkara ini dapat dikaitkan dengan situasi bahasa Tamil di Singapura. Masyarakat Tamil di Singapura walaupun mempunyai status bahasa rasmi negara dan mempunyai status dalam pendidikan tetapi tahap penggunaan bahasa Tamil di Singapura tidak membanggakan (Saravanan, 1994). Beliau menambah segala sistem yang diimplementasikan tidak membantu untuk meningkatkan tahap penggunaan bahasa Tamil di Singapura kerana mereka lebih selesa menggunakan bahasa Inggeris dalam kebanyakan domain dan dalam kehidupan harian. Perkara ini juga dapat dilihat di Kuching iaitu walaupun tahap penguasaan meningkat antara KU2 kepada KU3 tetapi tahap penggunaan terus menjunam daripada KU2 kepada KU3. Berdasarkan dapatan ini, jelas dapat dilihat bahawa selain daripada kemahiran literasi, sikap penutur juga memainkan peranan penting dalam fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

4.7.7 Sikap Terhadap Bahasa Tamil

Sikap terhadap bahasa Tamil merupakan aspek sosiopsikologi dalam pemeliharaan bahasa kumpulan minoriti. Faktor sikap terhadap bahasa dapat menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan minoriti (Bourhis et al., 1981). Dalam erti kata lain, sekiranya sikap terhadap bahasa adalah positif, maka bahasa kumpulan minoriti masih dapat dikekalkan.

Dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching, sikap keseluruhan terhadap bahasa Tamil adalah positif. Dapatan ini sedemikian kerana sebanyak enam daripada sepuluh aspek yang dianalisis menunjukkan sikap positif dengan bacaan peratusan sebanyak 60%.

Walau bagaimanapun, fenomena bahasa Tamil di Kuching masih lagi mengalami peralihan bahasa daripada satu generasi kepada generasi seterusnya. Di sini pengkaji ingin menekankan bahawa selain daripada faktor sikap, tingkah laku juga perlu diambil kira dalam pengekalan bahasa sesebuah kumpulan penutur. Hal ini demikian kerana, sikap positif mungkin boleh mengaktifkan tingkah laku positif terhadap bahasa ibunda lalu menjadikan bahasa tersebut sebagai bahasa aktif yang dipertuturkan oleh masyarakat.

Dalam skop kajian ini, sebanyak 30.9% (n=60) daripada 194 orang responden menyatakan bahawa bahasa Tamil tidak mempunyai kepentingan antarabangsa (pilihan 'Tidak' untuk item 3). Perkara ini harus dipandang serius. Hal ini demikian kerana, menurut deskriptor yang ditetapkan oleh Lewis (2011) dalam teori EGIDS, peranan bahasa Tamil sebagai bahasa antarabangsa, bahasa kebangsaan dan bahasa serantau akan menentukan peralihan bahasa tersebut dalam sesuatu komuniti. Di Kuching, kenyataan mereka yang mengisytiharkan bahasa Tamil sebagai bahasa yang tidak mempunyai kepentingan antarabangsa jelas menunjukkan bahawa bahasa Tamil di Kuching tidak ada status seperti yang diterangkan dalam teori vitaliti etnolinguistik (Giles et al., 1977). Berdasarkan kepada kedua-dua teori yang dinyatakan, jelas untuk diperkatakan di sini bahawa faktor status menjadi salah satu faktor kepada peralihan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching sama ada di peringkat kebangsaan, serantau ataupun antarabangsa.

Satu lagi perkara yang harus diteliti dalam kalangan masyarakat Tamil ialah pilihan 'rasa kurang selesa' dan 'rasa malu untuk bercakap dalam bahasa Tamil dalam khalayak ramai'. Peratusan yang menunjukkan sikap negatif dalam kalangan KU3 perlu dipandang serius kerana sebanyak 54.5% (n=36) daripada 66 orang responden berasa malu dan kurang selesa untuk menggunakan bahasa Tamil di hadapan orang ramai [bukan Tamil].

Dapatan ini selari dengan kajian Straszer (2012) yang menyatakan bahawa sikap penutur Hungari yang gagal mengamalkan penggunaan bahasa ibunda mereka di hadapan penutur Sweden disebabkan oleh pandangan rendah kumpulan majoriti di Sweden terhadap bahasa Hungari itu sendiri. Bukan itu sahaja, pandangan seperti ini juga berkait rapat dengan peluang pekerjaan di Sweden yang diharapkan penutur Hungari. Namun, dalam kalangan penutur Tamil di Kuching, penggunaan bahasa Tamil tidaklah dipandang rendah tetapi mereka sendiri berasa malu untuk menggunakannya. Faktor sedemikian ini sudah pastinya menjadi penghalang kepada penggunaan bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil di Kuching.

Di samping itu, pengkaji juga ada membincangkan mengenai pilihan pendapat bagi item tiga (3). Tujuan pengkaji menyelitkan item ketiga ini adalah untuk mengetahui perkembangan sebenar tentang fenomena bahasa di Kuching. Pada kebiasaannya, kaedah penyelidikan dikronik digunakan untuk mewajarkan fenomena bahasa sama ada mengalami peralihan atau tidak (Knoolhuizen, 2006). Namun begitu, kaedah ini mengambil masa yang panjang sehingga boleh menelan masa selama berdekad-dekad. Oleh sebab kekangan masa, khususnya tempoh kajian ini yang hanya menelan masa selama tiga tahun, maka kaedah sikronik merupakan kaedah yang paling sesuai digunakan untuk mengetahui fenomena bahasa ini. Secara umumnya, responden yang terlibat melaporkan bahawa bahasa Tamil sememangnya mengalami peralihan sejak kebelakangan ini. Peralihan ini dapat dibuktikan dengan perbandingan antara ketiga-tiga kumpulan umur. Dapatan data jelas menunjukkan bahawa hanya kumpulan umur kedua sahaja yang mempunyai sikap positif terhadap pengekalan bahasa, manakala kumpulan pertama dan ketiga meramalkan bahawa peralihan bahasa Tamil akan berlaku secara drastik.

Jadi, secara umumnya, sikap terhadap bahasa Tamil telah memberikan gambaran positif yang jelas tentang pengekalan bahasa. Keadaan ini secara tidak langsung membantu masyarakat dalam mempertahankan bahasa Tamil di Kuching khususnya dalam kalangan generasi muda.

4.8 Kesimpulan

Sebagai menggulung perbincangan, dapat dikatakan di sini bahawa dapatan kajian yang berasaskan borang kaji selidik jelas memaparkan penurunan bagi tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Namun begitu, kadar peralihan ini tidaklah begitu ketara dalam semua domain kecuali domain media internet. Antara domain yang paling menyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching ialah domain keluarga dan domain agama manakala domain yang mampu membuka ruang kepada peralihan bahasa ialah domain media internet.

Kajian-kajian mengenai peralihan bahasa yang mempunyai latar belakang yang hampir sama dapat dibandingkan dengan hasil dapatan kajian ini. Sankar (2004) yang mengkaji tentang masyarakat Tamil Iyer menyatakan bahawa penggunaan bahasa Tamil mengalami kemerosotan daripada generasi pertama sehingga generasi ketiga secara drastik. Begitu juga dengan kajian terhadap komuniti Malayalee (Nambiar, 2007) yang menyatakan komuniti Malayalee juga mengalami peralihan yang ketara. Walau bagaimanapun, kedua-dua kajian ini hanya menggambarkan keupayaan domain agama dalam mempertahankan bahasa ibunda mereka di Malaysia dengan menganggap bahawa penggunaan bahasa dalam domain agama merupakan sesuatu dorongan. Perkara ini agak berbeza dengan masyarakat Tamil di Kuching kerana, bagi mereka agama merupakan suatu kewajipan. Mereka mempercayai bahawa dalam usaha untuk mendalami agama atau menjalankan upacara agama, bahasa Tamil ialah bahasa yang paling baik untuk

digunakan. Fahaman sedemikian inilah yang akan menjamin pengekaln bahasa Tamil di Kuching.

Di samping itu, berdasarkan kepada perbandingan antara dapatan kajian ini dengan kajian-kajian yang terdahulu, dapat disimpulkan di sini bahawa tahap penguasaan bahasa sememangnya menjadi salah satu indikator yang penting dalam peralihan bahasa sesuatu kumpulan minoriti (Fase, 1992). Kehilangan penguasaan bahasa Tamil antara generasi kumpulan umur pertama kepada generasi kumpulan ketiga telah memberi kesan kepada tahap penggunaan bahasa Tamil dalam pelbagai domain (akan dibincangkan lebih lanjut dalam bahagian seterusnya). Bukan itu sahaja, kehilangan kemahiran akan menyebabkan berlakunya pemilihan bahasa khususnya dalam kalangan golongan muda dan ini sekali gus akan memberikan impak kepada tahap penggunaan bahasa. Kajian-kajian tempatan yang lain juga membuktikan bahawa kehilangan penguasaan bahasa ibunda dapat memberikan kesan kepada tahap penggunaan bahasa dalam kehidupan harian. Antara kajian tersebut ialah kajian-kajian komuniti Shindi (David, 1998), komuniti Punjabi (David, 2003), komuniti Tamil Iyer (Sankar, 2004) dan komuniti Malayalee Nambiar (2007).

BAB 5: CORAK PENGGUNAAN BAHASA TAMIL

5.1 Pengenalan

Bab ini membincangkan analisis dan hasil dapatan daripada data kualitatif yang diperoleh. Bab ini dibahagikan kepada tujuh bahagian iaitu pengenalan, data temu bual, data rakaman audio, data pemerhatian, data penelitian dokumen, dapatan serta perbincangan dan kesimpulan. Data kualitatif ini dianalisis semata-mata untuk menjawab sebahagian daripada persoalan kajian pertama yang mengkaji corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Berikutan itu, data dikumpulkan melalui empat jenis instrumen iaitu temu bual, rakaman audio, pemerhatian dan penelitian dokumen. Data yang dikumpulkan daripada empat jenis instrumen ini dianalisis untuk melihat corak penggunaan bahasa bagi menentukan vitaliti bahasa Tamil sama ada mengalami peralihan atau pengekalan. Tujuan pengkaji menggunakan pelbagai instrumen adalah untuk mengukuhkan lagi hasil dapatan yang diperoleh daripada data kuantitatif melalui kaedah triangulasi.

5.2 Data Temu bual

Seperti yang diterangkan dalam bahagian 3.4.2, tujuan utama menjalankan temu bual adalah untuk mendengar luahan mereka terutamanya perasaan mereka tentang fenomena bahasa Tamil di Kuching. Data temu bual dikumpulkan daripada dua jenis instrumen. Pertama, data diambil daripada ekstrak temu bual informan (contoh: IF001- Lihat Lampiran F) yang telah dirakam. Kedua, pandangan atau komen yang diberikan oleh responden yang merupakan jawapan kepada item soalan terbuka dalam borang kaji selidik. Rakaman temu bual tidak ditransliterasikan tetapi hanya diterjemahkan memandangkan pengkaji hanya perlu mendapatkan maklumat atau pendapat mereka

mengenai penggunaan bahasa Tamil di Kuching manakala komen dan pendapat responden terus dipetik daripada catatan yang dibuat pada borang kaji selidik (contoh: BKS001). Bertitik tolak daripada data yang diperolehi, pengkaji telah berjaya mendapat sebuah gambaran umum tentang corak penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching.

Data temu bual dikumpulkan melalui instrumen yang disediakan iaitu protokol temu bual (Lihat lampiran B) dan borang kaji selidik (Lihat lampiran A- item soalan terbuka yang melibatkan pendapat atau komen yang disampaikan oleh responden). Maka, pengkaji dapat mengetahui corak penggunaan bahasa dan sebab-sebab berlakunya sesuatu fenomena sama ada peralihan atau pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Item soalan terbuka yang terdapat pada borang kaji selidik sebenarnya memberi fokus kepada penggunaan bahasa dalam tiga domain sahaja iaitu domain keluarga, domain agama dan domain kawan. Ketiga-tiga domain ini diberikan penekanan oleh pengkaji kerana inilah domain-domain yang dianggap sebagai penyumbang kepada pengekalan bahasa atau menjadi punca kepada peralihan bahasa dalam sesuatu komuniti (Aikio, 1986). Sekiranya pengkaji mendapati terdapat perbezaan dalam pilihan bahasa oleh responden dalam borang kaji selidik, maka soalan satu hingga tiga dalam protokol temu bual akan digunakan bagi mendapatkan maklumat secara terperinci dalam menentukan corak penggunaan bahasa Tamil bagi ketiga-tiga domain tersebut. Corak penggunaan bahasa Tamil ini secara umumnya dapat memberikan gambaran yang jelas dalam menentukan fenomena PaPkb di Kuching. Bahagian seterusnya akan membincangkan secara terperinci data yang diperolehi dalam ketiga-tiga domain yang terlibat iaitu domain keluarga, agama dan kawan.

5.2.1 Domain keluarga

Bahagian ini membincangkan data yang dikumpulkan daripada informan iaitu bahasa yang digunakan dalam domain keluarga dan sebab-sebab penggunaannya. Penggunaan bahasa bagi domain keluarga menjadi asas kepada pengekalan bahasa dalam kalangan sesuatu komuniti (David, 1996). Seperti yang telah dijelaskan dalam bab sebelum ini, domain keluarga dalam boring kaji selidik mengandungi dua subdomain. Subdomain pertama merupakan domain pilihan bahasa dalam interaksi hubungan persaudaraan manakala subdomain kedua pula ialah penggunaan bahasa dalam situasi. Terdapat dua belas hubungan persaudaraan yang terkandung dalam subdomain pertama. Oleh sebab pengkaji mendapati terdapat perbezaan dalam pilihan bahasa antara hubungan persaudaraan ini, maka pengkaji telah bertanya sebab kewujudan perbezaan tersebut.

Jawapan daripada responden BKS dan informan temu bual dapat diklasifikasikan mengikut tiga kumpulan umur. Ekstrak yang dipetik daripada temu bual dan borang kaji selidik ini dapat memberi gambaran tentang corak penggunaan bahasa Tamil bagi domain keluarga mengikut tiga kumpulan umur.

Jadual 5.1: Komen dan Pendapat Tentang Domain Keluarga Respondan - Borang

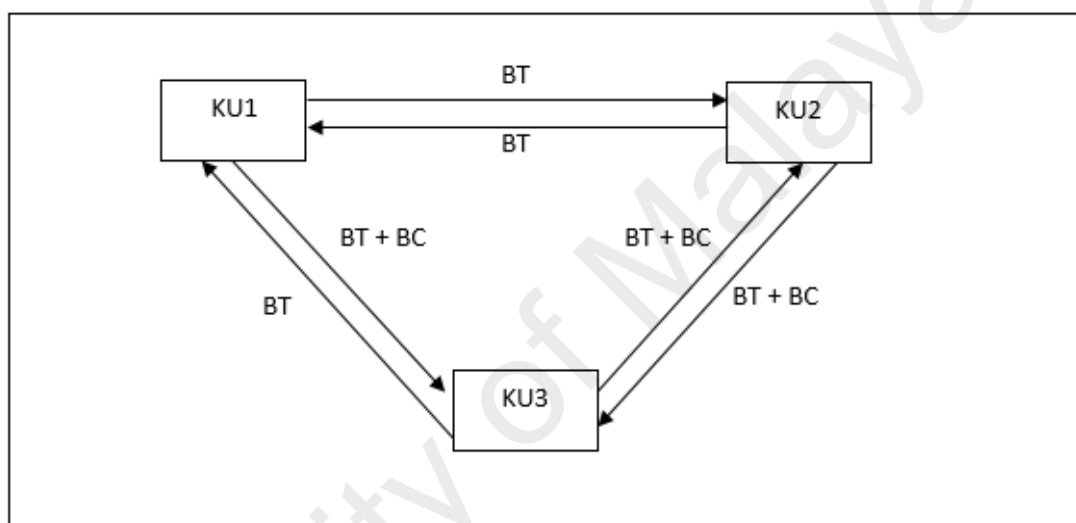
Kaji Selidik

KU1	KU2	KU3
<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan anak saya tetapi semasa berbual dengan cucu, terpaksa campur dengan bahasa Inggeris kerana cucu kadangkala tidak faham. [BKS 012]</i>	<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan ibu bapa tetapi menggunakan bahasa Tamil yang bercampur dengan bahasa Inggeris (sedikit) semasa berbual dengan anak-anak. [BKS 018]</i>	<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan datuk dan nenek tetapi bersama ibu bapa menggunakan bahasa Tamil yang bercampur dengan Inggeris. [BKS 012]</i>
<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan anak saya tetapi terpaksa menggunakan bahasa Inggeris semasa bercakap dengan cucu kerana mereka selesa dengan BI. [BKS 048]</i>	<i>Menggunakan bahasa Tamil dengan ibubapa saya tetapi bahasa campuran dengan anak kerana mereka lebih kerap menggunakan BI. [BKS 074]</i>	<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan ibu bapa sejak kecil sudah biasa menggunakan BT [BKS124]</i>
<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan anak kerana kami sudah biasa menggunakan BT tetapi dengan cucu menggunakan bahasa campuran. [BKS 103]</i>	<i>Menggunakan bahasa Tamil dengan ibubapa kerana tanda hormat tetapi kerana kami dilatih seperti itu (BT diajar) tetapi budaya itu tidak ada pada kanak-kanak sekarang.. [BKS 053]</i>	<i>Menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa Melayu sepanjang masa di luar. Setelah balik ke rumah menggunakan BT kerana bosan menggunakan bahasa lain di rumah. [BKS 098]</i>

(BT- Bahasa Tamil, BI- Bahasa Inggeris, BM- Bahasa Melayu dan BC- Bahasa Cina)

Berdasarkan komen-komen yang diberikan di atas, didapati bahawa generasi KU1 mempunyai penguasaan yang memberangsangkan terhadap bahasa Tamil. Mereka mampu bertutur dalam bahasa Tamil dan memahami bahasa Tamil sepertimana yang dituturkan oleh mereka. Walaupun mereka mempunyai kemahiran bertutur dalam bahasa Tamil, tetapi mereka terpaksa menggunakan bahasa campuran iaitu bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris dan kadangkala bahasa Melayu apabila mereka berkomunikasi dengan cucu-cicit mereka. Beberapa orang responden juga ada menyatakan bahawa mereka menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan ibu bapa dan datuk nenek mereka tetapi menggunakan bahasa Inggeris semasa berbual dengan anak-anak mereka.

Penggunaan Bahasa Tamil oleh KU1 lebih stabil berbanding dengan KU2 yang terpaksa menggunakan bahasa campuran dalam interaksi mereka sedangkan KU3 ialah kumpulan yang perlu diberi perhatian kerana mereka merupakan kumpulan yang mengalihkan amalan bahasa Tamil dalam interaksi harian khususnya di rumah. Sementara itu, di sini terdapat dua corak yang berbeza dalam domain keluarga walaupun mereka mempunyai latar belakang yang sama seperti umur, pendidikan dan status sosioekonomi. Berdasarkan kepada dapatan di atas, rumusan dapat dilihat pada rajah 5.1

Rajah 5.1: Corak penggunaan bahasa Tamil semasa berinteraksi antara generasi

Berdasarkan kepada rajah 5.1 dapat dilihat corak penggunaan bahasa antara ketiga-tiga generasi sentiasa berubah-ubah dan tidak tetap dalam satu haluan. KU1 dan KU2 masing-masing menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi mereka. Begitu juga dengan interaksi KU2 dan KU3 yang menggunakan bahasa Tamil dengan campuran bahasa lain. Corak penggunaan bahasa antara KU1 dengan KU3 pula agak berbeza kerana KU1 menggunakan bahasa Tamil kepada KU3 tetapi KU3 menggunakan bahasa Tamil dengan bahasa campuran kepada KU1. Corak penggunaan ini sebenarnya disebabkan oleh pelbagai faktor yang dinyatakan oleh responden sendiri. Dapatan ini disokong oleh maklumat yang disampaikan oleh informan dalam temu bual. Berikut merupakan

kenyataan yang dinyatakan oleh informan tentang sebab mereka menggunakan corak sedemikian.

Kami bertutur dalam bahasa Tamil dengan menggunakan ayat yang ringkas antara suami dan isteri. Pergaulan antara ibu bapa dengan anak-anak juga terhad. Sebarang arahan yang diberikan dalam Bahasa Tamil menggunakan ayat yang pendek sahaja. [IF001 keratan 3]

Berdasarkan contoh di atas, informan menyatakan bahawa pergaulan dalam keluarga adalah terhad kepada beberapa topik perbincangan sahaja. Komunikasi antara ahli keluarga ini menjadi faktor penting dalam menentukan keakraban interaksi antara ahli keluarga serta bilangan ahli dalam keluarga tersebut. Apabila mereka terlalu rapat, maka interaksi antara mereka juga akan bertambah banyak. Dalam hal ini, sekiranya mereka menggunakan bahasa Tamil, sudah pasti penggunaan bahasa Tamil akan terjamin dan membantu masyarakat Tamil dalam mengekalkan bahasa Tamil di Kuching. Tetapi pendapat yang diutarakan oleh informan dalam kenyataan yang diberikan merupakan suatu petanda bahawa sebenarnya penggunaan bahasa Tamil dalam domain keluarga tidak banyak membantu untuk mengekalkan bahasa Tamil lantaran corak penggunaan bahasa Tamil yang terhad kepada jenis ayat yang digunakan seperti ayat-ayat pendek untuk memberi arahan, jurang generasi antara anak dengan ibu bapa dan gaya hidup keluarga tersebut yang menjalankan rutin kehidupan mereka yang sama. Jadi walaupun bahasa Tamil digunakan dalam domain keluarga tetapi kadar penggunaan boleh dikatakan sebagai sederhana sahaja. Ini disebabkan oleh interaksi dalam keluarga adalah terhad.

Situasi ini walau bagaimanapun agak berbeza dalam keadaan interaksi bersama saudara-mara. Walaupun saudara-mara bukanlah anggota keluarga yang asas, namun interaksi yang berlaku masih lagi dianggap sebagai domain keluarga dan domain ini masih boleh

dijadikan sebagai penyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil. Pertemuan saudara-mara di rumah atau apa-apa majlis seperti perjumpaan keluarga (*family gathering*), telah memberi peluang untuk mereka berinteraksi antara satu sama lain dan perbualan mereka pula tidaklah terlalu terhad seperti dalam unit keluarga. Perkara ini dapat dilihat dengan jelas melalui contoh kenyataan di bawah:

Kenyataan di atas memberikan gambaran yang jelas tentang kewujudan corak penggunaan bahasa Tamil dalam interaksi keluarga. Walaupun informan menggunakan bahasa campuran dalam keluarga masing-masing, tetapi mereka lebih gemar menggunakan bahasa Tamil semasa bertemu saudara-mara dalam perjumpaan keluarga. Situasi ini terjadi kerana mereka lebih terpengaruh dengan faktor psikologi. Dalam erti kata lain, mereka menganggap bahawa apabila bahasa Tamil digunakan dalam situasi sedemikian, perjumpaan akan lebih meriah dan semangat kekitaan (*sense of belonging*) akan wujud dalam kalangan mereka. Tambahan pula, mereka tiada ruang untuk menggunakan bahasa Tamil bagi domain awam (kecuali domain agama) kerana populasi yang rendah. Jadi ini merupakan satu-satunya peluang untuk menggunakan bahasa Tamil. Walaupun mereka menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi sesama ahli keluarga, tetapi interaksi ini masih lagi terhad kepada beberapa faktor juga seperti topik perbincangan dan status penutur.

Satu lagi senario yang unik diberitahu oleh informan ialah corak penggunaan bahasa Tamil semasa bertemu dengan orang tua. Informan menyatakan bahawa penggunaan bahasa Tamil bersama golongan tua adalah disebabkan oleh faktor maruah diri interlokutor. Contoh kenyataan berikut menghuraikan dengan jelas tentang pendapat ini.

Saya menggunakan bahasa Inggeris semasa berbual dengan adik-beradik tetapi jika bertemu dengan orang tua, secara automatik saya akan beralih kepada bahasa Tamil sebagai tanda penghormatan. Adalah tidak baik menggunakan bahasa Inggeris terhadap datuk nenek kerana ini mungkin menjatuhkan air muka mereka kerana mereka tidak tahu bahasa Tamil. [IF001 keratan 7]

Informan mempercayai bahawa sekiranya mereka menggunakan bahasa Inggeris terhadap orang tua, golongan tua tersebut mungkin tidak memahami bahasa yang digunakan. Ini akan menjatuhkan air muka mereka. Oleh sebab itu, kumpulan generasi muda akan cuba sedaya upaya untuk menggunakan bahasa Tamil mengikut tahap penguasaan mereka.

Sehubungan dengan perkara di atas, satu lagi perkara yang unik yang telah diperhatikan oleh pengkaji ialah penggunaan bahasa Tamil bersama mentua sama ada ibu atau bapa mentua. Corak penggunaan bahasa dalam hubungan persaudaraan ini agak unik kerana kumpulan penutur menggunakan bahasa campuran atau bahasa lain dengan ibu bapa mereka sendiri, tetapi semasa berinteraksi dengan mentua, mereka menggunakan bahasa Tamil walaupun mereka sebaya dengan ibu bapa mereka. Keadaan ini berlaku kerana mereka beranggapan bahawa adalah kurang sopan jika menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa lain semasa bertutur dengan mentua.

Tidak menggunakan bahasa Tamil dengan mentua kerana perbuatan ini dianggap kurang sopan. Jadi kami menggunakan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan mentua sebagai tanda penghormatan. [BKS 087]

Dapatan ini agak memberangsangkan dalam konteks pengekalan bahasa Tamil di Kuching kerana memberi gambaran bahawa masyarakat Tamil tidak beralih langsung

daripada bahasa Tamil walaupun menghadapi sedikit cabaran iaitu mereka kumpulan minoriti kecil.

5.2.1.1 Corak Penggunaan Bahasa dalam Keluarga Mengikut Status Sosioekonomi

Taraf sosioekonomi kumpulan penutur mempunyai hubungan rapat dengan corak penggunaan bahasa (Phinney, 1990). Berikutan itu, pengkaji telah mengenal pasti taraf sosioekonomi kumpulan penutur yang membezakan corak penggunaan bahasa dalam kalangan mereka. Perbezaan yang menonjol dalam corak penggunaan bahasa bagi domain keluarga ialah penggunaan bahasa oleh golongan berpendidikan tinggi dan rendah. Perbezaan ini juga memainkan peranan penting dalam menentukan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana golongan berpendidikan tinggi lebih menggunakan bahasa Inggeris manakala golongan berpendidikan rendah pula menggunakan campuran bahasa Tamil dengan campuran bahasa Melayu atau dialek tempatan. Ekstrak daripada kenyataan responden yang menunjukkan perbezaan ini dapat dilihat pada jadual 5.2.

Jadual 5.2: Perbezaan Corak Penggunaan Bahasa Mengikut Status Sosioekonomi

Status Sosioekonomi Tinggi	Status Sosioekonomi Rendah
<i>Saya menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan ahli keluarga. Tetapi kebanyakan masa bercampur dengan bahasa Inggeris sebab mereka sudah biasa dengan penggunaan bahasa Inggeris. [BKS 065]</i> <i>Bahasa Inggeris menjadi bahasa komunikasi dalam keluarga kami. Bahasa Tamil hanya digunakan di rumah sekali sekala sahaja dan keluarga seperti di kuil ataupun semasa berbual dengan kawan. [BKS 201]</i>	<i>Saya bekerja sebagai pemandu lori sejak 20 tahun. Bos ialah orang Cina (Hakka), maka dia pandai menggunakan bahasa Hakka. Jadi dia mampu bertutur dalam bahasa Tamil, bahasa Melayu dan bahasa Cina (Hakka). Kadang-kala saya juga menggunakan bahasa ini semasa bertutur dengan adik-beradik dan kawan-kawan. [BKS 133]</i> <i>Saya belajar sampai PMR sahaja. Selepas itu masuk kerja. Tempat kerja banyak menggunakan bahasa Melayu. Jadi saya sudah biasa dengan bahasa Melayu. Apabila balik ke rumah, bahasa yang digunakan banyak bercampur dengan bahasa Melayu. [BKS 078]</i>

Berdasarkan data yang dikumpulkan daripada instrumen borang kaji selidik, dapat dilihat di sini bahawa sememangnya berlaku peralihan bahasa, tetapi amalan bahasa ini berbeza jika diteliti secara terperinci corak penggunaan.

Corak penggunaan bahasa oleh golongan berpendidikan tinggi jelas menunjukkan fenomena peralihan kepada bahasa Inggeris. Keupayaan berbahasa Inggeris menyebabkan mereka menggunakan bahasa Inggeris dalam keluarga. Di samping itu, penggunaan bahasa Inggeris di tempat kerja bersama kawan bukan Tamil juga menyebabkan mereka sudah biasa dengan bahasa tersebut. Maka apabila mereka balik ke rumah corak penggunaan bahasa di tempat kerja diteruskan di rumah. Namun begitu, ahli keluarga juga mempunyai penguasaan terhadap dalam bahasa Inggeris. Jadi, faktor persekitaran ini menyebabkan corak penggunaan bahasa berbeza. Bagi golongan berpendidikan rendah pula, mereka menggunakan bahasa Melayu dan kadangkala dialek tempatan kerana persekitaran tempat kerja atau jenis pekerjaan seperti pekerja am, pekerja kilang, pemandu dan sebagainya. Ini menyebabkan mereka banyak terpengaruh dengan bahasa Melayu atau dialek tempatan yang lain. Jadi gaya pertuturan yang digunakan di rumah semasa berbual dengan adik-beradik juga terikut-ikut dengan gaya pertuturan tersebut.

Secara umumnya, penggunaan bahasa bagi domain keluarga membuktikan bahawa corak penggunaan bahasa adalah dalam bentuk campuran bahasa dan tiada situasi penggunaan bahasa Tamil sebagai bahasa tunggal dalam interaksi mereka. Selain itu, perbezaan dalam penggunaan bahasa Tamil antara golongan sosioekonomi tinggi dengan rendah juga menggambarkan bahawa terdapatnya dua haluan yang berbeza. Golongan sosioekonomi berstatus tinggi menggunakan campuran bahasa dengan bahasa Inggeris manakala golongan sosioekonomi berstatus rendah pula menggunakan campuran bahasa dengan

bahasa Melayu. Corak ini lebih jelas dapat dilihat pada data yang dikumpulkan dalam temu bual serta jawapan yang diberikan oleh responden pada bahagian soalan terbuka. Walau bagaimanapun secara umumnya bahasa Tamil masih lagi menjadi pilihan mereka demi menjamin vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

5.2.2 Domain kawan

Domain kawan juga merupakan domain penting dalam pengekalan bahasa sesuatu kumpulan minoriti. Penggunaan bahasa Tamil dalam domain ini agak mencabar di Kuching kerana peluang untuk menggunakan bahasa Tamil di luar domain keluarga adalah sangat kurang, tetapi keinginan untuk menggunakan bahasa Tamil semasa bertemu kawan perlu dipertimbangkan untuk mengetahui sikap mereka terhadap pilihan bahasa Tamil. Sekiranya berlaku peralihan, maka peluang untuk kehilangan domain ini pada masa hadapan adalah tinggi. Berdasarkan kepada ekstrak-ekstrak dalam domain ini, corak penggunaan bahasa Tamil antara generasi telah merosot dan menjurus kepada peralihan bahasa. Perkara ini dapat diteliti dengan lebih jelas melalui komen-komen yang diberikan oleh responden seperti yang terdapat pada jadual 5.3.

Jadual 5.3: Mengapakah Wujudnya Perbezaan Antara Tiga Elemen Dalam Domain Kawan?

<i>Menggunakan bahasa Tamil bersama kawan kerana berasa semangat kekitaan (sense of belonging) dalam komuniti kecil ini. Jika menggunakan bahasa lain nampak seperti hubungan yang kurang rapat. [BKS 024]</i>
<i>Menggunakan bahasa Tamil semasa berbual dengan kawan Tamil. Hanya di tempat kerja sahaja menggunakan bahasa Melayu di hadapan kaum lain. [BKS 068]</i>
<i>Menggunakan bahasa Tamil apabila berbual tentang agama dan sebarang upacara sembahyang. Jika hendak berbual tentang perkara lain seperti politik kadangkala menggunakan bahasa Inggeris. [BKS 143]</i>
<i>Jika hendak berbual tentang hal keluarga dan anak-anak biasanya menggunakan bahasa Tamil. Topik seperti filem Tamil dan jenaka juga menggunakan bahasa Tamil. [BKS 118]</i>
<i>Menggunakan bahasa Tamil sebagai kod rahsia (jika perlu) supaya kawan bukan Tamil tidak boleh memahaminya. Jika tidak akan menggunakan bahasa Inggeris. [BKS 250]</i>
<i>Apabila saya menggunakan bahasa Inggeris, nampaknya seperti bahasa formal (boleh bercakap dengan bersopan santun, tetapi jika menggunakan bahasa Tamil nampak seperti tidak sopan. Macam bahasa pasar dan tidak sesuai digunakan semasa bertutur dengan kawan yang mempunyai status tinggi. [BKS 173]</i>

Data yang diperoleh daripada borang kaji selidik iaitu item soalan terbuka memberikan maklumat yang menarik. Menurut responden, pilihan bahasa bergantung kepada bilangan kawan dan topik yang dibincangkan. Dalam perbualan berbentuk formal, mereka menggunakan bahasa Inggeris dengan sedikit campuran bahasa Tamil. Namun demikian, mereka lebih menggunakan bahasa Tamil sewaktu berbincang tentang topik seperti filem dan jenaka. Corak penggunaan bahasa yang berasaskan kepada topik tentang ahli keluarga pula, bahasa Tamil menjadi pilihan utama mereka.

Selain itu, pilihan bahasa semasa berinteraksi dengan kawan pula berkaitan dengan tahap keakraban mereka. Ini merupakan salah satu alasan yang kukuh bagi responden untuk menggunakan bahasa Tamil semasa berinteraksi dengan kawan. Responden berpendapat bahawa bahasa Tamil merapatkan hubungan mereka. Sebaliknya jika mereka tidak

menggunakan bahasa Tamil maka mereka menganggap bahawa terdapatnya jurang dalam hubungan mereka. Berikutan itu, kita boleh katakan penggunaan bahasa Tamil menunjukkan perasaan '*sense of belonging*' ataupun semangat kekitaan dalam kalangan mereka. Ini jelas menunjukkan bahawa mereka masih lagi mempunyai keinginan untuk menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi mereka.

Satu lagi dapatan yang diperoleh daripada responden ialah hakikat bahawa mereka hanya mahu menggunakan bahasa Inggeris semata-mata untuk mewujudkan perbualan yang bersantun. Jika mereka menggunakan bahasa Tamil, ia kedengaran seperti bahasa pasar dan mereka seperti tidak dapat meluahkan sebarang pendapat secara sopan. Oleh itu, mereka lebih gemar untuk menggunakan bahasa Inggeris dalam interaksi mereka. Pada masa yang sama, mereka juga menggunakan bahasa Tamil walaupun mereka berada dalam khalayak kawan bukan Tamil bagi tujuan spesifik seperti mahu menjadikan penggunaan bahasa Tamil sebagai kod rahsia. Hal ini dikatakan sedemikian kerana mereka tidak mahu interlokutor daripada kumpulan penutur lain memahami perkara yang dipertuturkan oleh masyarakat Tamil.

Secara keseluruhannya, penggunaan bahasa Tamil bagi domain kawan agak kurang memberangsangkan. Perkara ini terjadi kerana kebanyakan mereka memilih bahasa Inggeris dan Melayu dalam interaksi mereka. Tahap penggunaan bahasa Tamil dalam borang kaji selidik pula menunjukkan tahap sederhana dengan catatan skor min ($M=1.83$). Berikutan ini, komen yang diberikan oleh responden juga vitaliti Bahasa Tamil memberangsangkan kerana bahasa Tamil masih lagi mempunyai fungsi tertentu untuk terus digunakan dalam domain ini.

5.2.3 Domain agama

Dapatan yang diperoleh daripada borang kaji selidik juga membuktikan tahap penggunaan bahasa Tamil dalam domain agama adalah sangat tinggi dengan catatan skor min ($M=1.51$). Domain ini merupakan domain yang paling banyak menyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Data ini sangat tepat dengan data temu bual. Berikut merupakan beberapa ungkapan informan yang memberi gambaran kepada pengkaji tentang sebab-sebab penggunaan bahasa Tamil dalam domain ini.

Kami dapat belajar lebih lanjut mengenai Tuhan apabila kita mengetahui bahasa Tamil. Kata-kata Tamil yang telah ditransliterasikan (romanized) ke dalam bahasa Inggeris tidak begitu tepat dalam Bahasa Tamil. Kedua-dua sebutannya juga berbeza. Oleh itu, kita perlulah belajar bahasa Tamil supaya tidak menggunakan sebutan yang salah ketika bersembahyang. Oleh itu, kami menghantar anak kami ke kelas Bahasa Tamil. [IF004, keratan 4]

Berdasarkan keratan kenyataan di atas, perkara utama yang dapat ditonjolkan di sini ialah keyakinan serta kepercayaan yang kuat oleh masyarakat Tamil Kuching tentang amalan bahasa Tamil di Sarawak. Mereka mempercayai bahawa sekiranya mereka mahu bersembahyang, mereka perlu menguasai bahasa Tamil. Jika mereka tidak menguasai bahasa Tamil maka mereka menganggap bahawa cara mereka bersembahyang tidak sempurna. Ini memberi kekuatan kepada vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Selain itu, mereka juga sudi menghantar anak-anak mereka ke kelas bahasa Tamil semata-mata untuk belajar bahasa Tamil serta memperoleh ilmu agama Hindu. Kedua-dua komen ini menampakkan gambaran kukuh tentang pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Agama Hindu dan bahasa Tamil berkaitan antara satu sama lain. Tetapi, agama yang memainkan peranan utama dalam pengekalan bahasa. Kuil menjadi 'platform' untuk menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi mereka kerana ini ialah satu-satunya tempat di mana mereka dapat bertemu dengan kawan Tamil atau saudara mara di luar domain keluarga. [IF006, keratan 9]

Berikutan kenyataan yang diperoleh, domain agama juga menjadi tapak asas (*platform*) bagi mereka untuk berinteraksi sesama sendiri. Hal ini disebabkan oleh aktiviti keagamaan yang merupakan satu-satunya peluang untuk mereka bertemu antara satu sama lain. Selain daripada waktu sembahyang, segala aktiviti dan interaksi sesama mereka di kuil seperti kawan dan saudara-mara dilakukan dalam bahasa Tamil.

Berdasarkan data temu bual di atas, secara umumnya dapat disimpulkan bahawa domain agama memainkan peranan yang sangat penting dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Namun begitu, apabila diperhatikan secara teliti data daripada temu bual yang diperoleh, dapat dilihat bahawa wujudnya senario yang berbeza tentang amalan bahasa dalam domain agama. Hal ini demikian kerana terdapat dua mazhab atau aliran penganut agama Hindu dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Perbezaan tersebut merujuk kepada aliran agama yang berasaskan amalan *ritual* dan *spiritual*. Oleh itu, corak penggunaan bahasa juga berbeza mengikut jenis aliran tersebut. Perbezaan ini dapat dilihat dengan lebih jelas melalui ungkapan-ungkapan berikut.

Ramai tidak berpuas hati dengan bahasa campuran. Oleh sebab itu, mereka mengajar falsafah agama seperti Thevaram, Thiruvagasam², dan Bhajan³ dalam Bahasa Tamil. [IF007, keratan 6]

Bahasa Tamil merupakan bahasa utama dalam upacara sembahyang khususnya amalan *ritual* masyarakat Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana upacara sembahyang hanya dapat dijalankan dalam bahasa Tamil sahaja. Selain itu, selepas upacara sembahyang (*pooja*¹), nyanyian lagu-lagu bhajan dan thevaram juga dinyanyikan dalam bahasa Tamil dengan sedikit campuran bahasa Sanskrit. Bagi aliran *spiritual* pula, pilihan bahasa bagi organisasi seperti *ISKCON* ialah bahasa Inggeris dengan sedikit campuran bahasa Tamil. Organisasi *Satya Sai Baba* pula menggunakan bahasa Inggeris dengan campuran bahasa Melayu. Jelas dapat diperhatikan di sini bahawa penggunaan bahasa dalam kedua-dua institusi agama ini mempunyai vitaliti yang rendah manakala institusi ritual seperti Kuil Mahamariamman dan Kuil Srinivas Kaliyamman pula mempunyai vitaliti yang tinggi. Walau bagaimanapun, secara keseluruhannya, vitaliti bahasa bagi domain ini adalah positif berdasarkan kepada bilangan penganut lebih yang ramai berkunjung ke institusi *ritual* berbanding dengan institusi *spiritual*.

Mereka lebih gemar menggunakan buku bahasa Inggeris untuk menimba ilmu tentang agama. Semua buku dan modul yang diterima daripada 'ibu pejabat' adalah dalam bahasa Inggeris. [IF002, keratan 8]

Berdasarkan kepada kenyataan di atas, penganut aliran *spiritual* terpaksa menggunakan bahasa Tamil untuk menimba ilmu daripada bahan bacaan seperti buku. Situasi ini terjadi kerana semua buku dan modul yang digunakan untuk mengendalikan kelas agama telah ditulis dengan bahasa Inggeris disebabkan mereka merupakan organisasi antarabangsa.

Sesiapa sahaja boleh menghadiri kelas-kelas agama. Orang Cina juga akan datang ke pusat Sai Baba. Pada setiap hari Isnin, kelas Bhajan akan dijalankan. Bangsa bukan sesuatu faktor penghalang. Kita menggunakan Bahasa Inggeris agar semua orang dapat memahaminya. Tetapi, upacara agama akan dijalankan dalam Bahasa Tamil dan Sanskrit . [IF002, keratan 10]

Di pusat *Satya Sai Baba* pula, senarinya juga hampir sama dengan corak penggunaan bahasa Tamil di *ISCKON* kerana menggunakan bahasa Inggeris secara optimum. Penggunaan bahasa Inggeris ini disebabkan oleh kehadiran masyarakat berbilang kaum bagi menjalankan aktiviti sembahyang di pusat ini. Bukan itu sahaja, bahasa Cina juga digunakan kerana terdapat juga orang Cina menghadiri aktiviti agama dikuching khususnya di *Satya Sai Baba*. Dalam hal ini, bahasa Tamil hanya digunakan pada kadar yang paling minima seperti nyanyian lagu *Bhajan* sewaktu upacara sembahyang dijalankan.

Dalam konteks kajian ini, tujuan utama temu bual dijalankan adalah untuk membuat triangulasi dapatan yang diperolehi daripada instrumen borang kaji selidik khususnya bagi mengetahui bahasa yang digunakan oleh masyarakat Tamil dalam ketiga-tiga kumpulan umur dalam usaha untuk melihat corak peralihan antara ketiga-tiga kumpulan tersebut dalam domain utama iaitu keluarga, agama dan kawan. Selain daripada itu, komen-komen yang diberikan oleh informan juga memberikan gambaran yang jelas tentang corak penggunaan bahasa khususnya tujuan mereka membuat pilihan tersebut. Dalam proses peralihan ini, bahasa yang menggantikan bahasa Tamil ialah bahasa Inggeris (bagi golongan berpendidikan tinggi) dan campuran bahasa Melayu dengan Inggeris (bagi golongan berpendidikan rendah) dalam domain keluarga. Bagi domain kawan pula,

beberapa faktor memainkan peranan yang penting dalam membentuk corak penggunaan bahasa. Faktor-faktor tersebut merujuk kepada topik perbincangan, pengenalan dengan rakan baharu dan sikap kekitaan (*sense of belonging*) yang merapatkan kumpulan penutur. Di samping itu, pilihan bahasa Tamil ini jugaditentukan oleh kemampuan kumpulan interlokutor untuk memahami bahasa Tamil selain dapat mempengaruhi pilihan bahasa masyarakat Tamil di Kuching iaitu sama ada mereka memilih bahasa Tamil atau bahasa lain. Secara keseluruhannya, pemerhatian ini amat tepat dengan teori dalam Teori Akomodasi Bahasa Giles (1973). Setelah diperhatikan situasi keagamaan ini sehingga ke akar umbi, dapat disimpulkan di sini bahawa penggunaan bahasa dalam domain agama sememangnya menjadi penyumbang kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching khususnya melalui aliran organisasi *ritual*.

5.3 Data Rakaman Audio

Tujuan utama pengkaji menggunakan rakaman audio ini adalah untuk melengkapkan keperluan triangulasi kajian ini bagi menyokong hasil dapatan kajian yang diperoleh daripada pungutan data borang kaji selidik serta temu bual. Selain itu, instrumen ini juga telah memberikan peluang kepada pengkaji untuk mendengar secara langsung akan bahasa yang dipertuturkan oleh responden. Dengan ini, pengkaji dapat menentukan pilihan bahasa atau corak penggunaan bahasa oleh responden semasa menjawab soalan yang ditanya oleh pengkaji.

Sebanyak tiga langkah telah digunakan bagi instrumen rakaman audio. Langkah pertama melibatkan usaha pengkaji untuk menganalisis 41 buah rakaman yang telah dilakukan terhadap responden dalam pelbagai topik, latar dan kumpulan umur. Berdasarkan 41 buah rakaman yang telah diperoleh, pengkaji telah memastikan sama ada responden menggunakan bahasa Tamil, bahasa Inggeris, bahasa Melayu atau bahasa campuran

melalui pilihan bahasa. Ini membawa kepada langkah kedua yang memerlukan pengkaji untuk memilih beberapa ungkapan daripada rakaman tersebut bagi melihat corak penggunaan secara terperinci iaitu corak peralihan kod dan campuran kod. Langkah ketiga pula ialah penelitian terhadap perbualan natural dalam dua situasi iaitu, situasi formal dan tidak formal. Langkah ini dilakukan untuk melihat bilangan pertukaran giliran (*turn taking*) yang menggunakan bahasa Tamil dalam perbualan mereka. Dengan memanfaatkan ketiga-tiga langkah ini, pengkaji telah dapat menentukan corak penggunaan bahasa Tamil sama ada menjurus ke arah peralihan atau pengekatan bahasa Tamil dalam kalangan mereka.

5.3.1 Pilihan Bahasa dalam Rakaman Audio

Secara dasarnya, pilihan bahasa yang terdapat dalam kesemua 41 buah rakaman audio telah menggambarkan corak penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Bagi kajian ini, pengkaji telah menganalisis sebanyak 34 buah rakaman yang mengandungi campuran bahasa iaitu bahasa Tamil bersama bahasa Inggeris atau bahasa Melayu, mahupun kedua-dua sekali. Analisis tersebut dapat dirumuskan seperti rajah 5.2.

Responden	BT	BI	BM	Responden	BT	BI	BM	
001	/	/		038	/	/	/	
002	/	/		039	/	/	/	
004	/	/		040	/	/	/	
005	/	/		054	/	/		
006	/	/		030	/	/		
007	/	/	/	031	/	/	/	
008	/	/	/	035	-	/		
009	/	/	/	036	-	/	/	
011	/	/		044	/	/		
012	/	/		048	/	/	/	
013	/	/		050	-	/	/	
014	/	/		051	-	/		
015	/		/					
017	/		/					
018	/	/						
019	/	/						
020	/		/					
021	/		/					
022	/	/						
023	/	/	/					
024	/		/					
025	/	/						
027	/	/						
028	/	/	/					
029	/		/					
032	/	/						
033	/	/	/					
034	/	/						
037	/	/						

Rajah 5.2: Corak Penggunaan Bahasa dalam rakaman audio

Dapat dirumuskan bahawa penggunaan bahasa Tamil menjadi pilihan bahasa utama responden. Ini dapat dibuktikan dengan 34 daripada 41 buah rakaman yang mengandungi bahasa Tamil dengan campuran bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris dan bahasa Melayu dalam satu set ungkapan. Melalui rakaman-rakaman tersebut, kita juga dapat melihat pelbagai corak penggunaan bahasa dalam interaksi mereka. Berdasarkan hasil dapatan, hanya tujuh buah rakaman sahaja yang mengandungi pilihan bahasa Inggeris dengan campuran bahasa Melayu. Secara keseluruhannya, strategi penggunaan bahasa ini menggambarkan fenomena bahasa Tamil yang mengandungi campuran dan peralihan kod yang agak seimbang dengan bahasa Melayu atau bahasa Inggeris. Bahagian seterusnya

pula akan menjelaskan kadar peralihan dan campuran kod bagi melihat fenomena penggunaan bahasa antara generasi.

5.3.2 Kadar Peralihan Kod dan Campuran Kod

Kadar peralihan dan campuran kod merupakan kriteria penting dalam bidang kajian PaPkb (Landweer, 2000). Dalam kajian ini, bahasa sebenar yang digunakan oleh masyarakat Tamil di Kuching telah dilihat dan dianalisis oleh pengkaji. Melalui analisis yang dilakukan, pengkaji dapat melihat corak penggunaan bahasa Tamil di Kuching yang menggambarkan vitaliti sebenar penggunaan bahasa ibunda mereka. Corak ini juga memberikan gambaran tentang sejauh mana bahasa ibunda telah mengalami peralihan dari segi kadar penggunaan kod bahasa lain melalui proses peralihan atau campuran kod. Secara dasarnya, fenomena peralihan bahasa akan wujud sekiranya penggunaan kod bahasa ibunda berlaku pada kadar minimum manakala kod bahasa lain pula berlaku pada kadar maksimum. Bukan itu sahaja, fenomena ini juga akan berlaku sekiranya balasan dalam bahasa ibunda memperlihatkan respon yang amat sedikit (*minimal response*) (Landweer, 2000). Oleh yang demikian, penggunaan strategi peralihan kod yang keterlaluan akan menjurus kepada peralihan bahasa sekali gus menyebabkan kehilangan bahasa pada masa akan datang.

Berdasarkan rakaman audio yang telah dilakukan, pengkaji dapat melihat senario umum tentang corak penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Panduan membaca data transkripsi dalam jadual 5.4 menjelaskan jenis-jenis tulisan yang digunakan untuk menerangkan sesuatu kod bahasa yang digunakan dalam sesuatu ungkapan.

Jadual 5.4: Panduan Membaca Data Transkripsi

Jenis Tulisan	Kod Bahasa	Contoh
Times New Roman saiz 11 tebal	Bahasa Inggeris	Youth
Times New Roman saiz 11 tebal ; Digaris	Bahasa Melayu	<u>Bahagian</u>
Vijaya saiz 11	Bahasa Tamil	<u>இப்போ</u>
Arial Unicode MS saiz 11	Transliterasi	Ippō:

Bahagian seterusnya menunjukkan beberapa contoh rakaman perbualan responden untuk menganalisis corak penggunaan bahasa dalam interaksi harian mereka.

Responden	Perbualan	Topik atau situasi
R001/1	இப்ப வந்து அவ(ன்) வண்டு [வந்துட்டு] privatised பண்ணிட்டான். Ippa vantu ava(n) vaṇṭtu privatage paṇṇittān Kini ia telah diswatakan.	Pekerjaan responden
R001/2	எங்களோட head வண்டு Chan Saw Lin- ல இருக்கு..பார்த்திருப்பிங்க. Eṅkaḷōṭa head vaṇṭtu chan sow lin le irukku..Pārttiruppiṅka Mungkin anda pernah menjumpai pejabat di Chan Saw Lin.	
R001/3	இப்போ எங்களோட concentrate என்னாதுங்கனா இப்போ ladies ரொம்ப good Ippō: eṅkaḷōṭa concentrate eṇṇātunṅkaṇā ippō: ladies rompa good Kini fokus kami ialah, wanita sangat baik	Sukan Kabaddi
R001/4	..... நீங்க வந்து அங்க demo பண்ணுங்க Saturday Sunday, no problem. Nīṅka vantu aṅka demo paṇṇuṅka Saturday Sunday, no problem Anda boleh hadir pada hari Sabtu atau Ahad untuk membuat demo, tiada masalah.	
R001/5	என்ன பொறுத்த வரைக்கும் அவங்கபாட்டுக்கு வேலைனா no problem. Eṇṇa poruttavaraikkum avuṅka pāṭṭukku vēlainā no problem Jika dia fokus terhadap kerjanya sahaja tiada masalah bagi saya.	Aktiviti belia
R001/6	எங்க youth force -அ சேத்துவச்சி. கோயில்ல நல்ல வேலசெஞ்சி. Football team - அ வந்து அதுலத்தா youth-eh வந்ததுச்சி. Eṅka youth force-a cēttu vacci. Kōyilla nalla vēla cenci. Football team-a vantu atulattā youth-eh vanttucci. Mengumpulkan remaja kami. Bekerja keras di kuil. Remaja wujud daripada pasukan bola sepak	

R001/7	அந்த three sixty முன்னுக்கே. Kopi கட முன்னுக்கே, பக்கத்துலே Anta three section munṇukkē. Kopi kaṭa munṇukkē, pakkattulē Di hadapan 36 dan kedai kopi, sebelah	Menerangkan lokasi
R002/1	இங்க வந்து.. தைப்பூசம் வந்து.. இது.. தோன்னது வந்து from 1974-ல. Army..army unit வந்துச்சி army. Airforce-ஈ இவங்களா இந்த army camp WestMalaysian வந்துங்க. அவங்கத்தா இந்த ஊர்ல... மின்ன தைப்பூசம் இல்ல. Inka vantu.. Taipūcam vantu.. Itu.. Tōṇṇatu vantu from 1974-la. Army.. Army unit vantucci army. Airforce-cu ivanṅaḷā inta army camp waze mashine vantatuṅka. Avaṅkattā inta ūṛla minṇa taipūcam illa. Di sini sambutan Thaipusam mula disambut sejak tahun 1974.Sewaktu pasukan tentera udara diwujudkan. Sebelum ini tiada sambutan Thaipusam.	Perayaan Thaipusam
R002/2	அதுல கொஞ்சோ problem வந்திலா both temple-லோட management-ல. Atula koṇcō problem vanciḷā both temple-lōṭa management-la. Masalah wujud bagi kedua-dua pengurusan kuil	

Transkripsi di atas menunjukkan bahawa fenomena peralihan dan campuran kod dalam kalangan masyarakat Tamil sudah menjadi amalan biasa dalam bahasa. Contoh di atas memperlihatkan beberapa item leksikal yang digunakan oleh responden berdasarkan kepada fungsi kod tersebut. Khususnya, istilah-istilah seperti ‘*privatized*’ [R001/1] dan ‘*head*’ [R001/2] yang merupakan kod berkaitan dengan pekerjaan mereka. Jadi, istilah sedemikian ini tetap menjadi pilihan mereka sebagai kod utama dalam interaksi mereka kerana berkait rapat dengan pekerjaan mereka.

Manakala istilah seperti ‘*concentrate*’ [R001/3] bertujuan untuk memberi penekanan kepada idea yang ingin diutarakan kerana responden hendak memberi fokus kepada kategori wanita dalam membentuk pasukan kabaddi negeri Sarawak. Selain itu, istilah ‘*ladies*’ [R001/3] juga merupakan sesuatu yang menarik kerana masyarakat Tamil Kuching menggunakan istilah ‘*pombalai*’ untuk perempuan. Pada asasnya kata ‘*pombalai*’ ini dianggap sebagai bahasa rendah (*low language*) dan boleh menjatuhkan

imej wanita tersebut mahupun para penutur. Oleh itu, responden menggunakan istilah '*ladies*' supaya berasa lebih selesa apabila bercakap dengan orang baru [pengkaji].

Selain itu, penggunaan bahasa Inggeris bagi istilah-istilah nombor, tahun, umur dan hari sudah menjadi kebiasaan dalam amalan bahasa mereka. Istilah '*three sixty*' [R001/7] dan '*two.. three years*' [R002/5], '*nineteen seventy four*' [R002/1], dan umur seperti '*fifty seven*' [R002/3], '*twenty four*' [R002/3] serta hari seperti '*Saturday*' dan '*Sunday*' [R001/4] merupakan beberapa contoh yang lazim digunakan oleh masyarakat Tamil Kuching.

Jika dilihat dari aspek segi peralihan kod pula, responden lebih kerap beralih kepada bahasa Inggeris. Keratan [R002/3 dan R002/3] memberikan gambaran yang jelas tentang penggunaan kod bahasa Inggeris untuk nombor. Namun penggunaan kod bahasa untuk nombor ini terdiri daripada dua jenis iaitu penggunaan kata tunggal dan kata turut serta. Berikut merupakan beberapa contoh yang menjelaskan penggunaan kata nombor turut serta :

Responden	Perbualan	Topik atau situasi
R002/3	வயசு..lebih kurang.. நாவந்து fifty seven now. Last time twenty four, twenty five-லா... Vayacu..Lebih kurang.. Nā vantu fifty seven now. Last time twenty four, twenty five-lā competition. Kini umur saya lebih kurang 57, dahulu 24,25	
R002/5	இப்போதா two three years-ஆ youths coming out la. இப்போ now we already see la கொஞ்சோ not realy la. வைசாலி அது இதுலா கொஞ்சோ கொஞ்சோதா வருது. Ippōtā two three years-ā youths coming out la. Ippō now we already see la koñcō not realy la. Vaicāli atu itulā koñcō koñcō tā varutu. Baru dua (2), tiga (3) tahun ini remaja mula keluar. Kini kita boleh nampak, tetapi tidaklah ketara.	Aktiviti belia

Berdasarkan transkripsi di atas juga, dapat dilihat bahawa sekiranya responden menggunakan sesuatu istilah dalam bahasa Inggeris, secara automatik pertuturan akan diteruskan dalam kod bahasa Inggeris walaupun ia merupakan kod yang biasa digunakan oleh mereka dalam bahasa Tamil. Contohnya, perkataan kuil merupakan sejenis kod yang kerap digunakan oleh mereka. Tetapi apabila istilah nombor diberikan, sebagai petunjuk iaitu ‘dua’ yang kemudiannya digantikan dengan kata ‘both’, dalam bahasa Inggeris maka istilah seterusnya secara automatik menggunakan istilah ‘temple’ [R002/2]. Satu lagi contoh ialah ‘two three years’ diikuti oleh ‘youths coming out’ [R002/5]. Jadi pilihan bahasa juga dipengaruhi oleh kod permulaan sesuatu set ungkapan tersebut. Dalam konteks rakaman yang dijalankan, sekiranya pertuturan dimulakan dengan kod bahasa Inggeris maka kod seterusnya akan diujarkan dalam bahasa yang sama. Jadi penggunaan sedemikian ini memperbanyak lagi situasi campuran kod ataupun peralihan kod dalam sesuatu set ungkapan.

Corak yang sama dapat dilihat dalam ‘vice versa’ iaitu jika mereka menggunakan bahasa Tamil untuk istilah nombor maka istilah seterusnya juga akan diujarkan dalam bahasa

Tamil. Contohnya, ‘ரெண்டுபேருக்கும்’ (Reṇṭu Pērukku) (dua orang) [R009/3] dan ‘மூனாமாசொந்தா’ (mūṇā Mācontā) (bulan tiga) [R009/4]. Apabila mereka menggunakan istilah Tamil maka istilah seterusnya juga akan diujarkan dalam bahasa yang sama seperti ‘பேருக்கும்’ (orang) dan ‘மாசொந்தா’ (bulan).

Data seterusnya menunjukkan penggunaan bahasa dalam topik cara memasak dan ramuan-ramuan yang digunakan dalam bahasa Tamil. Pengkaji menjadikan hal ini sebagai topik perbincangan semata-mata ingin meneroka kebolehan masyarakat Tamil Kuching dalam menggunakan istilah-istilah yang berkaitan dengan amalan hidup harian. Kehilangan istilah-istilah ini juga akan menjadi petanda kepada peralihan kod dan menyebabkan peralihan bahasa. Bukan itu sahaja, pengkaji juga berpeluang untuk mengetahui jika terdapatnya pengayaan kosa kata dalam cara memasak masakan tradisional kaum Tamil. Oleh itu, istilah-istilah yang melibatkan cara tradisional ini juga dapat dianalisis bagi menentukan kadar peralihan kod dan campuran kod.

Responden	Perbualan Topik atau Situasi Cara Memasak	Aktiviti
R012	Modern dish. Chicken-லா. கோழிரசம். ரசம் வெக்கிற மாறியே தான் கோழியப் போட்டு boil பண்ணி வெக்கினோம். வெங்காயம், அந்தத்தக்காளிய போட்டு, புளிய கரைச்சி ஊத்தி வெக்கினோம்.. தாளிக்கிற ஜாமால்லாம் போட்டு வெக்கினோம். Modern dish. Chicken-lā. Kōli racam. Racam vekkira māriyētāṇ kōliya pōṭṭu boil paṇṇi vekkiṇōm. Venkāyam, anta takkāliya pōṭṭu, puḷiya karaicci ūtti vekkiṇōm. Tāḷikkira jāmāllām pōṭṭu vekkiṇōm. Seperti membuat sup ayam, masukkan ayam untuk direbus. Selepas itu masukkan bawang, tomato dan air asam jawa. Bahan-bahan yang tertentu perlu ditumiskan untuk menyiapkan sup ini.	Cara memasak
R017/1	Fish curry or chicken curry... எண்ணைய ஊத்தி தாளிக்கிற ஜாமால்லாம் போட்டு, அது... பட்டை, லவங்கம்... , அது ஏலக்காயெல்லாம் போட்டு, அப்பபொறம் வெங்காயம் போட்டு, இஞ்சிப் பூண்டு போட்டுட்டு, அப்பபொறம் சாந்துதூள் போடுவோம். Mīṇ kari allatu cikkaṇ kuḷampu... Eṇṇaiya ūtti tāḷikkira jāmāllām pōṭṭu, atu. , , Paṭṭai, lavaṅkam. , , Atu ēlakkāyellām pōṭṭu, appapoṇam venkāyampōṭṭu, iṇcippūṇṭu pōṭṭuttu, appoṇam cāntu tūḷ pōṭuvōm. Untuk memasak kari ikan atau kari ayam...masukkan minyak, bahan-bahan tumis seperti kayu manis, bunga lawang, buah pelaga, bawang, halia, bawang putih dan akhir sekali masukkan serbuk kari.	Cara memasak
R017/2	மின்ன வந்து அம்மில போட்டு அரைப்பாங்க. அப்பருசியா இருக்கோம். இப்ப வந்து சுமமா powder போட்டுட்டு, எல்லாம் mix பண்ணி செய்யறாங்க. ஜானா, மஞ்சள்தூள், மிளகாதுளு எல்லாம் இருக்குலே, அதுல தண்ணீ உப்பெல்லாம் போட்டு பெசஞ்சி விக்கிறாங்க. Minṇavantu am'mila pōṭṭu araippāṅka. Appa ruciya irukkōm. Ippa vantu cum'mā pōṭṭuttu tūḷ, kalantu ellām paṇṇi ceyyarāṅka. Jāṇā, maṇcaḷ tūḷ, miḷakā tūḷu ellām irukkulē, atula taṇṇi uppellām pōṭṭu pecaṇci vikkirāṅka Dulu saya menggunakan “ammi” untuk mengisar bahan-bahan tumis. Kari juga memang sedap. Kini saya	Cara memasak

	menggunakan serbuk kari seperti jana, serbuk kunyit, serbuk cili kering yang telah bercampur dengan air dan garam.	

Berdasarkan keratan [R012 & R017/1 dan R017/2], beberapa istilah yang berkaitan dengan masakan, bahan serta ramuan dan cara masakan dapat dilihat dengan jelas. Jadual 5.5 merupakan rumusan istilah-istilah tersebut.

Jadual 5.5: Rumusan Bahan Atau Ramuan Dan Cara Memasak

Bahan atau ramuan dan cara masakan		
Bahasa Tamil	Transliterasi	Maksud dalam bahasa Melayu
வெங்காயம்	Venkāyam	Bawang
தக்காளி	takkāliya	Tomato
குளம்பு	kuḷampu,	Sup/kari
எண்ணெய்	Eṇṇaiya	Minyak
பட்டை	Paṭṭai	Kayu manis
லவங்கம்	lavaṅkam	Bunga cengkih
ஏலக்காய்	Ēlakkāyellām	Pelaga
இஞ்சி	Iñcip	Halia
பூண்டு	pūṇṭu	Bawang putih
சாந்து	cāntu tūl	Pasta
புளியைகரைத்தல்	puliya karaicci	Melarutkan Asam
தாளித்தல்	Tāḷikkira	Menjadikan perasa

Penggunaan istilah-istilah ini masih lagi digunakan oleh masyarakat Tamil di Kuching. Pengekalan kod-kod ini masih lagi digunakan walaupun responden berada dalam keadaan kumpulan minoriti kecil mahupun dalam keadaan yang memperlihatkan kekangan akses untuk mendapatkan ramuan masakan tradisional kaum Tamil. Ini menjadi faktor yang memberangsangkan bagi tahap vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

Kadar peralihan dalam topik pendidikan dan motivasi pula memperlihatkan senario yang berbeza. Perkara ini dikatakan sedemikian kerana berdasarkan dapatan, pengkaji telah mengenal pasti kadar peralihan yang keterlaluan dalam sesuatu set ungkapan. Ini dapat dibuktikan melalui beberapa contoh ungkapan di bawah:

R004/3	Then character building ஒன்னு இருக்கு. நீ என்னதான் பெரிய படிப்பு படிச்சாலும் உனக்கு character இல்லனா u cannot la. So அதுக்கு வேற important. So not wothing la... character building and education. So we focus in this two. Then character buildingnu onnu irukku. Nī ennatān periya patippu paṭiccālum unakku character illanā u cannot la. So atukku vēra important. So two thing la... character building and education. So we focus in this two. Walaupun anda mempunyai tahap pelajaran yang tinggi, tetapi anda juga perlu memiliki perwatakan yang baik. Oleh itu kami memberikan fokus terhadap pembinaan perwatakan dan pendidikan.	Apakah yang dianggap penting dalam kehidupan

Dapatan jelas menunjukkan, responden menggunakan strategi peralihan kod apabila berbual tentang topik pendidikan dan motivasi. Walaupun responden mampu bertutur dengan fasih dalam bahasa Tamil tetapi tiba-tiba beralih kepada kod bahasa Inggeris. Penggunaan kod mengikut fungsi-fungsi tertentu tidak menjejaskan sepenuhnya penggunaan bahasa Tamil di Kuching.

Dalam pada itu, jika melihat perbualan secara sambil lewa serta topik terbuka seperti gaya hidup masyarakat Tamil peralihan kod atau campuran kod ini kurang menonjol. Contoh berikutnya menunjukkan kadar penggunaan kod bahasa lain adalah kurang dan mereka bebas dalam menyampaikan pendapat mereka. Oleh itu, dapat dilihat dengan jelas tentang corak penggunaan bahasa Tamil dalam aspek ini.

R005/2	லோக்கல் இங்க உள்ளவங்கனா வேல வீடு life uh ok. அமைதியான வாழ்க்கை. யேன்னா இங்க உள்ள life வேற மாறி பாருங்க. வேல முடிஞ்சி வேல வீடு, பசங்கள பாத்துக்கிட்டு. Lōkkal inka uḷḷavaṅkaṇā vēlavītu life uh ok. Amaitiyāṇa vāḷkka. Yēṇṇā inka uḷḷa life vēramāri pārunka. Vēla muṭiñci vēlavītu, pacaṅkaḷa pāttukkiṭtu. Masyarakat yang tinggal di sini mempunyai kehidupan yang baik dan aman damai. Hal ini kerana keadaan kehidupan di sini adalah berbeza. Selepas habis kerja, kami perlu menjaga rumah dan anak-anak.
R005/3	..... இங்க வந்து certain area இருக்கு fishing-கு. அது ஒரு happy தானே. காசு கட்டி புடிக்குற எடமும் இருக்கு normall ah free ah வச்சிருக்காங்க பாருங்க நம்ம போய் புடிச்சிக்கலாம் ..... Inka vantu certain area irukku fishing-ku. Atu oru happy tāṇē. Kācu katti puṭikkura eṭamō irukku normall ah free ah vaccirukkāṅka pārunka nam'ma pōy puṭicikkalām Di sini, sesetengah kawasan terdapat aktiviti memancing ikan. Aktiviti tersebut memang menyeronokkan. Tetapi terdapat tempat memancing yang percuma dan ada juga yang perlu dibayar.

Apabila responden ditanyakan tentang soalan berkaitan sekolah dan aktiviti mereka di sekolah, peralihan kod dalam bahasa Melayu dapat dilihat dengan ketara. Responden yang sama menggunakan campuran kod bahasa Inggeris dalam situasi lain. Tetapi dalam topik berkaitan sekolah mereka menggunakan campuran kod bahasa Melayu. Berikut merupakan contoh bagi perkara yang disebutkan:

R009/2	ஆ..Ok. இப்ப கொஞ்சம் கஷ்டமா இருக்கு. Boleh la. Kokurikulum... Unit Uniform தவிரமத்த தெல்லா Ok.இருக்கேநான். ஆனா Uniform வந்து சிலசமயத்துல pengumuman பண்ணமாட்டாங்க இருக்கா இல்லயானு. Ā..Ok. Ippa koñcam kaṣṭamā irukku. Boleh la. Kokurikulum... Unit Uniform taviramatta tellā Ok.Irukkēnāñ. Āñā Uniform vantu cilacamayattula pengumuman paṇṇamāṭṭāṅka irukkā illayānu.	Aktiviti sekolah

R009/3	போனவருஷமும் Cikgu என்னை Setiausaha வா pilih பண்ணாங்க. இந்த வருஷம் இன்னும் தெரில. ஏனா இந்த வருஷம் வந்து Form 4, Form 3 பசங்கயாரும் Persatuan Sejarah-ல இல்ல. Form 5- science-ல நான்தான். Arts-லவந்து, Arts 2. Pōṇa varuṣamum Cikgu eṇṇai Setiausaha vā pilih paṇṇāṅka. Inta varuṣam inṇum terila. Ēṇā inta varuṣam vantu Form 4, Form 3 pacaṅka yārum Persatuan Sejarah la illa. Form 5 la science la nāñ tāñ. Arts la vantu, Arts 2 Tahun lepas Cikgu memilih saya sebagai setiausaha. Pada tahun ini, saya belum pasti lagi, kerana tiada pelajar tingkatan empat (4) dan (3) dalam persatuan sejarah. Dalam kalangan tingkatan 5, saya seorang sahaja daripada aliran sains, manakala dua orang pelajar lagi daripada aliran sastera.	Aktiviti sekolah

Dalam ungkapan di atas, kod seperti ‘bolehlah’, ‘kokurikulum’, ‘unit beruniform’, ‘pengumuman’ merupakan istilah-istilah yang digunakan oleh generasi kumpulan ketiga. Penggunaan bahasa Melayu sudah menjadi amalan biasa dalam kalangan mereka kerana polisi bahasa negara kita yang mengutamakan bahasa Melayu dan bahasa Inggeris di sekolah. Sebuah lagi ungkapan yang menekankan senario ini adalah seperti berikut:

R006/1	புடிச்ச teacher பேரு Cikgu Amina. அவங்க வந்து ரொம்ப கோவபட மாட்டாங்க. நம்ப கேட்டா கூட்டு வாங்க. நம்ப இப்போ bilik computer போனா கூட்டுவாங்க. BM subject சொல்லித்தராங்க. அம்மா வேலை செய்ல. நாங்க அண்ணன் தம்பி எல்லா ஏழு பேரு. மொத வந்து அக்கா அவங்க வந்து இங்கதான் படிச்சாங்க. KL-ல இருக்காங்க. Puticca teacher pēru Cikgu Amina. Avuṅka vantu rompa kōvapaṭamāṭṭāṅka. Nampa kēṭṭā kūṭuvāṅka. Nampa ippō bilik computer pōṇā kūṭuvāṅka. BM subject collittarāṅka. Am'mā vēlai ceyla. Nāṅka aṇṇaṇ tampi ellā ēḷu pēru. Mota vantu akkā avuṅka vantu iṅkatāṇ paṭiccāṅka. Kl la irukkāṅka. Nama cikgu yang saya berminat ialah cikgu Amina. Beliau seorang yang penyayang. Jika kami pergi ke bilik komputer, beliau akan memanggil kami. Beliau mengajar subjek BM. Emak saya tidak bekerja. Saya ada tujuh orang adik-beradik. Anak pertama ialah kakak saya. Dia belajar di sini. Kini dia berada di Kuala Lumpur.	Tentang sekolah

Dalam ungkapan di atas pula, responden menyatakan guru yang paling disukai melalui kenyataan ‘*புடிச்ச teacher பேரு Cikgu Amina*’. Dalam kenyataan ini, walaupun *Puticca* merupakan bahasa Tamil, tetapi perkataan seterusnya iaitu ‘*teacher*’ merupakan bahasa Inggeris dan apabila menyebut nama guru, responden menyatakan ‘cikgu’. Jadi gelaran cikgu merupakan sesuatu istilah yang sudah biasa dalam persekitaran sekolah. Perkara ini dapat dilihat apabila ditanyakan tentang guru. Responden secara automatik merujuk kepada ‘cikgu’. Selain itu, istilah-istilah seperti ‘bilik komputer’ dan ‘subjek’ juga merupakan peralihan kod dalam corak yang sama seperti yang dinyatakan di atas.

5.3.3 Rakaman Situasi Formal dan Tidak Formal

Bagi meneliti interaksi natural, pengkaji membuat rakaman dalam dua domain penting iaitu domain kawan dan domain awam. Rasional kepada pemilihan dua domain. Hal ini demikian kerana pengkaji mempunyai limitasi dalam pemilihan domain seperti sekolah, urusan niaga dan tempat kerja. Perkara ini lantaran daripada interaksi responden yang banyak berlaku dengan etnik lain kerana populasi masyarakat Tamil di Kuching yang

sedikit. Rakaman perbualan natural ini melibatkan rakaman situasi formal dan tidak formal.

Corak penggunaan bahasa Tamil yang menggunakan strategi peralihan kod yang jelas dapat dilihat melalui interaksi natural oleh responden, khususnya dalam kalangan rakan sebaya. Dapatan seumpama ini benar-benar dapat menampakkan situasi bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Oleh itu, pengkaji telah membuat dua jenis rakaman audio iaitu rakaman berbentuk formal dan tidak formal bagi melihat corak penggunaan bahasa mereka. kedua-dua jenis rakaman ini dijalankan melalui program '*Vetri Niccayam*' (program motivasi) yang dianjurkan oleh KIUT. Rakaman formal melibatkan kumpulan peserta program '*Vetri Niccayam*' yang terdiri daripada enam orang iaitu pelajar-pelajar sekolah menengah yang berumur 16 hingga 17 tahun. Rakaman telah dijalankan sewaktu ahli-ahli kumpulan berbincang tentang aktiviti 'Logo dan Etika'. Rakaman tidak formal pula melibatkan fasilitator program '*Vetri Niccayam*' yang merupakan tujuh orang pelajar daripada institusi kolej, universiti dan politeknik. Kesemua fasilitator berumur antara 18 hingga 20 tahun. Rakaman telah dibuat sewaktu mereka sedang bersempang bersama pelajar. Kedua-dua rakaman dibuat tanpa kesedaran mereka. Hal ini demikian kerana, pengkaji hendak meneliti corak penggunaan bahasa melalui perbualan natural yang akan memberikan dapatan yang tepat. Walau bagaimanapun, bagi mengelakkan isu etika, pengkaji sudah mendapatkan kebenaran daripada pihak penganjur iaitu KIUT dan responden yang terlibat sudah dimaklumkan selepas rakaman dilaksanakan. (Lihat Bahagian 3.9)

Data ini dianalisis bagi melihat penggunaan bahasa Tamil setiap kali mereka mengambil bahagian [mengambil giliran mereka (*turn taking*)] dalam suatu interaksi. Sebenarnya 'turn taking' tidak mengikut giliran yang tetap, tetapi dalam interaksi yang telah dirakam, terdapat 168 kali '*turn taking*' telah berlaku (Lihat Lampiran D). Giliran ini tidak

mengambil kira responden yang bercakap, tetapi jumlah kekerapan bahasa Tamil atau bahasa lain digunakan, sama ada bahasa Inggeris atau bahasa Melayu. Rumusan penggunaan bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu dapat dilihat pada jadual 5.6.

Jadual 5.6: Penggunaan Bahasa dalam ‘turn taking’- Formal

Bahasa	Bilangan ‘turn taking’	Peratus penggunaan kod bahasa Tamil
Bahasa Tamil	69	41.0%
Bahasa Inggeris	94	56.0%
Bahasa Melayu	4	2.4%
Penanda wacana	1	0.6%
Jumlah	168	100.00%

Berdasarkan kepada jadual, jumlah ‘turn taking’ yang dibuat oleh responden ialah sebanyak 168 kali. Berdasarkan kepada jumlah ini, bahasa Inggeris merupakan bahasa yang paling banyak digunakan dengan kekerapan sebanyak 94 kali (56.0%). Ini diikuti dengan bahasa Tamil dengan jumlah kekerapan sebanyak 69 kali (41.0%). Bahasa Melayu pula hanya memperlihatkan kekerapan sebanyak empat kali (2.4%) sahaja. Jadual menunjukkan bahawa dalam situasi formal, penggunaan bahasa Inggeris telah menjadi pilihan bahasa utama apabila mereka berinteraksi dengan rakan sebaya. Walaupun peratusan penggunaan bahasa Tamil adalah rendah berbanding dengan bahasa Inggeris, tetapi secara dasarnya peratusan ini sudah cukup untuk membuktikan corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan mereka khususnya dalam situasi formal. Dapatan ini merupakan sesuatu yang memberangsangkan dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Manakala dalam situasi tidak formal pula, bilangan ‘turn taking’ yang berlaku ialah sebanyak 122 (Lihat Lampiran E) kali. Rumusan penggunaan bahasa dalam bilangan ‘turn taking’ dapat dilihat dalam pada 5.7 .

Jadual 5.7: Penggunaan Bahasa Dalam ‘turn taking’- Tidak Formal

Bahasa	Bilangan ‘turn taking’	Peratus penggunaan kod bahasa Tamil
Bahasa Tamil	72	59.0%
Bahasa Inggeris	38	31.1
Bahasa Melayu	9	7.4
Penanda wacana	3	2.5
Jumlah	122	100%

Jadual menunjukkan bahawa jumlah ‘turn taking’ yang dibuat oleh responden ialah sebanyak 122 kali. Berdasarkan jumlah ini, bahasa Tamil merupakan bahasa yang paling banyak digunakan dengan jumlah kekerapan sebanyak 72 kali (59.0%). Ini diikuti dengan bahasa Inggeris dengan jumlah kekerapan sebanyak 38 kali (31.1%). Bahasa Melayu pula hanya mencatatkan jumlah kekerapan sebanyak sembilan kali (2.5%) sahaja. Jadual menunjukkan bahawa dalam situasi formal, penggunaan bahasa Tamil merupakan pilihan bahasa utama semasa berinteraksi dengan rakan sebaya responden. Walaupun peratusan penggunaan bahasa Tamil adalah hampir sama dengan bahasa Inggeris, tetapi secara dasarnya peratusan ini sudah cukup untuk membuktikan corak penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan responden khususnya dalam situasi tidak formal. Situasi ini telah dapat mengunjurkan keyakinan dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Tambahan pula, walaupun responden menggunakan peralihan kod ke dalam bahasa Inggeris pada kadar yang tinggi dan bahasa Melayu pada kadar yang rendah, namun penggunaan bahasa Tamil masih lagi berperanan sebagai bahasa dominan.

Satu lagi senario yang dapat dilihat di sini adalah tentang corak penggunaan bahasa. Pengkaji mendapati bahawa interaksi responden tidak berakhir dalam bahasa tunggal. Ini disebabkan oleh persekitaran bahasa di Sarawak dan juga faktor demografi yang akan dibincangkan secara lebih terperinci dalam bab keenam. Analisis data daripada rakaman audio juga memberikan gambaran bahawa terdapatnya banyak pinjaman kod yang

berlaku daripada bahasa Inggeris dan bahasa Melayu ke dalam bahasa Tamil. Hal ini demikian kerana para responden gagal untuk mencari perkataan yang sesuai dalam bahasa Tamil semasa mereka berinteraksi. Selain itu, pengkaji juga mendapati bahawa terdapat amalan peralihan kod dengan menggunakan dua atau tiga bahasa dalam satu set ungkapan yang sudah menjadi amalan biasa mereka.

Walaupun strategi peralihan kod dan campuran kod banyak digunakan, tetapi berdasarkan kepada situasi masyarakat Tamil di Kuching yang dianggap sebagai masyarakat yang lemah dari aspek demografi, status dan sokongan institusi, mereka masih lagi mampu mempertahankan bahasa Tamil. Hal ini demikian kerana, kadar penurunan bagi penggunaan kod dalam bahasa Tamil tidak begitu signifikan dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching dan ini mampu mempertahankan amalan bahasa Tamil di Kuching daripada kepupusan.

5.4 Pemerhatian

Pemerhatian merupakan sebuah lagi kaedah yang digunakan oleh pengkaji bagi melengkapkan proses triangulasi data yang dikumpulkan dalam usaha meneliti penggunaan bahasa. Oleh itu, pengkaji telah menyertai beberapa buah majlis keramaian, upacara keagamaan, sambutan perayaan dan juga beberapa buah tempat awam seperti restoran. Seperti yang telah dimaklumkan sebelum ni, kebanyakan masyarakat Tamil di Kuching biasanya mengambil bahagian dalam majlis-majlis ini kerana ia adalah satu-satunya peluang untuk mereka bertemu antara satu sama lain. Aktiviti-aktiviti yang mereka sertai ini dapat dibahagikan kepada dua iaitu aktiviti umum yang melibatkan semua penduduk setempat seperti jemputan umum, dan aktiviti peringkat keluarga yang hanya melibatkan saudara-mara sahaja sebagai jemputan khas. Pemerhatian majlis-majlis sosial ini menggambarkan perspektif yang luas kepada pengkaji berbanding dengan

instrumen borang kaji selidik dan temu bual semasa membuat analisis tentang penggunaan bahasa kumpulan masyarakat Tamil di Kuching. Selain itu, kaedah ini juga melibatkan kumpulan yang besar kerana ia merupakan majlis sosial awam. Hal ini demikian kerana, jika dibandingkan dengan instrumen-instrumen lain, kaedah pemerhatian terhadap majlis-majlis sosial ini berfungsi sebagai perwakilan seluruh komuniti di Kuching.

Bagi mendalami penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching, pengkaji telah menghadiri sebanyak 14 buah majlis atau aktiviti sebagai pemerhati ikut serta dan juga pemerhati bukan ikut serta. Antara jenis majlis yang dikunjungi ialah seminar, sambutan, perayaan, perkahwinan dan sebagainya. Pemerhatian ini dijalankan sepanjang tempoh dua tahun setengah sejak tahun 2013 sehingga tahun 2015.

Penggunaan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching yang telah diperhatikan oleh pengkaji juga telah ditunjukkan pada jadual 5.8. Pemerhatian ini ditunjukkan dalam bentuk peratusan.

Jadual 5.8: Penggunaan Bahasa Dalam Majlis Sosial Yang Melibatkan Masyarakat Tamil di Kuching.

Bil	Aktiviti	Butiran	Masa	Jenis aktiviti	Peratus bahasa Tamil diguna (%)	Catatan
1	Sambutan hari Deepavali di Kuil Sri Maha Mariamman	i. <i>Pooja</i> ii. ucapan pengerusi iii. Bhajan & Thevaram iv. pengumuman v. bersurai	2 jam	Agama	90	Kebanyakan etnik Tamil
2	Hari Terbuka Deepavali oleh IAK di Dewan IAK	i. Kata-kata aluan ii. Ucapan pengerusi iii. Nyanyian & tarian iv. Ucapan khas v. Nyanyian & tarian	2 ½ jam	Sosial	45	Multi etnik Tetamu khas adalah bukan etnik Tamil
3	Majlis nyanyian Bhajan di Sai Baba Centre	i. Nyanyian Bhajan secara berkumpulan. ii. Penerangan oleh pengendali	1 jam	Agama	55	Multi etnik
4	Majlis sambutan Deepavali di ISKCON	i. Pooja ii. Ucapan khas oleh penceramah. iii. Pengumuman	1 ½ jam	Agama	60	Kebanyakan etnik Tamil
5	Human Values Classes yang dikendalikan oleh Kuil Srinivas Kaliyamman	i. Kelas bahasa Tamil ii. Kelas Thevaram iii. Kelas yang mengajar nilai-nilai moral	4 jam	Sosial	90	Kebanyakan etnik Tamil
6	Ponggal	i. Taklimat kepada peserta pertandingan ii. Perbincangan dalam kumpulan iii. Ucapan aluan iv. Ucapan pengarah projek v. Ucapan VIP vi. Penyampaian hadiah vii. Ucapan terima kasih	5 jam	Budaya	80	Kebanyakan etnik Tamil
7	Thaipusam	i. Pooja di Kuli Sri Mahamariamman ii. Perarakan dari Kuil Sri Mahamariamman	4 jam	Agama	90	Kebanyakan etnik Tamil

		ke Kuil Srinivas Kaliamman iii. Upacara sembahyang di Kuil Srinivas Kaliamman iv. <i>Annathanam</i> – makan tengah hari				
8	Thirukkalyanam ⁶	i. Upacara sembahyang ii. Majlis perkahwinan iii. Pengumuman iv. Makan malam	2 jam	Agama	95	Kebanyakan Tamil
9	Kem Motivasi Pelajar	i. Pendaftaran ii. Taklimat kepada peserta iii. Aktiviti kumpulan iv. Latihan dalam kumpulan v. Persembahan oleh kumpulan vi. Persembahan slaid vii. Pendapat pelajar	2 hari	Sosial	75	Kebanyakan etnik Tamil (5 murid adalah anak kepada pasangan kahwin campur)
10	Majlis makan malam perkahwinan	i. Ucapan aluan oleh pengacara majlis ii. Nyanyian, tarian dan makanan dihidangkan iii. Ucapan terima kasih oleh pengantin	2 jam	Sosial	55	Kebanyakan etnik Tamil
11	Ceramah ibu bapa	i. Para penceramah mengendalikan ceramah motivasi ii. Sesi soal jawab	2 ½ jam	Sosial	60	Kebanyakan etnik Tamil (3 pasangan daripada kumpulan kahwin campur)
12	Mesyuarat ahli jawatankuasa penganjur program kem motivasi	i. Mesyuarat dimulakan dengan ucapan aluan ii. Perbincangan tentang persediaan program iii. Komen dan pendapat daripada AJK iv. Pembahagian tugas	1 ½ jam	Sosial	80	Semuanya etnik Tamil
13	Sembahyang hari Jumaat di Kuil Sri Mariamman	i. <i>Pooja</i> ii. Pengumuman iii. Lagu Bhajan iv. Pengumuman	1 ½ jam	Agama	90	Kebanyakan etnik Tamil

⁶Thirukalyanam – Upacara Perkahwinan Dewa Dewi

14	Sembahyang hari Jumaat di Kuil Srinivas Kaliamman	i. <i>Pooja</i> ii. Ucapan iii. <i>Bhajan</i> iv. Makan malam	2 jam	Agama	90	Kebanyakan etnik Tamil
	Jumlah	Purata			73.3%	

Berdasarkan rumusan yang ditunjukkan pada jadual 5.8, penggunaan bahasa Tamil dalam kebanyakan program di atas dijalankan dalam bahasa Tamil. Program-program di atas ini dapat digolongkan kepada tiga jenis iaitu aktiviti sosial, budaya dan agama. Dalam aktiviti agama dan budaya, bahasa Tamil digunakan secara optimum iaitu dengan catatan peratusan melebihi 90%, manakala dalam aktiviti sosial pula penggunaan bahasa hanya mencapai 60% sahaja. Secara keseluruhannya, purata penggunaan bahasa Tamil ialah sebanyak 73%.

Aktiviti sosial yang diperhatikan oleh pengkaji ialah hari terbuka sempena Hari *Deepavali*, seminar motivasi, ceramah ibu bapa dan kelas '*Human Values*'. Penggunaan bahasa dalam aktiviti sosial ini mempunyai campuran bahasa Inggeris. Hal ini demikian kerana aktiviti sosial ini dihadiri oleh kumpulan etnik yang berbagai. Mereka mempunyai saudara mara disebabkan oleh faktor perkahwinan campur dan kawan-kawan yang terdiri daripada etnik bukan Tamil atau berkahwin campur seperti suku kaum tempatan Iban dan Bidayuh. Jadi penglibatan kumpulan etnik lain dalam aktiviti-aktiviti sosial ini menyebabkan para penganjur atau orang yang menyertai program-program sedemikian menggunakan bahasa campuran atau kadangkala menggunakan bahasa Inggeris atau campuran bahasa Inggeris dengan Melayu sepenuhnya.

Bagi program Hari terbuka perayaan *Deepavali* yang dianjurkan oleh IAK pula, tetamu khas yang dijemput ialah Yang Berhormat Awang Tengah, diikuti oleh beberapa orang tetamu seperti En.Chan, En.Piara Singh, En. Ramlan yang bukan merupakan masyarakat

Tamil dan tidak memahami bahasa Tamil. Oleh yang demikian, penggunaan bahasa dalam majlis ini ialah bahasa Inggeris dengan campuran bahasa Melayu (lebih kurang 70%). Sedangkan bahasa Tamil hanya digunakan 30% sahaja. Selain daripada ucapan dan pengumuman yang banyak menggunakan bahasa Tamil, tarian dan nyanyian juga masih lagi dalam bahasa Tamil. Ini bertentangan dengan perkara yang diujahkan dalam kajian ini kerana sesungguhnya penggunaan bahasa dalam lagu dan tarian sebenarnya tidak banyak menyumbang dalam proses pengekalan bahasa di Kuching ini.

Dalam program seminar motivasi pelajar dan ceramah ibu bapa, penggunaan bahasa Tamil mencapai 65% kerana kehadiran lima orang murid yang merupakan hasil perkahwinan campur dan tiga pasangan perkahwinan campur bagi ceramah ibu bapa. Kumpulan perkahwinan campur ini tidak mahir dalam menggunakan bahasa Tamil. Jadi pengendali terpaksa menggunakan bahasa campuran iaitu bahasa Tamil dengan bahasa Inggeris dan Melayu (penggunaan lebih kepada bahasa Inggeris berbanding dengan bahasa Melayu). Corak penggunaan bahasa sedemikian ini wujud kerana kumpulan penutur atau pengendali program ini hendak melibatkan penyertaan kumpulan luar iaitu masyarakat bukan Tamil atau yang tidak fasih berbahasa Tamil.

Sepanjang tempoh kajian ini, pengkaji hanya dapat menghadiri sebuah majlis makan malam sempena perkahwinan. Dalam majlis makan malam ini, corak penggunaan bahasa adalah sedikit berbeza atas dua sebab. Sebab yang pertama, pengantin perempuan merupakan penduduk asal Kuching manakala pengantin lelaki pula berasal dari Semenanjung Malaysia. Walaupun pengantin lelaki berasal dari Semenanjung Malaysia tetapi beliau merupakan fasih berbahasa Tamil. Sebab yang kedua, mereka ialah penganut atau pengikut kuat mazhab *ISKCON* yang menggunakan bahasa Inggeris sebagai bahasa pengantar dan bahasa utama dalam upacara sembahyang, ceramah agama, pengumuman dan sebagainya. Oleh yang demikian, penggunaan bahasa Tamil dalam majlis makan

malam ini juga berada pada kadar yang sangat minima iaitu lebih kurang 30% sahaja. Namun begitu, bahasa yang digunakan sesama saudara-mara dan kawan-kawan yang menghadiri majlis tersebut ialah bahasa Tamil catatan peratusan sebanyak 70%. Jadi dengan hanya bersandarkan kepada sebuah majlis, pengkaji berjaya melihat dua jenis senario yang berbeza dalam corak penggunaan bahasa iaitu interaksi dalam proses pengendalian dan interaksi sesama kawan atau saudara-mara.

Penggunaan bahasa Tamil ‘dalam komuniti’ (*intra-community*) sebenarnya merangkumi penutur yang sebenarnya terlibat dalam program tersebut. Jika ahlinya terdiri daripada masyarakat Tamil sepenuhnya, maka peluang untuk menggunakan bahasa Tamil adalah tinggi. Jadi penglibatan masyarakat Tamil ini bergantung kepada jenis aktiviti yang mereka sertai. Kebanyakan aktiviti-aktiviti berupa budaya sebenarnya melibatkan masyarakat Tamil di Kuching. Antara aktiviti budaya yang diperhatikan oleh pengkaji ialah perayaan Ponggal. Perayaan Ponggal dianjurkan oleh *Kuching Hindu Youth Organisation* (KHYO). Pelbagai aktiviti yang menarik dijalankan dalam program ini. Secara keseluruhannya, program ini telah berjaya mencatatkan peratusan penggunaan bahasa Tamil sebanyak 80%. Berdasarkan kepada bacaan peratusan tersebut, satu perkara yang sangat penting dan perlu diberikan perhatian di sini ialah penganjur program tersebut. Pengkaji dimaklumkan bahawa program tersebut dianjurkan oleh kumpulan belia yang berumur antara 20 tahun hingga 40 tahun. Mereka terdiri daripada kumpulan generasi ketiga yang menjadi tonggak dalam menyalurkan bahasa dan budaya kepada kumpulan generasi seterusnya. Ini merupakan suatu maklumat yang membanggakan kerana mereka mampu menggunakan bahasa Tamil sebanyak 80% semasa mengendalikan aktiviti sepanjang program ini dijalankan.

Penggunaan bahasa dalam aktiviti agama pula dapat dilihat melalui dua skop iaitu aktiviti agama yang berfokuskan kepada organisasi *ritual* dan *spiritual*. Aktiviti-aktiviti yang

dijalankan dalam organisasi berbentuk ritual seperti kuil ini kebanyakannya menggunakan bahasa Tamil khasnya dalam upacara sembahyang (selain daripada *mantra-mantra* yang dipetik daripada bahasa Sanskrit), *kuuddu prarthanai*, pengumuman dan sebagainya. Antara program yang diperhatikan oleh pengkaji ialah sembahyang pada hari Jumaat, sambutan hari *Deepavali* di kuil, *Thirukkalyanam* dan *Thaipusam*. Segala aktiviti ini adalah lebih bersifat kepada *ritual* dan bahasa yang digunakan pula ialah bahasa Tamil dengan peratusan sebanyak sebanyak 90%. Walaupun amalan *ritual* dijalankan dalam bahasa Sanskrit, tetapi secara umumnya bahasa Tamil digunakan sebagai bahasa komunikasi di kuil. Hal ini demikian kerana majoriti komuniti Hindu di Kuching terdiri daripada masyarakat Tamil. Corak penggunaan ini secara jelasnya telah ditunjukkan dalam pada jadual 5.8 dengan pecahan kepada penggunaan bahasa dalam domain agama dan sosiobudaya.

Satu lagi perkara yang diperhatikan oleh pengkaji di kedua-dua buah kuil ialah aktiviti yang dilakukan setelah upacara sembahyang selesai khususnya pada hari Jumaat. Pengkaji mendapati bahawa penganut yang hadir ke kuil pada waktu tersebut akan duduk bersama untuk menyanyikan lagu-lagu *Bhajan*. Lagu-lagu ini sudah semestinya berkumandang dalam bahasa Tamil. *Aiyar* atau individu yang mempunyai pengetahuan dalam agama Hindu pula akan menyampaikan ceramah ringkas dalam bahasa Tamil dengan campuran bahasa lain. Walaupun bahasa Tamil digunakan dalam semua aktiviti agama di kuil, tetapi ini bukan bermakna bahasa Inggeris atau bahasa lain tidak digunakan langsung. Pengkaji mendapati sebarang pengumuman yang dibuat di kuil dimulakan dalam bahasa Tamil selepas itu secara spontan diterjemahkan kepada bahasa Inggeris. Selepas itu, bacaan akan berbalik semula kepada bahasa Tamil untuk pengumuman seterusnya. Peralihan-peralihan ini berlaku disebabkan oleh kehadiran penganut yang terdiri daripada pelbagai bangsa serta yang tidak fasih berbahasa Tamil, khususnya penguasaan memahami dan bertutur. Oleh itu, bagi menyampaikan mesej kepada

kumpulan berbilang bangsa ini, maka corak penggunaan bahasa sedemikian ini digunakan oleh masyarakat Tamil di Kuching.

Seperti yang telah dinyatakan sebelum ini, organisasi spiritual yang terdapat di Kuching ialah ISKCON dan *Satya Sai Baba Center*. Bagi kedua-dua organisasi ini, penggunaan bahasa Tamil berada pada kadar yang minima. Sebarang aktiviti yang dijalankan di kedua-dua organisasi ini tidak memihak kepada bahasa Tamil disebabkan oleh dua faktor. Pertama, kedua-dua organisasi ini mempunyai jalinan dengan organisasi induk di peringkat antarabangsa. Oleh itu, bahasa dalam modul, buku dan kitab, kebanyakannya ditulis dalam bahasa Inggeris yang juga merupakan bahasa pengantar semasa mereka berdakwah. Kedua, penggunaan bahasa ini tertakluk kepada kumpulan individu yang menghadiri upacara sembahyang. Di *Satya Sai Baba Center*, penganut yang hadir terdiri daripada masyarakat berbilang bangsa seperti India, Cina dan beberapa suku kaum lain seperti Bidayuh dan Iban. Tambahan pula pengerusi bagi persatuan ini merupakan seseorang yang berasal daripada kaum Cina walaupun majoriti penganut ialah orang India. Jadi mereka terpaksa menggunakan bahasa Inggeris atau kadangkala bahasa Melayu dalam upacara keagamaan atau sebarang aktiviti lain yang dijalankan. Namun begitu, lagu-lagu *bhajan* yang dinyanyikan pula kebanyakan dalam bahasa Tamil dan mampu dinyanyikan oleh pelbagai bangsa.

5.5 Penelitian Dokumen

Dalam bidang sosiolinguistik, corak penggunaan bahasa lebih berfokuskan kepada bahasa pertuturan malah corak penggunaan bahasa melalui bahan bertulis juga telah diteliti oleh pengkaji. Hal ini dikatakan sedemikian kerana menurut Nambiar (2007), adalah tidak sempurna jika komunikasi berbentuk tulisan diabaikan dalam kajian peralihan dan pengekalan bahasa. Oleh yang demikian, pengkaji telah memerhatikan 15 dokumen untuk

melihat corak penggunaan bahasa dan sikap masyarakat Tamil terhadap amalan bahasa di Kuching. Sepanjang kajian dijalankan, pengkaji hanya dapat melihat dokumen-dokumen umum seperti buku program, buku seminar, surat pekeliling, kad jemputan dan sebagainya. Jadual 5.9 menunjukkan rumusan bahasa yang digunakan dalam dokumen-dokumen tersebut.

University of Malaya

Jadual 5.9: Senarai Dokumen dan Pilihan Bahasa

Bi	Aktiviti	Butiran	Bahasa yang digunakan
1	Indian Cultural Heritage seminar Tarikh :11 Julai 1993 Tempat: Dewan Tun Razak Kuching	Artikel oleh En.T.Komarusamy. Bertajuk: Problems Facing The Sarawak Indian Community	Bahasa Inggeris
2	Majalah Sarawak Kabaddi Association 2009	Latar belakang penubuhan Persatuan Kabaddi Sarawak	Bahasa Inggeris
3	Buku program sempena Indian Community's Exhibition on Indian Costumes, Food and Delicacies	Pameran pakaian, makanan melalui foto dalam buku program	Bahasa Inggeris
4	Buku program sempena pelancaran persatuan kabaddi Sarawak Tarikh: 3.9.15 Tempat: Santubong Resort Kuching	Atur cara Iklan	Bahasa Inggeris
5	Indian Cultural Heritage seminar Tarikh :9 Julai 1988 Tempat: Dewan Tun Razak Kuching	Artikel Atur cara	Bahasa Inggeris
6	Deepavali Night 2002 16.11.2002	Buku Program	Bahasa Tamil & Bahasa Cina.
7	Majlis pelancaran Sarawak Indian Society 4.7.12 Sarawak Club, Kuching	Atur cara Latar belakang persatuan Ahli jawatankuasa	Bahasa Inggeris
8	Majlis perasmian bangunan IAK	Latar belakang persatuan dan projek pembinaan bangunan IAK	Bahasa Inggeris
9	Simposium Budaya Sarawak IV 2003 20-21 Ogos 2003 Crown Plaza Riverside Kuching	Kertas kerja	Bahasa Inggeris
10	Maha Sivarathiri ³ 17.2.15	Surat Pengumuman	Bahasa Inggeris
11	Kad jemputan	Perkahwinan	Bahasa Tamil & Bahasa Inggeris
12	Thirumurai Othum Pooddi	Sijil penyertaan	Bahasa Tamil
13	Tamil/Hindu New Year	Surat pengumuman	Bahasa Inggeris
14	Damodara Haouse	Jadual	Bahasa

	Programe		Inggeris
15	Kuddu pirathanai songs ⁷	Lagu Bhajan dan Thirumurai	Bahasa Inggeris

Berdasarkan jadual di atas, dapat dilihat secara jelas tentang penggunaan bahasa dalam dokumen-dokumen di atas. Hampir kesemua dokumen di atas tidak menggunakan bahasa Tamil. Bahasa yang digunakan dalam dokumen-dokumen di atas ini ialah bahasa Inggeris. Melalui kaedah pemerhatian, pengkaji dapat membezakan penggunaan bahasa berdasarkan jenis aktiviti yang dijalankan. Namun dalam penelitian dokumen pula, penggunaan bahasa ialah bahasa Inggeris sepenuhnya sama ada bagi aktiviti agama, sosial dan budaya kecuali kad jemputan perkahwinan.

Walau bagaimanapun, penggunaan bahasa Tamil hanya dapat dilihat pada kepala surat, khususnya semasa hendak mempamerkan nama kuil atau persatuan. Jadi dalam hal ini, pengkaji hanya dapat melihat satu atau dua baris sahaja dalam surat pekeliling atau buku-buku program yang diedarkan dan diterbitkan.

Terdapat beberapa sebab yang mendorong kepada penggunaan bahasa Inggeris secara maksimum dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Walaupun masyarakat Tamil merupakan kumpulan majoriti [dalam kalangan masyarakat India] di Sarawak dengan catatan peratusan sebanyak 85.4%, namun terdapat juga kumpulan bukan masyarakat Tamil dalam komuniti India seperti etnik Malayalee, Telugu, Punjabi, Sindhi dan lain-lain (Lihat Jadual 1.6). Jadi apabila sesuatu program dianjurkan, khususnya program-program yang melibatkan sub etnik, maka bahasa Inggeris dijadikan sebagai bahasa interaksi dan juga bahasa dalam sebarang bentuk bahan tulisan. Program-program seperti

⁷Kuddu Pirathanai – Sembayang Berkumpulan

Seminar Kebudayaan India, buku program yang melibatkan semua sub etnik ini adalah antara sebab ketiadaan bahasa Tamil dalam dokumen-dokumen yang diperoleh.

Keduanya, kegagalan menggunakan bahasa Tamil adalah kerana kebanyakan mereka tiada kemahiran untuk membaca dan menulis dalam bahasa Tamil. Jadi bagi menyampaikan maklumat kepada semua lapisan masyarakat, bahasa Inggeris telah digunakan. Pada masa yang sama, para pembaca juga lebih selesa jika sebarang bahan tulisan diterbitkan dalam bahasa Inggeris kerana mereka tidak mahu ketinggalan tentang isu semasa hanya disebabkan kekangan masa semata-mata.

Ketiganya pula, walaupun majoriti penduduk masyarakat Tamil tidak mempunyai kemahiran membaca dan menulis, tetapi satu masalah yang dihadapi oleh pengedar surat pekeliling atau penerbit buku program adalah tiada kemahiran dalam menaip atau menulis tulisan Tamil. Jadi mereka terpaksa bersandar kepada syarikat penerbitan atau pihak yang menyediakan perkhidmatan menaip di Kuala Lumpur. Oleh yang demikian, bagi mengelakkan pembaziran masa dan duit, bahasa Inggeris telah digunakan dalam semua percetakannya. Namun begitu, sambutan perayaan besar seperti thiruvizha⁸ dan kad jemputan perkahwinan dipandang sebagai suatu kewajipan dalam kalangan mereka. Oleh itu, mereka perlu mencetak dalam bahasa Tamil.

5.6 Rumusan Dapatan Kajian

Dalam bab ini, corak penggunaan bahasa Tamil telah diteliti secara terperinci dengan menggunakan empat lagi instrumen iaitu temu bual, rakaman audio, pemerhatian dan

⁸Thiruvizha – Perayaan Tahunan di Kuil

penelitian dokumen. Keempat-empat instrumen ini, dapat membantu sejauh mana dapat menyokong dapatan yang diperolehi daripada borang kaji selidik.

5.6.1 Temu bual

Data yang diperolehi daripada temu bual selari dengan dapatan borang kaji selidik. Informan daripada KU1 masih lagi menggunakan bahasa Tamil tetapi menghadapi kesulitan apabila berinteraksi dengan cucu-cicit mereka. Hal ini demikian kerana balasan daripada cucu-cicit mereka kurang memberangsangkan dalam amalan penggunaan bahasa Tamil. Namun, faktor psikologi yang dikenal pasti di sini adalah apabila bertutur dengan orang tua kumpulan penutur golongan muda menggunakan bahasa Tamil kerana sikap menghormati mereka. Sikap mereka yang tidak mahu menggunakan bahasa Tamil di hadapan orang kenalan baru ialah rasa malu kerana mereka tidak fasih dalam bahasa Tamil. Walaupun mereka tahu bertutur dalam bahasa Tamil tetapi mereka sengaja tidak mahu menggunakan bahasa Tamil kerana bagi tanggapan mereka kefasihan bahasa adalah penguasaan bahasa Tinggi (T) (bahasa tinggi akan dibincangkan secara terperinci dalam Bahagian 7.4.2) lalu nada dan sebutan yang berbeza ini akan dijadikan bahan ketawa kumpulan pendengar. Oleh itu, mereka membuat pilihan untuk menggunakan bahasa Inggeris semasa berinteraksi dengan orang Tamil Semenanjung.

Berdasarkan kepada Teori Akomodasi Bahasa (Giles, 1973), pilihan bahasa dalam sesuatu interaksi ditentukan oleh pasangan mereka. Dalam situasi ini, kebanyakan masyarakat Tamil Kuching menggunakan bahasa Inggeris semasa bertutur dengan masyarakat Tamil Semenanjung kerana interaksi dimulakan oleh penutur dari Semenanjung dengan tanggapan masyarakat Tamil Kuching tidak tahu atau fasih dalam bahasa Tamil. Selain itu, komen yang diberi oleh informan iaitu jika perbualan dimulakan

dengan bahasa Inggeris maka kebarangkaliannya akan tamat dalam bahasa Inggeris juga walaupun mereka berinteraksi bersama masyarakat Tamil Kuching.

Berdasarkan komen-komen yang diberikan oleh informan, jelas dapat dilihat bahawa berlakunya peralihan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Walau bagaimanapun, peralihan ini bukanlah sesuatu yang muktamad kerana komen-komen yang diungkapkan oleh informan adalah bersifat global iaitu peralihan yang disebabkan oleh faktor mobiliti sosial dan faktor campuran kod yang sudah menjadi lumrah disebabkan oleh pengaruh bahasa Inggeris. Berikutan itu, data daripada rakaman audio dapat membantu untuk menentukan fenomena peralihan ini dengan lebih kukuh.

Data temu bual juga telah memberikan satu lagi dapatan baru yang berkaitan dengan penggunaan bahasa Tamil dalam domain agama. Mengikut dapatan dalam kajian-kajian terdahulu, domain agama berperanan sebagai kubu pertahanan daripada berlakunya peralihan bahasa. Dapatan ini memang tepat bagi masyarakat Tamil di Kuching. Walau bagaimanapun, perbezaan dalam aliran agama Hindu menimbulkan suasana peralihan bahasa Tamil yang pantas dalam kalangan mereka. Hal ini demikian kerana, masyarakat menggunakan bahasa Inggeris sebagai bahasa pengantar dalam menyebarkan fahaman aliran seperti ISCKON dan *Satya Sai Baba* yang merupakan organisasi *spiritual*. Terdapat segelintir masyarakat Tamil di Kuching mengikuti aliran agama ini dan tiada sebarang sumbangan kepada pengekalannya bahasa Tamil di Kuching. Walau bagaimanapun majoriti penduduk Tamil yang masih lagi berpegang kepada amalan agama *ritual* ini tetap menjadi faktor utama dalam pengekalannya bahasa Tamil di Kuching. Sehubungan dengan itu, fahaman yang kuat dalam kalangan mereka tentang cara untuk bersembahyang kepada Tuhan melalui bahasa Tamil sebenarnya mengukuhkan lagi vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

5.6.2 Rakaman Audio

Data yang dikumpulkan daripada rakaman menggambarkan strategi peralihan kod dan campuran kod sudah menjadi suatu amalan biasa dalam ketiga-tiga generasi kumpulan umur. Secara khususnya, kadar campuran atau peralihan kod kepada bahasa lain tidak berlaku dalam haluan yang sama. Perkara ini memberi maksud bahawa corak penggunaannya ataupun kadar penggunaan bahasa berbeza mengikut topik perbualan atau situasi tertentu. Dalam kebanyakan topik, bahasa Tamil masih lagi menjadi pilihan masyarakat Tamil. Namun, strategi peralihan atau campuran kod akan berlaku sekiranya penutur menyentuh beberapa topik serius seperti pendidikan, motivasi dan sekolah sahaja.

Satu lagi perkara yang dikenal pasti ialah penggunaan beberapa jenis kata nama seperti hari, hari bulan, nombor dan jam. Pengkaji mendapati bahawa penutur tidak menyedari dan tidak selesa menyebut istilah-istilah ini dalam bahasa Tamil. Perkara ini sebenarnya sudah menjadi suatu amalan biasa walaupun mereka mengetahui istilah yang sepadan dalam bahasa Tamil.

Perkara seterusnya ialah penggunaan bahasa dalam situasi formal dan tidak formal. Situasi bahasa bagi kedua-dua keadaan ini juga dapat memberikan gambaran tentang corak penggunaan bahasa. Dapatan menunjukkan bahawa kadar penggunaan bahasa Tamil tidak banyak berbeza dalam situasi formal dan tidak formal. Sedangkan peratusan penggunaan bahasa Tamil mengikut situasi 'turn taking' situasi formal mencatatkan peratusan sebanyak 41% manakala situasi tidak formal pula ialah sebanyak 59%. Kedua-dua situasi ini dapat dikatakan sebagai penggunaan bahasa Tamil pada kadar yang sederhana. Tambahan pula, corak penggunaan bahasa Inggeris atau Melayu adalah berdasarkan kepada penutur balas dalam interaksi mereka. Menurut Teori Akomodasi Bahasa (Giles, 1973) yang telah dijelaskan pada bahagian 2.3.3, pilihan bahasa oleh

kumpulan penutur akan membuka ruang kepada peralihan bahasa dalam jangka masa panjang. Di samping itu, teori ini juga menekankan konsep ‘pemusatan’ (*convergence*) iaitu penutur akan memilih bahasa mengikut pilihan bahasa pasangan bagi mewujudkan keadaan yang selesa. Dalam kajian ini, responden daripada KU3 khususnya, telah menggunakan strategi akomodasi dengan menggunakan bahasa Inggeris semasa berinteraksi dengan kawan [R044]. Dapatan kajian seperti Nambiar (2007) tentang kaum Malayalee, David (1996) tentang kaum Sindhi dan Mohamad (1998) tentang kaum Java, juga menunjukkan bahawa strategi akomodasi ini sangat ketara digunakan dan membuka ruang kepada peralihan kod lalu mengakibatkan peralihan bahasa Tamil di Kuching. Dalam kajian-kajian ini, golongan generasi tua menggunakan bahasa Inggeris semasa berinteraksi dengan golongan generasi muda. Walau bagaimanapun, dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching pula, strategi akomodasi ini sangat ketara digunakan oleh kumpulan penutur dalam generasi yang sama. Perkara ini jelas dapat dilihat dalam interaksi situasi tidak formal. Fenomena ini merupakan sesuatu yang perlu dipandang serius kerana dapat menjadi pemangkin dalam proses peralihan bahasa Tamil di Kuching.

5.6.3 Pemerhatian

Data daripada pemerhatian merupakan satu lagi instrumen yang dapat memberikan gambaran tentang penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Pemerhatian yang dibuat oleh pengkaji terhadap aktiviti sosial, budaya dan agama mencatatkan bacaan peratusan penggunaan bahasa Tamil sebanyak 73.3%. peratus ini boleh digolongkan sebagai tahap penggunaan yang tinggi. Kadar ini merupakan sesuatu yang memberangsangkan dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Bukan itu sahaja, dapatan daripada instrumen ini juga sangat tepat dengan dapatan borang kaji selidik yang menunjukkan tahap sederhana kerana skor min ($M=1.83$) bagi domain sosiobudaya dan tahap tinggi bagi domain agama yang mencatatkan skor min ($M=1.51$). Dapatan statistik yang diperolehi ini jelas sekali

membuktikan bahawa bahasa Tamil mampu menjadi bahasa utama dalam aktiviti masyarakat Tamil di Kuching khususnya dalam aktiviti budaya mahupun agama.

Walaupun bahasa Tamil menjadi pilihan utama, tetapi dalam beberapa upacara yang berbentuk keagamaan, bahasa Sanskrit juga digunakan. Namun, penggunaan bahasa Sanskrit ini langsung tidak digunakan bagi tujuan berkomunikasi. Bahasa ini hanya digunakan semata-mata untuk membaca mantras sahaja. Maka di sini boleh dikatakan bahawa, penggunaan bahasa Sanskrit tidak memberi sebarang impak kepada penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Lebih-lebih lagi apabila masyarakat Tamil sendiri juga tidak mahir dalam bahasa Sanskrit. Selain itu, bahasa Inggeris juga digunakan pada kadar yang minimum bagi menjalankan aktiviti keagamaan seperti untuk membuat pengumuman dan menyampaikan sesuatu maklumat. Namun penggunaan bahasa Inggeris ini tidaklah digunakan sebagai bahasa tunggal dalam sebarang aktiviti keagamaan, malah bercampur dengan kod dengan bahasa Tamil.

Secara umumnya, melalui instrumen pemerhatian, pengkaji berjaya mengenal pasti bahawa bahasa Tamil masih lagi menjadi pilihan utama bagi sebarang aktiviti seperti upacara keagamaan (aspek *ritual*) dan budaya (perkahwinan).

5.6.4 Penelitian Dokumen

Bagi konteks kajian yang dilakukan di Kuching, sebenarnya data yang diperoleh daripada penelitian dokumen dan landskap linguistik merangkumi dua jenis aspek yang dapat menampakkan keberdayaan bahasa Tamil dalam bentuk tulisan. Sebarang bahan seperti buku program, surat pekeliling, kad jemputan dan dokumen-dokumen lain serta tempat-tempat seperti restoran, institusi keagamaan, rumah dan lain-lain dapat memberikan gambaran umum tentang vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Berikutan itu, penggunaan

bahasa Tamil dalam upacara keagamaan seperti surat jemputan perayaan *thiruvizha*, *navarathiri* dan *Thaipusam* (perayaan yang disambut meriah) serta kad jemputan majlis perkahwinan terdapat bahasa Tamil pada sebahagiannya. Hal ini berikutan penggunaan dwibahasa pada kad secara umum. Tambahan pula, sebarang dokumen yang melibatkan percetakan langsung tidak menggunakan bahasa Tamil. Hal ini demikian kerana mereka tidak mempunyai kemudahan percetakan yang memerlukan penggunaan perisian bahasa Tamil. Walau bagaimanapun, pengkaji difahamkan bahawa bagi percetakan dibuat dari Kuala Lumpur bagi perayaan-perayaan yang besar. Oleh yang demikian, penggunaan bahasa Tamil bagi dokumen-dokumen seperti ini amat terhad.

Kelemahan penggunaan bahasa Tamil dalam dokumen ini sebenarnya mempunyai kaitan dengan tahap literasi masyarakat Tamil khususnya bagi aspek membaca dan menulis. Jadi, umumnya dapat dikatakan di sini bahawa penggunaan bahasa Tamil dalam dokumen-dokumen masyarakat Tamil Sarawak adalah tidak begitu relevan. Namun, mereka masih menggunakan bahasa Tamil dalam bentuk tulisan bagi beberapa perkara untuk meneruskan tradisi mereka khususnya dokumen yang melibatkan upacara keagamaan dan kebudayaan. Walaupun mereka menghadapi kesulitan untuk membaca dan menulis, tetapi beberapa buah dokumen mesti dicetak dalam bahasa Tamil seperti surat pekeliling '*Thiruvizha*'⁶ dan kad jemputan perkahwinan. Hal ini terjadi kerana percetakan sedemikian rupa sudah menjadi sebagai suatu tradisi dalam kalangan mereka. Oleh itu, surat pekeliling dan kad jemputan dicetak di Kuala Lumpur dan dihantar ke Kuching. Jadi walaupun penelitian dokumen ini tidak banyak menyumbang kepada pengkalan bahasa Tamil di Kuching, tetapi sudah cukup sekadar untuk menonjolkan identiti masyarakat Tamil di Kuching.

5.7 Kesimpulan

Dalam bab ini, data yang telah dianalisis sebenarnya berasaskan kepada empat jenis instrumen. Data yang dikumpulkan daripada keempat-empat jenis instrumen ini dianalisis dalam usaha untuk meneliti corak penggunaan bahasa Tamil. Semua instrumen menunjukkan dapatan yang sama kecuali bagi penelitian dokumen. Dapatan yang diperoleh menunjukkan bahawa bahasa Tamil masih lagi mempunyai vitaliti dan daya tahan yang kuat serta masih lagi menjadi pilihan bahasa masyarakat Tamil di Kuching.

Dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching, fenomena dwibahasa tidak boleh dianggap sebagai penentu kepada fenomena peralihan bahasa seperti yang dinyatakan oleh Fasold (1984). Hal ini demikian kerana pada dasarnya masyarakat Tamil mempunyai kemahiran dalam pelbagai bahasa. Walau bagaimanapun, peranan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil berbeza mengikut fungsi bahasa tertentu. Sebagai buktinya dapat dilihat di sini bahawa bahasa Inggeris telah digunakan dalam urusan rasmi atau urusan formal, serta interaksi bersama rakan. Sebaliknya bahasa Tamil lebih ketara digunakan bagi domain agama dan sosiobudaya.

Kajian ini telah menunjukkan proses peralihan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Namun begitu, peralihan ini tidak melibatkan satu bahasa, tetapi dua bahasa iaitu bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Peralihan kepada dua bahasa ini disebabkan oleh polisi kerajaan yang telah menjadikan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan manakala bahasa Inggeris sebagai sebuah mata pelajaran yang wajib dipelajari oleh penduduk Malaysia di sekolah sejak daripada darjah satu sehingga tingkatan lima. Selain itu, dari aspek faktor demografi pula, masyarakat Tamil merupakan kumpulan minoriti kecil serta hidup dalam pola petempatan yang berselerak. Ini sudah semestinya tidak membantu langsung pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Hal ini merupakan lantaran

daripada peluang yang terhad bagi masyarakat untuk berkomunikasi dalam bahasa Tamil. Mereka hanya mampu berinteraksi dengan ahli keluarga, saudara-mara dan rakan-rakan sahaja selain daripada majlis-majlis tertentu ataupun di tempat-tempat beribadat. Jadi untuk menjamin tradisi penggunaan bahasa Tamil maka pelbagai usaha juga telah diambil oleh NGO tempatan, khususnya YPHS dan Kuil Srinivasagar.

Dalam skop kajian ini, salah satu petunjuk yang penting dalam peralihan bahasa ialah kumpulan generasi tua yang menggunakan satu bahasa manakala kumpulan generasi muda pula yang menggunakan satu lagi bahasa (Fasold, 1984). Umumnya, situasi bahasa di Kuching ini belum lagi mencapai tahap tersebut kerana pilihan bahasa kedua-dua generasi ini adalah sama walaupun kadar campuran bahasa boleh dikatakan meningkat. Penggunaan strategik peralihan dan campuran kod mahupun tidak menggunakan bahasa Tamil langsung dalam pertuturan mereka tidak bermaksud mereka tidak mengetahui bahasa Tamil. Hal ini demikian kerana mereka sememangnya mempunyai penguasaan bahasa Tamil sekurang-kurangnya bagi aspek memahami dan bertutur. Kedua-dua kemahiran bahasa ini sahaja sudah cukup untuk membuktikan vitaliti bahasa Tamil yang berada pada tahap yang memuaskan. Oleh itu, dapatan kajian ini agak berbeza jika dibandingkan dengan dapatan kajian-kajian lain terhadap kumpulan minoriti kecil seperti kajian terhadap kumpulan Sindhi (David, 1996), Aiyar Tamil Malayalee (Sankar, 2004), (Nambiar, 2007) dan kaum-kaum peribumi di Sarawak (Ting, 2013) yang menggambarkan peralihan bahasa yang serius dalam kalangan penutur. Hal ini dikatakan sedemikian kerana fenomena pertahanan bahasa Tamil di Kuching ini mempunyai kaitan rapat dengan faktor agama dan kepercayaan yang kuat di samping usaha kaum tersebut untuk menjaga penampilan identiti etnik mereka dalam keadaan hubungan antara kumpulan seperti yang disarankan oleh Tajfel (1974) dan (Giles at al., 1977).

BAB 6: FAKTOR ETNOLINGUISTIK DAN VITALITI BAHASA TAMIL

6.1 Pengenalan

Tujuan utama bab ini adalah untuk membincangkan faktor etnolinguistik yang mempengaruhi vitaliti bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Bab ini mengandungi enam bahagian iaitu pengenalan, faktor status, demografi, sokongan institusi, geografi dan diakhiri dengan kesimpulan.

Persoalan kajian yang telah dikemukakan untuk mencapai objektif kedua kajian ini ialah, “Bagaimanakah Faktor Etnolinguistik Mempengaruhi Vitaliti Bahasa Tamil di Kuching?”. Berdasarkan kepada persoalan kajian ini, bab ini membincangkan pengaruh faktor etnolinguistik terhadap fenomena bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Dalam erti kata lain, kajian ini melihat sama ada vitaliti etnolinguistik berada pada tahap tinggi, sederhana atau rendah. Oleh itu, data yang dikumpul untuk bahagian ini adalah daripada data primer iaitu Jabatan Statistik Malaysia, laporan daripada kerajaan negeri, laman web, surat khabar, majalah, temu bual pemimpin, jurnal, buku, dan pemerhatian pengkaji. Dalam bab-bab sebelum ini (bab empat dan lima) vitaliti etnolinguistik dilihat dari aspek vitaliti subjektif yang merujuk kepada tahap mikro. Dalam bab ini pula vitaliti etnolinguistik dilihat dari aspek vitaliti objektif iaitu tahap makro. Hal ini demikian kerana pemilihan kedua-dua aspek ini akan memberikan dapatan kajian yang kukuh serta empirikal dalam menentukan corak penggunaan bahasa sama ada akan berlakunya peralihan atau pengekalan bahasa dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Berdasarkan kepada kerangka teori kajian ini, iaitu Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977), faktor etnolinguistik objektif terdiri daripada tiga buah komponen iaitu faktor status, demografi dan sokongan institusi. Komponen-komponen ini kemudiannya ditambah baik dengan memanfaatkan faktor geografi oleh seperti yang

disarankan oleh Gibbon dan Ramirez (2004) bagi memperkukuhkan lagi teori ini. Komponen ini juga menjadi komponen yang sangat berpengaruh bagi amalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Bahagian seterusnya pula akan membincangkan tentang kemampuan faktor-faktor ini dalam mempengaruhi fenomena bahasa Tamil di Kuching.

6.2 Faktor Status

Faktor status merangkumi empat buah komponen iaitu status sosiosejarah, ekonomi, sosial dan bahasa. Dalam kebanyakan kajian etnolinguistik terhadap kumpulan minoriti khususnya minoriti kecil, faktor status mempunyai vitaliti rendah berbanding dengan faktor-faktor lain (Najma, 2011). Bahagian berikutnya akan membincangkan cara komponen-komponen yang terkandung dalam bahagian status mempengaruhi vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

6.2.1 Status Sosiosejarah

Status sosiosejarah adalah penting dalam menentukan status bahasa sesuatu komuniti (Benson et al., 2013). Oleh itu, data sejarah kedatangan masyarakat Tamil ke Kuching telah diteliti dalam bahagian ini. Sejarah masyarakat Tamil di Sarawak bermula setelah bermulanya pemerintahan keluarga Brooke khususnya semasa pemerintahan Raja Charles Brooke pada tahun 1876 (Baring, 2014). Masyarakat Tamil telah dibawa masuk dari Selatan India iaitu Tamilnadu untuk mengusahakan ladang kopi serta penanaman teh di Bukit Matang, Sarawak. Sesungguhnya layanan pemerintah terhadap orang Tamil di Kuching mencerminkan status masyarakat Tamil pada ketika itu. Disebabkan masyarakat Tamil ketika itu diambil bekerja hanya sebagai kuli sahaja, maka layanan yang diberikan kepada mereka sangat teruk. Sebenarnya, senario seumpama ini telah memberikan

gambaran umum tentang masyarakat Tamil yang ketinggalan dalam aspek sosioekonomi. Bukan itu sahaja, terdapat juga kumpulan imigran yang dibawa masuk dari Kerala (orang Malayalee) dan Sri Lanka (orang Tamil). Namun golongan imigran ini telah diberikan layanan baik kerana mereka ditempatkan dalam sektor pengurusan seperti kerani (Malayalee) dan Penolong pengurus (Tamil, Sri Lanka) (Jacob, 1985). Perkara ini jelas menggambarkan perbezaan status masyarakat Tamil di Kuching jika dibandingkan dengan masyarakat Malayalee dan Tamil Sri Lanka walaupun ketiga-tiga golongan ini berasal daripada latar linguistik yang sama.

Bertitik tolak daripada kegagalan perusahaan kopi dan teh di Kuching, maka kerajaan Brooke telah memberikan dua pilihan kepada golongan imigran ini. Mereka dikehendaki memilih sama ada mahu terus menetap di Kuching atau balik ke negara asal iaitu India. Kebanyakan daripada mereka dipercayai sudah balik ke India walaupun tiada rekod sahih tentangnya (Jacoab, 1985) manakala rakyat selebihnya diberikan pekerjaan dalam Jabatan Kerja Raya, Jabatan Pos dan Telegraf serta Jabatan Kereta Api. Pilihan yang diberikan sepatutnya membuka peluang bagi golongan ini untuk meningkatkan taraf hidup mereka. Namun, mereka masih lagi memilih untuk bekerja sebagai buruh biasa kerana penguasaan terhadap pendidikan dan kemahiran adalah rendah.

Peristiwa tersebut diikuti pula dengan kisah percantuman Sarawak dengan Semenanjung melalui pembentukan Malaysia pada tahun 1963. Percantuman ini walau bagaimanapun tidaklah begitu signifikan kepada masyarakat Tamil dalam usaha mengubah status minoriti kecil. Hal ini demikian kerana, kumpulan masyarakat ini masih lagi terpinggir daripada masyarakat Tamil Semenanjung atas dasar kedudukan geografi.

Secara keseluruhannya, analisis ini menunjukkan tiada sebarang pencapaian yang boleh dibanggakan oleh masyarakat Tamil Kuching sejak zaman dahulu. Oleh itu, status

sosiosejarah tidak memberi inspirasi dalam pengekalan bahasa dan identiti di Kuching, Sarawak. Jelasnya, dapat disimpulkan di sini bahawa vitalitibahasa dalam aspek faktor sosio sejarah berada pada tahap yang rendah sekali gus cenderung ke arah peralihan bahasa.

6.2.2 Status Ekonomi

Satu lagi aspek yang boleh mengukuhkan kedudukan masyarakat Tamil Kuching ialah status ekonomi. Umumnya, status ekonomi mereka berada pada tahap rendah jika dibandingkan dengan kumpulan etnik lain. Pada peringkat awal masyarakat Tamil Kuching bekerja sebagai buruh am, pemandu, pekebun, kerani dan buruh kilang (Balachandaran, Komunikasi Peribadi, 19 Mac 2015). Jenis pekerjaan ini menggambarkan masyarakat Tamil masih banyak ketinggalan berbanding dengan kumpulan etnik lain di Sarawak kerana pencapaian akademik yang rendah. Walaupun masyarakat Tamil di Kuching kebanyakannya telah mengalami mobiliti sosial dengan beralih daripada kategori buruh kurang mahir kepada buruh mahir, namun apabila dibandingkan dengan kumpulan etnik lain masih lagi terkebelakang. Perkara ini dapat dilihat seperti kenyataan di bawah:

“The socioeconomic problems faced by the production-service worker of the 21st century are not much different from that experienced by the indentured labourer of the 19th and 20th centuries. The setting has changed but problems have not. They are very real-the low educational achievement, the----- and the lack of political or economic clout.”

(Simposium Budaya Sarawak VI, 2013)

Kenyataan di atas secara umumnya menjelaskan kedudukan ekonomi masyarakat Tamil di Sarawak adalah disebabkan oleh pencapaian akademik yang rendah. Mereka ketinggalan dalam pendidikan tinggi seperti diploma, sarjana muda dan ke atas.

Pencapaian akademik ini mempengaruhi jenis pekerjaan yang mereka ceburi dan seterusnya menentukan pendapatan individu atau isi rumah yang secara keseluruhannya sekali gus mempengaruhi status ekonomi. Perkara-perkara ini akan dapat dilihat dengan lebih jelas pada jadual berikut:

Jadual 6.1: Corak Pekerjaan

Taraf Pekerjaan	Peratus %
Pekerja sepenuh masa	65
Pekerja sambilan	1
Penganggur	5
Berpencen	28
Pekerja sepenuh masa pasangan	20
Pekerja sambilan pasangan	2
Pasangan tidak bekerja	70
Pasangan berpencen	7
Anak masih belajar	58
Anak bekerja	29
Anak-pekerja sambilan	2
Anak- penganggur	10
Anak di bawah 18 tahun	39
Anak berumur 19 – 25	32
Anak berumur >26 tahun	29

(Simposium Budaya Sarawak VI, 2013)

Jadual di atas dapat menunjukkan corak pekerjaan masyarakat Tamil di Sarawak. Sebanyak 65% penduduk Tamil Sarawak sahaja yang mempunyai pekerjaan tetap manakala sebanyak 15% penduduk masih lagi menganggur khususnya kumpulan umur yang melebihi 19 tahun. Keadaan ini memberikan impak kepada pendapatan isi rumah masyarakat Tamil yang kini masih berada pada tahap kurang memuaskan. Perkara ini dapat dilihat seperti jadual 6.2.

Jadual 6.2: Pendapatan Isi Rumah

Pendapatan	Peratus %
<1000	14
1000-1500	12
1500-2000	22
2000-2500	15
2500-3000	8
>3000	29
Jumlah	100

(Simposium Budaya Sarawak VI, 2013)

Jadual di atas menunjukkan pendapatan isi rumah masyarakat Tamil yang diambil daripada Laporan Jabatan Akauntan Negara. Berdasarkan kepada jadual di atas, sebanyak 70.7% isi rumah berada pada tahap yang kurang memuaskan dengan mencatatkan pendapatan kurang daripada RM3000. Seperti yang umum ketahui, Kumpulan ini masih lagi berada dalam kategori yang layak menerima bantuan kewangan BR1M oleh kerajaan.

*“ ----- almost all are in the category of low income group.
About 70.7% of the respondents are identified below the
financial capability. If this is the case then there would
not be much help they could provide for their children
for a better education”*

(Simposium Budaya Sarawak VI, 2013)

Status ekonomi ini sudah semestinya mempunyai kaitan yang rapat dengan faktor demografi. Bancian yang dilakukan pada tahun 2010 menunjukkan populasi golongan belia yang berumur antara 20 hingga 60 tahun merupakan kumpulan yang terbesar dengan catatan peratusan sebanyak 57% (Jabatan Statistik Malaysia, 2010). Dapatan ini bermaksud bahawa keupayaan belia Tamil untuk bekerja dalam kumpulan produktif adalah kurang pada peringkat negeri. Berdasarkan kepada kenyataan juga, dapat dikatakan bahawa jumlah pendapatan seisi keluarga memainkan peranan yang penting

bagi menentukan status ekonomi mereka. Maka bertitik tolak daripada itu, didapati salah satu punca yang melemahkan status ekonomi masyarakat Tamil Kuching ialah bilangan penduduk dalam kategori kumpulan produktif. Hal ini demikian kerana, bilangan besar terdiri daripada kumpulan pelajar dan penganggur yang tidak dapat menyumbang kepada peningkatan status ekonomi mereka sekali gus menjadikan ekonomi secara umumnya berada pada tahap rendah.

Intihanya, status ekonomi sesuatu kumpulan penutur secara langsung memberikan impak kepada amalan bahasa ibunda mereka (Giles et al., 1977). Menurut pendapat mereka, semakin tinggi status ekonomi yang dimiliki oleh sesuatu kumpulan maka semakin banyak peluang untuk memperkayakan perkembangan linguistik. Namun dalam konteks masyarakat Tamil di Kuching, status ekonomi rendah menyebabkan mereka lebih mengutamakan bahasa Inggeris ataupun bahasa Melayu bagi tujuan mencapai tahap pendidikan dan peluang pekerjaan yang baik. Jadi dalam hal ini, status ekonomi juga tidak memihak kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching dan lantaran daripada status ekonomi yang masih berada pada tahap rendah.

6.2.3 Status Sosial

Status sosial sebenarnya berpaut dengan status ekonomi dan kadangkala dicerminkan sebagai status sosioekonomi yang mempunyai pengaruh kuat terhadap peralihan dan pengekalan bahasa sesuatu kumpulan minoriti di sesebuah negara. Hal ini demikian kerana status sosioekonomi secara amnya dan status sosial secara khasnya menentukan persepsi kumpulan luar terhadap kumpulan penutur bahasa tertentu (Roccas & Brewer, 2002). Oleh itu, nilai harga diri yang rendah akan menjejaskan amalan penggunaan bahasa kumpulan penutur bahasa sebaliknya nilai harga diri tinggi mampu memulihkan, mengekalkan dan mengukuhkan identiti sosial dan linguistik.

Tahap sosioekonomi, khususnya gaya hidup dan taraf pendidikan masyarakat Tamil walaupun dikatakan meningkat sejak dua abad kebelakangan ini, namun masih berada pada kadar yang mengecewakan jika dibandingkan dengan kumpulan etnik lain di Kuching (Karambir, 2013). Pada masa yang sama, peranan kerajaan dalam meningkatkan status sosial masyarakat Tamil Kuching juga menghampakan. Oleh itu, beberapa buah NGO seperti *Indian Chamber of Kuching* (ICK) dan *Indian Association of Kuching* (IAK) di Sarawak telah ditubuhkan bagi memainkan peranan untuk menjaga kebajikan rakyat serta menjalankan program-program kesedaran dalam usaha untuk meningkatkan taraf sosial mereka khususnya pendidikan. Jadi dapat dilihat di sini bahawa sebenarnya masyarakat Tamil terpaksa berusaha sendiri secara individu mahupun kolektif bagi meningkatkan taraf sosial mereka supaya dipandang tinggi oleh kumpulan luar selain daripada dapat memotivasikan ahli kumpulan untuk meneruskan warisan budaya mereka iaitu bahasa dan budaya Tamil.

Dapatan kajian yang diperoleh juga menunjukkan bahawa status sosial rendah masyarakat Tamil Kuching secara langsung telah mempengaruhi pilihan bahasa semasa berinteraksi dan mengakibatkan pelaksanaan aktiviti budaya berada dalam lingkungan yang terbatas. Situasi tersebut menyebabkan nilai harga diri masyarakat Tamil juga rendah jika dibandingkan dengan kumpulan etnik lain. Dapatan ini selaras dengan dapatan kajian yang telah dilakukan oleh Mohamed Pitchai (2014) terhadap masyarakat Melayu yang gagal menggunakan bahasa Melayu di Singapura kerana status sosial yang rendah. Dalam konteks masyarakat Tamil di Kuching, status sosial yang rendah ini sebenarnya boleh dikaitkan dengan beberapa isu negatif seperti judi, alkohol, pengangguran, masalah hutang, ketiadaan pemilikan rumah sendiri dan sebagainya. Isu ini sebenarnya mampu menjatuhkan status sosial lalu memberi impak yang negatif kepada amalan bahasa dan budaya (Balachandaran, Komunikasi Peribadi, 19 Mac 2015).

6.2.4 Status Bahasa

Status bahasa adalah satu lagi komponen yang penting bagi menentukan vitaliti sesuatu bahasa. Dalam situasi di Kuching pula, status bahasa Tamil sangat menghampakan. Hal ini demikian kerana, bahasa Melayu merupakan bahasa kebangsaan, manakala bahasa Inggeris pula mempunyai status sebagai wadah pendidikan, perniagaan serta bahasa komunikasi dalam hubungan antara kumpulan. Maka sudah semestinya status bahasa Tamil di Kuching adalah jauh berbeza jika dibandingkan dengan Semenanjung. Perbezaan ini amat ketara kerana bahasa Tamil sekurang-kurangnya mempunyai status wilayah (*regional language*) dalam aspek pendidikan seperti menjadi bahasa pengantar di sekolah Tamil dan pendidikan Tamil sehinggalah ke peringkat pengajian tinggi. Selain itu, di Semenanjung juga bahasa Tamil mempunyai kekuatannya sendiri dalam sektor media.

Keadaan ini sudah pastinya tidak berlaku di Kuching. Bahasa Tamil tidak mempunyai sebarang status dan hanya menjadi bahasa jati diri bangsa Tamil sebagai bahasa ibunda. Hal ini disebabkan oleh penggunaannya yang hanya berlegar-legar dalam lingkungan kecil seperti domain keluarga dan agama sahaja. Faktor persekitaran seperti jiran, pengaruh kawan dan tempat kerja juga menyebabkan masyarakat Tamil Kuching kebanyakannya menguasai bahasa Cina (Hakka), bahasa Iban, bahasa Bidayuh dan dialek Melayu Sarawak pada tahap-tahap tertentu dalam kalangan kumpulan yang tertentu (Komarusamy, Komunikasi Peribadi, 5 Feb, 2015). Oleh yang demikian, amalan penggunaan bahasa dalam situasi sedemikian ini secara langsung menjejaskan status bahasa Tamil lalu menjejaskan vitaliti bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching.

Dapatan kajian ini menyerupai kajian-kajian lepas seperti kumpulan minoriti Turki di Jerman dan Belanda yang mempunyai masalah serius kerana vitaliti rendah dalam faktor status (Yagmur, 2009). Oleh itu, bahasa Turki di kedua-dua negara ini berada pada tahap yang amat kritikal. Dapatan seumpama ini amat memberikan kesan ke atas masyarakat Tamil di Kuching. Perkara ini dikatakan sedemikian kerana dapatan yang diperoleh menunjukkan bahawa status yang lemah tidak dapat menyumbang kepada pengekalannya bahasa Tamil di Kuching. Sebenarnya faktor status ini juga dipengaruhi oleh beberapa keadaan seperti saiz kumpulan sama ada dominan atau minoriti, sikap terhadap komuniti, serta sikap terhadap bahasa ibunda sendiri (Komondouros & McEntee, 2007). Faktor-faktor seperti yang dinyatakan sangat mempengaruhi status ekonomi, sosial dan bahasa ibunda sesuatu kumpulan dalam usaha untuk mengekalkan bahasa ibunda mereka.

6.3 Faktor Demografi

Analisis faktor demografi merupakan salah satu komponen dalam teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977). Di bawah komponen ini beberapa elemen akan dibincangkan seperti bilangan penduduk, taburan penduduk, imigrasi, kadar kelahiran dan kematian serta corak perkahwinan. Komponen demografi ini secara keseluruhannya akan menampakkan tahap vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

6.3.1 Bilangan Penduduk

Bilangan penduduk India di Sarawak adalah kecil. Dalam skop bandar raya Kuching, bilangan ini semakin sedikit dengan jumlah populasi seramai 3080 orang sahaja. Angka ini menunjukkan bahawa masyarakat Tamil di Kuching tergolong sebagai kumpulan minoriti kecil. Perangkaan ini dapat dilihat seperti dalam jadual 6.3

Jadual 6.3: Populasi penduduk Sarawak mengikut kaum

Bil	Kaum	2010	
		Bilangan di Sarawak	Bilangan di Kuching
1	Melayu	551,567	213,011
2	Iban	693,358	65,105
3	Bidayuh	192,960	74,147
4	Melanau	119,897	3810
5	Lain-lain Bumiputera	152,074	8152
6	Cina	560,150	219,587
7	India	7411	3080
8	Lain-lain	8873	2093
	Jumlah	2,286,067	588,985

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Bilangan penduduk India di Sarawak adalah seramai 7,411 orang. Di Kuching pula perangkaan menunjukkan seramai 3,080 orang. Jika dilihat secara terperinci, bilangan penduduk Tamil hanyalah seramai 2,618 orang iaitu sebanyak 85% daripada jumlah penduduk India di Kuching (Jacob Komunikasi Peribadi, 5 Feb, 2015). Oleh sebab bilangan penduduk Tamil di Kuching adalah kecil maka kekerapan berinteraksi antara satu sama lain khususnya dalam domain awam adalah terhad. Perkara ini menjadi pemangkin bagi peralihan bahasa Tamil di Kuching. Dapatan ini sangat tepat dengan pendapat Landweer (2007) yang menyatakan bahawa sekiranya bilangan penduduk kurang daripada 10, 000 orang, maka besar kemungkinan akan berlakunya peralihan bahasa. Dalam situasi yang menunjukkan kurang penggunaan bahasa dalam domain-domain awam, maka vitaliti bahasa di Kuching mengalami kemerosotan dan ini membuka laluan kepada peralihan bahasa.

6.3.2 Taburan Penduduk

Taburan penduduk sesuatu kumpulan penutur yang merupakan kumpulan minoriti juga penting untuk menentukan vitaliti bahasa sesuatu kumpulan (Giles et al., 1977). Umumnya, masyarakat Tamil di Kuching mempunyai taburan penduduk yang berselerak. Bentuk taburan sedemikian bermakna mereka tidak hanya bertumpu di sesebuah kawasan sahaja (Jabatan Statistik Malaysia, 2010). Pola petempatan ini akan menjejaskan solidariti kumpulan penduduk Tamil di Kuching lalu meyukarkan mereka untuk mengekalkan vitaliti bahasa Tamil atau menunjukkan identiti mereka sebagai orang Tamil di Kuching. Pada awalnya, penduduk Tamil telah kehilangan corak petempatan berkelompok di ladang sejak berpindah ke kuarters. Seperti yang diketahui umum, pekerja ladang merupakan orang yang bekerja di ladang teh pada zaman Raja Putih, Brooke. Pekerja majlis perbandaran pula tinggal di kawasan perumahan kuarters yang dikhaskan untuk mereka. Kini, masyarakat Tamil sudah mampu membeli rumah di kawasan perumahan yang dipanggil taman perumahan tetapi corak petempatannya adalah berselerak. Pengkaji telah berjaya mengenalpasti 10 buah kawasan perumahan berkelompok yang sudah banyak didiami oleh masyarakat Tamil di Kuching. Taburan penduduk Tamil di Kuching dapat dilihat dengan jelas pada jadual 6.4.

Jadual 6.4: Taburan penduduk India di Sarawak

Bil	Kawasan	Bilangan
1	Dewan Bandaraya Kuching Utara	723
	Bandar raya Kuching Utara	371
	Santubong Pasar	1
	Kawasan Selebih D.B	351
2	Majlis Perbandaran Padawan	1460
	Batu Kawa Bazaar	6
	Batu Kitang Bazaar	-
	BeratokBazaar	2
	Kota Padawan	1
	Kota Sentosa	9
	SiburanBazaar	10
	Sg.MaongBazaar	19
	Tapah Bazaar	3
	Kawasan Selebih M.P	1410
3	Majlis Bandaraya Kuching Selatan	903
	Bandar raya Kuching Selatan	263
	Kawasan selebih M.B	640
	Jumlah	3080

(Jabatan Statistik Malaysia, 2010)

Seperti yang dijelaskan, sejumlah (10) buah kawasan yang mempunyai kumpulan penutur Tamil telah dikenal pasti. Kawasan pendudukan tersebut merangkumi tiga buahzon iaitu Majlis Perbandaran, Majlis Bandaraya dan Dewan Bandaraya. Kawasan-kawasan kepadatan penduduk Tamil pula berada dalam lingkungan 42 kilometer. Berdasarkan jadual, dapat dilihat bahawa kumpulan besar masyarakat Tamil tertumpu di kawasan Batu Kawa khususnya di tiga buah kawasan perumahan. Purata keluarga di setiap kawasan ini adalah lebih kurang sembilan buah sahaja. Walaupun kesemua sembilan buah keluarga ini mendiami di sebuah kawasan taman perumahan, namun rumah mereka adalah jauh

antara satu sama lain. Jadi dalam keadaan ini, sekali lagi mereka menghadapi kekangan dalam menggunakan bahasa Tamil di luar domain keluarga. Keadaan tersebut membuktikan kenyataan Mohamed Pitchai (2014) yang berpendapat bahawa faktor jarak antara rumah dalam kalangan etnik minoriti juga memainkan peranan penting dalam usaha mengekalkan bahasa ibunda mereka kerana peluang untuk berkomunikasi yang terhad.

6.3.3 Imigrasi

Faktor imigrasi dalam konteks kajian ini merujuk kepada kehadiran kumpulan imigran ke tempat yang tidak mempunyai kumpulan penutur bahasa mereka. Perkara ini akan mencabar pelestarian bahasa ibunda mereka di wilayah tersebut (Dorian, 1980 dan Gal, 1979). Perkara ini sangat bersesuaian dengan kumpulan masyarakat Tamil di Kuching. Kumpulan imigran yang sampai ke Kuching pada akhir abad ke-19 merupakan kumpulan pekerja arus pertama (Baring, 2014). Oleh itu, mereka menghadapi kesulitan untuk meneruskan bahasa dan budaya mereka di Kuching sehingga kehadiran kumpulan penutur Tamil secara besar-besaran dari Semenanjung Malaysia. Kehadiran orang Semenanjung ini hanya bermula setelah Sarawak bercantum dengan Malaysia pada tahun 1963. Jadi hampir 100 tahun masyarakat Tamil tidak terdedah kepada kumpulan penutur Tamil yang lain. Jadi, boleh dikatakan bahawa faktor imigrasi langsung tidak memihak kepada masyarakat Tamil Kuching dalam menjadikan bahasa Tamil sebagai bahasa komunikasi sesama mereka. Maka masyarakatnya terpaksa mempelajari dan mempunyai kemahiran dalam bahasa-bahasa tempatan seperti bahasa Melayu, bahasa-bahasa etnik minoriti lain dan juga bahasa Inggeris. Bukan itu sahaja, mereka juga perlu menguasai dialek bahasa Melayu Sarawak untuk berinteraksi dengan orang tempatan dan ada juga segelintir daripada mereka yang menggunakan bahasa kumpulan minoriti seperti bahasa

Iban dan Bidayuh. Senario kepelbagaian bahasa ini memaparkan identiti masyarakat Tamil yang mampu bertutur dalam pelbagai bahasa.

6.3.4 Kadar Kelahiran Dan Kematian

Masyarakat Tamil Kuching merupakan kumpulan penutur yang mempunyai kadar kelahiran yang rendah. Bilangan anak yang dilahirkan oleh masyarakat Tamil juga sangat sedikit iaitu secara puratanya tidak sampai 10 orang dalam setahun (Komarusamy, Komunikasi Peribadi, 5 Feb, 2015). Ini adalah kerana pada dasarnya bilangan penduduk adalah sangat kecil. Satu lagi perkara yang didapati daripada dapatan kajian ialah majoriti masyarakat Tamil berada dalam kumpulan umur 40 hingga 59 (Jabatan Statistik Malaysia, 2010) iaitu kumpulan umur yang sangat penting dalam membuat transmisi bahasa daripada generasi kedua kepada generasi ketiga. Sekiranya tidak berlaku transmisi bahasa sepanjang tempoh hayat tersebut, maka kemungkinan besar bahasa akan mengalami peralihan dan keadaan ini sudah semestinya diburukkan lagi dengan kematian yang berlaku dalam kalangan kumpulan penutur yang melebihi 70 tahun. Secara keseluruhannya, senario ini mencerminkan vitaliti bahasa yang kurang memberangsangkan kerana kadar kelahiran tidak memihak kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching disebabkan oleh populasi yang sangat kecil.

6.3.5 Corak Perkahwinan

Perkahwinan dalam kalangan etnik (endogami) dan di luar kumpulan etnik (eksogami) menunjukkan corak yang membina kerana peratusan perkahwinan campur sudah merosot. Keadaan tersebut menyebabkan bahasa Tamil menjadi pilihan mereka semasa berinteraksi dengan pasangan hidup, jika tidak mereka pasti akan kehilangan bahasa Tamil dalam domain keluarga. Jelas sekali corak perkahwinan merupakan salah satu

faktor demografi yang mempunyai peluang yang memberangsangkan dalam mempertahankan bahasa ibunda dan amalan budaya di samping dapat melaksanakan transmisi bahasa dan budaya dengan jayanya tanpa banyak halangan. Dalam kajian ini, pengkaji tidak memberikan penekanan kepada corak penggunaan bahasa kumpulan eksogami kerana terdapat banyak kajian yang sudah membuktikan bahawa transmisi bahasa terjejas kerana faktor perkahwinan campur khususnya kajian yang dijalankan oleh Dealwis (2009) tentang kaum India (Tamil) yang berkahwin dengan suku kaum Bidayuh di Sarawak. Dapatan kajian Dealwis menunjukkan bahawa terdapatnya kemerosotan dalam amalan penggunaan bahasa Tamil dan kebanyakan pasangan terutamanya pihak lelaki telah mengikut pihak keluarga perempuan yang bersuku Bidayuh demi mendapatkan hak bumiputera di Sarawak. Dapatan seumpama ini juga dapat dilihat dalam kajian Ting dan Campbell (2007) terhadap kaum Bidayuh juga menunjukkan bahawa bahasa Melayu Sarawak menjadi pilihan mereka dalam interaksi keluarga. Keadaan sedemikian wujud kerana populasi rendah yang menyebabkan pemilihan pasangan hidup adalah terhad.

Secara umumnya, dapatan faktor demografi menunjukkan bahawa bilangan dan kadar kelahiran masyarakat Tamil Kuching semakin merosot. Kemerosotan ini mempengaruhi pengekalan bahasa dan budaya. Perkara yang paling membahayakan di sini ialah peratusan perkahwinan campur. Walaupun berada pada kadar yang minima tetapi faktor ini boleh menghilangkan identiti masyarakat Tamil di Kuching pada masa akan datang. Dapatan faktor demografi ini disokong oleh data borang kaji selidik dan temu bual yang menyatakan bahawa faktor utama kemerosotan bahasa Tamil di Sarawak adalah disebabkan oleh bilangan penduduk yang sangat kurang lalu mengakibatkan kadar perkahwinan campur, kekurangan hak politik dan juga pendidikan Tamil.

6.4 Faktor Sokongan Institusi

Dalam kajian ini komponen sokongan institusi terdiri daripada bentuk rasmi dan bukan rasmi. Komponen ini mempunyai tujuh elemen iaitu sektor pendidikan, sektor ekonomi, sektor media, organisasi bukan kerajaan (NGO), perwakilan dan organisasi politik serta organisasi agama (Giles et al., 1977). Bagi menyempurnakan lagi kerangka ini, pengkaji telah menambah satu lagi elemen iaitu institusi korporat. Dalam konteks negeri Sarawak, sokongan bukan rasmi memainkan peranan penting lantaran daripada sokongan rasmi yang sangat terhad dalam mengukuhkan kedudukan bahasa Tamil di Kuching. Sokongan daripada institusi bukan kerajaan adalah berperanan untuk menyelesaikan sendiri keperluan masyarakat Tamil Kuching. Bourhis et.al., (1979) juga berpendapat bahawa sokongan institusi bukan rasmi ini dapat mengekalkan identiti mereka lalu membezakan kumpulan ini sebagai sebuah entiti secara kolektif berbanding dengan kumpulan lain. Bahagian seterusnya akan membincangkan tahap vitaliti bahasa Tamil dalam sektor-sektor yang dinyatakan.

6.4.1 Sektor Pendidikan

Sistem pendidikan Malaysia khususnya pendidikan sekolah rendah terdiri daripada Sekolah Kebangsaan (SK), Sekolah Jenis Kebangsaan (SJK Cina dan SJK Tamil), Sekolah Agama dan Sekolah Pendidikan Khas. Pendidikan Tamil adalah termaktub dan terjamin dalam Perlembagaan Malaysia dan juga telah diterangkan secara jelas dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia yang dilancarkan baru-baru ini pada tahun 2013 (PPPM⁹- 2013 hingga 2025). Mengikut dasar pendidikan negara, ada kemungkinan

sekolah Tamil di Kuching akan ditubuhkan. Hal ini dikatakan sedemikian kerana menurut statistik tahun 2015, jumlah penduduk India yang kini belajar di sekolah rendah ialah seramai 173 orang manakala bilangan yang mengikuti kelas bahasa Tamil Sekolah Kebangsaan (BTSK) pula ialah seramai 58 orang (John Selvarajah, komunikasi Peribadi, 3 Mac 2015). Sebenarnya angka ini sudah cukup untuk menubuhkan sekolah Tamil di Kuching tetapi sokongan institusi rasmi yang tidak begitu menyumbang dalam penubuhan sekolah Tamil di Kuching telah membantutkan pelaksanaan projek ini. Lantaran itu, bahasa Tamil tidak berperanan sebagai bahasa pengantar dalam sistem pendidikan di Kuching. Dalam satu lagi aspek pengajaran BTSK di sekolah kebangsaan pula, pembelajaran bahasa Tamil dapat dilaksanakan namun peruntukan masa yang diberikan adalah sangat terhad iaitu hanya 150 minit dalam seminggu. Semestinya peruntukan jumlah masa yang sedikit dan kedudukan bahasa Tamil sebagai satu matapelajaran tunggal tidaklah begitu membantu dalam mengekalkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

Gibbons dan Ramirez (2004) menegaskan bahawa pendidikan merupakan faktor yang sangat berpengaruh dalam menentukan vitaliti bahasa kerana pendidikan digunakan sebagai medium yang membantu meningkatkan kemahiran bahasa atau kemahiran literasi dalam bahasa tertentu. Sehubungan dengan itu, jika bahasa berperanan sebagai medium pendidikan maka status bahasa ini juga akan meningkat lalu mengekalkan vitaliti bahasa tersebut. Sebaliknya, polisi bahasa yang diperkenalkan Kementerian Pendidikan Malaysia iaitu “memartabatkan bahasa Melayu dan memperkasakan bahasa Inggeris” di bawah program MBMMBI¹⁰ secara langsung atau tidak langsung telah memberikan

¹⁰MBMMBI – Memartabatkan Bahasa Melayu, memperkasakan Bahasa Inggeris

impak kepada pilihan bahasa dalam interaksi harian mereka. Dalam aspek ini masyarakat Tamil juga terjejas dalam mengamalkan bahasa ibunda mereka di Kuching.

6.4.2 Sektor Ekonomi

Dalam konteks negara Malaysia, bahasa yang memainkan peranan sebagai wadah dalam urusan perniagaan dan perdagangan ialah bahasa Melayu, bahasa Inggeris dan juga bahasa Cina. Di Semenanjung, bahasa Tamil pula hanya menjadi wadah dalam urusan perniagaan yang melibatkan material agama, aspek budaya dan industri makanan. Dalam konteks negeri Sarawak khususnya di Kuching, bahasa Tamil tidak memainkan peranan yang signifikan kerana kurangnya penglibatan masyarakat Tamil dalam sektor perniagaan komersial (Balachandaran, Komunikasi Peribadi, 19 Mac, 2015). Bukan itu sahaja, penglibatan mereka dalam sektor perniagaan tradisional juga tidak memberangsangkan. Perniagaan tradisional dalam hal ini merujuk kepada industri makanan orang India (restoran dan serbuk kari), kedai runcit, pakaian tradisional masyarakat Tamil, bahan-bahan agama (kapur barus, kemanyan dan setanggi), kedai bunga (tujuan sembahyang), kedai buku dan majalah Tamil, bahan-bahan hiburan (muzik, video dan pawagam), kedai gunting rambut, industri percetakan dan sebagainya. Berdasarkan jenis-jenis perniagaan tradisional yang telah disenaraikan, hanya industri makanan sahaja yang paling menonjol walaupun hanya pada kadar yang minima. Sehubungan itu, nama Jalan India (*India Street*) di pusat bandar raya Kuching kononnya membawa pemahaman bahawa terdapat kedai-kedai masyarakat India seperti perniagaan tradisional seperti *Little India* di Brickfield, Ipoh, Pulau Pinang, Melaka dan Jalan Masjid India di Kuala Lumpur). Namun agak menyedihkan kerana di Kuching tiada sebarang kedai tradisional masyarakat India kecuali hanya beberapa kedai runcit yang dimiliki oleh kaum India beragama Islam.

Di Kuching terdapat sembilan buah restoran India (termasuk restoran India Muslim) yang menawarkan produk makanan kaum India seperti *thosai*, *roti canai*, *chappati*, *nasi briyani*, *appam*, *vadai*, dan sebagainya. Walaupun amalan makanan ini menonjolkan identiti India di Kuching, tetapi ia tidaklah dipasarkan kepada masyarakat India sahaja malah diminati oleh penduduk daripada pelbagai bangsa. Hal ini dikatakan sedemikian kerana pengusaha-pengusaha restoran ini bersandarkan kepada kumpulan bukan Tamil iaitu pelanggan etnik tempatan disebabkan oleh faktor demografi. Berdasarkan kepada senario ini, dapat dilihat bahawa corak perniagaan masyarakat Tamil adalah lebih bersifat tempatan dan sangat terhad. Oleh itu, penggunaan bahasa dalam premis-premis ini juga adalah sangat terhad kerana mereka tidak mempunyai peluang untuk menggunakan bahasa Tamil dalam urusan perniagaan kecuali di restoran. Sementara itu, kertas cadangan Simposium Budaya Sarawak tahun 2013 juga ada menyatakan tentang prestasi masyarakat Tamil di Kuching tidak memuaskan langsung dalam bidang perniagaan (Karambir Sigh, 2013). Jadi dapatlah dikatakan di sini bahawa pengaruh faktor ekonomi tidak menyumbang kepada vitaliti bahasa lantaran daripada vitaliti yang rendah.

6.4.3 Sektor Media

Sektor media terdiri daripada dua (2) jenis iaitu media cetak dan media elektronik. Faktor media memainkan peranan penting dalam pemeliharaan sesuatu bahasa dalam keadaan negara yang berbilang bahasa dan budaya. Kerangka teori Vitaliti Etnolinguistik merupakan satu pendekatan yang amat sesuai dalam menentukan pengaruh dan peranan media dalam pengekalan dan peralihan bahasa. Dalam erti kata lain ia mencerminkan secara terbuka tentang operasi media, hubungannya dengan penonton atau peminat yang berhadapan dengan vitaliti etnolinguistik yang dinamik. Banyak kajian menyatakan bahawa pengaruh media dalam pengekalan bahasa dan budaya adalah kurang memberangsangkan bagi kumpulan minoriti kecil (Fishman, 2001, dan Cormack, 2007).

Perkara ini amat tepat dalam konteks Kuching kerana kekangan yang dihadapi dalam kedua-dua jenis media yang disebut di atas. Media cetak masyarakat Tamil Kuching mempunyai vitaliti bahasa yang sangat rendah kerana bidang ini tidak diberikan penekanan (Anthony Nair, Komunikasi Peribadi, 20 Disember 2015). Situasi ini sama seperti yang dijelaskan oleh Fishman (1980). Menurut Fishman, kebanyakan kumpulan imigran di Amerika Syarikat mengabaikan peranan media cetak. Oleh itu, mereka tiada kemampuan untuk mengekalkan bahasa ibunda dan mencerminkan identiti mereka. Perkara ini sangat tepat dengan situasi masyarakat Tamil di Kuching yang ketinggalan dalam bidang media cetak dan mereka juga tiada keperluan untuk menggunakan media ini kerana kurang kemahiran membaca dan menulis di samping lebih selesa menggunakan media bahasa lain seperti bahasa Melayu dan Inggeris.

Aspek media elektronik juga tidak menonjolkan banyak perbezaan kerana ketiadaan produk tempatan yang menggunakan bahasa Tamil. Kajian-kajian empirikal menggambarkan hubungan antara identiti, media (penawar), penggunaan media (pilihan bahasa) dan vitaliti etnolinguistik dalam kalangan kumpulan minoriti akan menentukan vitaliti bahasa sesebuah kumpulan minoriti. Kumpulan minoriti yang dapat menghasilkan sendiri produk media tempatan pada kebiasaannya mempunyai vitaliti yang tinggi dalam mengekalkan bahasa ibunda mereka. Namun begitu, tiada syarikat penerbitan tempatan dan juga agensi media Tamil yang menawarkan perkhidmatan dalam bahasa Tamil di Kuching. Sehingga kini mereka tidak mempunyai saluran radio Minnal FM atau Radio Enam walaupun Radio Malaysia mempunyai cawangan di Kuching (Anthony Nair, Komunikasi Peribadi, 23 Disember 2015). Keadaan tersebut agak mengecewakan kerana Minnal FM mempunyai pengaruh yang kuat bagi mengekalkan vitaliti bahasa disebabkan oleh mobilisasi sebaran frekuensinya yang luas serta beroperasi selama 24 jam sehari. Stesen radio swasta bagi saluran Tamil pula dipelopori oleh THR Raaga. Namun siaran ini juga tidak boleh diakses di Kuching. Walau bagaimanapun, masyarakat Tamil

Kuching masih lagi berpeluang untuk menghayati saluran Tamil ini melalui decoder Astro. Secara umumnya penglibatan masyarakat Tamil dalam program-program televisyen dan radio adalah sangat kurang. Namun, masyarakat Tamil di Semenanjung pula banyak menerima manfaat daripada sektor media kerana faktor populasi. Umumnya, kekurangan penglibatan seumpama ini sepatutnya dapat meningkatkan motivasi masyarakat tempatan untuk menggunakan bahasa Tamil di Kuching. Antara beberapa program televisyen yang menyediakan platform kepada masyarakat tempatan untuk mengambil bahagian ialah *Vasantham* (TV2), *Vizhutugal*, *Kannadi*, *Kaalathal Marakkap paddavargal*, *Aalayanggal*, *Santhippom Sinthipom*, *Aaddam NuuruVagai*, *Paadaal Thirandan* sebagainya. Walau bagaimanapun, pihak penerbitan program-program ini langsung tidak melibatkan masyarakat Tamil. Situasi tersebut berkemungkinan disebabkan oleh kerana faktor geografi seperti jarak. Jadi secara keseluruhan faktor media dalam sokongan institusi mempunyai vitaliti yang rendah sama ada dalam sektor kerajaan mahupun swasta

6.4.4 Organisasi Bukan Kerajaan

Masyarakat Tamil Kuching mempunyai sokongan institusi bukan rasmi yang kuat untuk mempromosikan aspek sosiobudaya khususnya bahasa, pendidikan, budaya, agama, aktiviti belia, sukan, muzik, tarian, penganjuran perayaan dan sebagainya. Segala aspek yang disenaraikan di atas ini hampir 70% daripadanya menggunakan bahasa Tamil sebagai wadah komunikasi. Satu perkara yang menarik yang dapat dilihat ialah bilangan organisasi bukan kerajaan agak memberangsangkan walaupun populasi masyarakat Tamil Kuching terlalu kecil. Sejumlah 18 buah persatuan bukan kerajaan telah wujud dan bergiat aktif. Jadual berikut menunjukkan senarai persatuan berasaskan masyarakat Tamil di Kuching.

Jadual 6.5: Persatuan-persatuan India di Sarawak

Bil	Nama persatuan	Aktiviti
1	IndianAssociationKuching	Sebagai persatuan yang mewakili kaum India di Kuching
2	Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak	Menjalankan kelas bahasa Tamil
3	MariammanTempleAssociation	Mengurus aktiviti-aktiviti kuil
4	Hindu Temple Association	Mengurus aktiviti-aktiviti kuil
5	Kuching Hindu YouthOrganization	Aktiviti-aktiviti belia
6	Yayasan Pelajaran Hindu	Pendidikan kanak-kanak
7	Hindu Sangam	Aktiviti-aktiviti agama Hindu
8	VahiniNayalaya	Seni tarian (barathanatyam)
9	Sri Satya Sai Baba	Aktiviti spiritual
10	International SocietyforKrishna Consciousness (ISCON)	Aktiviti spiritual
11	SouthIndianChamberofCommerce	Perniagaan
12	BramaKumarisMeditationCentre	Meditasi
13	KabaddiAssociationof Sarawak	Sukan Kabaddi
14	IndianAffairsBureau (SUPP – politicalwing)	Perwakilan politik
15	Saberkas Batu Lintang Unit YouthMovement (IndianMembership)	Perwakilan dalam gerakan belia negeri
16	Kuching IndianUndergraduateTeam (non registered – affiliatedwith KIA)	Program-program kesedaran pendidikan
17	UrumiMelam (Kaliyamman)	Seni muzik
18	UrumiMelam (Saravanan)	Seni muzik

(Simposium Budaya Sarawak IV, 2013)

Penubuhan persatuan dalam bilangan yang banyak ini sebenarnya mencerminkan situasi bahasa yang sihat kerana lebih-lebih lagi dalam keadaan masyarakat Tamil Kuching yang kurang mendapat sokongan daripada institusi rasmi. Penubuhan persatuan seperti yang disenaraikan dapat dijadikan bukti kesanggupan mereka untuk berusaha sendiri bagi menjamin kedudukan bahasa dan amalan budaya di Kuching walaupun mereka menyedari bahawa mereka hanyalah sebuah kumpulan minoriti kecil. Dapatan ini tepat dengan hasil kajian Yagmur (2011) terhadap kumpulan imigran Turki di Australia,

Perancis, Jerman dan Belanda yang menjelaskan bahawa kumpulan imigran di negara-negara ini mampu mempertahankan bahasa ibunda mereka dengan menubuhkan persatuan berasaskan etnik sendiri.

Di Malaysia umumnya, kepentingan utama yang dapat dilihat pada penubuhan persatuan-persatuan ini ialah fungsinya sebagai kumpulan pelaksana program-program sebagai aktiviti sosial dan juga sebagai kumpulan pendesak pihak kerajaan dalam usaha untuk memperoleh hak bagi mempertahankan bahasa, budaya dan agama mereka. Namun, dalam konteks masyarakat Tamil di Kuching, mereka tidak mempunyai hak bersuara untuk mendapatkan hak bahasa khususnya permintaan untuk cuti umum sempena perayaan Deepavali, Thaipusam serta permintaan untuk memulakan saluran Tamil dalam stesen Radio Malaysia. Selain daripada itu, terdapat juga beberapa buah persatuan yang memainkan peranan yang sangat penting dalam mengukuhkan amalan bahasa dan budaya Tamil di Kuching seperti Indian Association of Kuching, Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak dan Kuching Hindu Youth Organisation. Walaupun mereka berada dalam bilangan yang kecil, tetapi persatuan-persatuan ini dapat mewujudkan tapak asas bagi mengukuhkan dan memperkayakan bahasa Tamil di samping memupuk minat dalam pelbagai aktiviti bahasa dan budaya. Antaranya ialah kelas bahasa Tamil yang dikendalikan oleh Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak pada setiap hari Ahad dari pukul 8.00 pagi hingga 12.00 tengah hari memang memberangsangkan penguasaan literasi bahasa Tamil di Kuching yang mampu menjamin vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

6.4.4.1 Aktiviti Masa Lapang Dan Sukan

Walaupun bilangan masyarakat Tamil Kuching sedikit, tetapi mereka mampu mengamalkan aktiviti masa lapang yang berlandaskan budaya Tamil seperti silambam, kabaddi dan urumi melam (alat muzik berupa gendang) (Sarawak Indian Society, 2012 dan Jacob Sebastian, Komunikasi Peribadi, 20 Mac 2015). Hal ini dapat dibuktikan dengan kewujudan dua kumpulan Urumi Melam di Kuching iaitu di kuil Sri Kaliyamman Srinivas dan kumpulan urumi Melam Saravanan. Kedua-dua kumpulan ini membuat persembahan dalam majlis-majlis agama dan budaya di Kuching. Kebanyakan persembahan mereka lebih berkisar kepada aktiviti agama di kuil khususnya perayaan Thiruvizha. Bagi aktiviti seperti Urumi Melam, penglibatan golongan remaja pada dasarnya adalah untuk mengisi masa lapang sahaja. Namun sebenarnya, penglibatan golongan remaja ini dapat mewujudkan peluang kepada mereka untuk berjumpa dengan rakan-rakan Tamil serta berinteraksi dalam bahasa Tamil antara satu sama lain.

Penglibatan masyarakat Tamil dalam bidang sukan tradisional kaum Tamil juga menjadi tumpuan dalam kajian ini. Perkara ini sewajarnya dikatakan sedemikian kerana walaupun bilangan penduduk Tamil adalah kurang, namun daripada hasil usaha masyarakat Tamil, dua buah kelab sukan tradisional telah ditubuhkan. Kedua-dua kelab tersebut ialah Persatuan Kabaddi Negeri Sarawak dan Persatuan Silambam Kabaddi (Sarawak State Sports Council, 2016). Kedua-dua jenis sukan ini mempunyai perwakilan masyarakat Tamil di peringkat kebangsaan iaitu Sukan Malaysia (SUKMA). Satu lagi perkara yang lebih menarik di sini ialah penglibatan bukan masyarakat Tamil dalam sukan Kabaddi sangat menggalakkan. Dalam pasukan kabaddi Sarawak hanya terdapat dua orang pemain sahaja yang merupakan masyarakat Tamil manakala yang lain merupakan etnik bukan Tamil. Ini merupakan satu-satunya bukti empirikal terhadap keberkesanan teori Vitaliti Etnolinguistik yang jelas menonjolkan hasil daripada hubungan antara kumpulan. Walau

bagaimanapun, perwakilan untuk sukan silambam masih lagi didominasi oleh masyarakat Tamil seratus peratus.

Selain daripada bidang sukan, terdapat juga beberapa buah kem yang dianjurkan oleh KHYO, YPHS dan KIUT seperti kem pendidikan, kem sains dan kesihatan, ceramah ibubapa dan sebagainya (*Sarawak Indian Society*, 2012). Menurut Gibbons dan Ramirez (2004), aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh NGO seperti yang disenaraikan di atas berperanan sebagai arena untuk berinteraksi bagi berkongsi budaya. Antaranya perkongsian yang dapat dilihat ialah penggunaan bahasa, cara dan menu makanan serta minuman di samping pakaian tradisional yang menjadi simbol kepada identiti mereka dalam keadaan berbilang bangsa dan budaya. Dalam situasi seperti ini, beberapa jenis makanan masih mempunyai permintaan yang tinggi antaranya vadai, muruku dan roti canai yang bukan sahaja menjadi kegemaran dalam kalangan masyarakat Tamil tetapi juga mendapat permintaan tinggi daripada etnik bukan Tamil.

Lanjutan daripada itu, pemerhatian pengkaji dalam beberapa majlis agama (Lihat jadual 5.9), juga mendapati bahawa masyarakat Tamil tidak meninggalkan amalan memakai pakaian tradisional seperti Sari untuk wanita serta Veetti dan Jippa untuk lelaki semasa menghadiri perayaan-perayaan atau majlis perkahwinan. Terdapat juga masyarakat yang memakai pakaian tradisional tersebut semasa menghadiri upacara sembahyang pada hari Jumaat malam. Mereka sememangnya berbangga memakai pakaian tradisional Tamil di negeri Sarawak. Di samping itu, amalan sosiobudaya masyarakat Tamil di Kuching juga sangat kuat seperti dalam aspek kelahiran, akil baligh, pertunangan, perkahwinan, upacara kematian dan perayaan-perayaan seperti Ponggal, Thaipusam, Cittirai Pournami, Aadipuram, Navarathiri, Sivarathiri dan sebagainya. Secara keseluruhannya, budaya masyarakat Tamil Kuching boleh dikatakan masih lagi kukuh. Fenomena ini membantu

dalam pengkekal bahasa dan budaya kumpulan minoriti walaupun mereka terpaksa menghadapi pelbagai cabaran dari masa ke masa.

6.4.5 Perwakilan dan Organisasi politik

6.4.5.1 Polisi Kerajaan

Sebarang analisis etnolinguistik kumpulan minoriti harus wujud dalam dua bentuk iaitu, polisi kerajaan yang menuju ke kumpulan etnik dan respon kumpulan etnik terhadap polisi kerajaan tersebut. Dalam kajian ini, masyarakat Tamil Kuching sememangnya merupakan kumpulan imigran yang sudah menetap lebih daripada seabad iaitu selama 148 tahun (*Voice of Sarawak Indian Society*, 2012). Mereka merupakan penduduk tetap yang mempunyai hak kerakyatan Malaysia khususnya hak kerakyatan negeri. Dalam konteks negeri Sarawak, hak kerakyatan negeri dan negara berbeza. Hal ini sedemikian kerana di Malaysia seseorang individu yang mempunyai hak kewarganegaraan boleh bermastautin di mana-mana negeri kecuali di Sarawak. Sekiranya seseorang yang ingin menetap sebagai rakyat Sarawak, maka dia harus mendapatkan status penduduk tetap Sarawak (Perlembagaan Negeri Sarawak, 1963: Perkara 6). Di Sarawak juga, walaupun masyarakat Tamil merupakan kumpulan imigran, tetapi mereka sudah mendapat hak kerakyatan semasa pemerintahan kerajaan Brooke. Hal ini demikian kerana, mereka merupakan kumpulan imigran yang datang dari India Selatan yang datang secara langsung ke Sarawak. Perkara inilah yang membezakan kumpulan kaum India yang tersedia ada di Sarawak pada masa kini dengan kumpulan penduduk yang berasal dari Semenanjung Malaysia. Jika dilihat dari sudut perlembagaan pula, mereka berstatus 'penduduk tetap' Sarawak. Namun, memandangkan bilangan mereka terlalu kecil, maka kuasa politik dalam menentukan polisi kerajaan ataupun fokus kerajaan negeri dan kerajaan pusat adalah sangat terhad khususnya dalam urusan agama, budaya dan bahasa masyarakat Tamil di Sarawak. Pada kebiasaannya, senario sedemikian ini mewujudkan

keadaan proses asimilasi dalam kalangan kumpulan etnik di negara tuan rumah (Anderson,1990). Dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching pula, walaupun mereka merupakan kumpulan imigran yang sudah bertapak lama di Kuching dan hanyalah sebuah komuniti kecil, tetapi mereka masih lagi mampu mempertahankan budaya mereka sebagai identiti khusus masyarakat Tamil di Kuching.

6.4.5.2 Politik Bahasa

Kewujudan situasi berbilang bahasa dan budaya dalam sesebuah negara sebenarnya bergantung kepada polisi kerajaan negara tersebut. Situasi bahasa di Sarawak ini membuka ruang kepada amalan bahasa dan budaya oleh masyarakat Tamil di Kuching. Di Sarawak sahaja terdapat lebih daripada 40 jenis bahasa atau dialek (*Sarawak Tourism*, 2014). Penutur setiap bahasa ini berbeza mengikut suku kaum, adat resam dan kepercayaan masing-masing. Situasi ini menjadi satu kekuatan kepada masyarakat Tamil di Sarawak kerana polisi kerajaan yang amat menggalakkan kewujudan pelbagai budaya di negeri Sarawak. Keadaan sedemikian dapat dibuktikan dengan pewartaan beberapa program atau aktiviti masyarakat Tamil oleh Jabatan Pelancongan Negeri Sarawak seperti Perayaan Ponggal dan hari Taipusam dalam takwim kerajaan negeri. Kuil Sri Mariamman, Kuil Srinivas Kaliyammam dan Kuil Mariamman di Matang juga merupakan tiga buah kuil yang termasuk dalam senarai tempat-tempat menarik bagi menaikkan lagi industri pelancongan di negeri Sarawak. Melalui pemerhatian pengkaji di Kuching, dalam aktiviti-aktiviti dan premis-premis yang dinyatakan, bahasa Tamil telah digunakan sebanyak 70%. Jadi polisi kerajaan negeri untuk mewujudkan sebuah tapak bagi pengekalan bahasa dan budaya masyarakat Tamil di Kuching ternyata suatu usaha yang bijaksana. Oleh yang demikian, masyarakat Tamil mampu membangunkan dan menyambung usaha mereka untuk mengekalkan bahasa dan budaya masyarakat Tamil di Kuching.

6.4.5.3 Perwakilan

Harwood (1994), menyatakan,

“ institutional control factors refer to the extent to which an ethnolinguistic group has gained formal or informal representation in the various institutions of community...”

Kenyataan di atas bermaksud, pengaruh faktor sokongan institusi terhadap kumpulan etnolinguistik bergantung kepada perwakilan mereka sama ada dalam institusi formal atau bukan formal. Beliau menjelaskan bahawa perwakilan dalam bentuk bukan formal ini mampu menjadi kumpulan pendesak manakala perwakilan dalam bentuk formal pula akan menjadi kumpulan yang mempunyai kuasa politik dalam menentukan dasar kerajaan. Menurut Haarman (1986), faktor ekopolitik dan budaya dapat menjadi faktor utama dalam menentukan faktor sokongan institusi seperti yang dijelaskan dalam kerangka teori vitaliti etnolinguistik.

Perwakilan kumpulan minoriti dalam agensi kerajaan menjadi variabel penting dalam menentukan keupayaan kumpulan etnik bagi mencapai hasrat mereka khususnya yang berkaitan dengan isu bahasa etnik dan amalan budaya mereka. Dalam kerangka teori ekologi bahasa (Haarman, 1986), variabel etnopolitik merujuk kepada status institusi kumpulan etnolinguistik dan kerajaan masing-masing. Di samping itu, Anderson (1990) pula mencadangkan kerangka teori sosiopolitik untuk mengkaji corak bahasa dalam konteks politik negara masing-masing.

Dari sudut perwakilan politik pula, didapati tiada perwakilan kumpulan masyarakat Tamil dalam politik atau yang digelar Ahli Dewan Undangan Negeri (ADUN) mahupun Ahli Parlimen (MP). Sekali lagi kita perlu merujuk kepada faktor demografi iaitu, bilangan

penduduk yang boleh menentukan bilangan perwakilan dalam struktur politik kerajaan negeri di Sarawak. Hal ini demikian kerana penentuan bilangan perwakilan ini sebenarnya bergantung kepada bilangan pengundi atau bilangan yang mempunyai kuasa untuk mengundi (Portes, 1985). Dalam hal di negeri Sarawak, bilangan pengundi yang layak (21 tahun dan ke atas) dalam kalangan penduduk India adalah sangat kurang iaitu hanya seramai 4,446 orang (60%) sahaja daripada populasi keseluruhan kaum India di Sarawak (Jabatan Statistik, 2010). Bilangan yang kecil ini menjadi sesuatu kekangan masyarakat Tamil di Kuching kerana tiada penglibatan langsung dalam menentukan dasar-dasar kerajaan negeri Sarawak yang berkaitan dengan bahasa dan budaya.

Walau bagaimanapun, satu perkara yang boleh kita lihat dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching adalah walaupun bilangan penduduk adalah sangat kecil, tetapi mereka tetap mendapat pengiktirafan daripada kerajaan negeri. Buktinya, terdapat dua jawatan yang kini disandang oleh kaum India di Sarawak iaitu jawatan Penghulu dan Kapitan (jawatan lantikan). Seperti yang telah dijelaskan dalam bab sebelum ini, jawatan penghulu disandang oleh Encik T.Komarusamy manakala Puan Lucy Linggam memegang jawatan sebagai Kapitan. Jawatan Penghulu adalah berperanan sebagai ketua masyarakat (<http://www.themalaymailonline.com>). Namun begitu, jawatan penghulu di Semenanjung Sarawak adalah berbeza. Di Sarawak, jawatan Penghulu merupakan suatu jawatan yang mempunyai status quo yang tinggi dalam sistem kerajaan negeri. Oleh itu, pelantikan seorang wakil daripada kalangan kaum India serta yang berperanan sebagai ketua masyarakat merupakan satu pengiktirafan yang diberikan kepada komuniti India di Sarawak. Jawatan ini hanya diperuntukkan kepada kaum India sejak tahun 2012. Sebelum itu, tiada sebarang perwakilan daripada kaum India untuk jawatan tersebut. Jawatan Kapitan pula merujuk kepada ketua suku kaum. Jadi bagi mewakili kaum India di peringkat kerajaan negeri, jawatan Kapitan ini telah disandang oleh Puan Lucy

Linggam. Beliau merupakan orang bertanggungjawab bagi menjaga kepentingan dan kebajikan masyarakat India di Kuching. Jadi sebarang masalah yang dihadapi oleh kaum India akan dikemukakan kepada pihak kerajaan negeri melalui Puan Lucy Linggam.

Secara umumnya, dua pelantikan ini memberi satu gambaran yang jelas tentang penglibatan komuniti India dalam institusi kerajaan negeri. Namun faedah yang melalui kedua-dua perwakilan adalah terhad khususnya bagi aspek bahasa dan amalan budaya. Kedua-dua jawatan ini hanya sekadar menyelesaikan permintaan asas masyarakat Tamil Kuching dan tidak mempunyai sebarang kuasa tuntutan dalam mengubah dasar kerajaan negeri. Jadi perwakilan ini tidak mengukuhkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

6.4.5.4 Organisasi Politik

Organisasi politik merupakan gagasan fahaman politik dalam menegakkan wacana pembangunan negara. Di Malaysia, organisasi politik terbahagi kepada parti kerajaan dan parti pembangkang. Dalam konteks parti politik berasaskan kaum India, Malaysian Indian Congress (MIC) telah memainkan peranannya sejak ditubuhkan pada tahun 1948. Tujuan utama penubuhan parti ini adalah untuk menjaga kepentingan masyarakat India serta menjamin hak mereka dalam semua aspek seperti hak linguistik dan amalan budaya. Namun demikian, masyarakat Tamil Kuching tidak mendapat sebarang bantuan dan sokongan daripada MIC kerana ketiadaan cawangan parti ini di Sarawak atas dasar polisi kerajaan negeri yang tidak membenarkan parti perikatan Barisan Nasional iaitu UMNO, MCA dan MIC untuk membuka cawangan di Sarawak sejak tahun 1963. Oleh itu, pada tahun 1967, parti Kongres India Sarawak (SIC) telah ditubuhkan. Namun parti ini dibubarkan pada tahun 1968 (Arkib negara, 2015). Sejak itu, tiada sebarang parti berunsur politik di Kuching. Walau bagaimanapun, kini Puan Lucy Linggam merupakan wakil kaum India dalam parti Rakyat Bersatu Sarawak (SUPP). Perwakilan ini sedikit sebanyak

membawa manfaat kepada masyarakat Tamil khususnya untuk mendapatkan peruntukan kewangan bagi aktiviti sosial dan budaya serta kebajikan masyarakat Tamil. Antara perkara-perkara yang ditujukan kepada kerajaan negeri oleh wakil parti ini ialah peluang pekerjaan dalam sektor kerajaan, pendidikan tinggi, pemilikan rumah, hal-ehwal wanita dan sebagainya. Namun begitu, usaha-usaha ini tidak selalunya berhasil disebabkan oleh ketiadaan kuasa rundingan untuk menjamin amalan bahasa dan budaya kerana populasi masyarakat rendah. Jadi dalam aspek ini masyarakat Tamil boleh dikatakan mempunyai vitaliti yang rendah kerana walaupun mempunyai perwakilan dalam kerajaan, tetapi masih tidak mempunyai kuasa. Oleh itu perwakilan ini tidak begitu bermakna untuk memenuhi keperluan masyarakat Tamil di Kuching khususnya dalam peningkatan amalan penggunaan bahasa.

6.4.5.5 Organisasi Agama

Vitaliti etnolinguistik kumpulan minoriti bergantung kepada konteks sosiobudaya tingkah laku bahasa antara etnik (Giles et al., 1977). Salah satu komponen yang terkandung dalam kerangka teori VE ialah sokongan institusi. Sokongan institusi ini akan memastikan budaya, sosial, politik dan integriti linguistik kumpulan etnik tersebut supaya terus dikekalkan dan diberi tumpuan dalam pembangunan secara holistik. Faktor vitaliti etnolinguistik objektif terdiri daripada organisasi politik, sumber media dan organisasi agama. Dalam hal ini, organisasi-organisasi agama berperanan sebagai institusi sosial bagi etnik kumpulan minoriti (Fishman, 1997) khususnya kumpulan imigran di Amerika Syarikat. Pendapat Fishman ini adalah berdasarkan kajiannya yang memerhatikan kaitan antara organisasi agama dengan vitaliti etnolinguistik kumpulan penutur Yiddish di Amerika Syarikat. Di samping itu, terdapat juga beberapa contoh lain yang menunjukkan sokongan kuat organisasi agama terhadap pengekalan bahasa dan solidariti etnik. Gereja Ortodoks Greek bukan sahaja menyerlahkan identiti etnik Greek malah bahasa pengantar

yang digunakan dalam gereja dan upacara agama adalah dalam bahasa Greek (Demos,1988). Senario yang sama dapat kita lihat di Kuching. Di Kuching terdapat tiga buah kuil dan dua buah organisasi agama atau spiritual. Segala upacara agama di kuil dijalankan dalam bahasa Tamil dengan mencampurkan sedikit bahasa lain seperti bahasa Inggeris yang kerap digunakan. Penggunaan bahasa campuran ini adalah disebabkan oleh kehadiran kumpulan masyarakat yang terdiri daripada pasangan kahwin campur atau ahli keluarga mereka yang kurang memahami bahasa Tamil.

Seperti yang telah dijelaskan sebelum ini, oleh sebab populasi masyarakat Tamil adalah kecil, hanya tiga buah kuil sahaja terdapat di Kuching. Walau bagaimanapun, ketiga-tiga buah kuil ini sememangnya memainkan peranan penting dalam perkembangan bahasa dan amalan budaya. Hal ini demikian kerana, kuil-kuil ini menjadi tempat pertemuan penduduk Tamil di Kuching pada setiap hari Jumaat. Selain daripada sembahyang hari Jumaat, kuil juga menjadi tempat bagi pelbagai perayaan agama seperti Taipusam, Ponggal, Navarathiri dan Chittirai Pournami yang disambut meriah oleh masyarakat Tamil Kuching. Pilihan bahasa dalam perayaan-perayaan inilah yang menjadi tumpuan pengkaji. Berdasarkan pemerhatian pengkaji, didapati bahawa bahasa Tamil digunakan sebanyak 90% semasa memberikan arahan dan penjelasan sewaktu sambutan atau sembahyang dijalankan.

Di samping itu, terdapat dua buah lagi organisasi agama yang berkaitan dengan masyarakat Tamil ialah Persatuan *Satya Sai Baba* dan ISKCON. Menurut pemerhatian pengkaji di kedua-dua organisasi ini, bahasa Tamil kurang diberi perhatian dan bahasa pengantar dalam upacara agama dan aktiviti agama di *ISKCON* ialah bahasa Inggeris manakala Persatuan *Satya Sai Baba* pula menggunakan bahasa Inggeris dengan campuran bahasa Tamil pada kadar yang paling minima.

Satu perbezaan yang dapat diperhatikan oleh pengkaji di sini ialah semasa nyanyian lagu-lagu bhajan berkumandang. Pengkaji mendapati bahawa lirik yang digunakan di ISKCON kebanyakannya adalah dalam bahasa Sanskrit dan kurang penggunaan bahasa Tamil. Situasi ini berbeza dengan organisasi Satya Sai Baba yang menyediakan lirik lagu dalam bahasa Tamil tetapi ditulis dalam tulisan abjad Roman.

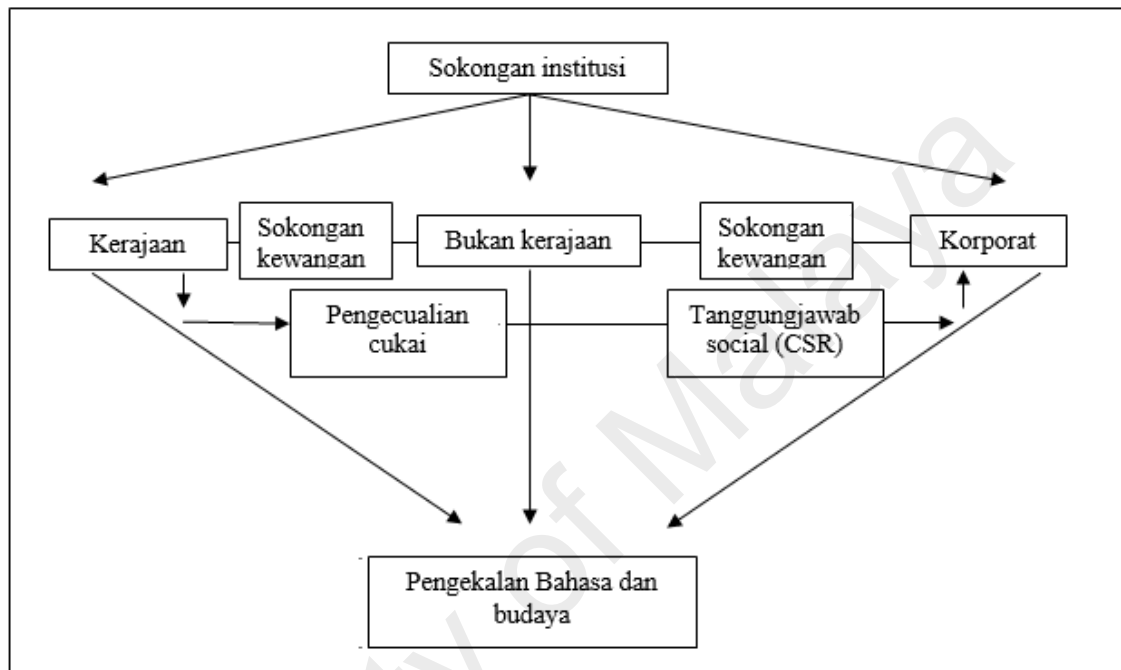
Umumnya, peranan kedua-dua organisasi spiritual ini berbeza dengan kuil kerana berfungsi sebagai organisasi berbilang etnik yang terdiri daripada beberapa suku kaum yang lain seperti kaum Cina, Bidayuh dan Iban. Di Kuching, persatuan *Satya Sai Baba* pula berfungsi sebagai pertubuhan berbilang agama. Dalam erti kata lain, terdapat penganut yang datang daripada agama Buddha dan Kristian. Oleh yang demikian, polisi bahasa atau pilihan bahasa dalam upacara agama dan aktiviti spiritual mereka dijalankan dalam bahasa Inggeris. Memandangkan *ISKCON* dan *Satya Sai Baba* merupakan sejenis pertubuhan antarabangsa yang berfungsi sebagai cabang daripada badan induk, maka ahli-ahli telah menggunakan bahasa Inggeris dalam aktiviti dan silibus mereka. Sekali lagi perlu ditegaskan di sini bahawa kedua-dua organisasi ini menggunakan bahasa Inggeris dalam aktiviti keagamaan.

6.4.5.6 Korporat

Pengkaji telah memperkembangkan konsep sokongan institusi ini berdasarkan kepada fenomena bahasa dan polisi bahasa di negara Malaysia. Hal ini demikian kerana, faktor sokongan institusi yang disarankan dalam teori vitaliti etnolinguistik tidak begitu padan dengan situasi bahasa di Sarawak. Bukan itu sahaja, konsep institusi ini juga berfungsi dalam rupa yang berbeza kerana melihat dalam konteks mikro. Oleh itu, pengkaji telah menambahkan dua lagi komponen seiring dengan institusi kerajaan iaitu, institusi bukan kerajaan dan badan korporat. Kedua-dua elemen ini juga memainkan peranan yang sama

penting serta saling berkaitan antara satu sama lain dalam mengekalkan bahasa ibunda sesuatu etnik.

Rajah 6.1: Carta Aliran Sokongan Institusi

Carta di atas menunjukkan situasi bahasa dari aspek sokongan institusi dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Berdasarkan carta, dapat dilihat bahawa terdapatnya institusi kerajaan, bukan kerajaan dan badan korporat.

Penubuhan badan korporat adalah seiring dengan aspirasi negara yang menggalakkan badan-badan korporat supaya mengamalkan tanggungjawab sosial (*social corporate responsibility*) (Unicef, 2012, ms.18). Di bawah aspek ini, kerajaan pusat menggalakkan pihak korporat supaya menyalurkan sumbangan kepada NGO bagi menjalankan aktiviti-aktiviti kemasyarakatan mereka. Sebagai balasannya, badan-badan korporat ini dapat menikmati pengecualian cukai berdasarkan kepada kadar sumbangan. Dalam pada masa yang sama, sumbangan yang disampaikan oleh badan-badan korporat kepada NGO ini

juga dapat membantu pihak NGO untuk menjayakan aktiviti-aktiviti seperti dirancang. Hubungan dua hala antara pihak korporat dan NGO ini sebenarnya secara tidak langsung memainkan peranan penting dalam mempertahankan bahasa dan budaya Tamil. Hal ini demikian kerana terdapatnya dua jenis sumbangan yang disalurkan oleh pihak korporat iaitu, sumbangan untuk aktiviti agama seperti pembinaan kuil dan upacara keagamaan, serta sumbangan kepada pihak NGO itu sendiri walaupun nilai sumbangan yang diberikan lebih sedikit jika dibandingkan dengan sumbangan yang diberikan untuk aktiviti keagamaan.

Di Kuching sumbangan sedemikian ini adalah sangat kurang. Hanya terdapat beberapa pihak Korporat sahaja yang menghulurkan bantuan kewangan kepada NGO tempatan antaranya ialah Naim Chandra Builders, Syarikat Yong Kong dan beberapa pihak korporat yang tidak mahu menampilkan nama mereka (Rathaperumal, Komunikasi Peribadi, 21 Mac 2015). Di Kuching pula, sumbangan kewangan pihak korporat adalah amat terhad. Namun begitu, pada hakikatnya masyarakat Tamil Kuching bergantung sepenuhnya kepada pihak kerajaan sama ada kerajaan negeri atau kerajaan pusat. Sokongan kedua-dua institusi ini dapat dilihat melalui sokongan sumbangan kewangan yang diberikan kepada persatuan atau kelab bagi menjalankan aktiviti-aktiviti berasaskan bahasa dan budaya. Sebagai contoh, Jabatan Perdana Menteri melalui kerajaan pusat telah menghulurkan bantuan kewangan sebanyak RM1.3 juta bagi projek pembinaan dewan serba guna IAK manakala kerajaan negeri pula telah menyumbang sebanyak lebih kurang RM200,000. Bukan itu sahaja, ahli parlimen merangkap Patron projek pembinaan dewan tersebut iaitu Yang Berhormat Dato Yong Khoo (Timbalan Menteri Kementerian Kerja Raya – tahun 2012) telah menyampaikan sumbangan sebanyak RM10,000 (*Sounier Programme* IAK, 2012). Segala sumbangan daripada pihak kerajaan ini secara tidak langsung dapat memberikan satu ruang yang selesa dalam menjalankan aktiviti-aktiviti persatuan yang sudah pasti akan dapat meningkatkan penggunaan bahasa Tamil hasil

daripada perjumpaan bagi menjalankan aktiviti-aktiviti berbentuk budaya. Selain daripada sumbangan kewangan kepada NGO ini, kerajaan negeri juga memainkan peranan penting dalam memberi peruntukan tanah kepada kuil Sri Mariamman dan NGO sebesar tiga ekar di pusat bandar raya Kuching. Sumbangan tanah ini juga merupakan sebahagian daripada sokongan yang diberikan kepada masyarakat Tamil di Kuching bagi menjalankan aktiviti yang berasaskan kepada bahasa, agama dan budaya.

Sementara itu, kerajaan negeri juga telah memberikan sokongan kuat kepada masyarakat Tamil khususnya bagi aktiviti berupa agama dan budaya seperti perayaan Thaipusam, Ponggal dan Deepavali. Kerajaan negeri banyak menggalakkan aktiviti-aktiviti sedemikian ini kerana ingin memperkayakan senario kepelbagaian budaya di Sarawak. Oleh yang demikian, kebanyakan projek telah dapat dianjurkan bersama dengan Jabatan Pelancongan Negeri Sarawak. Bukan itu sahaja, Jabatan Pelancongan Negeri Sarawak juga telah mengiktiraf serta memberikan sumbangan kewangan kepada NGO yang berasaskan masyarakat Tamil bagi menjalankan aktiviti-aktiviti mereka.

Secara keseluruhan sokongan institusi menunjukkan vitaliti tinggi dalam memastikan pelestarian bahasa Tamil dan pengekalannya budaya masyarakat Tamil di Kuching. Walaupun vitaliti dalam komponen sokongan institusi ini tidaklah begitu stabil berbanding dengan satu sama lain, tetapi secara umumnya vitaliti pada bahagian ini adalah tinggi dan dapat membantu dalam menjamin solidariti masyarakat Tamil untuk mengekalkan bahasa Tamil. Namun begitu, perlu juga ditegaskan bahawa organisasi agama, organisasi bukan kerajaan dan badan korporat juga merupakan komponen-komponen penting dalam pengekalannya bahasa Tamil di Kuching.

6.5 Faktor Geografi

Dalam kajian ini analisis faktor geografi merupakan tambahan dalam kerangka asal teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977) yang merangkumi tiga komponen asal iaitu demografi, status dan sokongan institusi. Pada asalnya faktor geografi ini diperkenalkan oleh Gibbon dan Ramirez (2004). Faktor geografi menjelaskan tahap penggunaan bahasa ibunda oleh kumpulan imigran yang telah berpindah ke sebuah kawasan atau wilayah yang baru. Dapat dikatakan bahawa persepsi kumpulan imigran dalam persekitaran baru mungkin boleh mempengaruhi pengekalan bahasa kumpulan tersebut. Konsep geografi dalam kajian ini berfokus kepada tempat asal kumpulan imigran (hubungan dengan negara asal mereka), keunikan (penyebaran bahasa imigran di kawasan baru-geolinguistik) dan kedudukan negara atau wilayah jiran (berhampiran dengan wilayah mereka). Berdasarkan kepada fenomena ini, kajian ini akan memberi fokus kepada keadaan kontemporari dan elemen sosiosejarah masyarakat Tamil yang merupakan sebahagian daripada masyarakat Tamil di Malaysia secara umumnya dan Malaysia barat secara khususnya.

Dari aspek sejarah, negeri Sarawak ditubuhkan pada tahun 1841 oleh James Brooke. Masyarakat Tamil dibawa ke Sarawak sebagai warga kuli oleh Charles Brooke pada tahun 1876. Walaupun pertempatan masyarakat Tamil bermula pada abad ke-19, namun terdapat juga bukti-bukti sejarah silam yang menyatakan hubungan masyarakat Tamil sudah bertapak di Sarawak pada sekitar kurun ke-8 hasil daripada penyebaran agama Hindu. Pengaruh agama Hindu di Borneo ini dapat dibuktikan dengan tiga teori (Chang, 2011). Teori pertama menyatakan bahawa kedatangan agama Hindu adalah dari India (Kanchipuram dan Kalingga) manakala teori kedua melihat pengaruh ini berasal dari Kambojia dan teori ketiga pula menyatakan bahawa pengaruh Hindu tersebar dari negara Indonesia. Berdasarkan ketiga-tiga teori ini, teori kedatangan agama Hindu dari

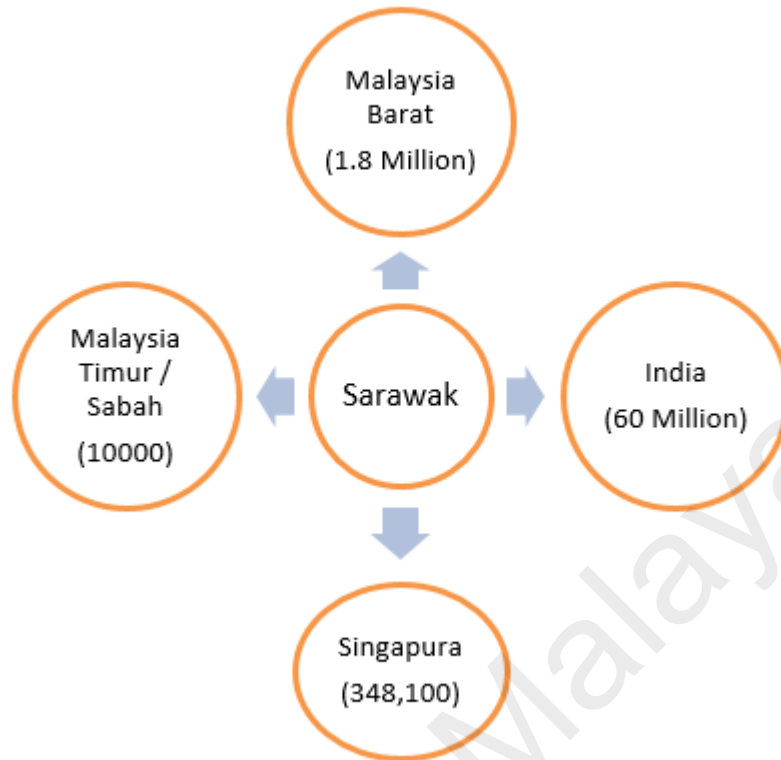
Kanchipuram mempunyai kaitan dengan masyarakat Tamil yang kini menghuni negeri Sarawak. Namun, masyarakat Tamil Sarawak kini tidak mempunyai sebarang pertalian dengan kehadiran pedagang-pedagang Tamil pada abad ke-8 dahulu kerana mereka bertapak di Sarawak pada abad ke-19. Ini jelas menunjukkan jurang lebih kurang selama 10 abad tidak membawa sebarang manfaat kepada masyarakat Tamil kini di Kuching.

Pada masa kini, kedudukan geopolitik masyarakat Tamil di Sarawak terbahagi kepada dua entiti iaitu Malaysia barat dan Malaysia timur. Kedudukan ini dapat dilihat seperti dalam peta 6.1.

Peta 6.1 : Peta Malaysia

Sementara itu, kedudukan geografi masyarakat Tamil di Sarawak khususnya di Kuching mempunyai kelebihan tersendiri kerana ciri-ciri budaya dan kepercayaan yang rapat dengan masyarakat Tamil di negara-negara rantau Asia Tenggara ataupun di Asia. Hubungan geografi ini dapat dilihat gambarajah 6.1.

Rajah 6.2: Populasi Masyarakat Tamil di Sekitar Sarawak

Rajah di atas dan populasi masyarakat Tamil di sekitar negeri Sarawak jelas menggambarkan kekangan yang dihadapi oleh masyarakat tersebut. Kekangan yang paling ketara dapat dilihat di sini ialah masalah perhubungan antara masyarakat Tamil di Sarawak dengan Malaysia barat walaupun berada di bawah pemerintahan yang sama. Peta di atas juga menunjukkan faktor jarak (antara Kuching dengan Sabah) dan faktor bentuk muka bumi (kedudukan Sarawak dengan Semenanjung Malaysia terpisah kerana Laut Cina Selatan) menyebabkan kurangnya pergerakan penduduk dari satu kawasan ke kawasan lain.

Menurut Asmah Haji Omar (2008) faktor geolinguistik merupakan faktor penting yang mampu mengekalkan vitaliti sesuatu bahasa walaupun penutur adalah daripada kumpulan minoriti. Selaras dengan pendapat ini, Mohamed Pitchay (2014) pula menyatakan bahawa masyarakat Melayu di Singapura mampu mempunyai vitaliti tinggi kerana Singapura terletak di tengah-tengah rantau Nusantara atau dunia Melayu yang mempunyai populasi kumpulan penutur yang banyak. Jadi perkembangan dan status bahasa Melayu di Malaysia, Indonesia dan Brunei boleh menjadi faktor suntikan kepada amalan bahasa Melayu di Singapura walaupun bahasa Melayu hanyalah bahasa kumpulan minoriti dan bukanlah bahasa utama. Dalam kajian ini, vitaliti bahasa Tamil di Kuching selaras dengan pendapat Asmah dan Pitchai tetapi dalam bentuk yang negatif. Hal ini dikatakan sedemikian kerana bahasa Tamil di Kuching tidak mencapai perkembangan yang memberangsangkan lantaran populasi kumpulan penutur bahasa Tamil di negara jiran (Singapura) dan Malaysia barat (Sembilan buah negeri) adalah kecil. Gibbons dan Ramirez (2004) menekankan bahawa sekiranya sesuatu bahasa itu mempunyai ciri-ciri unik, maka kepupusan mungkin akan berlaku secara pantas. Oleh itu, pengekalan dan penyebaran sesuatu bahasa mempunyai potensi yang tinggi sekiranya terdapat pergerakan masuk penutur bahasa dan bahan untuk bahasa tersebut dari kawasan atau wilayah lain. Jadi perkara ini akan meningkatkan vitaliti bahasa sekali gus mengekalkan bahasa ibunda dalam kalangan mereka.

6.5.1 Hubungan Masyarakat Tamil Kuching dengan Semenanjung

Masyarakat Tamil di Kuching dan Malaysia barat merupakan dua kumpulan masyarakat yang berbeza walaupun mereka mempunyai ciri-ciri linguistik, budaya dan agama yang agak sama (David, 2009). Kedua-dua kumpulan ini dibawa dari selatan India iaitu Tamilnadu. Seperti yang telah dijelaskan sebelum ini, masyarakat Tamil di Malaysia barat dibawa oleh kerajaan British setelah perjanjian Pangkor dimeterai pada tahun 1784

manakala masyarakat Tamil di Kuching pula dibawa oleh pentadbiran Raja Brooke khususnya Charles Brooke pada tahun 1876. Masyarakat Tamil di Tanah Melayu dibawa masuk untuk mengusahakan perusahaan getah pada awalnya dan kemudian kelapa sawit manakala masyarakat Tamil di Kuching pula dibawa masuk untuk mengusahakan perusahaan kopi dan teh. Jadi maklumat sejarah di atas ini menunjukkan tiada perkaitan antara kedua-dua kumpulan ini walaupun negara asal mereka adalah sama. Dapatan ini adalah sangat penting kerana faktor sejarah ini memberikan gambaran baru tentang perikatan antara kumpulan masyarakat Tamil di Malaysia barat dengan Sarawak lalu dapat menyumbang kepada amalan penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Hubungan antara kedua-dua kumpulan ini dapat dilihat dalam empat fasa iaitu dari tahun 1876 hingga 1941 (Zaman pemerintahan Raja Brooke), 1941 hingga 1945 (Zaman pendudukan Jepun), 1945 hingga 1963 (Zaman pemerintahan British) dan akhirnya pada tahun 1963 sehingga kini (setelah Sarawak digabungkan ke dalam gagasan Malaysia). Tiga fasa pertama tidak begitu signifikan dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching kerana tiada hubungan antara kedua-dua kumpulan masyarakat ini. Namun pada fasa keempat faktor sejarah (sosiopolitik) , pengekalan ini sangat signifikan kerana kehadiran masyarakat Tamil di Sarawak telah memanfaatkan masyarakat Tamil Kuching dari segi amalan budaya dan bahasa.

6.5.2 Penglibatan Orang Semenanjung Dalam Aktiviti Pemulihan Bahasa Dan Budaya

Orang Tamil yang berpindah dari Semenanjung ke Sarawak adalah kumpulan yang terdiri daripada pelajar-pelajar UNIMAS, kadet polis PULAPOL, pelajar-pelajar politeknik dan tenaga kerja seperti guru, jururawat, tentera, polis dan sebagainya. Kehadiran kaum Tamil dari Semenanjung Malaysia ini sebenarnya memberikan sumbangan kepada pengekalan bahasa di Kuching (Kumarusamy, Komunikasi Peribadi, 2015). Sumbangan ini dapat dilihat melalui dua aspek. Pertamanya, walaupun kumpulan ini merupakan penduduk

sementara, tetapi bilangan penutur bahasa Tamil di Kuching meningkat disebabkan oleh mereka. Mereka mewujudkan peluang berinteraksi antara satu sama lain pada kadar yang memuaskan khasnya dalam aktiviti-aktiviti agama dan sosial di Kuching. Jadi peluang untuk menggunakan bahasa Tamil ini boleh mengekalkan vitaliti bahasa di Kuching. Keduanya pula, kumpulan imigran jenis ini sebenarnya telah menambahkan lagi bilangan ahli dalam kumpulan penutur Tamil. Apabila mereka menghadiri aktiviti-aktiviti sosial dan agama maka ini memberi semangat dan motivasi kepada penganjur program-program berbentuk agama atau budaya. Antara aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh ahli jawatankuasa kuil ialah perayaan Thaipusam, Ponggal, Navarathiri serta upacara-upacara agama yang lain. Jadi secara keseluruhannya kumpulan imigran ini memang memainkan peranan dalam pengekalan bahasa di Kuching.

6.5.3 Geolinguistik Sebagai Faktor Penyelamat Bahasa Tamil

Sumbangan wilayah dan negara-negara jiran dalam perkembangan bahasa dan identiti Tamil Kuching adalah pada kadar yang sangat mengecewakan semasa pemerintahan kerajaan British (1945-1963). Dalam keadaan ini, percantuman Sarawak dalam pembentukan Malaysia selepas tahun 1963 sangat memanfaatkan masyarakat Tamil dari segi amalan bahasa dan budaya dan boleh dikatakan sebagai zaman pemulihan bahasa dan budaya Tamil. Percantuman ini sangat signifikan kerana pergerakan masuk masyarakat Tamil secara besar-besaran berlaku selepas tahun 1963. Oleh itu, masyarakat Tamil di Kuching mempunyai kekuatan untuk mempertahankan bahasa, budaya dan identiti mereka. Hal sedemikian dapat dibuktikan dengan perkembangan beberapa organisasi sebagai cawangan daripada badan induk yang berpusat di Semenanjung Malaysia.

Terdapat lima buah organisasi yang mempunyai cawangan di Kuching iaitu, Malaysia Hindu Sangam (MHS), *Hindu Youth Organization* (KHYO), ISKCON, Sri Satya Sai Baba, Brahma Kumaris dan Persatuan Kabaddi Sarawak. Organisasi-organisasi (kecuali Persatuan Kabaddi) ini bercorak keagamaan dan bukannya organisasi yang berasaskan aktiviti bahasa Tamil. Walau bagaimanapun, aktiviti-aktiviti organisasi ini mewujudkan satu tapak untuk mereka berkongsi ilmu budaya dan agama. Selain itu, kewujudan aktiviti-aktiviti tersebut juga sekurang-kurangnya dapat mewujudkan peluang untuk berinteraksi dalam bahasa Tamil. Terutamanya MHS yang bertindak sebagai badan induk yang bertanggungjawab untuk menyelaraskan aktiviti-aktiviti agama di Kuching dan menjalankan pertandingan nyanyian lagu-lagu Thevaram serta Bhajan. Sejak dua tahun kebelakangan ini, terdapat peserta dari Kuching menyertai pertandingan nyanyian

Thevaram peringkat kebangsaan yang dianjurkan oleh MHS (<http://hindusangam.org.my>). Melalui aktiviti-aktiviti ini, masyarakat Tamil di Kuching dapat mempertahankan bahasa Tamil kerana ia digunakan sebagai bahasa komunikasi bagi domain awam. Di samping itu, bahasa tersebut juga menonjolkan identiti mereka walaupun mereka berada dalam bilangan yang kecil.

Situasi di Kuching dan Semenanjung dalam aktiviti MHS adalah agak berbeza kerana di Semenanjung bahasa Tamil masih berfungsi sebagai bahasa interaksi (*functional language*) dalam aktiviti-aktiviti mereka. Walaupun bahasa Tamil tidak mempunyai fungsi yang sama seperti di Semenanjung, tetapi bahasa Tamil masih digunakan sebagai bahasa komunikasi dalam aktiviti mereka disebabkan oleh pengaruh daripada badan induk contohnya seperti *Hindu Youth Organization* (KHYO). KHYO sebuah lagi organisasi yang lebih berfokus kepada aktiviti sosiobudaya khasnya kepada golongan remaja. Pertaliannya dengan badan induk di Semenanjung telah banyak memberikan sokongan dan dorongan dalam memantapkan aktiviti yang mereka dijalankan di Kuching.

Antara aktiviti yang menyerlahkan identiti mereka di Kuching ialah perayaan Ponggal sebagai aktiviti tahunan mereka sehinggalah perayaan ini dimasukkan ke dalam takwim kerajaan negeri dan mendapat sumbangan wang bagi menjayakan program tersebut.

Pada asasnya, gabungan dalam badan induk ini memberikan manfaat kepada masyarakat Tamil Kuching dari segi amalan bahasa dan budaya. Sekiranya mereka tiada pertalian dengan badan induk di Semenanjung maka agak sukar untuk mengembangkan lagi bahasa dan amalan budaya di Kuching. Gibbons dan Ramirez (2004) berpendapat bahawa jika sesuatu kawasan (komuniti) mempunyai negara atau wilayah jiran, maka sesebuah komuniti berpeluang untuk menggunakan sumber-sumber seperti buku, majalah, surat khabar, organisasi dan sebagainya yang diperoleh dari wilayah jirannya. Perkara ini akan meningkatkan lagi vitaliti bahasa yang mampu mengekalkan bahasa ibunda walaupun mereka hanyalah minoriti kecil. Bukan itu sahaja, aliran masuk bahan dan kepakaran ini dapat memperkayakan lagi sumber yang tersedia ada. Ekoran daripada itu, jelas dapat dilihat Kuching memerlukan masyarakat Tamil Malaysia atau Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) khususnya aliran masuk bahan dan kepakaran dalam mengekalkan bahasa Tamil di Kuching. Di Malaysia, pengekalan dan pembangunan bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil memperoleh sokongan rasmi daripada institusi kerajaan melalui pendidikan Tamil. Namun, masyarakat di Kuching tidak dapat menikmati pendidikan Tamil yang merupakan satu-satunya tonggak utama dalam meneruskan warisan bahasa dan budaya di sesebuah negara lantaran daripada bilangan minoriti yang sangat kecil. Namun, dari segi geolinguistik, dasar pendidikan oleh kerajaan persekutuan yang memperkenalkan kelas bahasa Tamil komunikasi (BTSK) di tiga buah sekolah kebangsaan iaitu, SK Green Road, SK Satria Jaya dan SK Garland sedikit sebanyak memberi kesedaran dan peluang kepada masyarakat Tamil supaya dapat menikmati pembelajaran bahasa Tamil di Kuching.

Namun begitu, bukan semua pelajar dapat menikmati peluang ini. Perkara ini sedemikian kerana kekangan jarak untuk ke sekolah. Sehubungan dengan itu, kebanyakan ibu bapa India memilih untuk menghantar anak-anak mereka ke SK Green Road kerana berhampiran dengan kawasan kediaman mereka dan menawarkan mata pelajaran bahasa Tamil Komunikasi. Kini, bilangan murid yang mengikuti kelas bahasa Tamil ialah seramai 53 orang (Lihat jadual 6.6). Bahan-bahan pengajaran seperti buku teks, buku latihan dan majalah telah dibawa dari Semenanjung Malaysia. Di samping itu, guru-guru juga telah dilatih bagi mengajar mata pelajaran ini bukan sahaja untuk masyarakat Tamil tetapi juga kumpulan etnik lain yang berminat menjadikannya sebagai mata pelajaran elektif. Jelas di sini dapat dilihat bahawa perkongsian bahan dan kepakaran ini membuktikan vitaliti bahasa Tamil di Kuching khususnya dalam kemahiran literasi bahasa. Walaupun program BTSK baru sahaja diperkenalkan dan dilaksanakan sejak tahun 2005, namun ia tetap akan memberikan impak yang tinggi dalam amalan bahasa pada masa hadapan.

Jadual 6.6: Bilangan Murid Yang Mengikuti Kelas Bahasa Tamil Komunikasi

No	Butiran	Jumlah
I	Bilangan murid India yang belajar di sekolah rendah	173
II	Sekolah-sekolah yang mempunyai program BTSK	
	a. SK Green Road, Kuching	36
	b. SK Satria Jaya, Kuching	9
	c. SK Garland, Kuching	8
	Jumlah Bilangan murid yang mengikuti kelas BTSK.	53

(John Selvaraj, Komunikasi email, 2015)

Konsep agama, budaya dan bahasa juga tidak dapat dipisahkan dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Umum mengetahui bahawa agama Hindu merupakan agama yang sangat rapat dengan budaya dan bahasa Tamil bagi konteks masyarakat Tamil di

Kuching. Penglibatan organisasi kuil dan organisasi agama di Kuching mendapat manfaat daripada bahan-bahan agama dan kepakaran dari Semenanjung Malaysia serta ada juga yang menerima kepakaran terus dari negara India dan Sri Lanka untuk bekerja sebagai *aiyar*. Sementara itu, terdapat juga penceramah-penceramah yang dijemput dari Semenanjung untuk memberi ceramah agama, spiritual dan motivasi berbahasa Tamil di Kuching.

Menurut faktor media hiburan, tidak ada penerbitan tempatan. Oleh itu, sehingga kini masyarakat Tamil tidak mempunyai peluang untuk menikmati rancangan radio Tamil (Minnal FM- 96.3) kerana tiada studio yang menyiarkannya di Kuching. Namun, masalah ini dapat diatasi dengan faktor geolinguistik iaitu kehadiran stesen TV2 (kerajaan) dan ASTRO (swasta) yang menawarkan pelbagai rancangan Tamil yang menarik (Lihat Jadual 6.1). Dalam sektor ini, wayang, muzik dan lagu Tamil banyak memberikan impak kepada amalan bahasa Tamil di Kuching. Keadaan sedemikian boleh dikatakan sebagai pemulihan bahasa dalam kadar yang pantas selepas tahun 1999 (selepas ASTRO diperkenalkan). Setelah ASTRO diperkenalkan, masyarakat Tamil di Kuching menikmati rancangan Tamil dan berasa adanya semangat kekitaan kerana berasa sudah lebih rapat dengan bahasa Tamil. Umumnya, syarikat ASTRO mempunyai 11 saluran Tamil. Namun begitu, rancangan tempatan hanya bersiaran di saluran 201 (Vaanavil) dan 231 (Vinmeen). Ini membolehkan transmisi lagu dan muzik untuk berlaku dengan sangat ketara tidak kira generasi tua atau muda. Jadi sektor media hiburan ini sememangnya memberikan sumbangan yang mantap dalam pengekalan bahasa masyarakat Tamil Kuching. Faktor geolinguistik ini juga merentasi sempadan wilayah tertentu dan ini membolehkan masyarakat tempatan untuk menikmati perkhidmatan yang tersedia ada. Dalam satu lagi aspek, faktor geolinguistik juga telah berjaya merentasi sempadan negara dan rantau semasa mereka menikmati perkhidmatan TV secara atas talian dan *Youtube* yang banyak

menyiarkan rancangan hasil produksi industri perfileman Tamil, khususnya dari Tamilnadu. Keadaan ini merupakan kesan daripada minat golongan muda yang lebih gemar menonton dan mendengar wayang dan lagu mengikut aliran masa terkini (*trend*). Intihanya, kesemua faktor yang disebutkan dapat memperkukuh amalan bahasa Tamil di Kuching.

Jadual 6.7: Jumlah Masa Program Tamil Dalam Media Elektronik Tempatan Dan Luar Negara.

Bil	Nama Program	Berita	Wayang	Telefilem	Komedi	Games how	Forum	Lagu
1	TV2	/	/	/	-	-	/	-
2	AstroVanavil	-	-	/	/	/	-	/
3	Astro 202	-	/	-	/	-	-	/
4	Astro 203	/	-	/	-	/	/	-
5	Astro 211	/	/	/	/	/	-	/
6	Astro 213	-	-	-	Kartun sepenuhnya	-	-	-
7	Astro 214	-	/	-	Penuh	-	-	-
8	Astro 221	/	/	/	/	/	/	/
9	Astro 223	/	/	/	/	/	-	/
10	Astro 224	/	/	/	/	/	/	/
11	Astro 231	-	/	-	-	/	/	-
12	Astro 241	/	/	/	/	/	-	/
	Jumlah							

(Sumber : Astro.com)

Sementara itu, hiburan Tamil di Kuching juga berkembang jika dilihat dari sudut industri pawagam. Selepas tahun 2014, masyarakat Tamil Kuching juga dapat menonton wayang Tamil di Kuching. Terdapat tiga pawagam yang menayangkan wayang Tamil iaitu Lotus Five Star, WaterFront dan Capital (Linggam, KomunikasiPeribadi, 20 Mac 2015). Permintaan daripada masyarakat Tamil tempatan walaupun pada kadar yang sederhana, dapat meningkatkan lagi kemahiran berbahasa Tamil hasil daripada tayangan filem-filem Tamil di Kuching. Keadaan tersebut merupakan satu lagi pencapaian dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Terdapat juga pertalian persaudaraan dan persahabatan yang wujud antara masyarakat Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil dari Semenanjung. Persahabatan ini wujud akibat daripada institusi pendidikan dan media sosial. Kebanyakan pelajar yang meneruskan pelajaran ke peringkat pengajian tinggi di institusi-institusi di Semenanjung Malaysia mula bercampur gaul dengan masyarakat Tamil Semenanjung dan kadang-kala menggunakan bahasa Tamil dalam komunikasi harian mereka. Oleh sebab populasi masyarakat Tamil Kuching adalah kecil maka kebanyakan mereka menganggap persahabatan mereka umpama pertalian persaudaraan. Bukan itu sahaja, pemilihan pasangan hidup di Kuching juga adalah terhad sekiranya mereka hendak memilih pasangan daripada kumpulan linguistik yang sama. Oleh itu, ada yang berkahwin dengan orang Semenanjung dan berpindah ke Semenanjung. Lantaran itu, ramai daripada masyarakat Tamil di Kuching yang mempunyai hubungan persaudaraan dengan masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia. Apabila mereka ingin berkomunikasi dengan saudara mara di Semenanjung, sudah pasti mereka terpaksa menggunakan bahasa Tamil.

Selain itu, kos penerbangan tambang murah yang ditawarkan oleh Air Asia dan Malindo Air juga telah membuka ruang kepada masyarakat Tamil dari Kuching untuk mengembara ke Kuala Lumpur dan Pulau Pinang terutamanya untuk membeli belah bagi perayaan Deepavali (Nanniappan, Komunikasi Peribadi, 24 Mei 2014). Perkara ini sudah menjadi lazim dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching pada kebelakangan ini. Semasa membeli belah di Semenanjung, sudah pasti bahasa Tamil menjadi pilihan mereka dalam komunikasi antara mereka dengan penjual.

Di samping itu, kedudukan Semenanjung yang banyak diduduki oleh masyarakat Tamil berbanding dengan Kuching telah menjadi faktor penting dalam mengekalkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Perkara-perkara yang dibincangkan di atas ini mewujudkan

persekitaran yang kondusif dalam pengedaran bahasa Tamil di Kuching kerana kemasukan bahan pengajaran dan pembelajaran, kepakaran dan nilai agama dari Semenanjung. Peluang seumpama ini membolehkan masyarakat Tamil meneroka dan mendapat pengalaman daripada sumber-sumber yang tersedia ada.

Dengan ini dapat dilihat secara objektif, bahasa Tamil sebenarnya telah dipulihkan melalui faktor geolinguistik seperti yang dibincang di atas dan kini ia terus dikekalkan oleh masyarakat Tamil Kuching sehingga menunjukkan tahap vitalitinya yang tinggi.

Walaupun faktor geolinguistik begitu kuat mempengaruhi vitaliti bahasa tetapi terdapat juga beberapa perkara yang belum lagi menyumbang kepada amalan bahasa kumpulan minoriti di kawasan terpinggir. Antaranya ialah Sarawak yang belum lagi mempunyai cawangan *Malaysia Indian Congress* (MIC) sedangkan negeri jirannya, Sabah sudah mempunyai cawangan MIC. Sebenarnya, faktor geolinguistik ini mampu menyumbang kepada perwujudan cawangan di Kuching tetapi oleh sebab polisi kerajaan negeri yang tidak membenarkan mana-mana komponen parti perikatan membuka cawangan di Sarawak. Oleh itu, cawangan MIC masih belum ditubuhkan di Kuching. Kewujudan situasi sedemikian merupakan suatu kekangan kerana MIC sebenarnya mampu menyuarakan hak orang India dalam aspek bahasa dan amalan budaya. Oleh itu, masyarakat India menghadapi sedikit cabaran dalam mengekalkan bahasa khususnya ketiadaan sekolah Tamil dan stesen radio sehingga kini. Bukan itu sahaja, rayuan untuk cuti umum sempena perayaan hari Deepavali juga masih belum dinikmati sepenuhnya walaupun telah dituntut beberapa kali.

6.6 Dapatan dan Perbincangan

Hasil data yang dianalisis daripada bahagian di atas, tahap vitaliti bahasa Tamil dapat dilihat dengan jelas melalui penskoran kepada faktor-faktor dan variabel–variabel yang ditetapkan. Pengkaji telah memberikan skor 1 untuk tahap rendah, skor 2 untuk tahap sederhana dan skor 3 untuk tahap tinggi. Setelah itu, skor purata dikira bagi setiap bahagian dan seterusnya secara keseluruhan. Gambar rajah 6.1 menjelaskan penskoran dan tahap vitaliti bahasa secara lebih terperinci.

Jadual 6.8: Skor Purata Mengikut Sub-varibel

Etnolinguistik Vitaliti Objektif	Tinggi (3 M)	Sederhana (2 M)	Rendah (1 M)	Keseluruhan
Demografi				
Bilangan			√	
Taburan			√	
Kadar kelahiran dan kematian			√	
Corak perkahwinan			√	
Corak imigrasi			√	
				1.00 (Rendah)
Status bahasa				
Ekonomi			√	
Sosial			√	
Sosiosejarah		√		
Status bahasa			√	
				1.25 (sederhana)
Sokongan Institusi				
Pendidikan		√		
Ekonomi			√	
Media			√	
Lanskap linguistik			√	
NGO	√			
Aktiviti masa lapang & sukan		√		
Organisasi politik	√			
Organisasi agama	√			
Badan korporat		√		
				2.00 (Tinggi)
Geografi				
Geolinguistik	√			
Mempunyai cawangan		√		
Penglibatan dalam pertandingan			√	
Material buku, majalah		√		
Pakar		√		
Pendidikan		√		
Program pertukaran			√	
Menghadiri mesyuarat atau AGM		√		
Hiburan	√			
Ekonomi		√		
Hubungan persaudaraan/persahabatan		√		
				2.00 (Tinggi)
Keseluruhan				1.75 (Sederhana)

Jadual di atas menunjukkan vitaliti etnolinguistik masyarakat Tamil di Kuching yang merangkumi empat variabel berstruktur iaitu faktor status, demografi, sokongan institusi dan geografi. Secara umumnya, faktor sokongan institusi dan geografi mempunyai vitaliti

yang tinggi berbanding dengan faktor demografi dan sosial yang rendah dalam mengekalkan bahasa dan identiti sosial masyarakat Tamil di Kuching.

Dapatan daripada instrumen-instrumen lain seperti borang kaji selidik, temu bual dan pemerhatian juga menunjukkan corak yang sama iaitu tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching adalah pada tahap sederhana. Perkara ini bermaksud bahawa tahap penggunaan bahasa Tamil adalah sederhana.

Para responden juga sedar tentang kedudukan mereka sebagai kumpulan minoriti kecil di Kuching dan mempercayai mereka hanya mempunyai kuasa terbatas dalam amalan bahasa dan budaya di Kuching. Situasi ini memberikan reaksi terhadap masyarakat Tamil bagi memilih bahasa dalam interaksi harian yang lebih menjurus ke arah bahasa Inggeris dan seterusnya bahasa Melayu lantaran faktor kedudukan bahasa tersebut sebagai bahasa yang sesuai untuk mencapai pendidikan yang tinggi dan peluang pekerjaan yang baik.

Kedudukan faktor status dan demografi sekali gus memberikan gambaran umum tentang situasi dan corak hidup masyarakat Tamil Kuching berbanding dengan corak hidup kumpulan etnik yang lain dalam situasi berbilang bangsa dan bahasa. Mereka juga sangat berpuas hati dengan faktor geolinguistik iaitu media, bahan-bahan dan kepakaran dari Semenanjung yang dibawa masuk ke Sarawak demi penghayatan dan pengayaan amalan bahasa dan budaya Tamil di Kuching.

Dalam aspek sokongan institusi pula, para responden berpuas hati dengan kehadiran organisasi-organisasi bukan kerajaan dan peranan mereka dalam meningkatkan taraf sosioekonomi dan memperkayakan amalan sosiobudaya mereka. Oleh sebab sokongan rasmi (kerajaan negeri atau persekutuan) tidak begitu bermanfaat kepada masyarakat Tamil Kuching, maka mereka terpaksa berusaha sendiri untuk mencapai keperluan yang

dihajatkan. Ada kalanya aktiviti-aktiviti persatuan ini mendapat sambutan baik bukan sahaja daripada kumpulan etnik sendiri tetapi juga daripada kerajaan negeri. Hal ini seperti yang telah dibuktikan, masyarakat Tamil Kuching berjaya menonjolkan identiti mereka melalui perayaan Ponggal yang disambut meriah di bawah pengiktirafan kerajaan negeri dan perayaan Thaipusam yang disambut dengan perarakan sejauh tujuh (7) kilometer dari Kuil Sri Maha Mariamman ke Kuil Kalamman Srinivas.

Segala perkara yang dibincangkan di atas ini jelas menunjukkan bahawa dapatan analisis faktor etnolinguistik adalah sepadan dengan dapatan instrumen-instrumen lain dalam kajian ini. Seperti yang dinyatakan, vitaliti faktor etnolinguistik ini diukur berdasarkan kepada pemerhatian yang merangkumi pemerhatian tempat, dokumen kerajaan, bancian penduduk, laporan, surat khabar, kertas pembentangan seminar dan persidangan. Pemerhatian ini juga dilakukan terhadap kumpulan secara kolektif dan terkandung dalam aspek sosiologi seperti demografi, status, sokongan institusi dan geografi. Faktor-faktor ini semestinya memberi kesan terhadap vitaliti bahasa dan bangsa masyarakat Tamil Kuching (Giles et al., 1977). Tuntasnya, semakin tinggi vitaliti dimiliki oleh sesuatu kumpulan dalam faktor-faktor ini, maka semakin tinggi vitaliti kumpulan tersebut untuk menjamin vitaliti bahasa mereka.

Indikator untuk menilai vitaliti berdasarkan nilai numerikal disarankan oleh (Rasi Gregorutti dalam Mohamed Pitchai, 2014). Nilai numerikal ini mempunyai tiga pecahan iaitu angka (1) = vitaliti rendah, (2) = vitaliti sederhana dan (3) = vitaliti tinggi. Nilai-nilai angka tersebut kemudiannya dicampurkan dan dibahagikan dengan jumlah kategori (dalam kajian ini terdapat empat kategori) bagi memperoleh nilai purata dalam menentukan vitaliti. Jika nilai purata ini hendak dilihat dalam bentuk peratus maka nilai purata akan dibahagi dengan markah maksima iaitu (3) dan seterusnya didarabkan dengan seratus. Hasil kiraan ini ditunjukkan pada jadual berikut:

Jadual 6.9: Vitaliti Bahasa Tamil Berasaskan Faktor Sosiologi

Faktor-faktor	Vitaliti	Markah	Peratus (%)
Demografi	Rendah	1	14
Status	Rendah	1	14
Sokongan institusi	Sederhana	2	29
Geografi	Tinggi	3	43
Keseluruhan	Sederhana	1.75	100

Dapatan ini menunjukkan bahawa terdapat dua faktor yang memainkan peranan penting iaitu sokongan institusi dan faktor geografi sementara faktor demografi dan faktor status pula tidak signifikan dalam mengekalkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Satu lagi perkara yang harus diberikan perhatian di sini ialah masa yang diperlukan bagi memulihkan akan mengukuhkan faktor demografi dan status. Sudah pastinya proses pemulihan dan pengukuhan bahasa ini akan mengambil masa yang panjang (faktor demografi) dan memerlukan proses perubahan dasar kerajaan dan kadangkala langsung tidak akan tercapai (faktor status) kerana berada di luar kawalan kumpulan etnik tertentu.

Secara keseluruhannya, kedua-dua faktor ini menunjukkan vitaliti yang rendah manakala faktor sokongan institusi dan faktor geografi pula berada di bawah kawalan kumpulan etnik kerana mereka masih boleh berusaha untuk mencapai keperluan yang dikehendaki. Kelemahan dalam sokongan institusi walau bagaimanapun akan menjejaskan vitaliti kumpulan tersebut. Ini dapat dilihat daripada beberapa kajian terdahulu terhadap kumpulan imigran yang terjejas vitaliti bahasanya kerana tiada sokongan institusi khususnya daripada komuniti sendiri (Yagmur, 2011). Hal ini berbeza kepada kumpulan imigran yang dapat mengekalkan vitaliti bahasa dan solidariti etnik akibat sokongan institusi daripada komuniti sendiri seperti yang terdapat dalam kajian terhadap golongan pelajar natif di Chiapas, Mexico (Estebanetal., 2014). Jadi dapatan ini sama dengan

dapatan yang diperoleh dalam kajian ini iaitu masyarakat Tamil Kuching sanggup berusaha sendiri dalam mengekalkan bahasa ibunda mereka di Kuching.

6.7 Kesimpulan

Bab ini telah mengenal pasti dan membincangkan persoalan kajian kedua iaitu faktor-faktor etnolinguistik yang mempengaruhi vitaliti bahasa Tamil di Kuching melalui faktor status, demografi, sokongan institusi dan geografi. Bab ini juga menunjukkan cara faktor geografi dan sokongan institusi (bukan faktor politik) dapat memainkan peranan yang sangat penting dalam mempertahankan vitaliti bahasa Tamil di Kuching dalam situasi hubungan antara kumpulan. Aktiviti-aktiviti agama dan media hiburan pula menjamin dan memperkayakan lagi penggunaan bahasa Tamil di Kuching. Walaupun masyarakat Tamil Kuching hanyalah kumpulan minoriti kecil, namun mereka masih mampu mempertahankan bahasa Tamil kerana faktor '*sense of belonging*' terhadap bahasa Tamil.

Persekitaran bahasa dan budaya yang berlainan juga mampu mempertahankan bahasa kumpulan minoriti. Perkara ini jelas dapat dilihat daripada kekuatan ikatan persaudaraan masyarakat Tamil Kuching yang sentiasa ingin membezakan diri mereka dengan masyarakat Tamil Semenanjung.

Dapatan daripada analisis ini juga menunjukkan populasi masyarakat Tamil yang kecil menyebabkan mereka terpaksa mencari pasangan daripada kumpulan etnik lain dan menyebabkan perkahwinan campur berlaku. Sekiranya kadar perkahwinan campur ini terus meningkat, maka peluang untuk peralihan bahasa Tamil terjadi adalah tinggi. Namun dalam kajian ini, pengkaji lebih menekankan kepada sampel yang tidak berkahwin campur supaya dapat melihat senario sebenar amalan bahasa Tamil dalam kalangan mereka. Satu lagi senario yang dapat dilihat ialah kedudukan masyarakat Tamil

sebagai kumpulan minoriti linguistik mampu mewujudkan asimilasi bahasa dan budaya kerana ingin berasimilasi dengan bahasa dan budaya dominan (Giles et al., 1977). Situasi ini agak berbeza dengan masyarakat Tamil Kuching kerana bahasa Tamil masih lagi menjadi pilihan mereka dan budaya dapat terus dikekalkan khususnya dalam amalan agama dan kepercayaan.

Faktor Sokongan institusi pula jelas menunjukkan masyarakat Tamil Kuching tidak banyak mengharapkan pihak kerajaan sama ada kerajaan negeri atau kerajaan pusat. Mereka berusaha sendiri untuk mempertahankan bahasa dan budaya melalui persatuan-persatuan. Aktiviti persatuan-persatuan ini tidak melibatkan aktivisme politik dan hanya tertumpu kepada pembangunan masyarakat Tamil terutamanya pendidikan dan aktiviti-aktiviti keagamaan.

Jadi, kebarangkalian untuk masyarakat Tamil menerima bahasa dominan seperti bahasa Inggeris atau bahasa Melayu adalah tinggi. Hal ini disebabkan oleh penglibatan imej sendiri kumpulan penutur. Apabila imej sendiri mengancam kumpulan penutur maka ia akan mengancam identiti sosial dan linguistik (Giles et al., 1977). Ini akan menyebabkan masyarakat Tamil untuk berasimilasi dengan kumpulan dominan lantaran daripada mobiliti sosial. Oleh itu, mereka rela untuk menggugurkan nilai budaya dan etnisiti mereka dalam keadaan hubungan antara kumpulan (Tajfel, 1974).

Berdasarkan kepada Giles et al. (1977), definisi vitaliti etnolinguistik masyarakat Tamil di Kuching dianggap sebagai kumpulan yang mempunyai vitaliti bahasa sederhana. Tahap yang sederhana ini sebenarnya masih lagi mampu mempertahankan bahasa Tamil di Kuching dan menggambarkan masyarakat Tamil sebagai kumpulan yang berbeza dan mempunyai identiti tersendiri jika dibandingkan dengan etnik lain di Sarawak mahupun masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia. Saranan yang diberikan dalam teori vitaliti

etnolinguistik sangat menepati keadaan bahasa Tamil di Kuching kerana mengandungi dua elemen utama iaitu identiti sosial dan perlakuan bahasa.

University of Malaya

BAB 7: BAHASA DAN IDENTITI

7.1 Pengenalan

Bab ini menjawab persoalan kajian yang ketiga ini iaitu pengaruh identiti etnik dan identiti linguistik dalam menentukan fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Terdapat enam bahagian dalam bab ini iaitu pengenalan, bahasa dan identiti, penyerlahan identiti, identiti linguistik yang merangkumi peralihan kod serta campuran kod, variasi diglosia, variasi fonologi, variasi leksikal, istilah budaya, istilah persaudaraan, landskap linguistik, perbincangan dan akhirnya kesimpulan. Data diperoleh daripada pelbagai instrumen seperti borang kaji selidik, temu bual, rakaman perbualan natural dan pemerhatian untuk menganalisis pembentukan identiti etnik dan identiti linguistik dalam mempengaruhi fenomena peralihan bahasa dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching (PaPkb).

7.2 Bahasa dan Identiti

Solidariti sesuatu etnik diberikan melalui kod bahasa yang dipilih oleh ahli sesebuah komuniti. Dalam bab ini, pengkaji dapat melihat sejauh mana kumpulan penutur Tamil memberikan pertalian erat sesama mereka melalui identiti etnik dan identiti linguistik. Seterusnya, sejauh mana bahasa Tamil dijadikan sebagai simbol dalam menentukan kesetiaan dan solidariti mereka terhadap bahasa Tamil dalam situasi hubungan ‘dalam kumpulan’ di Kuching. Kajian-kajian mengenai sikap terhadap bahasa dan identiti sosial menekankan pertuturan sesuatu komuniti dalam dimensi sosial yang penting bagi menonjolkan identiti mereka (Tajfel, 1986). Ciri sosiopsikologi ini sangat menonjol dalam pengekalan identiti Tamil di Kuching. Tambahan pula, cara kumpulan penutur lain mengenal pasti masyarakat Tamil di Kuching sebagai kumpulan etnik yang mempunyai

ciri-ciri linguistik dan identiti yang unik di Kuching juga lebih positif sekali gus mengukuhkan lagi kedudukan masyarakat Tamil di Kuching.

Dalam borang kaji selidik, item ke-13 ialah “Adakah anda berasa bahasa dapat mengekalkan budaya yang diikuti secara turun-temurun?”. Inti pati item ini ialah hubungan bahasa dan identiti yang berfokus kepada budaya. Data menunjukkan sebanyak 78% (n=198) responden daripada jumlah keseluruhan seramai 254 orang memilih pilihan “Ya”. Berdasarkan kepada respon ini, pengkaji telah mengemukakan soalan temu bual kepada informan iaitu, “Mengapa anda berasa bahasa dapat mengekalkan budaya etnik Tamil di Kuching?”. Jawapan yang diberikan oleh informan ini menjadi bukti bahawa bahasa Tamil yang digunakan oleh etnik Tamil di Kuching mempunyai hubungan rapat dengan amalan budaya yang menampakkan identiti Tamil. Tambahan pula, bahasa Tamil di Kuching mempunyai perkaitan dengan budaya dan amalan tradisi yang merapatkan lagi serta menyatukan etnik Tamil sama ada individu, keluarga atau masyarakat. Etnik Tamil meluahkan perasaan mereka tentang makna bahasa Tamil dalam kehidupan mereka.

Contoh (1)

Saya orang Tamil. Saya harus tahu berbahasa Tamil. Saya juga berasa malu jika saya tidak tahu berbahasa Tamil. [BSK 151]

Contoh (2)

Jika saya tidak menggunakan bahasa Tamil dengan anak-anak saya, mungkin mereka akan kehilangan identiti mereka sebagai orang Tamil kerana bilangan penduduk Tamil di Kuching adalah sangat kecil. Jadi setiap individu mempunyai tanggungjawab untuk mempertahankan bahasa Tamil di Kuching.[RV001]

Berdasarkan kedua-dua contoh di atas, jelas menunjukkan bahawa penggunaan bahasa Tamil di Kuching bukanlah sekadar bahasa komunikasi dalam domain keluarga dan agama sahaja, malah ia lebih berperanan sebagai identiti mereka. Hal ini demikian kerana menurut informan, setiap individu di Sarawak khususnya di Kuching bertanggung jawab untuk menggunakan bahasa Tamil. Jika tidak, identiti mereka akan lenyap kerana populasi mereka adalah sangat kecil. Jadi usaha mempertahankan bahasa merupakan usaha kolektif masyarakat Tamil Kuching.

Contoh (3)

Bahasa Tamil sangat diperlukan untuk sembahyang. Jika tidak tahu berbahasa Tamil maka upacara sembahyang tidak sempurna. Ini ialah 'Tamil Koil' (Kuil Tamil), 'Tamil Saami' (Tuhan Tamil). Jadi tidak wajar untuk kami menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa lain.[IF006]

Soalan yang dikemukakan kepada informan sebenarnya merujuk kepada perkaitan antara bahasa dengan budaya. Namun begitu, informan pula mengaitkan bahasa dengan agama. Bagi informan, budaya dengan agama bukanlah dua entiti yang berbeza. Oleh itu, beliau menyatakan bahawa adalah penting bagi masyarakat menggunakan bahasa Tamil di kuil semasa bersembahyang. Sebagai tambahan, satu lagi perkara yang harus dilihat di sini ialah penggunaan istilah '*Tamil Kovil*' dan '*Tamil Saami*' yang menunjukkan pemahaman informan terhadap identiti mereka berasaskan kepada amalan agama. Ini mewujudkan pertentangan kerana masyarakat Tamil dunia jarang menggunakan istilah '*Tamil Kovil*' dan '*Tamil Saami*' dalam interaksi harian. Sebaliknya, istilah yang digunakan ialah '*Hindu Kovil*' dan '*Hindu Kadavul*'. Berkemungkinan mereka menggunakan istilah '*Tamil Kovil*' dan '*Tamil Saami*' tanpa mereka disedari, tetapi penggunaan kedua-dua istilah ini jelas menunjukkan pendirian mereka terhadap konsep bahasa dan identiti serta pegangan mereka yang tidak mahu memisahkan bahasa dengan agama.

Contoh (4)

Bagaimana jika tidak tahu berbahasa Tamil? Semua amalan 'Sadanggu; Sambarathayanggal' (adat dan kepercayaan) dijalankan dalam bahasa Tamil. Jadi jika tidak tahu berbahasa Tamil susahlah nanti. Dalam perkahwinan atau kematian juga, upacara dijalankan dalam bahasa Tamil. [IF 053/3]

Berdasarkan kepada contoh di atas pula, dapat dikupas keutamaan yang diberi kepada bahasa Tamil oleh masyarakat Tamil Kuching. Pendapat sedemikian ini bukan sahaja menunjukkan pertahanan budaya dan identiti Tamil, malah membantu pertahanan bahasa Tamil di Kuching juga. Jadi dalam kajian ini data menunjukkan hubungan positif antara bahasa dan budaya.

7.3 Penyerlahan Identiti dalam Situasi Kepelbagaian Identiti

Masyarakat Tamil Kuching mempunyai berbagai-bagai identiti. Kepelbagaian ini menunjukkan keunikan dalam kalangan mereka. Hal ini demikian kerana identiti ini terdiri daripada empat lapisan yang berbeza. Senario yang dapat dilihat dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching ialah kepelbagaian identiti yang berpegang kuat kepada identiti nasionalisme dan identiti nasionalisme etnik. Pada asasnya, soalan ditujukan kepada responden adalah 'bagaimanakah anda mengenal pasti diri anda mengikut susunan keutamaan?' Empat pilihan telah diberikan kepada mereka, iaitu 'saya ialah orang Hindu', 'saya ialah orang Tamil', 'saya ialah orang India' dan 'saya ialah orang Sarawak'. Jawapan yang diterima daripada informan adalah seperti dalam contoh berikut;

Pilihan 1: Kami ialah orang Sarawak
Pilihan 2: Kami ialah orang India Sarawak
Pilihan 3: Kami ialah orang Tamil
Pilihan 4: Kami ialah orang Hindu
[IF001,

Berdasarkan keempat-empat pilihan ini, dapat disimpulkan bahawa keutamaan yang diberikan oleh masyarakat Tamil di Kuching adalah dengan menyatakan diri mereka sebagai orang Sarawak. Kedua, sebagai orang India Sarawak. Satu perkara yang perlu diambil berat di sini ialah penekanan yang diberikan oleh informan tentang pilihan ‘India Sarawak’. Pada dasarnya, pilihan yang diberikan oleh pengkaji kepada informan ialah ‘orang India’ tetapi informan membalas dengan jawapan ‘orang India Sarawak’. Ini memberi gambaran yang jelas tentang masyarakat Tamil Kuching yang sengaja ingin membezakan diri mereka daripada masyarakat Tamil di Semenanjung. Ini diikuti dengan pilihan ketiga ‘orang Tamil’ dan akhirnya ‘orang Hindu’.

Hasil daripada susunan pilihan ini, kita dapat menyimpulkan bahawa masyarakat Tamil Kuching lebih mementingkan ikatan serantau (*regional attachement*) berbanding dengan persamaan latar belakang linguistik, agama, adat dan budaya. Ini jelas dapat dilihat daripada kenyataan berikut;

“People’s primary attachment is to others who are seen to be of the same ‘race’, who are kinsmen and women, who speak the same language, or whose sense of collective past and future is based on shared experience of people of a region, of the same religion, or on a community of culture and custom. These communities of custom, kin ties, religion are the basis of people’s sense of self.”

(Ferguson, 1959 ms. 337)

Kenyataan di atas menjelaskan bahawa walaupun mereka terdiri daripada kumpulan penutur yang mempunyai ciri-ciri linguistik dan identiti etnik yang sama, namun mereka tetap bersandar kuat terhadap ikatan serantau.

Walaupun bagaimanapun, pegangan kepada ikatan serantau ini tidaklah sehaluan dalam kesemua situasi. Pegangan ini mengikut 'siapa' yang bertanya soalan tersebut kepada mereka. Maklumat ini boleh diperoleh melalui kenyataan informan di bawah:

Kami ialah orang Tamil, kemudian baharulah orang Hindu. Tapi Jika ditanya oleh orang tempatan, kami akan berkata bahawa kami orang India. Jika orang dari luar negeri Sarawak (bukan India) bertanya, kami akan menjawab bahawa kami ialah orang Sarawak, dan jika orang India dari luar Sarawak bertanya pula, maka kami ialah orang India Sarawak. Bergantung kepada siapa tanya kepada kami. [IF053, keratan 4]

Berdasarkan kenyataan di atas dapat dilihat bahawa masyarakat Tamil Kuching memperkenalkan diri mereka mengikut situasi dan dengan siapa mereka berinteraksi. Jika mereka berinteraksi dengan kumpulan penutur daripada luar kumpulan etnik mereka khususnya etnik tempatan, maka mereka memperkenalkan diri mereka sebagai orang India. Namun jika mereka berinteraksi dengan orang India bukan Tamil, mereka akan memperkenalkan diri mereka sebagai orang Tamil dan perkara yang harus meneliti di sini adalah jika mereka berinteraksi dengan orang Semenanjung, semestinya lebih berbangga memperkenalkan diri mereka sebagai orang India atau Tamil Sarawak. Walaupun orang Tamil mempunyai ciri-ciri linguistik yang sama, tetapi masyarakat Tamil Kuching tetap hendak membezakan diri mereka daripada orang Tamil ataupun orang India dari Semenanjung. Berdasarkan kenyataan ini juga, dapat dikatakan bahawa penyerlahan identiti masyarakat Tamil tidak tetap dalam satu haluan dan sentiasa berubah-ubah bergantung kepada kategori pendengar.

Kenyataan di atas juga sebenarnya telah menunjukkan cara penyerlahan identiti etnik masyarakat Tamil di Kuching dalam keadaan yang berbilang bahasa, agama dan budaya. Pada kebiasaannya, sesuatu kumpulan penutur akan berpegang kuat kepada mana-mana satu atau dua elemen untuk menyerlahkan identiti mereka, tetapi dalam situasi masyarakat Tamil di Kuching, identiti mereka adalah berbagai-bagai.

Walaupun identiti mereka adalah berbagai-bagai, tetapi fahaman mereka mengenai kemampuan bahasa Tamil dalam pembentukan jati diri bangsa memberikan gambaran yang berbeza. Data untuk bahagian ini telah dikumpulkan daripada borang kaji selidik. Item yang terdapat dalam borang kaji selidik ini ialah ‘Adakah bahasa Tamil berperanan atau perlu dijadikan sebagai bahasa jati diri bangsa?’. Soalan ini mencerminkan identiti masyarakat Tamil Kuching secara kolektif terhadap bahasa Tamil. Bagi item ini, seramai 189 orang responden daripada 254 orang dengan catatan peratusan sebanyak 73.6% telah menjawab ‘Ya’. Ini merupakan petunjuk kepada jawapan yang positif. Walaupun pilihan jawapan ini berkaitan dengan faktor sosiopsikologi yang merujuk kepada sikap penutur terhadap bahasa Tamil, namun pada asasnya ia menonjolkan identiti mereka. Jika mereka yakin bahawa bahasa Tamil mampu menjadi bahasa jati diri bangsa, maka identiti mereka pasti akan menonjol melalui identiti linguistik ini dalam keadaan berbilang etnik dan budaya. Dapatan borang kaji selidik ini disokong oleh pendapat yang diberikan oleh informan ketika ditemu bual. Berikut merupakan contoh temu bual yang telah dijalankan:

— *tidaklah salah jika bahasa Tamil dijadikan atau berperanan sebagai bahasa komunikasi antara mereka [masyarakat India Sarawak]. Sebagai contoh, saya ialah orang Malayalee, tetapi saya bergaul dengan orang Tamil dan menggunakan bahasa Tamil. Ini adalah kerana, selain daripada orang Tamil di Sarawak, kaum lain juga mampu bertutur dalam bahasa Tamil khususnya Malayalee semasa berkomunikasi sesama kawan-kawan mahupun kadangkala sesama ahli keluarga. [IF005, keratan 2]*

Berdasarkan penerangan yang diberikan oleh informan di atas, didapati bahawa bahasa Tamil masih berperanan sebagai bahasa jati diri bangsa yang dapat menyatukan bukan sahaja etnik Tamil, malah kaum lain juga khususnya kaum Malayalee kerana bahasa Tamil berperanan sebagai bahasa komunikasi utama sesama mereka. Salah satu sebab masyarakat Malayalee menggunakan bahasa Tamil adalah kerana mereka merupakan kumpulan minoriti yang lebih kecil daripada masyarakat Tamil di Kuching. Beberapa contoh kenyataan yang telah diberikan seperti di atas bahawa bahasa Tamil masih lagimampu menjadi identiti masyarakat Tamil Kuching. Identiti etnik inilah yang sebenarnya memainkan peranan penting dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

7.4 Identiti Linguistik Masyarakat Tamil Kuching

Identiti linguistik merujuk kepada cara seseorang menggunakan kod bahasa dalam interaksi harian mereka. Dalam kajian ini, identiti ini dilihat melalui tujuh aspek iaitu identiti peralihan kod dan campuran kod, diglosia, identiti fonologi, identiti leksikal-semantik, istilah budaya, istilah persaudaraan dan identiti landskap linguistik yang mampu membezakan diri mereka daripada ‘kumpulan luar’. Dalam kes masyarakat Tamil Kuching, kesemua aspek ini bukan sahaja membezakan masyarakat Tamil dengan masyarakat tempatan lain, malah membezakan diri mereka daripada masyarakat Tamil di Semenanjungwalaupun mempunyai ciri linguistik yang sama. Ciri yang membezakan mereka ini memantapkan lagi identiti masyarakat Tamil di Kuching sekali gus mempengaruhi peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

7.4.1 Peralihan kod dan Campuran kod

Masyarakat Tamil Kuching mempunyai penguasaan terhadap berbagai-bagai bahasa (Lihat bahagian 1.3). Oleh itu, corak penggunaan bahasa dalam kehidupan harian juga

menggambarkan ciri-ciri linguistik yang unik. Ciri unik ini memberi kesan kepada realiti sosiolinguistik dan sosiobudaya dalam situasi konteks hubungan dengan bahasa-bahasa lain di Sarawak. Dalam situasi sedemikian ini, wujudnya perbezaan yang ketara dalam penggunaan bahasa-bahasa yang digunakan oleh mereka lalu membentuk identiti tersendiri untuk kumpulan mereka. Dalam kajian ini, penanda identiti yang nyata telah diperhatikan oleh pengkaji melalui data yang dikutip dalam kajian ini ialah peralihan kod antara bahasa Tamil, Inggeris dan bahasa Melayu.

Data yang diperoleh daripada borang kaji selidik (Lihat lampiran A) menunjukkan kekerapan penggunaan bahasa campuran sebanyak 15.8% (kekerapan penggunaan bahasa Tamil dalam lima domain (Lihat jadual 4.2 hingga 4.7). Percampuran yang berlaku adalah antara bahasa Tamil dengan bahasa lain sama ada bahasa Inggeris atau bahasa Melayu. Walaupun peratusan ini mencatatkan bacaan yang sangat rendah, tetapi ia dapat dikukuhkan lagi dengan data temu bual dan rakaman audio. Berikut merupakan beberapa contoh data ujaran daripada temu bual yang telah dijalankan.

Contoh 1

Kami sudah biasa dengan bahasa campuran semasa bertutur. Kami memang tidak mempunyai pengetahuan mendalam dalam bahasa Tamil. Susah hendak mencari perkataan tertentu dalam bahasa Tamil. Oleh itu, kami terpaksa menggunakan bahasa campuran. [IF008, keratan 4]

Contoh 2

Kami selalu menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa Melayu di tempat kerja. Ini sudah menjadi amalan bahasa biasa. Apabila bertutur dengan kawan, kami terpaksa menggunakan bahasa rojak. Bahasa yang kami gunakan di luar rumah terkeluar dalam pertuturan kami di mana jua kami bertutur. [IF006, keratan 1]

Contoh 3

Kalau cakap-cakap biasa bolehlah kami menggunakan bahasa Tamil tetapi jika hendak bercakap tentang sesuatu perkara serius ataupun hendak meluahkan idea, lebih elok kami menggunakan bahasa Inggeris. [IF001, keratan 16]

Berdasarkan data di atas, dapat diketahui bahawa bahasa campuran atau peralihan kod sudah menjadi satu amalan bahasa yang lazim bagi masyarakat Tamil Kuching. Informan ada menyatakan bahawa mereka tidak berniat untuk menggunakan bahasa campuran dengan sengaja, tetapi terpaksa menggunakannya kerana kesukaran untuk mencari kata atau istilah yang tepat dalam bahasa Tamil secara serta-merta, lantaran daripada pengetahuan mereka yang kurang mahir dalam bahasa Tamil jika dibandingkan dengan bahasa lain. Jadi mereka menganggap adalah lebih selesa untuk menggunakan bahasa Tamil dalam ujaran mereka.

Contoh kedua pula menunjukkan bahawa bahasa Tamil selalu dicampurkan dengan bahasa lain dalam pertuturan harian mereka. Perkara ini ketara untuk diujahkan kerana dalam kehidupan harian mereka, bahasa Tamil jarang digunakan kecuali bagi domain keluarga manakalabagi domain awam pula, mereka sudah biasa dengan bahasa lain. Oleh itu, walaupun mereka bertemu dengan kawan Tamil di mana-mana tempat, kesan penggunaan bahasa lain itu pasti terpapar dalam interaksi mereka. Jadi mereka terpaksa menggunakan 'bahasa rojak' dalam interaksi mereka. Istilah bahasa rojak yang digunakan oleh informan menunjukkan penutur sedar tentang perbuatan mereka yang menggunakan bahasa campuran.

Contoh ketiga juga mengukuhkan lagi amalan bahasa campuran dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Bagi contoh ini, satu perkara ini perlu dipandang serius, iaitu

kebolehan penutur untuk meluahkan pendapat atau idea dalam bahasa etnik. Contoh yang diberikan jelas menunjukkan bahawa informan sebenarnya bukan menggunakan bahasa campuran tetapi terus beralih kepada kod bahasa lain dengan meninggalkan bahasa Tamil. Amalan sedemikian ini melemahkan vitaliti bahasa Tamil dalam kalangan mereka.

Selain daripada data temu bual, rakaman audio juga menunjukkan banyak responden menggunakan strategi peralihan kod dan campuran kod dalam interaksi mereka.

அதோடெ makna actually தானெ? [R044/1]   Atōṭe makna actually tāṇe?   Makna itu sebenarnya betulkan?
tapi you jangan buat serious, nanti orang tahu [R048/29]   இவங்கெ நடக்கிறாங்கெ.   Tapi your jangan buat serious, nanti orang tahu   ivaṅke naṭikkirāṅke
Padam பண்ணு. <u>Draw faster.</u> [R044/44]   Padam paṇṇu. Draw faster.   Lukis Cepat
என்னா <u>uncle</u> எங்கெளோடெ <u>question</u> மட்டொ [R048/36] இவ்வளோ   panjang' அ இருக்கு?   Enṇā <u>uncle</u> eṅkelōṭe <u>question</u> maṭṭo ivvaḷō panjang'a irukku?   Mengapa soalan kita terlalu panjang?
எழுத்து பெருசு இல்லை. Present பண்ணெ தெரியனொ. <u>Kena tahu</u>   explain. [R044/162]   Eḷuratu perucu ille. Present paṇṇe teriyaṇo. Kena tahu explain.   Perlu pandai dalam membentangkan dan penjelasan daripada menulis.

Berdasarkan contoh-contoh di atas, dapat disimpulkan bahawa campuran tiga buah bahasa serentak sudah menjadi amalan biasa masyarakat Tamil di Kuching. Corak penggunaan bahasa campuran sedemikian ini dapat digelar sebagai Taminglay (istilah yang digunakan untuk campuran bahasa digunakan semasa berbual iaitu bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu). Penggunaan istilah Taminglay ini menggambarkan situasi sebenar amalan bahasa di Sarawak oleh etnik Tamil dalam keadaan konteks bahasa yang pelbagai. Dalam kehidupan harian, apabila mereka menggunakan bahasa semasa berbual dengan ahli keluarga, kawan-kawan dan saudara mara, etnik Tamil di Sarawak lebih ketara menggunakan campuran bahasa yang terdiri daripada tiga bahasa yang dinyatakan di atas. Selain itu, bahasa-bahasa kumpulan etnik lain seperti Iban, Bidayauh dan Hakka (Cina) juga digunakan pada kadar minima dalam interaksi mereka.

7.4.2 Variasi Diglosia

Kebanyakan kumpulan penutur menyampaikan ujaran mereka dengan ragam yang berbeza walaupun mereka menggunakan bahasa yang sama. Kepelbagaian ini adalah disebabkan oleh bahasa standard (formal), bahasa bukan standard (tidak formal) dan dialek serantau yang digunakan oleh kumpulan penutur. Sebagai contohnya, kebanyakan penutur menggunakan bahasa tidak formal ataupun dialek serantau semasa berbual dengan ahli keluarga, saudara mara dan kawan manakala bahasa formal hanya digunakan semasa berkomunikasi dengan orang daripada luar kumpulan mereka ataupun dalam domain awam (Ferguson, 1959 dan Fishman, 1965). Pada asasnya, bahasa Tamil juga mempunyai ciri diglosia, iaitu *Ceyyul Mozhi* (formal) dan *Vazakku Mozhi* (tidak formal). Ini jelas dapat dilihat seperti kenyataan di bawah;

“There is a literary Tamil as H used for writing and certain kinds of formal speaking, and a standard colloquial as L (as well as local L dialects) used in ordinary conversation. There is a body of literature in H going back many centuries which is highly regarded by Tamil speakers today. H has prestige, L does not. H is always superposed, L is learned naturally, whether as primary or as a superposed standard colloquial. There are striking grammatical differences and some phonological differences between the two varieties.”

(Ferguson, 1959, ms.337)

Berdasarkan kepada kenyataan Ferguson, pengkaji telah meneliti beberapa aspek untuk mencungkil ciri diglosia dalam mengukuhkan lagi identiti masyarakat Tamil di Kuching. Namun, dalam situasi masyarakat Tamil Kuching, pengkaji tidak dapat melihat perbezaan yang signifikan dalam penggunaan dua variasi ini dalam interaksi harian mereka. Data yang diperoleh untuk menganalisis bahagian ini adalah daripada pemerhatian di beberapa buah majlis sosiobudaya serta agama. Jadual 7.1 menunjukkan pengguna bahasa Tinggi dan bahasa Rendah.

Jadual 7.1: Penggunaan Bahasa T dan R

Bil	Aktiviti	Bahasa Tinggi	Bahasa Rendah
1	Sambutan hari Deepavali di Kuil Sri Maha Mariamman		/
2	Hari Terbuka Deepavali oleh IAK di Dewan IAK		/
3	Human Values Classes yang dikendalikan oleh Kuil Srinivas Kaliyamman	/	
4	Ponggal		/
5	Thaipusam		/
6	Thirukkalyanam	/	
7	Kem Motivasi Pelajar		/
8	Ceramah ibu bapa		/
9	Mesyuarat ahli jawatankuasa penganjur program kem motivasi		/
10	Sembahyang hari Jumaat di Kuil Sri Mariamman		/
11	Sembahyang hari Jumaat di Kuil Srinivas Kaliyamman		/

Pengkaji telah meneliti sebelas buah majlis yang mempunyai peratusan penggunaan bahasa Tamil yang melebihi 80% (Lihat jadual 7.1). Berdasarkan kepada jadual di atas, hanya dua aktiviti sahaja yang menggunakan bahasa T manakala sembilan lagi aktiviti menggunakan bahasa R. walaupun kesemua aktiviti yang dinyatakan di atas merupakan majlis rasmi tetapi penggunaan bahasa T tidak menonjol dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Dalam kes ini, aktiviti *Thirukkalyanam* dikendalikan oleh *aiyar* dari Sri Lanka, manakala *Human Value Classes* pula merupakan sebahagian daripada kelas bahasa Tamil dan agama. Jadi tidak hairanlah kedua-dua aktiviti ini mencatatkan penggunaan bahasa T.

Perkara pokok yang boleh dirumuskan daripada perbincangan ialah penutur Tamil di Kuching sudah hilang penguasaan terhadap bahasa T yang dianggap penting dalam interaksi harian mereka. Bahasa T ini merupakan ciri linguistik Tamil yang seharusnya dikuasai oleh mereka. Ciri linguistik ini juga merupakan salah satu identiti penting dalam

interaksi harian mereka. Kehilangan bahasa T ini dapat menimbulkan fenomena peralihan bahasa pada masa kelak dan ini akan menyebabkan generasi akan datang berkemungkinan tidak mengetahui hal kewujudan bahasa T dalam sistem bahasa Tamil.

Contoh :

Apabila kami berinteraksi dengan orang Tamil yang merupakan kenalan baru dan bukan peribumi Sarawak, lebih baik menggunakan bahasa Inggeris kerana kami malu untuk bercakap kerana perkataan yang kami gunakan dan cara sebutan itu bukan 'suththa Tamil' (bahasa Tamil formal). Nanti mereka ketawa pula. [IF 004/1]

Berdasarkan kepada contoh di atas, masyarakat Tamil Kuching menganggap bahasa rendah (R) yang dikuasai oleh mereka sebenarnya mempunyai prestij yang rendah. Tanggapan sedemikian ini menyebabkan mereka dengan pantas beralih ke kod bahasa lain khususnya bahasa Inggeris semasa berinteraksi dengan orang Tamil daripada luar kumpulan mereka khususnya orang Tamil dari Semenanjung. Hal sedemikian ini berlaku kerana kumpulan penutur pada amnya menganggap bahasa tinggi T sebagai bahasa yang mempunyai darjat yang tinggi berbanding dengan bahasa rendah R. Perkara ini seharusnya dipandang serius kerana memberi impak kepada psikologi penutur kerana ia akan mewujudkan sikap negatif terhadap bahasa ibunda mereka. Jadi faktor psikologi kumpulan penutur secara langsung memberi impak kepada seseorang individu dalam perkara pilihan bahasa semasa berkomunikasi harian mereka.

7.4.3 Variasi dalam Fonologi

Variasi fonologi dalam bahasa Tamil sebenarnya berkaitan dengan perbezaan dialek. Walaupun penggunaan kata adalah sama dalam dialek masing-masing tetapi cara sebutannya berlainan lalu membezakan sesuatu kumpulan penutur daripada kumpulan lain. Bukan itu sahaja, perbezaan ini juga akan membentuk identiti mereka sekali gus memberikan impak kepada pengekaln bahasa (dialek) kumpulan tersebut.

Dalam situasi masyarakat Tamil Kuching, variasi ini amat ketara sehingga boleh membezakan dengan mudahnya orang Tamil Sarawak dengan orang Tamil Semenanjungwalaupun mempunyai rupa yang sama.

Pengkaji menggunakan instrumen rakaman audio dan pemerhatian untuk mengumpulkan data bagi melihat perbezaan fonologi antara masyarakat Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil Semenanjung. Berdasarkan kepada data yang diperoleh, generalisasi dapat dilakukan bahawa perbezaan fonologi antara kedua-dua kumpulan ini. Jadual berikut menunjukkan beberapa contoh perkataan yang mempunyai perbezaan antara bahasa Tamil di Kuching, bahasa Tamil di Semenanjung dan bahasa Tamil Standard.

**Jadual 7.2: Perbezaan Fonologi antara Masyarakat Tamil Kuching Dengan
Semenanjung**

Perkataan	Bahasa Tamil di Kuching	Fonetik	Bahasa Tamil di Semenanjung	Fonetik	Bahasa Tamil Standard	Fonetik
காசி duit [R007]	Kaasi	[ka:si]	Kaasu	[ka:sɪ]	Panam	[panam]
பேசிக்குவாங்கோ akan bercakap [R007]	Pesikkuvaanggo	[pe:sikkuva: ŋgo:]	Pesuvaangga	[pe:sɪva:ŋgɛ]	Pesuvaargal	[pe:sɪva:rgal]
மவ (மகன்) anak	Mave	[mavɛ]	Magen	[magɛ]	Magan	[magan]
ஈந்தியா India [R001]	Iinthyaa	[i:nt̪iya:]	India	[indiya]	India	[indiya]
மொளக்காய் cili [R001]	Molakkaai	[molakka:y]	Molagai	[molagay]	Milagaai	[milaga:y]
இவூரு dia [R001]	Ivuuru	[ivu:r̥ɪ]	Ivaru	[ivar̥ɪ]	Ivar	[ivar]
ஊடு rumah [R001]	Vuudu	[vu:d̥ɪ]	Viidu	[vi:d̥ɪ]	Viidu	[vi:d̥ɪ]
சின்னிம்மா mak cik [R007]	Sinnimmaa	[sinnimma:]	Sinnamma	[sinnamma:]	Sinnammal	[sinnamma:l]
மிந்தி dulu [R012]	Minthi	[mint̪i]	Munthi	[munt̪i]	Munbu	[munb̥ɪ]
சின்து kecil [R005]	Sinnthu	[sint̪ɪ]	Sinnathu	[sinnat̪ɪ]	siRiyathu	[siriyat̪ɪ]
மனசி hati [R019]	Manasi	[manasi]	Manasu	[manas̪ɪ]	Manathu	[manat̪ɪ]
உட்டுக்கிட்டு selepas itu [R005]	Uddukiddu	[uɽ̪ɸ̪uk̪iɽ̪ɸ̪ɪ]	Vidduttu	[viɽ̪ɸ̪uɽ̪ɸ̪ɪ]	Vidduviddu	[viɽ̪ɸ̪uviɽ̪ɸ̪u]
வந்தவூரு orang yang datang [R036]	Vanthavuuru	[vant̪evu:r̥ɪ]	Vanthavaru	[vant̪avar̥ɪ]	Vanthavaru	[vant̪avar̥ɪ]
எறக்குற ketika mati [R018]	eRakkuRai	[erakkur̪ai]	eRakkuRappai	[erakkur̪appai]	Irakkumpoot hu	irakkumpo:r̥ɪ]
ஊட்டுக்காரு suami [R026]	Vuddukkaaru	[vuɽ̪ɸ̪ukka:r̥ɪ]	Viidukkaaru	[vi:ɽ̪ɸ̪ukka:r̥ɪ]	kaNavan	[kanavan]

கடச்சி akhir [R012]	Kadacchi	[kadacci]	Kadasi	[kadasi]	Kadaisi	[kadaisi]
மர்ந்து lupa [R027]	Marnthe	[marnt̪]	Maranthu	[marant̪]	Maranthu	[marant̪u]
பொந்து lahir [R013]	Pornthu	[porn̪t̪]	poRanthu	[porant̪]	piRanthu	[pirant̪]
ஜான்சொன் னா sebab [R007]	Janssona	[ja:nsonna:]	Jaanna	[ja:nna]	En endral	[e:nenra:l]
ராவு malam [R007]	Raavu	[ra:v̪]	Raththiri	[ra:ttiri]	Iravu	[irav̪]
ராவிக்கு pada malam [R007]	Raavikku	[ra:vikk̪]	Raththirikku	[ra:ttirik̪]	Iravukku	[iravukk̪]

Berdasarkan jadual di atas, fonologi yang merujuk kepada sebutan beberapa perkataan yang digunakan, jelas menampakkan perbezaan antara masyarakat Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil Semenanjung. Berdasarkan kepada beberapa kata di atas, pengkaji telah dapat mengenal pasti tiga corak. Perbezaan tersebut adalah sebarang kata yang berakhir dengan bunyi ‘சு’ (su), menjadi ‘சி’ (si) dalam sebutan masyarakat Tamil Sarawak. Berikut adalah beberapa contoh:

Contoh 1: காசு (kaasu) → காசி (kaasi) - duit
மனசு (manasu) → மனசி (manasi) – hati

Corak seterusnya ialah kata-kata yang bermula dengan bunyi ‘வி’ (vi) atau ‘வீ’ (vii). Perkataan-perkataan tersebut akan bertukar menjadi ‘வூ’ (vuu). Antara contoh yang dapat diperoleh ialah :

Contoh 2:

வீடு (viidu) → வூடு (vuudu) - rumah
வீட்டுக்காரு (vuuddukkaaru) → வூட்டுக்காரு (vuuddukkaaru) - suami
விட்டுட்டு (vidduddu) → வுட்டுக்கிட்டு (vuddukkiddu) - selepas hantar

Contoh 3:

பொறந்த (poRantha) → பொர்ந்து (poRtnthu) - lahir

மறந்து (maRanthu) → மர்ந்து (MaRnthu) - sudah lupa

Perbezaan fonologi ini hanyalah berperanan dalam membezakan masyarakat Tamil Kuching dengan Tamil Semenanjung. Perbezaan identiti linguistik ini walaupun tidak memberi sebarang kesan langsung kepada pengekal bahasa, tetapi membantu dalam memperkuat lagi hubungan erat antara masyarakat Tamil Kuching sendiri kerana mereka mampu mempertahankan identiti mereka. Memandangkan istilah-istilah yang digunakan berakar umbi daripada bahasa Tamil, maka penggunaan istilah-istilah Tamil akan terus wujud dalam kalangan mereka.

7.4.4 Variasi dalam Leksikal

Data untuk bahagian ini dikumpul daripada rakaman audio [R007, R004, R005, R012, R014, R015 dan R019]. Jadual 7.3 menunjukkan variasi leksikal yang digunakan oleh masyarakat Tamil Kuching.

Jadual 7.3: Variasi Leksikal

Bahasa Tamil di Kuching	Transliterasi	Dalam bahasa Tamil di Semenanjung	Transliterasi	Terjemahan
கொட்டாய்	koṭṭāy	கூடாரம்	Kūṭāram	Khemah
வரிகட்டுதல்	Varikaṭṭutal	சந்தா	Cantā	Yuran
பத்தாங்கல்	pattāṅkal	பத்தாங்கட்டை	pattāṅkaṭṭai	batu sepuluh
கண்டிங்களா	kaṇṭiṅkaḷā	பார்த்திங்களா	pārttiṅkaḷā	ada jumpa tak
ஜாதி	Jāti	இனம்	Iṇam	kaum
பசங்க	pacaṅka	பிள்ளைங்க	piḷḷaiṅka	kanak-kanak
ராவு	Rāvu	ராத்திரி	rāttiri	malam
ஜாஸ்தி	Jāsti	அதிகம்/கூட	atikam/ kūṭa	banyak
கம்மி	Kammi	கொறவு	koṟavu	kurang
மண்	maṇ	நிலம்	nilam	tanah
கம்பு	Kampu	பலகை	palakai	papan
எந்தக்கை	Entakkai	எந்தப்பக்கம்	entappakkam	sebelah mana
தட்டி கட்டி	taṭṭi kaṭṭi	பின்னி	pinṇi	Menganyam
பாஜுசட்டை	pājucattai	சட்டை	caṭṭai	Baju
சோத்துக்கடை	cōttukkaṭai	சாப்பாட்டுக்கடை	cāppāṭṭukkaṭai	kedai makanan
உசனோ	Usuno	மேல	mēla	atas
நோவு	Novuu	சீக்கு/நோயி	cīkku/ nōyi	Penyakit

Variasi bahasa dari segi leksikal ini melambangkan penyerlahan identiti etnik Tamil Kuching sebagai identiti terasing daripada masyarakat Tamil Semenanjung. Penggunaan leksikal ini tidak digunakan oleh masyarakat Tamil di Semenanjung. Walaupun ia masih digunakan, namun maksud semantik yang dibawa adalah sangat berbeza daripada mereka. Oleh itu, penutur semenanjung Malaysia mungkin tidak atau kurang akan memahami maksud yang ingin disampaikan kepada orang yang mendengar. Bukan itu sahaja, walaupun mereka mempunyai latar belakang linguistik yang sama, tetapi identiti linguistik ini tetap berbeza.

Jenis perbezaan pertama ialah perbezaan istilah yang digunakan itu membawa maksud yang berbeza dan tidak difahami oleh pendengar. Sebagai contoh, istilah கொட்டாய் (koṭṭāy) yang digunakan oleh masyarakat Tamil Kuching sebenarnya merujuk kepada

‘khemah’. Namun, dalam kalangan masyarakat Tamil Semenanjungpula, கொட்டாய் (kottāy) membawa maksud ‘kandang’ (kandang lembu atau kandang kambing). Istilah வரிகட்டுதல் (varikaṭṭutal) pula bermaksud membayar ‘yuran’ sama ada yuran persatuan atau kuil manakala maksud sebenarnya merujuk kepada ‘pembayaran cukai’. Satu lagi istilah yang banyak digunakan ialah மண் yang bermaksud ‘pasir’. Namun, maksud yang ingin disampaikan oleh kumpulan penutur ialah ‘tanah’. Istilah எந்தக்கை pula bermaksud sama ada tangan kanan atau kiri, tetapi maksud yang ingin disampaikan sebenarnya ialah ‘sebelah mana’ (arah).

Jenis perbezaan kedua ialah kumpulan pendengar yang mengetahui maksud tetapi tidak digunakan dalam interaksi harian mereka. Contohnya istilah பத்தாங்கல் (pattāṅkal) yang bermaksud ‘batu sepuluh’ tetapi dalam bahasa Tamil Semenanjungia dipanggil sebagai பத்தாங்கட்டை (pattāṅkattay). கண்டிங்களா (kaṇṭiṅkaḷā) pula bermaksud ‘jumpakah?’, tetapi orang Tamil Semenanjungmenggunakan istilah பார்த்திங்களா? (Pārttiṅkaḷā?). Istilah ஜாதி (Jāti) pula mendukung maksud ‘kasta’ dalam bahasa Tamil Semenanjung. Istilah tersebut mempunyai konotasi negatif maka masyarakat di Semenanjungtidak menggunakan dalam interaksi harian, sebaliknya masyarakat Tamil Kuching pula menggunakan perkataan ini sebagai istilah biasa yang bermaksud kaum atau bangsa. Istilah பத்தாங்கல் (pattāṅkal) yang bermaksud ‘batu sepuluh’ pula disebut பத்தாங்கட்டை (Pattāṅkaṭṭai) dalam bahasa Tamil Semenanjung. Seterusnya ialah Istilah பசங்க (pacanka) yang bermaksud ‘kanak-kanak’ menjadi பிள்ளைங்க (Piḷḷainka) sekiranya diujarkan dalam bahasa Tamil Semenanjung.

Selain itu, istilah ஜாஸ்தி (Jāsti) mendukung makna ‘lebih’ கம்பி dan (Kammi) sebagai ‘kurang’. Ini diikuti dengan istilah சோத்துக்கடை (cōttukkatai) yang acap kali diujarkan sebagai சாப்பாட்டுக்கடை (Cāppāṭṭukkatai).

Jenis perbezaan ketiga pula merujuk kepada beberapa istilah yang langsung tidak difahami oleh masyarakat Tamil seperti தட்டி கட்டி. Orang Semenanjung tidak menggunakan istilah ini, tetapi masyarakat Tamil Kuching menggunakan istilah ini untuk merujuk kepada kata kerja ‘menganyam’.

Berdasarkan kepada data yang diberikan, perbezaan dalam penggunaan leksikal ini jelas menunjukkan bahawa masyarakat Tamil Kuching dan Semenanjung Malaysia merupakan dua kumpulan yang berbeza dalam ‘hubungan antara kumpulan’. Situasi ini jelas dapat dilihat kerana masing-masing mahu mengekalkan identiti mereka sebagai identiti unik. Keunikan aspek linguistik ini bukan sahaja membezakan masyarakat Tamil daripada etnik lain malah membantu mengekalkan identiti mereka dalam keadaan berbilang bangsa dan bahasa sekali gus lalu mengukuhkan lagi vitaliti bahasa Tamil di Kuching.

7.4.5 Istilah Budaya

Identiti Linguistik etnik Tamil Kuching, juga terserlah dalam penggunaan istilah budaya. Penggunaan istilah budaya ini dapat mengekalkan bahasa ibunda masyarakat Tamil di Kuching. Kehilangan istilah budaya merupakan petanda kepada peralihan bahasa dan juga peralihan identiti (Fought, 2003). Pengkaji telah bertanya kepada informan tentang adat dan kepercayaan tentang empat jenis amalan hidup mereka iaitu adat perkahwinan, adat kematian, adat akil baligh dan adat menindik telinga serta beberapa amalan budaya dan agama yang lain. Berdasarkan kepada respon daripada informan, pengkaji berjaya mengupas beberapa istilah budaya berkaitan amalan hidup mereka. Data untuk bahagian ini dikumpul daripada rakaman audio [R004, R005, R007, R012, R014, R015 dan R019]. Jumlah perkataan istilah budaya yang dikenalpasti dalam rakaman ini adalah jumlah sebanyak 111 (Lihat Lampiran H). Jadual 7.4 menunjukkan beberapa contoh daripadanya.

Jadual 7.4: Istilah Budaya Etnik Tamil Kuching

Istilah Budaya		
மருந்துகறி	Maruntu kari	Makanan pantang setelah beranak
மஞ்சள்	mañcaḷ	Kunyit
முருக்குதுப்புளி	murukku tuppuli	Sejenis daun
கண்டதுப்புளி	kaṇṭa tuppuli	Sejenis daun
கொள்ளுகட்டை	koḷḷukaṭṭai	Kuih muih
படையல்	paṭaiyal	Makanan dihidangkan untuk tuhan
குழிபனியாரம்	kuḷipaniyāram	Kuih muih
பெரியாச்சி	Periyācci	Nama Dewi
ஆடிபுறம்	āṭipuraṁ	Perayaan
உபயம்	Upayam	Pooja
ஐயர்	Aiyar	Aiyar
உருமி	Urumi	Alat muzik
ஆளத்திதட்டு	āḷatti taṭṭu	Dulang
சாங்கியம்	caṅkiyam	Pantang
பாடை	pāṭai	Digunakan untuk orang yang sudah mati
வளைகாப்பு	Valaikaappu	Majlis untuk ibu mengandung pada bulan ketujuh
நலுங்கு	nalunṅku	Dibuat sebelum perkahwinan
பரிசம்	Paricam	Pertunangan
எட்டாந்துக்கம்	eṭṭān tukkam	Sembahyang untuk orang yang sudah mati

Istilah budaya sebenarnya mempunyai kaitan rapat dengan amalan budaya mereka. Penggunaan istilah-istilah yang disenaraikan di atas sekurang-kurangnya mencerminkan kekayaan istilah budaya yang dimiliki oleh masyarakat Tamil Kuching. Kewujudan istilah-istilah ini membuktikan bahawa mereka masih lagi mengamalkan amalan-amalan tersebut. Tegasnya, amalan budaya inilah yang mempertahankan istilah-istilah dalam kalangan mereka. Walaupun pertahanan istilah-istilah ini sangat mencabar dalam kalangan kumpulan minoriti tetapi masyarakat Tamil Kuching tetap berjaya mempertahankannya. Secara umumnya, penggunaan istilah-istilah budaya dalam kajian ini dapat dikatakan memberangsangkan. Penggunaan istilah-istilah sedemikian ini bukan sahaja menyerlahkan identiti mereka lalu membantu mereka untuk meneruskan warisan budaya Tamil. Mereka memahaminya secara mendalam dan telah sehati dengan istilah-

istilah tersebut. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa vitaliti bahasa Tamil masih lagi mempunyai vitality tinggi dalam aspek penggunaan istilah budaya.

7.4.6 Istilah Persaudaraan (*kinship terms*)

Konsep istilah persaudaraan dalam kalangan masyarakat Tamil adalah sangat terperinci dan lebih khusus. Sistem panggilan istilah persaudaraan ini berasaskan kepada tiga ukuran parameter iaitu umur, hubungan sedarah (pertalian sedarah dan hubungan perkahwinan) dan kesisian (hubungan saudara sebelah bapa dan sebelah ibu) (Trautmann, 1981). Jadi, istilah persaudaraan dalam kalangan masyarakat Tamil mempunyai identiti tersendiri kerana ia berbeza dengan istilah persaudaraan dalam etnik lain atau bahasa lain. Oleh itu, istilah persaudaraan ini menjadi identiti linguistik yang penting dalam mengukur bukan sahaja identiti etnik tetapi identiti linguistik juga. Data untuk menentukan penggunaan istilah persaudaraan ini dikumpulkan melalui rakaman audio, temu bual dan pemerhatian oleh pengkaji. Walaupun terdapat banyak istilah persaudaraan dalam konteks negara Malaysia, namun pengkaji hanya memberi fokus kepada beberapa istilah yang penting sahaja. Jadual 7.5 menunjukkan sama ada istilah-istilah persaudaraan ini wujud dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching atau tidak. Data dikumpul daripada pemerhatian dan rakaman audio [R007, R005, IF008, R005]. Jadual 7.5 menunjukkan Penggunaan istilah persaudaraan oleh masyarakat Tamil Kuching.

Jadual 7.5: Penggunaan Istilah Persaudaraan oleh Masyarakat Tamil Kuching

Istilah persaudaraan	Ya	Tidak
Appā	/	
am'mā	/	
tāttā	/	
pātti	/	
pāttan		/
pūtti		/
pēran	/	
pētti	/	
kolluppēran		/
kolluppētti		/
attai	/	
māmā	/	
cittappā	/	
citti	/	
periyam'mā	/	
periyappā	/	
māmanār	/	
māmiyār	/	
maccān	/	
maccinīcci		/
tampi	/	
taṅkacci	/	
makan	/	
makal	/	
aṇṇan	/	
akkāl	/	
vīttuk kāru		/
vīttukkāri		/
poṇṇu	/	
māpillai	/	
aṇṇi	/	
koluntan		/
koluntiyā		/
muraippaiyan	/	
muraipponṇu	/	
aṇṇan makan	/	
akkā makan	/	
tampi makan	/	
taṅkacci makan	/	
cakala		/
cam'manti	/	
marumakan	/	
marumakal	/	

Jadual 7.5 jelas menunjukkan keberdayaan istilah persaudaraan dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching yang masih kuat. Hanya beberapa istilah persaudaraan yang tidak digunakan oleh mereka iaitu *pāṭṭan*, *pūṭṭi*, *koḷuppēraṇ* dan *koḷuppētti*. Istilah persaudaraan ini tidak digunakan oleh mereka mungkin kerana jurang generasi. Bukan itu sahaja, terdapat juga istilah yang tidak digunakan generasi yang sama iaitu *vīṭṭuk kārū*, *vīṭṭukkāri*, *koḷuntan*, *koḷuntiyā* dan *cakala*. Penggunaan istilah-istilah ini tidak menjadi popular dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching dan boleh dikatakan sudah ataupun akan hilang daripada amalan mereka.

Umumnya penggunaan istilah persaudaraan dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching menampakkan identiti linguistik masyarakat Tamil yang masih lagi dipertahankan. Identiti ini memberikan kesan langsung kepada pengekalan bahasa Tamil. Situasi ini berlaku kerana kehilangan istilah persaudaraan merupakan salah satu tanda berlakunya peralihan bahasa oleh sesuatu komuniti.

7.4.7 Landskap Linguistik Sebagai Identiti Linguistik

Papan tanda dan papan kenyataan mencerminkan amalan penggunaan bahasa dalam kalangan sesuatu masyarakat khususnya bagi domain awam (Song Qing, 2015). Bahasa yang digunakan dalam landskap ini dapat mencerminkan identiti mereka dalam keadaan ‘hubungan antara kumpulan’. Selain itu, landskap linguistik juga merupakan salah satu kayu ukur dalam menentukan tahap peralihan atau penggunaan bahasa ibunda mereka khususnya dalam kalangan kumpulan minoriti. Sejak dua abad kebelakangan ini, kajian bidang sociolinguistik memberikan tumpuan kepada penggunaan bahasa dalam papan tanda. Namun demikian, kajian penggunaan bahasa dalam papan tanda di Kuching bagi skop kajian ini adalah untuk mengupas identiti linguistik bagi domain awam dan juga

untuk melihat corak penggunaan bahasa dalam papan tanda mengikut fungsi masing-masing.

Sebanyak 42 buah tempat diperhatikan oleh pengkaji untuk meneliti penggunaan bahasa Tamil dalam papan tanda atau papan kenyataan. Tempat-tempat ini dapat dirumuskan seperti yang terdapat pada jadual 7.6.

Jadual 7.6: Bilangan Papan Tanda, Baner, Rumah yang Diteliti

Bil	Nama tempat	Jumlah
1	Institusi agama	5
2	NGO	2
3	Dewan	2
4	Restoran	9
5	Rumah	17
6	Hiasan latar/kain rentang	6
7	Tanah Perkuburan	1
	Jumlah	42

Berdasarkan jumlah tempat yang diperhatikan, corak penggunaan bahasa berbeza-bebeza mengikut fungsi masing-masing. Kuil, organisasi agama dan organisasi yang berasaskan majoriti masyarakat Tamil menggunakan bahasa Tamil pada papan tanda di hadapan pintu masuk premis mereka. Berikut merupakan corak penggunaan bahasa dalam premis-premis tertentu. Corak penggunaan ini dapat dilihat pada jadual 7.7.

Jadual 7.7: Corak Penggunaan Bahasa Dari Perspektif Lanskap Linguistik

Bil	Nama tempat	Corak bahasa
	Organisasi agama	
1	Kuil sri Mahamariamman	BT + BI
2	Kuil Mariamman Matang	BT + BI
3	Kuil Srinivas Kaliamman	BT + BI
4	Sri Satya Sai Baba	BI + BT + BC
5	ISKCON	BM + BI + BT + BC
	NGO	
1	India Association of Kuching	BT + BM
2	Yayasan Pelajaran Hindu Sarawak	BI + BT
	Dewan	
1	Multipurpose Hall ISKCON	BM + BI + BT + BC
2	Dewan India Association of Kuching	BM + BT
	Restoran	
1	9 restoran (Lihat Lampiran C)	BM + BI
2	17 Rumah	BT
	Hiasan latar /Kain rentang	
1	Thaipusam Thannir panthal (KHYO)	BI + BT
2	Thaipusam Festival	BI + BT
3	Vetri Niccayam- Motivation Program	BI + BT
4	IAK (bunting)	BI
5	Nadesan Idli Panthal	BI
6	Hiasan latar 'Malam Deepavali'	BM + BI
	Tanah Perkuburan	
1	Batu	BI + BM

(BT- Bahasa Tamil, BI- Bahasa Inggeris, BM- Bahasa Melayu, BC- Bahasa Cina)

Berdasarkan jadual di atas, walaupun posisi bahasa berubah-ubah mengikut premis masing-masing tetapi bahasa Tamil tetap menjadi pilihan masyarakat Tamil di Kuching. Semua papan tanda tersebut sekurang-kurangnya mengaplikasikan dwibahasa dan maksimum empat bahasa. Premis-premis agama seperti kuil hanya mengaplikasikan dwibahasa manakala premis organisasi bertemakan agama atau spiritual pula mengaplikasikan empat bahasa seperti yang ditunjukkan pada jadual 7.7. Dalam kesemua premis yang dilihat di atas, dapat disimpulkan bahawa masyarakat Tamil mengutamakan keadaan berbilang bangsa di Kuching berbanding dengan ekabahasa dalam domain awam.

Selain itu, terdapat juga dua buah dewan yang telah dibina dan mengaplikasikan papan tanda berbahasa Tamil. Namun begitu, bahasa Tamil tidak digunakan sebagai bahasa pengantar tunggal malah bahasa Inggeris dan Melayu juga digunakan. Dewan yang dibina oleh institusi ISCKON pula telah menggunakan empat jenis bahasa pada papan tanda mereka.

Amalan penggunaan bahasa di premis perniagaan adalah sangat berbeza jika dibandingkan dengan premis agama dan organisasi. Premis perniagaan kumpulan masyarakat Tamil di Kuching kebanyakannya merupakan restoran makanan India. Terdapat 9 buah restoran di Kuching yang dijalankan oleh penduduk tempatan dan penduduk India dari Semenanjung Malaysia (Lihat Lampiran C – senarai restoran). Restoran-restoran ini menghidangkan beberapa jenis makanan kaum India seperti thosai, roti canai, appam, vadai dan sebagainya. Walau bagaimanapun, penggunaan bahasa Tamil dalam kesemua restoran di Kuching langsung tidak menggalakkan. Hal ini demikian kerana tiada tulisan atau bahasa Tamil yang digunakan pada papan tanda dan juga menu makanan. Premis-premis ini menggunakan bahasa Melayu dan bahasa Inggeris sahaja. Keadaan yang berlaku di restoran-restoran menunjukkan bahawa premis-premis perniagaan langsung tidak memberi keutamaan kepada bahasa Tamil lantaran pemilik premis-premis ini tidak hanya bergantung kepada pelanggan India. Walaupun restoran-restoran ini dimiliki oleh kaum India dan pelanggan pula secara puratanya sebanyak 50% merupakan kaum India yang berkemampuan bertutur dalam bahasa Tamil, tetapi penggunaan bahasa Tamil tidak signifikan kepada pemilik mahupun pelanggan.

Seterusnya pengkaji juga telah membuat lawatan kepada 17 buah rumah. Pemerhatian menunjukkan semua rumah memerikan identiti mereka sebagai rumah orang Tamil sama

ada di luar atau dalam rumah. Pada pintu masuk setiap rumah, ada tergantungnya gambar Tuhan [agama Hindu]. Selain itu, di semua rumah masyarakat Tamil tergantungnya ‘மாவிலை’ (daun mangga) dan ‘தோரணம்’ (anyaman daun kelapa sebagai hiasan). Terdapat juga tiga buah rumah yang dikunjungi oleh pengkaji memaparkan cogan kata ‘நல்வரவு’ dan ‘வருகவருக’, bermaksud selamat datang dalam bahasa Tamil. Dalam rumah pula, perkataan cogan kata seperti ‘தீபாவளிவாழ்த்துகள்’ (Selamat Menyambut Hari Deepavali) telah digantungkan dan ditampal pada dinding. Jelas di sini bahawa landskap linguistik sememangnya sangat menonjol dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Mereka mempunyai identiti tersendiri yang membezakan diri mereka daripada kumpulan penutur yang lain.

Penggunaan bahasa Tamil pada kain rentang (*banner*) dan hiasan latar (*back drop*) juga perlu diteliti untuk menentukan penggunaan bahasa Tamil. Berdasarkan lima helaian kain rentang dan sebuah hiasan latar yang diperhatikan, pengkaji mendapati bahawa hanya tiga paparan sahaja yang menggunakan bahasa Tamil. Namun bagi skop kajian, dapatan ini bukanlah sesuatu yang serius kerana dua daripada tiga buah paparan tersebut tidak mempunyai keberatan disebabkan tiada sebarang maklumat penting serta hanya memaparkan nama NGO sahaja seperti nama IAK dan ‘Idli Panthal’ di kaunter memberi makanan (*idli*) pada hari Thaipusam. Sebuah lagi hiasan latar yang dipasang dalam majlis sambutan hari Deepavali langsung tidak menggunakan bahasa Tamil kerana program tersebut merupakan hari terbuka dan etnik tempatan lain juga telah dijemput hadir termasuk orang kenamaan dan hadirin.

Secara umumnya, penggunaan bahasa Tamil dari perspektif landskap linguistik menunjukkan vitaliti yang tinggi kecuali pada aspek perniagaan seperti restoran. Sebenarnya, penggunaan bahasa Tamil dalam landskap linguistik mencerminkan sentimen bahasa yang positif oleh masyarakat Tamil Kuching selain daripada dapat

membantu mereka dalam memaparkan identiti mereka sebagai salah sebuah etnik yang penting di Kuching.

7.5 Perbincangan

Dalam bab ini, dua aspek telah diteliti secara terperinci iaitu cara ‘identiti etnik’ membantu dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching dan cara penyerlahan identiti linguistik memainkan peranan penting dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Berdasarkan analisis data, dapat dilihat dengan jelas identiti etnik dan identiti linguistik masyarakat Tamil sangat memberangsangkan dalam mengekalkan bahasa Tamil di Kuching.

Perkara yang menarik perhatian melalui dapatan data juga ialah kenyataan yang dikeluarkan oleh informan seperti “akan kehilangan identiti sebagai orang Tamil kerana bilangan penduduk Tamil di Kuching yang sangat kecil”. Kenyataan ini menunjukkan masyarakat Tamil sedar tentang aktiviti mereka dan lebih mementingkan tanggung jawab mereka dalam mempertahankan bahasa Tamil di Kuching. Keinginan informan untuk menggunakan bahasa Tamil kepada anak-anak mereka untuk mempertahankan identiti mereka secara langsung mencerminkan tanggungjawab individu dalam menyelamatkan bahasa dan identiti kerana informan sendiri menyatakan bilangan penduduk adalah kecil di Kuching. Jika mereka tidak membuat transmisi bahasa kepada anak-anak mereka, maka kemungkinan besar bahasa itu akan hilang daripada mereka.

Jadi pertahanan bahasa di Kuching bukan sahaja terletak pada setiap individu, tetapi merupakan usaha bersama. Dapatan ini sangat tepat dengan pendapat Giles et al., (1977) yang menyatakan bahawa pertahanan bahasa merupakan keputusan masyarakat secara kolektif sama ada mereka mahu mengekalkan bahasa ibunda atau menerima bahasa baru.

Dalam perbincangan identiti linguistik dan identiti etnik, masyarakat Tamil agak keliru kerana walaupun mereka mengatakan dengan jelas mereka merupakan orang Sarawak, orang India Sarawak, orang Tamil dan orang Hindu, tetapi amalan hidup mereka sangat berpusatkan kepada agama dan budaya Tamil. Ini dapat dibuktikan kenyataan yang dikeluarkan oleh informan, iaitu

“Bahasa Tamil sangat diperlukan untuk sembahyang. Jika tidak tahu berbahasa Tamil maka upacara sembahyang tidak sempurna. Ini adalah ‘Tamil Koil’ (Kuil Tamil), ‘Tamil Saami’ (Tuhan Tamil), jadi tidak wajar kami menggunakan bahasa Inggeris atau bahasa lain.

Kenyataan ini memberikan identiti yang lebih tepat tentang masyarakat Tamil Kuching. Mereka berpendapat bahawa dalam usaha untuk menonjolkan identiti agama, mereka memerlukan bahasa Tamil. Walaupun mereka menyatakan bahawa mereka ialah orang India Sarawak, tetapi mereka masih lagi memiliki identiti Tamil dalam amalan hidup harian dan sudah semestinya identiti ini sangat kuat. Pegangan identiti kuat ini dapat dilihat melalui pemahaman mereka tentang upacara sembahyang. Informan menegaskan bahawa mereka perlu mempelajari bahasa Tamil semata-mata untuk menyempurnakan seruan agama. Kenyataan yang diberikan juga dapat diperkukuhkan lagi dengan dapatan borang kaji selidik yang menunjukkan bacaan tertinggi bagi domain agama.

Selain itu, istilah ‘*Tamil Kovil*’ dan ‘*Tamil Sami*’ juga merupakan dua istilah yang kontra kerana walaupun mereka merujuk kepada agama Hindu yang sebenarnya banyak melibatkan bahasa Sanskrit, tetapi mereka sanggup menyatakan keperluan bahasa Tamil. Ini jelas menunjukkan bahawa mereka tidak dapat memisahkan bahasa dan agama dalam kehidupan harian mereka. Sehubungan dengan itu, mereka juga yakin terhadap bahasa Tamil kerana tanpa bahasa Tamil, mereka tidak dapat menjalankan amalan “*sadangu*’ dan ‘*sambarathayanggal*’. Sesungguhnya, masyarakat Tamil Kuching sangat berpegang

kepada amalan adat resam ini. Pertindihan konsep bahasa, budaya, adat dan agama ini menjadi satu kombinasi dalam segala amalan mereka sehingga tidak boleh dipisahkan antara satu sama lain. Oleh yang demikian, walaupun mereka agak keliru dengan konsep-konsep ini, tetapi pegangan kuat antara satu sama lain membantu dalam pertahanan bahasa Tamil di Kuching.

Bagi aspek identiti etnik pula, pendirian masyarakat Tamil tidak menentu. Hal ini demikian kerana penampilan identiti mereka bergantung kepada siapa mereka berinteraksi. Masyarakat Tamil Kuching, pada amnya menghormati dua jenis ikatan iaitu ikatan nasionalisme dan ikatan nasionalisme etnik (*ethno-nationalisme*). Dalam konteks kajian ini, nasionalisma merujuk kepada perasaan bangga mengatakan diri mereka sebagai orang Sarawak. Nasionalisme etnik pula merujuk kepada cara mereka memperkenalkan diri mereka sebagai orang Tamil atau orang India. Dapatan ini sehaluan dengan kajian yang dilakukan oleh Saxena (1995) yang pernah menghuraikan tentang dilema dalam menentukan identiti masyarakat Benggali di Malaysia sama ada mereka perlu memilih identiti etnik Benggali atau identiti negara. Pilihan identiti ini sebenarnya tidak banyak memberikan kesan negatif kepada masyarakat Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana, bagi aspek identiti etnik, penampilan mereka sebagai orang Tamil atau orang India Sarawak masih kukuh. Identiti Sarawak sengaja ditampikan semasa berinteraksi dengan kumpulan penutur dari luar negeri Sarawak sahaja. Walaupun begitu, semasa mereka berinteraksi dengan orang Sarawak mereka dengan bangganya memperkenalkan diri mereka sebagai orang Tamil atau India.

Pendirian ini sangat penting dalam mengekalkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Dapatan yang diperoleh daripada Saidatulakmal Mohd (2010) juga telah mengenal pasti dilema kaum India beragama Islam yang mempunyai dua identiti yang berbeza dengan masyarakat Tamil di Kuching. Menurut Saidatulakmal Mohd (2010), apabila mereka

menyertai aktiviti parti politik MIC, mereka akan memperkenalkan diri mereka sebagai orang India manakala semasa mereka menyertai aktiviti parti politik Kesatuan India Muslim Malaysia (KIMMA), mereka menggelar diri mereka sebagai orang India beragama Islam. Dilema identiti ini wujud kerana mereka ingin mendapatkan layanan baik daripada kedua-dua pihak MIC dan KIMMA. Ini sedikit berbeza dengan situasi di Kuching. Hal ini demikian kerana, masyarakat Tamil Kuching tidak mempunyai sebarang agenda khas untuk menunjukkan identiti mereka mengikut situasi yang memihak kepada mereka, tetapi secara umumnya penonjolan pelbagai identiti ini adalah semata-mata untuk mengukuhkan lagi imej diri mereka dalam latar masyarakat yang berbilang bahasa dan bangsa.

Penguasaan linguistik kumpulan etnik Tamil muncul dalam pelbagai bentuk. Kumpulan penutur menggunakan pelbagai ciri linguistik yang memberi kesan kepada realiti sosiolinguistik dan sosiobudaya dalam situasi konteks bahasa antara bahasa Tamil dengan bahasa-bahasa lain di Sarawak. Dalam situasi sedemikian ini, wujudnya perbezaan yang ketara dalam penggunaan bahasa-bahasa yang digunakan oleh mereka dalam kehidupan seharian bagi menampilkan identiti mereka. Penanda identiti yang jelas dapat diperhatikan oleh pengkaji melalui data yang dikutip dalam kajian ini ialah peralihan kod antara bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Dalam kehidupan harian, masyarakat Tamil di Sarawak lebih ketara menggunakan campuran bahasa yang terdiri daripada tiga bahasa tersebut semasa mereka berbual dengan ahli keluarga, kawan-kawan dan saudara mara. Bukan itu sahaja, terdapat juga bahasa-bahasa kumpulan etnik lain yang digunakan seperti Iban, Bidayauh dan Hakka (Cina). Walaupun ini merupakan hakikat sebenar masyarakat Tamil di Kuching, tetapi beberapa orang sarjana Tamil tidak bersetuju dengan amalan campuran bahasa. Bagi mereka, bahasa Taminglish (campuran bahasa Tamil dengan Inggeris) hanya mencemarkan bahasa Tamil semata-mata (Ramasamy, 1997). Isu yang sama menjadi kontroversi dan telah didebatkan oleh sarjana-

sarjana barat khususnya bahasa Spanglish (campuran bahasa Spanish dengan bahasa Inggeris). Zentella (1997) menyatakan bahawa penggunaan bahasa Spanglish mencemari bentuk bahasa Sepanyol. Beliau menambah, bentuk bahasa Spanglish ini banyak digunakan oleh kumpulan yang mempunyai taraf sosioekonomi yang rendah khususnya yang kurang berpendidikan. Zentella juga berpendapat bahawa Spanglish merupakan bahasa yang mempunyai variasi terasing. Pendapat ini berbeza dengan Otheguy (2007) yang menegaskan bahawa Spanglish hanya satu situasi yang memperlihatkan gabungan dua kod bahasa yang berbeza semasa perbualan. Semestinya situasi ini tidak boleh disangkal dalam skop negara yang berbilang kaum dan bahasa. Jadi, amalan bahasa seumpama ini kononnya membawa konotasi positif (sebagai faktor pengkayaan bahasa) dan juga negatif (pencemaran bahasa). Walau apa pun, kini bahasa seumpama ini digunakan secara meluas di semua pelosok dunia. Namun begitu, jika dilihat dari aspek linguistik, apakah masa depan kepada jenis bahasa ini dan kepada kumpulan penutur? Berdasarkan kepada senario di atas, pengkaji boleh memperkenalkan corak bahasa Tamil masyarakat Tamil Kuching sebagai bahasa Taminglay iaitu campuran bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Penggunaan istilah Taminglay ini menggambarkan situasi sebenar amalan bahasa di Sarawak oleh etnik Tamil dalam keadaan konteks bahasa yang pelbagai.

Bahasa Tamil merupakan bahasa yang mempunyai ciri diglosia iaitu bahasa T dan bahasa R. Dalam kalangan masyarakat Tamil pula, penggunaan bahasa T tidak begitu menonjol dan kurang memberangsangkan. Penggunaan Bahasa R pula melebihi daripada 80% daripada kesemua 11 aktiviti yang telah diperhatikan oleh pengkaji. Perkara ini harus dilihat sebagai sesuatu perkara yang serius kerana kehilangan salah satu aspek sama ada R atau T dalam sesuatu komuniti dapat membuka ruang kepada peralihan bahasa Tamil. Sebagai contoh masyarakat Tamil Singapura yang mempunyai akses untuk mencapai pendidikan Tamil dalam sistem pendidikan mereka sebenarnya tidak membantu dalam

pertahanan bahasa Tamil di Singapura (Saravanan, 1994). Hal ini demikian kerana, penggunaan Bahasa R tidak lagi menjadi amalan mereka. Maka, tidak boleh dikatakan bahawa penguasaan salah satu taraf bahasa dalam sesuatu kalangan penutur boleh menjamin bahasa mereka. Hal ini dikatakan sedemikian kerana perkara yang sama akan berlaku kepada bahasa kumpulan penutur di Kuching yang hanya menguasai satu taraf bahasa sahaja.

Di samping itu, tanggapan masyarakat Tamil terhadap penggunaan bahasa R sebagai bahasa yang mempunyai prestij yang rendah ini juga perlu dititikberatkan kerana tanggapan sebegini akan menyebabkan penutur untuk memilih kod bahasa Inggeris semasa berinteraksi dengan kumpulan penutur bahasa Tamil dari Semenanjung Malaysia. Oleh sebab mereka tidak mahir dalam penggunaan bahasa T iaitu '*suththa Tamil*', maka mereka akan beralih kepada bahasa Inggeris apabila berinteraksi dengan orang Tamil dari Semenanjung sedangkan penutur Tamil dari Semenanjung juga hanya berkomunikasi menggunakan bahasa R.

Di Kuching, masyarakat Tamil khususnya kumpulan dewasa membuat transmisi bahasa R kepada anak-anak mereka dan anak-anak mereka pula menggunakan bahasa yang sama kepada orang lain seperti kawan atau saudara mara. Jadi, perkara yang perlu dilihat di sini ialah cara mereka mempelajari dan menggunakan bahasa tersebut. Dalam erti kata lain, adakah bahasa R merupakan sesuatu yang normal dan betul bagi anak-anak ini untuk mempelajari bahasa ibunda? Bagi mereka, Bahasa T merupakan sesuatu yang ditonton atau didengari oleh mereka dalam rancangan-rancangan rasmi seperti berita sahaja. Ini kerana dalam kehidupan harian tiada penggunaan bahasa tersebut. Walaupun mereka sedar wujudnya dua variasi bahasa, tetapi usaha yang diambil untuk mencapai serta menggunakan bahasa T dalam majlis rasmi kurang memberangsangkan. Salah satu punca kewujudan situasi sedemikian ialah ketiadaan pendidikan formal Tamil di Sarawak.

Lebih-lebih lagi, bahasa Tamil ini hanya digunakan dalam domain keluarga dan agama sahaja. Jadi, penutur di rumah yang menggunakan Bahasa R langsung tidak akan mencapai Bahasa T kerana bahasa R tidak mempunyai sebarang konsep tatabahasa yang sempurna manakala pembelajaran Bahasa T pula melibatkan peraturan dan tatabahasa yang telah ditetapkan. Jadi kehilangan variasi Bahasa T akan memberi kesan kepada pengekalan bahasa Tamil di Kuching.

Variasi fonologi dan leksikal merupakan dua elemen penting dalam identiti linguistik masyarakat Tamil Kuching. Pada asasnya, variasi fonologi dan leksikal ini juga mampu membezakan masyarakat Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil Semenanjung. Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977), menyatakan bahawa usaha kumpulan penutur yang ingin mengekalkan ciri berbeza dengan kumpulan penutur lain akan membawa vitaliti etnolinguistik yang positif. Jadi dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching, vitaliti positif ini dapat mengekalkan bahasa Tamil di Kuching khususnya dalam situasi 'hubungan antara kumpulan'. Dalam kajian ini, pengkaji berfungsi sebagai pemerhati, oleh itu amat mudah bagi pengkaji untuk mengenal pasti perbezaan fonologi dan leksikal antara kedua-dua kumpulan. Perbezaan ini dapat dilihat melalui beberapa perkataan yang telah disenaraikan pada jadual 7.2 dan 7.3. Perbezaan fonologi dan leksikal sebenarnya bukanlah faktor asimilasi bahasa atau pengaruh daripada bahasa tempatan lain, tetapi ciri-ciri linguistik yang telah diwarisi secara turun-temurun. Hal ini demikian kerana sistem fonologi bahasa Tamil ini hampir sama dengan sistem fonologi dialek Tamil di Tamilnadu, India. Tetapi memandangkan Tamilnadu merupakan sebuah wilayah yang amat besar, agak sukar bagi untuk mengesan sistem padanan fonologi mereka daerah yang tertentu di Tamilnadu. Ini lantaran daripada ketiadaan sebarang maklumat yang diperolehi daripada informan tentang tempat asal mereka.

Ketiadaan informasi ini kemungkinan kerana terputusnya hubungan dengan saudara mara mereka. Pada masa yang sama juga tiada sebarang maklumat tentang hubungan linguistik mereka bersama masyarakat Tamil Semenanjung sejak kehadiran mereka di Sarawak pada tahun 1876 sehingga 1963 (sejarah kedatangan masyarakat Tamil di Sarawak dan Pembentukan Malaysia (Lihat bahagian 6.2.1). Jangka masa sejak kehadiran mereka di Sarawak sehinggalah bermulanya hubungan dengan masyarakat Tamil di Semenanjung tanah air adalah selama hampir 94 tahun. Dalam tempoh tersebut, tiada sebarang bentuk komunikasi dengan orang Tamil dari luar negeri Sarawak. Oleh itu, mereka mampu mempertahankan sistem fonologi dan leksikal yang diwarisi dalam melalui nenek moyang mereka lagi.

Perbezaan sistem fonologi ini walau bagaimanapun tidak membawa sebarang kekangan kepada interaksi antara orang Tamil Kuching dengan orang Tamil Semenanjung. Hal ini demikian kerana, kumpulan pendengar masih mampu memahami maksud yang ingin disampaikan oleh kumpulan penutur. Namun begitu, perbezaan leksikal ini memberikan impak yang tinggi kerana boleh membawa maksud yang berbeza sehingga orang yang mendengar tidak memahami maksud sebenar yang ingin disampaikan oleh mereka. Sebagai contoh, perkataan ‘கொட்டாய்’ (kottay) sebenarnya bermaksud ‘kandang’ tetapi mereka menggunakan istilah ini untuk merujuk kepada ‘khemah’. Contoh seterusnya,

‘மந்திரிக்கிட்ட பேய்மண்கேட்டுடாம்’ (memohon kepada menteri untuk mendapatkan ‘மண்’-mann - pasir)

Berdasarkan keratan permohonan di atas, maksud ‘மண்’ (mann) ialah pasir. Tetapi hasrat sebenar pemohon itu adalah untuk mendapatkan ‘tanah’. Jelas sekali perbezaan leksikal seperti ini membawa kekeliruan dan kadang-kala tidak difahami oleh pendengar dan ini

pastinya memerlukan masa yang panjang bagi pendengar untuk memahami maksud yang ingin disampaikan oleh penutur.

Jadi pengekaln identiti mereka dalam sistem fonologi dan leksikal ini sebahagiannya tepat dengan pendapat Fishman (1991) yang menyatakan bahawa kelompok kecil komuniti yang tinggal di pulau-pulau atau jauh di dalam hutan, bermungkinan mempunyai peluang yang lebih baik untuk mengekalkan bahasa mereka kerana mereka kurang terdedah kepada jaringan interaksi kumpulan penutur bahasa lain.

Hakikatnya, mereka mempunyai hubungan dengan lebih dari dua atau tiga jenis bahasa. Namun, pengekaln sistem fonologi dan leksikal ini berlaku disebabkan oleh ketiadaan hubungan antara interaksi dengan masyarakat Tamil dari wilayah atau kawasan lain. Perbezaan inilah yang dapat mengekalkan identiti mereka di Kuching. Keunikan identiti sememangnya memberikan kesan kepada amalan bahasa Tamil di Kuching kerana masyarakatnya mempunyai tahap vitaliti etnolinguistik yang tinggi sekali gus membantu dalam pengekaln bahasa Tamil di Kuching.

Berdasarkan perbincangan di atas, identiti yang ditonjolkan oleh masyarakat Tamil Kuching merupakan hasil keinginan mereka yang mahu membezakan diri atau kumpulan mereka dengan kumpulan penutur Tamil yang lain. Namun, jika dilihat dari aspek pengekaln istilah budaya, usaha yang diberikan oleh mereka lebih menjurus ke arah pengekaln identiti sosial mereka secara amnya dan identiti etnik secara khususnya. Dalam kajian sociolinguistik, pengekaln istilah memainkan peranan yang penting khususnya dalam kalangan kumpulan minoriti kecil. Menurut Fought (2003), kehilangan istilah budaya ini akan menjadi penanda dalam peralihan bahasa dan peralihan identiti sesuatu komuniti. Walau bagaimanapun, kehilangan istilah budaya bukan sekadar itu

sahaja, tetapi mereka juga berpotensi untuk kehilangan rasional di sebalik kehilangan istilah-istilah tersebut.

Perkara ini banyak berkaitan dengan adat dan kepercayaan kumpulan tersebut. Contohnya, istilah *வளைகாட்டி* (*valaikaappu*) iaitu majlis ibu mengandung yang diadakan pada bulan ketujuh atau kesembilan. Perkataan ‘*வளை*’ (*valai*) bermaksud gelang dan ‘*காட்டி*’ (*kaapu*) pula bermaksud perisai. Jika mereka hilang istilah ini, mereka pasti tidak akan mengetahui mengapa mereka perlu melakukan adat tersebut. Sebenarnya dalam adat ini, gelang dipakai oleh saudara mara akan menghasilkan bunyi. Ini dilakukan bagi memberi pendedahan bunyi kepada bayi di dalam kandungan dan dipercayai bahawa bayi itu akan lebih peka kepada elemen bunyi sebelum dilahirkan. Maksud perisai pula merujuk kepada tempoh melahirkan anak yang semakin hampir. Pada detik-detik terakhir sebelum kelahiran, kaum wanita selalunya akan menghadapi kegelisahan disebabkan oleh faktor psikologi. Jadi saudara mara yang hadir akan memakaikan gelang tersebut dan memberi kata-kata motivasi kepada mereka sebagai perisai kepada wanita tersebut dalam usaha untuk menjadikan mereka lebih kuat dan bersemangat. Di sini, kita dapat lihat bahawa jika istilah-istilah yang terdapat dalam budaya ini hilang, maka budaya ini juga turut hilang lantaran masyarakat yang sudah tidak mengetahui maksud di sebalik istilah tersebut.

Corak penggunaan bahasa Tamil di Kuching walaupun dapat dikatakan sebagai bahasa campuran secara umumnya, tetapi dalam aspek penggunaan istilah persaudaraan, senarionya adalah berbeza. Hal ini demikian kerana masyarakat Tamil walaupun menggunakan bahasa campuran ataupun bahasa Inggeris, tetapi masih lagi selesa menggunakan istilah persaudaraan dalam bahasa Tamil bagi memanggil orang yang mempunyai pertalian darah dengan mereka. Dapatan ini dapat diperkukuhkan lagi kenyataan informan seperti berikut:

Dalam bahasa Inggeris atau dalam bahasa Melayu beberapa istilah adalah lebih umum dan tidak merujuk khas kepada orang tertentu. Contohnya apabila kita memanggil ‘uncle’, ia boleh membawa maksud ‘சித்தப்பா’ (cittappa), ‘பெரியப்பா’ (periappa), ‘மாமா’ (mama), ‘தாய்மாமா’ (thaaai mama) dan ‘மாமனார்’ (maamanaar). Jadi, lebih baik saya menggunakan dalam bahasa Tamil supaya makna menjadi lebih berfokus. [IF008, Keratan 12]

Berdasarkan kenyataan di atas, dapat disimpulkan di sini bahawa masyarakat Tamil sememangnya mempunyai istilah khas untuk pertalian darah tertentu. Dalam hal ini, adalah lebih baik bagi mereka untuk menggunakan istilah tersebut. Tambahan pula perkataan ‘uncle’ ini juga membawa maksud ‘தாய்மாமா’ (thaaai mama) dan ‘மாமனார்’ (maamanaar). Jadi di sini dapat diperhatikan bahawa penggunaan istilah persaudaraan dalam bahasa Tamil lebih terperinci dan kadangkala tidak dapat dipadankan dengan perkataan lain. Komplikasi ini sebenarnya memberikan kesan yang baik kepada masyarakat Tamil Kuching kerana tidak mudah untuk beralih kepada istilah persaudaraan dalam bahasa lain.

Dapatan seumpama ini juga dapat diperoleh daripada David (2000) yang melaksanakan kajian terhadap komuniti Sindhi di Singapura. Berdasarkan dapatan beliau, walaupun kaum Sindhi di Singapura sudah beralih kepada bahasa Inggeris, tetapi mereka masih lagi mempertahankan istilah persaudaraan mereka dalam kehidupan harian mereka. Jadi berdasarkan kepada dapatan masyarakat Tamil di Kuching juga, dapat dikatakan bahawa penggunaan istilah persaudaraan mempunyai vitaliti yang tinggi dan ini dapat membantu dalam pengejalan bahasa Tamil di Kuching.

Dapatan landskap linguistik menunjukkan masyarakat Tamil Kuching tidak mempunyai identiti linguistik yang tunggal. Penggunaan bahasa Inggeris, bahasa Melayu dan bahasa Cina boleh dianggap sebagai taktik linguistik yang dimanfaatkan oleh mereka bagi

mencapai tujuan tertentu. Pertindihan bahasa ini merupakan sesuatu yang perlu dilakukan juga dalam situasi berbilang bahasa dan bangsa. Hal ini demikian kerana, masyarakat Tamil ingin menonjolkan identiti mereka melalui tulisan Tamil. Sementara itu, penerimaan bahasa-bahasa lain pada papan tanda juga merupakan sesuatu yang perlu digunakan kerana Sarawak merupakan negeri yang mempunyai masyarakat berbilang bahasa dan bangsa. Situasi penerimaan bahasa-bahasa ini dapat ditakrifkan sebagai kemodenan bahasa dalam pembentukan identiti kolektif di Kuching Sarawak.

Jika isu ini dilihat secara kritis, maka tidak hairanlah jika bahasa Tamil tidak digunakan dalam papan tanda kerana kebanyakan mereka tidak tahu membaca tulisan Tamil serta bilangan penduduk Tamilnya pula adalah kecil. Walaupun keadaannya sedemikian, tetapi bahasa Tamil masih tetap digunakan dalam domain-domain awam seperti di kuil atau tempat ibadat, dewan dan NGO. Jadi perkara yang perlu dilihat di sini ialah mereka tetap menggunakan bahasa Tamil dalam papan tanda tanpa mempedulikan tahap literasi bahasa Tamil mereka.

Sebenarnya perkara ini menunjukkan sikap dan sentimen mereka terhadap bahasa Tamil. Jadi penggunaan bahasa Tamil pada papan tanda ini membentuk identiti masyarakat Tamil di Kuching sebagai identiti kolektif. Di sini dapat disimpulkan bahawa linguistik landskap juga menyumbang kepada vitaliti yang tinggi dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching bagi kesemua aspek kecuali premis perniagaan seperti restoran.

7.6 Kesimpulan

Dalam bab ini, pelbagai aspek telah dilihat secara terperinci seperti hubungan antara bahasa dengan identiti, identiti linguistik masyarakat Tamil iaitu peralihan dan percampuran kod, variasi fonologi dan leksikal, istilah budaya, istilah persaudaraan dan

landskap linguistik. Dalam kesemua aspek yang telah dibincangkan di atas, dapat dikatakan bahawa masyarakat Tamil Kuching mempunyai vitaliti yang memberangsangkan dalam usaha untuk mempertahankan identiti linguistik dan identiti etnik mereka di Kuching. Usaha pertahanan identiti ini secara langsung memberi kesan kepada fenomena bahasa Tamil di Kuching.

Berdasarkan ketujuh-tujuh aspek yang telah diteliti, hanya peralihan dan percampuran kod sahaja yang menggambarkan vitaliti bahasa Tamil di Kuching yang kurang memberangsangkan. Ini merupakan lantaran daripada amalan bahasa Taminglay dalam kalangan mereka. Kewujudan bahasa Taminglay sebenarnya ialah hasil daripada pergeseran bahasa dan akhirnya mewujudkan bahasa berstatus tinggi sama ada bahasa kebangsaan (bahasa Melayu) atau bahasa antarabangsa (bahasa Inggeris). Walaupun masyarakat Tamil sedar tentang penguasaan bahasa Tamil mereka, namun usaha yang telah diambil untuk mempertahankan bahasa Tamil khususnya dalam menawarkan pendidikan formal masih lagi berada pada peringkat permulaan.

Kehadiran masyarakat Tamil dari Semenanjungke negeri Sarawak pula menjadi satu lagi faktor penting dalam menguatkan semangat masyarakat Tamil di Kuching bagi 'hubungan dalam kumpulan'. Hal ini disebabkan oleh keinginan mereka untukmembezakan identiti mereka daripada orang India di Semenanjung Malaysia. Oleh itu, hubungan erat antara masyarakat Tamil yang mahu menunjukkan identiti mereka sebagai identiti uniksecara umumnya amat memberangsangkan vitaliti bahasa sekali gus mempertahankan bahasa Tamil di Kuching.

BAB 8: KESIMPULAN

8.1 Pengenalan

Kajian ini telah dilaksanakan bagi mengkaji fenomena bahasa Tamil di Kuching. Secara keseluruhannya, hasil dapatan kajian ini menunjukkan tahap dan corak penggunaan bahasa serta faktor-faktor etnolinguistik yang mempengaruhi fenomena linguistik tersebut. Selain itu, kajian ini juga telah berjaya mengupas pengaruh identiti linguistik bagi menentukan vitaliti bahasa Tamil dalam situasi hubungan antara kumpulan berasaskan Teori Vitaliti Etnolinguistik. Seperti yang telah dinyatakan sebelum ini, masyarakat Tamil di Kuching mempunyai rekod sejarah lama iaitu hamper 150 tahun sejak penghijrahan mereka di Sarawak pada tahun 1876. Oleh itu, berkemungkinan besar fenomena bahasa mungkin boleh mengalami perubahan drastik lantaran faktor geografi yang meletakkan masyarakat ini di kawasan terpinggir sekali gus menghalang hubungan dengan masyarakat di Tamil Semenanjung Malaysia sehingga tahun 1963. Walaupun keadaan sedemikian wujud di Sarawak, tetapi mereka masih mampu menjadikan bahasa Tamil sebagai bahasa pilihan bagi interaksi harian mereka dalam keadaan berbilang bangsa dan etnik. Bertitik tolak daripada itu, pengkaji telah menggunakan kaedah sosiologi dan sosiopsikologi secara serentak untuk mengkaji amalan bahasa dari aspek makro dan mikro dalam usaha untuk mendapatkan dapatan yang konkrit dan holistik dalam kajian ini. Berikutan itu, kajian ini telah dijalankan berlandaskan kepada tiga persoalan kajian iaitu: Pertama, apakah tahap penggunaan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching? Kedua, bagaimanakah pengaruh faktor etnolinguistik menentukan vitaliti bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil? Ketiga,

bagaimanakah identiti linguistik dapat menentukan peralihan dan pengekalan bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching?

8.2 Dapatan

Dapatan utama kajian ini telah dibincangkan secara terperinci dalam bab keempat, kelima, keenam dan ketujuh mengikut turutan persoalan kajian yang telah ditetapkan. Bab keempat membincangkan analisis dan dapatan data kuantitatif yang diperoleh daripada instrumen borang kaji selidik. Bab kelima pula membincangkan analisis dan dapatan kualitatif yang diperoleh melalui instrumen temu bual, rakaman audio, pemerhatian dan penelitian dokumen. Kelima-lima instrumen ini dapat menentukan vitaliti bahasa Tamil dalam beberapa aspek seperti tahap penggunaan bahasa Tamil dan corak penggunaan bahasa, penguasaan bahasa Tamil serta sikap terhadap bahasa Tamil. Bab keenam pula membincangkan faktor-faktor etnolinguistik dalam menentukan vitaliti bahasa Tamil yang berperanan sebagai faktor yang mempengaruhi fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Bab ketujuh pula membincangkan penyerlahan identiti etnik dan identiti linguistik dalam menentukan pengekalan identiti tersendiri masyarakat Tamil Kuching bagi hubungan antara kumpulan di samping kesannya terhadap fenomena peralihan dan pengekalan bahasa Tamil. Ketiga-tiga persoalan kajian ini mempunyai pertalian antara satu sama lain bagi menentukan fenomena bahasa Tamil di Kuching yang merupakan sebuah negeri berbilang bahasa dan etnik.

Dalam kajian ini, hasil dapatan persoalan kajian pertama sebenarnya dipengaruhi oleh dapatan persoalan kajian kedua iaitu tahap dan corak penggunaan bahasa seseorang individu Tamil di Kuching. Hal ini dikatakan sedemikian kerana, amalan bahasa dan motivasi untuk mengekalkan identiti mereka sebagai etnik yang mempunyai ciri-ciri unik tersendiri banyak dipengaruhi oleh faktor etnolinguistik yang dibincangkan dalam

persoalan kajian kedua. Maka dalam skop kajian ini, jelas dapat dilihat bahawa kajian mikro sangat dipengaruhi oleh kajian makro. Umumnya, kajian mikro merujuk kepada tahap individu tentang amalan penggunaan bahasa, penguasaan bahasa dan sikap terhadap bahasa manakala kajian makro pula merupakan fenomena bahasa masyarakat Tamil secara kolektif yang dipengaruhi oleh faktor demografi, status, sokongan institusi dan geografi. Kedua-dua fenomena ini akan menentukan identiti linguistik masyarakat Tamil Kuching.

Vitaliti bahasa Tamil di Kuching telah ditentukan melalui faktor sosiologi dan sosiopsikologi. Dalam kajian ini, vitaliti bahasa berada pada tahap yang sederhana tinggi bagi faktor sosiopsikologi dengan catatan skor min ($M=1.83$). Dapatan ini sangat bertepatan dengan dapatan sosiologi yang menunjukkan tahap sederhana dengan catatan skor purata 1.75. Maka dapat disimpulkan di sini bahawa kedua-dua pendekatan ini menunjukkan bukti empirikal yang kukuh dalam menentukan fenomena sebenar fenomena bahasa Tamil di Kuching.

Penggunaan bahasa, tahap penguasaan dan sikap terhadap bahasa dalam aspek sosiopsikologi sebenarnya menunjukkan harapan baru kepada amalan penggunaan bahasa Tamil di Kuching, walaupun mengalami peralihan bahasa tetapi pada kadar yang minima. Tahap vitaliti bagi penguasaan bahasa Tamil pula dapat dikatakan berada pada tahap yang memuaskan dengan catatan peratusan sebanyak 61%. Seterusnya, sikap terhadap bahasa juga menunjukkan hala tuju yang positif dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching disebabkan oleh tahap vitaliti yang berada pada tahap yang memuaskan dengan bacaan peratusan sebanyak iaitu 60%. Secara umumnya, dapatan ini menunjukkan bahawa bahasa Tamil di Kuching mengalami peralihan.

Umumnya fenomena, peralihan ini sudah menjadi perlahan jika dibandingkan dengan kumpulan generasi pertama ke generasi kedua dan daripada generasi kedua ke generasi ketiga. Ini mungkin dipengaruhi oleh faktor etnolinguistik khususnya faktor sokongan institusi khususnya usaha-usaha yang telah diambil oleh masyarakat tempatan sendiri untuk memulihkan bahasa Tamil di Kuching dan faktor geografi khasnya geolinguistik yang memperlihatkan kemasukan bahan-bahan dan kepakaran dari SemenanjungMalayisa. Pada masa yang sama, sebuah lagi arena yang membantu mengekalkan dan mengayakan bahasa Tamil di Kuching ialah peranan domain keluarga dan agama. Kedua-dua domain ini dapat dikatakan sebagai faktor penyelamat dalam mengekalkan bahasa Tamil di Kuching walaupun masyarakat menghadapi pelbagai cabaran seperti faktor demografi dan status. Hal ini sedemikian kerana peluang untuk menggunakan bahasa Tamil di luar kedua-dua domain ini adalah sukar lantaran tiada ahli kumpulan penutur yang sama seperti dalam domain sekolah, tempat kerja, sukan, perniagaan, hiburan dan sebagainya. Jadi mereka mempunyai semangat kekitaan terhadap bahasa selalu menjadikan tahap penggunaan bahasa Tamil tinggi bagi kedua-dua domain keluarga dan agama ini.

Berdasarkan pemerhatian, dapat dikatakan bahawa sekurang-kurangnya penggunaan bahasa Tamil sebagai polisi bahasa keluarga telah mewujudkan suatu persekitaran yang kondusif untuk mengekalkan bahasa Tamil di Kuching. Hal ini demikian kerana, penggunaan bahasa Tamil dalam keluarga dapat membantu pembentukan sikap terhadap bahasa, pemahaman terhadap bahasa ibunda, serta minat untuk mempelajari dan menggunakannya dalam komunikasi harian seperti interaksi bersama kawan dan saudaramara. Maka boleh ditegaskan di sini bahawa polisi bahasa keluarga sememangnya memainkan peranan yang sangat penting kerana pilihan bahasa ini akan ditentukan oleh generasi tua ataupun kumpulan ibu bapa dalam keluarga mereka. Oleh itu, transmisi bahasa daripada sebuah generasi kepada generasi seterusnya akan menjadi aktif dan ini

dapat menjamin pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Sikap proaktif dalam keluarga seumpama ini juga akan saling dicontohi oleh saudara-mara, kawan dan jiran kerana masyarakat Tamil hidup dalam bilangan yang kecil dan mempunyai talian persaudaraan yang rapat di Kuching. Bukan itu sahaja, senario ini juga dapat menanamkan sikap positif terhadap kumpulan penutur bahasa Tamil walaupun mereka kebanyakannya berada dalam kumpulan generasi muda. Melalui penggunaan bahasa dalam domain-domain ini, identiti mereka sebagai masyarakat Tamil di Kuching akan berjaya dipertahankan.

Selain daripada domain keluarga, domain agama juga merupakan domain yang penting bagi mencerminkan fenomena bahasa dalam persekitaran awam. Jelas sekali agama dan bahasa merupakan dua konsep yang berbeza. Namun dalam konteks masyarakat Tamil di Kuching, kedua-dua entiti ini tidak boleh dipisahkan. Hal ini disebabkan oleh kebanyakan aktiviti dan upacara keagamaan yang dikendalikan dalam bahasa Tamil walaupun mantra disebut dalam bahasa Sanskrit. Di samping itu, bahasa Tamil menjadi bahasa pengantar oleh Aiyar dan sekali gus menjadi bahasa komunikasi sesama penganut kerana institusi agama merupakan satu-satunya platform untuk mereka berinteraksi. Selain itu, bacaan kitab, upacara sembahyang secara berkumpulan, berdoa, nyanyi lagu-lagu suci (*Thevaram* dan *Bhajan*) dan ceramah agama dikendalikan dalam bahasa Tamil terutamanya dengan sedikit campuran bahasa lain seperti bahasa Inggeris dan bahasa Melayu. Secara keseluruhannya, fahaman responden terhadap agama Hindu adalah berbeza dengan penganut agama di tempat lain. Hal ini demikian kerana mereka berpendapat bahawa Tamil harus dikuasai bagi dua tujuan utama iaitu agama dan warisan budaya. Jadi fahaman sedemikian ini mengukuhkan lagi kedudukan bahasa Tamil di Kuching.

Dalam pada itu muncul pula satu lagi persoalan yang ingin melihat keutamaan mempelajari bahasa Tamil. Dalam erti kata lain, pengkaji ingin melihat sama ada

masyarakat Tamil Kuching lebih mementingkan bahasa atau budaya (agama). Dalam kajian ini, didapati bahawa perkembangan bahasa dan budaya adalah serentak dan saling bersandar antara satu sama lain.

Dapatan kajian David (2011) terhadap masyarakat Tamil di Kuching menyatakan bahawa masyarakat Tamil Kuching lebih mengutamakan budaya berbanding dengan bahasa. Namun dalam kajian ini, dapatannya berlainan. Hal ini demikian kerana, responden yang terlibat memberikan tumpuan yang sama kepada bahasa dan budaya lantaran pendirian mereka yang mempercayai agama dan budaya dapat dikekalkan melalui penggunaan bahasa Tamil di Kuching.

Sehubungan dengan itu, institusi-institusi agama di Kuching telah banyak memberikan sokongan yang kuat dalam mengekalkan bahasa ibunda mereka khususnya dalam amalan agama dan kepercayaan di samping mewujudkan tapak asas bagi mereka menggunakan bahasa Tamil dalam interaksi sesama mereka. Pada masa yang sama, faktor geografi juga memainkan peranan yang sama. Hal ini dapat dilihat pada kehadiran masyarakat Tamil, bahan-bahan dan program dari Semenanjung Malaysia. Dengan kehadiran ini, mereka dapat mengukuhkan lagi usaha mereka untuk mempertahankan bahasa Tamil di Kuching.

Di Kuching terdapat banyak persatuan dan kelab yang berfungsi sebagai persatuan pelbagai etnik yang mengikuti objektif masing-masing. Masyarakat Tamil juga menyertai persatuan-persatuan tersebut. Walau bagaimanapun, persatuan-persatuan yang berasaskan kepada kumpulan etnik akan memberikan persekitaran yang berlainan. Perkara ini dikatakan sedemikian kerana penglibatan yang berbentuk semangat kekitaan akan menghasilkan solidariti kumpulan etnik tersebut. Di Kuching, persatuan-persatuan yang berasaskan kepada kumpulan etnik Tamil lebih bermotivasi dalam menjalankan

program-program berbentuk agama, pendidikan, sosiobudaya dan juga aktiviti-aktiviti belia. Tuntasnya, masyarakat Tamil masih mempunyai vitaliti etnik dan bahasa yang memuaskan bagi mengekalkan bahasa dan budaya secara berterusan daripada sebuah generasi kepada generasi yang lain.

Kelas bahasa sama ada dalam bentuk formal ataupun bukan formal juga mempunyai peranan yang signifikan dalam mempertahankan bahasa Tamil di Kuching. Kini, pengajaran bahasa Tamil dikendalikan oleh YPHS pada setiap hari Ahad. Kelas ini bukan sahaja memberikan kesedaran tentang kepentingan bahasa ibunda, tetapi juga mengajar kemahiran literasi seperti membaca dan menulis dalam bahasa Tamil kepada peserta yang terlibat. Kelas-kelas seperti ini diwujudkan lantaran daripada generasi terdahulu yang hilang peluang untuk membaca dan menulis disebabkan oleh ketiadaan kelas-kelas bahasa Tamil yang dijalankan secara sistematik di Kuching. Usaha mendidik kemahiran ini juga dapat dilihat melalui dasar kerajaan khususnya Kementerian Pelajaran Malaysia yang memperkenalkan pengajaran bahasa Tamil di sekolah kebangsaan (BTSS). Kini, bilangan murid India [Tamil] yang mengikuti bahasa Tamil di Kuching ialah seramai 58 orang di sekolah rendah. Kumpulan murid ini mampu membaca dan menulis dalam bahasa Tamil walaupun generasi tua mereka tidak mempunyai kemahiran tersebut. Ini telah memberikan harapan positif kepada kelangsungan amalan bahasa Tamil di Kuching. Kelas bahasa Tamil bukan formal ini bukan sahaja dapat memberikan fokus kepada kandungan sukatan, tetapi lebih kepada pembentukan insan secara holistik melalui penyampaian nilai-nilai moral yang berlandaskan agama Hindu dan budaya Tamil. Perkara-perkara sedemikian inilah yang dapat menjadi faktor motivasi kepada murid-murid supaya menjadi lebih proaktif bagi mempelajari bahasa Tamil di Kuching.

Walau bagaimanapun, polisi bahasa ibunda yang tersedia ada mewujudkan senario yang memperlihatkan bahasa ibunda sebagai bahasa untuk amalan agama dan budaya sahaja.

Melalui bahasa, budaya dan agama dapat dipindahkan kepada generasi seterusnya. Walaupun ini ialah fakta yang diperoleh, tetapi masyarakat Tamil sebenarnya harus melihat bahasa Tamil lebih daripada itu. Dalam erti kata lain, mereka sepatutnya melihat bahasa Tamil sebagai bahasa pertama. Maka dengan ini mereka seharusnya menjadikan bahasa Tamil sebagai bahasa wadah dalam menimba ilmu pengetahuan pada masa akan datang. Tindakan seperti ini akan dapat mengukuhkan lagi fungsi bahasa Tamil di Kuching sekali gus menjamin kedudukan bahasa Tamil sebagai bahasa komunikasi, budaya, identiti, ilmu dan sebagainya walaupun bahasa Inggeris dan bahasa Melayu mempunyai fungsi yang lebih tinggi dalam aspek komunikasi, pendidikan dan peluang pekerjaan.

8.3 Implikasi Teori

Kajian ini merangkumi dua jenis teori iaitu Teori Analisis Domain (Fishman, 1972) dan Teori Vitaliti Etnolinguistik (Giles et al., 1977). Kedua-dua teori ini sangat bermanfaat untuk merealisasikan objektif kajian ini. Teori Analisis Domain lebih menyumbang dalam penilaian faktor sosiopsikologi manakala Teori Vitaliti Etnolinguistik pula menyumbang kepada penilaian faktor psikologi dan sosiologi. Secara dasarnya, Teori Vitaliti Etnolinguistik membantu pengkaji untuk menilai kedudukan sebenar masyarakat Tamil yang merupakan kumpulan minoriti kecil apabila berhadapan dengan kumpulan majoriti seperti kaum Melayu, Cina dan etnik tempatan yang lain seperti Iban dan Bidayuh di samping bahasa dominan seperti bahasa Melayu dan Inggeris. Jadi faktor-faktor ini memberikan gambaran yang jelas tentang kebolehan masyarakat Tamil Kuching untuk membezakan identiti mereka dalam hubungan antara kumpulan seperti yang dijelaskan dalam teori ini iaitu, *“makes a group likely to behave as a distinctive, active and collective entity in intergroup situations”* (Giles et al., 1977 p.308). Selain itu, faktor vitaliti dapat memberikan gambaran awal umum tentang pandangan makro

terhadap kedudukan masyarakat Tamil dan amalan bahasa Tamil di Kuching berdasarkan kepada penelitian dokumen, pemerhatian, laporan kerajaan dan teks ucapan. Secara keseluruhannya, fenomena peralihan atau pengekalan bahasa Tamil dapat dilihat berdasarkan kepada Teori Vitaliti Etnolinguistik ini. Hasil dapatan yang diperoleh menunjukkan berlakunya peralihan bahasa Tamil dalam jangka masa dua dekad kebelakangan ini. Ini membuktikan teori Vitaliti Etnolinguistik dapat memberikan dapatan yang tepat tentang sosiologi dan persepsi kumpulan dan kedudukan bahasa dalam hubungan antara kumpulan.

Penilaian tepat seumpama ini hanya boleh dicapai setelah pengkaji mempertimbangkan latar belakang sosial masyarakat Tamil dalam memilih instrumen yang tepat untuk kajian. Perbincangan seperti ini akan memurnikan lagi taksonomi Vitaliti Etnolinguistik (Bourhis et al., 1981) supaya teori ini dapat disesuaikan dengan situasi dan latar belakang masyarakat Tamil Kuching. Dalam kes masyarakat Tamil Kuching, taksonomi ini dikembangkan dengan penambahan satu lagi faktor etnolinguistik iaitu faktor geografi (Gibbons & Ramirez, 2004) yang banyak memberikan pengaruh serta peranan yang penting dalam kajian bahasa Tamil di Kuching. Perkara ini terpantul daripada penilaian vitaliti yang menunjukkan perubahan daripada tahap rendah (1.3) kepada tahap sederhana (1.75). Maka, kajian komponen-komponen Teori Vitaliti Etnolinguistik telah diubah suai mengikut kesesuaian masyarakat Tamil di Kuching. Oleh itu, pengkaji-pengkaji akan datang disarankan agar mempertimbangkan faktor geografi semasa menggunakan Teori Vitaliti Etnolinguistik dalam bidang kajian ini.

Satu lagi faktor yang masih kabur dalam teori Vitaliti Etnolinguistik ialah sokongan institusi. Sokongan institusi di bawah teori VE ini lebih memberikan penekanan kepada sokongan berbentuk formal iaitu sokongan daripada kerajaan. Penilaian yang dibuat berdasarkan kepada Teori Vitaliti Etnolinguistik ini menunjukkan bahawa kedudukan

masyarakat Tamil Kuching terjejas dari segi sosial, politik dan ekonomi lantaran kurangnya sokongan daripada kerajaan kerana faktor demografi. Perkara ini mempengaruhi status, prestij, harga diri kumpulan etnik, imej dan solidariti terhadap amalan bahasa dan budaya. Sekiranya masyarakat Tamil tidak mempunyai sokongan institusi tidak formal seperti persatuan dan institusi agama, maka kemungkinan besar mereka akan berasimilasi dengan kumpulan dominan di negeri Sarawak khususnya etnik tempatan. Jelas sekali sokongan tidak formal (NGO) ini tersangat penting dalam situasi Kuching kerana kewujudan persatuan-persatuan ini dapat mempertahankan amalan bahasa dan budaya melalui aktiviti agama dan sosiobudaya. Jadi dalam kajian ini, dapat dilihat bahawa sumbangan institusi berasaskan etnik tidak boleh dipandang rendah kerana ia mempunyai potensi yang tinggi dalam mengekalkan bahasa ibunda mereka dalam keadaan berbilang etnik di Kuching. Pendapat seumpama ini serupa dengan dapatan kajian Yagmur (2011) terhadap kumpulan imigran Turki di Australia, Perancis, Jerman, dan Belanda. Sehubungan dengan itu, dapatan Mohamed Pitchai (2014) juga memberikan dapatan yang sama berdasarkan kepada masyarakat Melayu di Singapura. Dengan mengayakan teori VE khususnya dalam elemen sokongan institusi etnik, pengkaji dapat melihat dengan lebih tepat tentang pemupukan bahasa dan budaya oleh sesuatu etnik kumpulan.

Dalam kajian ini, teori yang digunakan memberi penekanan terhadap peranan sokongan institusi bukan formal. Hal ini wajar dikatakan sedemikian kerana sekiranya variabel sokongan institusi (penekanan kepada sokongan bukan formal) ini ditinggalkan maka dapatan keseluruhan akan menunjukkan tahap vitaliti yang berbeza. Dalam erti kata lain, sekiranya variabel sokongan institusi tidak digunakan, dapatan tahap sederhana akan bergerak kepada tahap rendah kerana ia menyumbang skor dua daripada tiga iaitu sebanyak 75%. Begitu juga dengan faktor geografi. Sekiranya faktor geografi (mempunyai skor tiga daripada tiga ataupun markah penuh) ini ditinggalkan dalam kajian

ini, maka skor purata akan menjadi 1.3 yang bermaksud rendah. Jadi senario vitaliti ini akan berubah secara terbalik jika mana- mana elemen ini ditinggalkan walhal sebenarnya elemen-elemen ini membawa kepada pengukuhan bahasa dan budaya masyarakat Tamil di Kuching.

Pada asasnya, teori ini berlandaskan kepada vitaliti objektif iaitu faktor sosiologi yang memberi pandangan makro terhadap vitaliti bahasa Tamil di Kuching. Faktor sosiopsikologi pula tidak dipertimbangkan sehingga diperkenalkan oleh Bourhis et al., (1981). Berikutan itu, penggunaan instrumen sosiolinguistik seperti borang kaji selidik, temubual, rakaman audio, pemerhatian dan penelitian dokumen dapat menentukan tahap dan corak penggunaan bahasa dan sikap terhadap bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching. Data sosiolinguistik ini akan memberikan dapatan empirikal yang kukuh dan mungkin dapatannya berlainan dengan pendekatan sosiologi seperti kajian dijalankan oleh Mohamed Pitchay (2014). Beliau, menjelaskan bahawa hasil dapatan pendekatan sosiopsikologi adalah tinggi manakala pendekatan sosiologi pula menunjukkan tahap sederhana. Dalam skop kajian ini, hasil dapatan kedua-dua pendekatan ini menunjukkan tahap yang sama iaitu tahap sederhana. Selain itu, satu lagi kelebihan vitaliti subjektif ini ialah penggunaan instrumen temu bual, pemerhatian dan rakaman audio yang dapat memberikan gambaran yang realistik tentang fenomena bahasa Tamil di Kuching sekali gus memberikan peluang kepada responden untuk mengemukakan persepsi dan pandangan mereka terhadap bahasa Tamil di Kuching. Sementara itu, pilihan bahasa Tamil semasa menjalankan pengumpulan data khususnya borang kaji selidik dan temu bual juga akan menampakkan corak sebenar bahasa yang digunakan oleh responden atau informan dalam kajian ini (Labov, 1972).

8.4 Implikasi Kepada Masyarakat

Kajian ini adalah penting kerana dapat memberikan kesedaran kepada masyarakat Tamil Kuching tentang kedudukan sebenar bahasa Tamil sama ada ia berada pada tahap yang selamat atau kritikal. Secara keseluruhannya, hasil dapatan yang menunjukkan tahap sederhana dalam pendekatan sosiologi dan sosiopsikologi harus dipandang serius oleh masyarakat tempatan. Hal ini demikian kerana, jika mereka tidak membuat transmisi bahasa dan budaya, maka tahap ini mungkin terus merosot kepada tahap rendah dan seterusnya akan pupus pada masa akan datang. Jadi, hasil dapatan ini diharapkan menjadi satu titik kesedaran bagi mereka untuk mengekalkan tradisi ini dalam kalangan mereka.

Seterusnya, amalan bahasa dan budaya Tamil secara amnya juga mencerminkan identiti Tamil di Kuching dalam situasi hubungan antara kumpulan. Secara khususnya, identiti linguistik ini membezakan kumpulan etnik Tamil Kuching dengan masyarakat Tamil di Semenanjung dalam hubungan antara kumpulan mengikut saranan Teori Vitaliti Etnolinguistik oleh Giles et al., (1977). Ciri-ciri unik ini perlu diteruskan supaya mereka dapat mewarisi identiti linguistik mereka yang sangat kaya dalam pilihan leksikal dan fonologi. Kedua-dua komponen linguistik ini sebenarnya mempunyai vitaliti yang tinggi dalam pengekalan bahasa Tamil di Kuching. Oleh itu, dapatan kajian ini dapat memberikan gambaran umum tentang identiti linguistik yang membezakan masyarakat Tamil di Kuching berbanding dengan masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia. Beberapa istilah baru yang dikenal pasti oleh pengkaji juga perlu dimasukkan dalam korpus linguistik Tamil dalam usaha untuk memantapkan korpus bahasa Tamil di Malaysia. Dengan ini, amalan bahasa masyarakat Tamil Kuching juga akan mendapat pengiktirafan dalam korpus Tamil bukan sahaja di Malaysia, malah di arena antarabangsa.

Sikap terhadap bahasa juga sesuatu yang mencabar dalam aspek penggunaan dan pembelajaran bahasa Tamil di Kuching. Status bahasa Tamil di Kuching tidak memberikan sebarang kelebihan kepada masyarakat Tamil dalam skop pembangunan taraf sosioekonomi di Kuching. Oleh itu, masyarakat Tamil Kuching harus mengambil inisiatif untuk mengubah sikap ini supaya warisan budaya ini dapat diteruskan. Oleh itu perlu ditegaskan di sini bahawa, kajian ini sedikit sebanyak telah memberikan kesedaran kepada mereka khususnya peranan golongan muda dalam mengekalkan bahasa ibunda supaya tidak hilang ditelan era globalisasi ini.

Institusi agama dan NGO pula berperanan sebagai agensi utama dalam pengekalan bahasa dan budaya Tamil. Perkara ini disebabkan oleh sokongan formal yang tidak begitu menyerlah di Kuching. Jadi pemimpin-pemimpin institusi sebegini harus memahami situasi ini dan merancang program-program yang lebih menarik supaya dapat menarik minat masyarakat Tamil khususnya golongan muda. Hal ini demikian kerana golongan muda merupakan kumpulan yang mempunyai populasi yang tinggi dengan catatan peratusan sebanyak 58% daripada populasi keseluruhan masyarakat Tamil di Kuching. Oleh itu, tumpuan perlu diberikan kepada kumpulan ini selaras dengan hakikat bahawa kumpulan ini yang menjadi penyambung warisan antara generasi tua dengan generasi remaja. Sementara itu, pemimpin-pemimpin ini juga perlu bekerjasama antara satu sama lain memandangkan bilangan NGO yang begitu banyak (18 buah NGO) lantaran bilangan penduduk Tamil yang sedikit. Dengan ini, mereka dapat menjamin solidariti kumpulan etnik mereka dalam keadaan berbilang kaum dan bahasa.

Dalam kajian ini juga, pengkaji mendapati bahawa faktor geolinguistik menjadi penyelamat warisan bahasa Tamil di Kuching. Ini dapat dilihat melalui kehadiran bahan-bahan, kepakaran dan program dari Semenanjung Malaysia. Walau bagaimanapun, kadar ini harus diperbanyakkan lagi supaya proses peralihan yang sedang berlaku ini boleh

diperlambatkan atau dikurangkan sekali gus dapat mengekalkan dan mengukuhkan vitalitili bahasa Tamil di Kuching. Dalam aspek ini, satu kelemahan yang dikenal pasti oleh pengkaji ialah penglibatan masyarakat Tamil dalam program-program media yang melibatkan saluran tempatan seperti Astro Vanavil (201), dan Astro Vinmeen (231). Bukan itu sahaja, rancangan Vasantham yang disiarkan di saluran TV2 juga tidak diberikan perhatian langsung. Maka, amat diharapkan agar dapatan kajian ini boleh membuka ruang kepada penerbit-penerbit tempatan supaya menyelitkan kehidupan masyarakat Tamil di Kuching mengikut kesesuaian program. Penerbitan seumpama ini dapat mempromosikan kedudukan sosiosejarah dan amalan sosiobudaya masyarakat Tamil Kuching di Semenanjung Malaysia. Hal ini dikatakan demikian kerana kebanyakan masyarakat Tamil di Semenanjung tidak sedar tentang sejarah kedatangan masyarakat Tamil di Kuching malah masyarakat Tamil di Kuching pula menganggap kaum India [Tamil] di Semenanjung sebagai penduduk negara lain walaupun kedua-dua entiti ini berada di bawah satu negara. Ekoran daripada itu, salah satu usaha yang telah dilakukan oleh pengkaji semasa menjalankan kajian ini (selepas pengumpulan data) ialah penyampaian maklumat mengenai masyarakat Tamil bertajuk “Sosiosejarah, Amalan Bahasa dan Budaya Masyarakat Tamil Sarawak [Kuching]” dalam RTM Radio 6, Minnal FM yang merupakan sebuah rancangan khas selama 45 minit, sempena perayaan hari Deepavali (9hb November 2015 pada pukul 10.00 pagi hingga 10.45 pagi). Rancangan seperti ini menjadi titik tolak dalam mengubah fahaman masyarakat Tamil di Semenanjung dan juga penglibatan masyarakat Tamil Kuching dalam media tempatan. Usaha-usaha sebegini diharapkan dapat diteruskan pada masa akan datang.

8.5 Implikasi Dasar

Di Malaysia, hak linguistik masyarakat kumpulan minoriti khususnya pendidikan vernakular dijamin di bawah perlembagaan. Ini bermakna, setiap individu berhak untuk

mempelajari bahasa ibunda mahupun pendidikan bahasa ibunda (sekolah vernakular) di Malaysia. Di Kuching, walaupun statistik menunjukkan bilangan murid India yang mengikuti kelas BTSSK ialah seramai 53 orang, tetapi tiada sekolah Tamil yang diwujudkan di Kuching. Jadi pihak kerajaan boleh berusaha sekurang-kurangnya mewujudkan sekolah tumpang di sekolah SK atau SJKC untuk memantapkan pendidikan Tamil di Sarawak.

Selain daripada itu, program BTSSK telah dimulakan oleh KPM pada tahun 2007. Kini, kelas BTSSK dijalankan di tiga buah sekolah di Kuching. Pembelajaran bermula daripada darjah satu hingga enam sahaja. Jadi agak mengecewakan kerana perkembangan pembelajaran ini tidak dapat dilihat selepas tamat darjah enam. Situasi ini dikatakan sedemikian kerana apabila mereka memasuki sekolah menengah, tiada kesinambungan pembelajaran bahasa Tamil khususnya dalam aspek kemahiran membaca dan menulis. Jadi pihak KPM seharusnya mengatur strategi untuk melanjutkan program BTSSK di sekolah menengah atau tindakan lain yang dianggap yang relevan.

Di Semenanjung Malaysia, terdapat banyak NGO yang berasaskan etnik. Beberapa buah NGO telah menjalankan program-program pertukaran seperti Persatuan Kesusasteraan Tamil Johor yang menjalankan program titian persaudaraan (*uravu paalam*) antara Malaysia dengan Singapura pada tahun 2013 dan antara Malaysia dengan Myanmar pada tahun 2014. Program-program seumpama ini perlu dilanjutkan kepada masyarakat Tamil di Kuching supaya perkongsian ilmu dapat memantapkan dan mengayakan bahasa dan budaya Tamil di Kuching. Sementara itu, universiti yang mempunyai pengajian berkaitan dengan bahasa dan budaya Tamil juga dapat menjalankan program pertukaran antara Semenanjung dengan Sarawak, terutamanya di Kuching. Pelajar-pelajar universiti dapat berkongsi pendapat mengenai bahasa dan budaya Tamil yang boleh menaikkan lagi

motivasi kumpulan belia untuk terus menggunakan bahasa Tamil dalam pelbagai domain, bukan sahaja keluarga dan agama.

8.6 Limitasi Kajian

Kajian ini hanya berfokus kepada masyarakat Tamil di Kuching sahaja. Oleh itu, tidak dapat membuat generalisasi kepada keseluruhan masyarakat Tamil Sarawak. Jika satu lagi kelompok masyarakat yang tinggal di Miri jika dapat dimasukkan maka lebih tepat untuk membuat generalisasi Peralihan dan Pengekalan bahasa Tamil di Sarawak. Selain itu, kajian ini hanya melibatkan masyarakat Tamil Kuching.

Dalam erti kata lain, mereka bukanlah penduduk yang sudah berhijrah dari Semenanjung ataupun penduduk yang mendapat penempatan di Sarawak untuk tujuan pekerjaan. Hal ini demikian kerana kedua-dua kumpulan ini mempunyai latar belakang sosiolinguistik yang berbeza. Oleh itu, pengkaji-pengkaji akan datang boleh menjalankan sebuah kajian perbandingan antara kedua-dua kumpulan ini tentang amalan penggunaan bahasa berdasarkan kepada teori VE khususnya identiti linguistik secara terperinci.

Pada asasnya, kajian ini mempunyai sumber sekunder yang terhad kerana kajian-kajian mengenai masyarakat Tamil Kuching dalam bidang linguistik mahupun bidang sosiologi tidak begitu signifikan. Ini merupakan lantaran daripada jumlah kajian yang sangat sedikit seperti dokumen kerajaan, laporan, kertas seminar, kertas persidangan dan artikel jurnal. Oleh itu, kajian ini lebih mengutamakan instrumen borang kaji selidik, pemerhatian dan temu bual untuk mendapatkan maklumat mengenai sosiosejarah masyarakat Tamil dan bahasa Tamil di Kuching. Maka amatlah digalakkan di sini supaya kajian-kajian akan datang dapat dijalankan terhadap masyarakat Tamil Kuching yang melibatkan bidang

sosiolinguistik seperti kajian perbandingan yang juga popular dalam bidang kajian ini dan Teori Vitaliti Etnolinguistik.

8.7 Kesimpulan

Sebagai menggulung segala perbincangan, kajian ini telah menunjukkan situasi bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil di Kuching. Pengkaji melihat masyarakat Tamil di Kuching sedang mengalami peralihan bahasa. Peralihan ini berlaku disebabkan oleh faktor demografi dan status yang telah dibincangkan secara terperinci dalam bab-bab sebelum ini. Kedua-dua faktor ini memberikan implikasi terhadap pilihan dan sikap terhadap bahasa oleh kumpulan penutur bahasa Tamil di Kuching. Dalam erti kata lain, masyarakat Tamil Kuching menganggap bahasa Inggeris dan bahasa Melayu sebagai bahasa yang lebih penting untuk tujuan pendidikan dan pekerjaan manakala bahasa Tamil hanya sekadar menjadi bahasa simbolik iaitu sebagai bahasa warisan budaya dan amalan agama semat-mata.

Walaupun masyarakat Tamil mengalami peralihan bahasa, tetapi kadar peralihan ini adalah perlahan antara tiga Kumpulan Umur. Ini disebabkan oleh faktor geolinguistik dan sokongan institusi yang kuat. Kedua-dua faktor ini berperanan sebagai faktor penyelamat dalam mengekalkan bahasa Tamil dan identiti Tamil di Kuching lebih-lebih lagi dalam keadaan masyarakat yang berbilang etnik dan bahasa. Jika dilihat dari aspek sosiopsikologi pula, masyarakat Tamil sebenarnya mempunyai tahap vitaliti yang sederhana. Ini mencerminkan sikap pragmatik terhadap linguistik iaitu kerelaan mereka untuk menerima bahasa Inggeris dan bahasa Melayu serta bahasa-bahasa kumpulan etnik yang lain seperti bahasa Iban, Bidayuh dan dialek Hakka [Cina]. Walau bagaimanapun, dalam aspek sosiopsikologi juga, domain agama dan keluarga didapati memainkan peranan yang sangat penting dalam meneruskan warisan budaya dan bahasa Tamil. Jadi

di sini dapatlah disimpulkan bahawa bahasa Tamil sememangnya masih berdaya tahan dan masyarakatnya juga masih mampu memantapkan lagi sosiobudaya dan sosiosejarah mereka di Kuching dengan penyerlahan identiti etnik dan identiti linguistik yang tersendiri dalam kalangan mereka sebagai sesuatu etnik yang berbeza daripada kumpulan penutur lain sama ada etnik tempatan ataupun masyarakat Tamil di Semenanjung Malaysia.

University of Malaya

BIBLIOGRAFI

- Abdul Rahman Deen. (1988). The coming of Indian Muslim merchants to Sarawak. *Sarawak Museum Journal*, 75(5), 85-91.
- Abrams, J.R., V. Barker, & H. Giles. (2009). An examination of the validity of the Subjective Vitality Questionnaire. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 30, 59-72.
- Agheyisi, R., & Fishman, J. A. (1970). Language attitude studies: A brief survey of methodological approaches. *Anthropological linguistics*, 137-157.
- Aikio, M. (1986). Some issues in the study of language shift in the Northern Calotte. *Journal of Multilingual & Multicultural Development*, 7(5), 361-378.
- Aisyah Abu Bakar, Mariana Mohamed Osman, Syahriah Bachok & Mansor Ibrahim (2014). An analysis on transmission of ethnic languages in selected communities in the world heritage site of Malacca, Malaysia. *Procedia Environmental Sciences*, 20, 612-621.
- Allard, R. & Landry, R. (1992). *Ethnolinguistic Vitality beliefs and language maintenance and loss*. Amsterdam. In maintenance and loss of minority languages. W. Fase, K. Jaspaert dan Kroon. (Eds). (pp. 223-251). Amsterdam: John Benjamins.
- Allyson, L.E. (2008). *Language, culture and identity negotiation: Three generations of three immigrant families in Toronto*. (Unpublished Doctoral Dissertation). York university, Toronto, Ontario.
- Ampalavanar, R. (1981). The Indian Community and Political Change in Malaya, 1945-1957. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Anderson, B. A., & Silver, B. D. (1990). Some factors in the linguistic and ethnic Russification of Soviet nationalities: Is everyone becoming Russian? *Linguistic and Ethnic Russification: Is Everyone Becoming Russian*, 267-302.
- Appel, R., & Muysken, P. (2005). *Language contact and bilingualism*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Arasaratnam, S. (1970). *Indians in Malaysia and Singapore*. London: Institute of Race Relations.
- Arasaratnam, S. (1979). *Indians in Malaysia and Singapore* (2nd ed.). Kuala Lumpur: Oxford University Press.

- Asmah Haji Omar. (1998). Language planning and image building: the case of Malay in Malaysia. *International Journal of the Sociology of Language*, 130(1), 49-66.
- Asmah Haji Omar. (2003). *Language and language situation in South East Asia: With a focus on Malaysia*. Kuala Lumpur: University Malaya.
- Asmah Haji Omar. (2008). *The Malays in Australia: Language, culture, religion*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Backhaus, P.(2007). *Linguistic landscapes: A comparative study of urban multilingualism in Tokyo*.(Ed.) Frankfurt: Multilingual matters Ltd.
- Baker, C. (1993). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters Ltd.
- Balachandaran, A. (2013, Sept). *Sarawak Indian Society*. Paper presented at the Siposium Budaya Sarawak VI, Hotel Dynasty Miri, Sarawak.
- Barbara, A., & Silver, B. D. (1990). Some factors in the linguistic and ethnic Russification of Soviet nationalities: Is everyone becoming Russian? Linguistic and Ethnic Russification: Is Everyone Becoming Russian. In Hadja, L & Beissinger, M (Eds.), *The Nationalities Factor in Soviet Politics and Society* (95-127). San Francisco,Oxford: Westview Press
- Baring-Gould, S. (2014). *A History of Sarawak under it Two White Rajahs 1839-1908*.
- Baring, S., & Bampfylde, (2007). *Malaysian heritage, a history of Sarawak under its two White Rrajahs 1839-1908*. Kuala Lumpur: Synergy Media.
- Benson, P., Barkhuizen, G., Bodycott, P., & Brown, J. (2013). *Second language identity in narratives of study abroad*. London: Springer.
- Bibi Aminah A. G. & Abang A. R. (1992). The maintenance and shift of the Miriek language. *2nd Biennial Meeting of the Borneo Research Council* (pp.13-17). Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia.
- Bickerton, D. (1973). The nature of a creole continuum. *Language*, 49(3), 640-669. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/412355>
- Birman, D., & Trickett, E. J. (2001). Cultural transitions in first-generation immigrants acculturation of Soviet Jewish refugee adolescents and parents. *Journal of cross-cultural psychology*, 32(4), 456-477.
- Bissoonauth, A. (2011). Language shift and maintenance in multilingual Mauritius: The case of Indian ancestral languages. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 32(5), 421-434.

- Bloom, J. P & Gumperz, J. J. (1972). *Social meaning in linguistic structure: code-switching in Norway* (Li Wei, Ed.). New York: Routledge
- Bokayev, B; Zharkynbekova, S.; Nurseitova, K. & Bokay, A. (2012). Ethnolinguistic identification and adaptation of repatriates in polyculture Kazakhstan. *Journal of Language, Identity & Education*, 11(5), 333-343. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1080/15348458.2012.723579> on 12 July 2014
- Bourhis, R. Y. (1979). Language in ethnic interaction: A social psychological approach. *Language and ethnic relations*, 117-141.
- Bourhis, R. Y. (1984) *Conflict and Language Planning in Quebec*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Brown, C. L. (2009). Heritage language and ethnic identity: A case study of Korean-American college students. *International Journal of Multicultural Education*, 11(1), 1-16
- Bourhis, R. Y., Giles, H., & Rosenthal, D. (1981). Notes on the construction of a 'subjective vitality questionnaire' for ethnolinguistic groups. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 2(2), 144-155.
- Bourhis, R. Y. (2001). Reversing Language Shift in Quebec. Can Threatened Languages be Saved? In Fishman, J.A (Ed.), *Reversing Language Shift, Revisited: a 21st Century Perspective*, (pp. 101). New York: Multilingual Matters Ltd.
- Caldwell, R. (1913). *A comparative grammar of the Dravidian or South-Indian family of languages* (Wyatt J.L & Ramakrishna, T. P, Ed) London: Trubner. Retrieved from <http://ulakathamizhchemmozhi.org/d-1024/arivuppu.html>
- Canagarajah, A. S. (2008). Language shift and the family: Questions from the Sri Lankan Tamil diaspora. *Journal of Sociolinguistics*, 12(2), 143-176.
- Canagarajah, S. (2009). The plurilingual tradition and the English language in South Asia. *AILA Review*, 22(1), 5-22.
- Chang, P. F. (2008). *History of Kuching City in Sarawak*. Sarawak: Infografik Press Sdn.Bhd.
- Chemen, J. (2003). Ethno-religious identity: a study of Tamils in Mauritius. *Journal of Mauritian Studies*, 2(1), 34-49.
- Chew, D. (1990). *Chinese pioneers on the Sarawak frontier, 1841-1941*. New York: Oxford University Press.
- Chinen, K., & Tucker, G. R. (2006). Heritage language development: Understanding the roles of ethnic identity, schooling and community. *Heritage Language Development: Focus on East Asian immigrants*, 32, 89-126.

- Cho, S. J., Singer, G. H., & Brenner, M. (2000). Adaptation and accommodation to young children with disabilities: A comparison of Korean and Korean American parents. *Topics in early childhood special education*, 20(4), 236-249
- Clachar, A. (1997). Ethnolinguistic identity and Spanish proficiency in a paradoxical situation: The case of Puerto Rican return migrants. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 18(2), 107-124.
- Clyne, M. G. (2003). *Dynamics of language contact: English and immigrant languages*. New York: Cambridge University Press.
- Coluzzi, P., Riget, P. N., & Xiaomei, W. (2013). Language vitality among the Bidayuh of Sarawak (East Malaysia). *Oceanic linguistics*, 52(2), 375-395.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative enquiry and research design: Choosing among five approaches*. New York: Sage publications Ltd.
- Creswell, J.W. (2012). *Educational Research Planning, conducting, evaluvating Quantitative and qualitative research*. Boston: Pearson.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. New York: Sage Publications.
- David, M. K. (1996). *Languange shift in the Sindhis of Malaysia*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- David, M. K. (1998). Language shift, cultural maintenance, and ethnic identity; a study of a minority community: The Sindhis of Malaysia. *International Journal of the Sociology of Language*, 130(1), 67-76.
- David, M. K. (2001). *The Sindhis of Malaysia: A sociolinguistic study* (21). London: Asean Academic Press Ltd.
- David, M. K. (2003). The Pakistani community in Machang, Kelantan: reasons for language shift. *International Journal of the Sociology of Language*, 165, 47-61.
- David, M. K. (2009 March). *The importance of a historical perspective in language shift studies: Focus on minority groups in kuching: Proceedings of the 5th Indian Cultural Seminar* (pp. 2-12). Kuching, Sarawak, Malaysia.
- David, M. K. (2011). Ethnic identity in the Tamil community of kuching. In Dipika Mukherjee & M. K. David (Eds.), *National Language Planning & Language Shift in Malaysian Minority Tongues*. (pp. 44-45). Amsterdam : Amsterdam University Press.
- David, M. K dan Naji, I. (2000). 'Do minorities have to abondon their language? A Case study of Malaysian Tamils'. *The International Scope Review* 2(3), 1-15.

- David, M. K., & Nambiar, M. (2002). Exogamous marriages and out-migration: language shift of the Malayalees in Malaysia. *Methodological Issues in Language Maintenance and Language Shift Studies*. Frankfurt: Peter Lang
- David, M. K., Naji, I., & Sheena, J. (2003). Language Maintenance or language Shift among the Punjabi Sikh community in Malaysia? *International Journal of the Sociology of Language*, 161, 1-24.
- David, M. K., & Norazuna, N. (2006). *The Malayalees in Kuching: Language maintenance or shift*. Paper presented at the 8th Biennial Conference of the Borneo Research Council (BRC), Kuching, Sarawak, Malaysia.
- Dealwis, C. (2009, March). *Exogamous marriages and assimilation of two cultures for greater nation unity : Proceedings of the 5th Indian Cultural Seminar* (pp.3-13). Kuching, Sarawak, Malaysia.
- De Bot, K., & Clyne, M. (1994). A 16-year longitudinal study of language attrition in Dutch immigrants in Australia. *Journal of Multilingual & Multicultural Development*, 15(1), 17-28.
- Demos, V. (1988). Ethnic mother-tongue maintenance among Greek Orthodox Americans. *International Journal of the Sociology of Language*, 69, 59-72.
- Denscombe, M. (2014). *Open UP Study Skills - The Good Research Guide: For Small-scale Social Research Projects* (5th ed.). England: McGraw-Hill.
- Denzin, N. K. (1978). *The research act: A theoretical orientation to sociological methods*. New York: McGraw-Hill
- Deraman, M. (2014) *Bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan: Satu perjuangan nasionalisme dari 1930 sehingga 1967*. Paper presented at the 23rd International Conference of Historians of Asia (IAHA2014), Alor Setar, Kedah, Malaysia. Retrieved from <http://www.iaha2014.uum.edu.my/>
- Dicson, M. G. (1968). *Sarawak and its people*. (3rd ed.). Hong Kong. Borneo Literature.
- Dressler, W. U. (1981). Language shift and language death-A protean challenge for the linguist. *Folia linguistica*, 15(1-2), 5-28.
- Eckert, P. (2000). *Language variation as social practice: The linguistic construction of identity in Belten High*. Maiden: Wiley-Blackwell.
- Edwards, J. (1992) Sociopolitical aspects of language maintenance and loss: Towards a typology of minority language situations. In W. Fase, K. Jaspaert, & S. Kroon (Eds.), *Maintenance and Loss of Minority Languages* (pp. 37-54). Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
- Faerch, C., & Kasper, G. (Eds.). (1983). *Strategies in interlanguage communication*. London: Longman.

- Fase W., Jaspaert K. & Kroon S. (1992). Maintenance and loss of minority languages. Introductory remarks. In Fase W., Jaspaert K., and Kroon S. (Eds.), *Maintenance and loss of minority languages* (pp 3-15). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Fasold, R. (1984). *The sociolinguistics of society*. Oxford. Blackwell.
- Ferguson, C. A. (1959). Diglossia. *Word*, 15(2), 325-340.
- Ferguson, C. (1966). National sociolinguistic profile formulas. In Bright, W. (Ed.), *Sociolinguistics* (pp. 309- 14). Mouton: The Hague.
- Fetterman, D. M. (2010). *Ethnography: Step-by-step* Vol.17. (3rd ed.). California: Sage.
- Feuerverger, G. (1991). University students' perceptions of heritage language learning and ethnic identity maintenance. *Canadian Modern Language Review*, 47(4), 660-77.
- Fishman, J. A. (1964). Language maintenance and language shift as a field of inquiry. A definition of the field and suggestions for its further development. *Linguistics*, 2(9), 32-70.
- Fishman, J. A. (1965). Who speaks what language to whom and when?. In Li Wei (Ed.), *The Bilingualism Reader* (pp. 89-106). New York: Routledge
- Fishman, J. A. (1966). Language loyalty in the United States. In Fishman, J. A (Ed.), *The maintenance and perpetuation of non-English mother tongues by American ethnic and religious groups* (pp.4-44). Den Haag: Mouton
- Fishman, J. A. (1967). Bilingualism with and without diglossia; diglossia with and without bilingualism. *Journal of Social issues*, 23(2), 29-3
- Fishman, J. A. (1972). *Language in sociocultural change: Essays by Joshua A. Fishman*. San Francisco: Stanford University Pres.
- Fishman, J. A. (1980). Minority language maintenance and the ethnic mother tongue school. *The Modern Language Journal*, 64(2), 167-172.
- Fishman, J.A. (1985). *Language maintenance and ethnicity*. In J.A Fishman, M.H. Gertner, E.G.Lowy, & W.G. Milan (Eds.), *The rise and fall of ethnic revival* (pp. 57 -76). Berlin. Mouton.
- Fishman, J.A. (1986). Domains and the relationship between micro- and macro-sociolinguistic. In J.J. Gumperz & D. Hymes (Eds.), *Directions in sociolinguistics* (Rev. Ed.). Oxford: Basil Blackwell.
- Fishman, J. A. (1991). *Reversing language shift: theoretical and empirical foundations of assistance to threatened languages*. Clevedon. Multilingual Matters.

- Fishman, J. A. (1997). Language, ethnicity and racism. In N. Coupland et al. (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 329-340). UK: Macmillan Education.
- Fishman, J. A. (2001). *Can threatened languages be saved*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Fishman, J. A. & Cooper, R. L. (1969). Alternative measures of bilingualism. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior*, 8(2), 276-282
- Fishman, J. A., Tabouret-Keller, A., Clyne, M., Krishnamurti, B., & Abdulaziz, M. (1986). The Fergusonian Impact. *Vol. I: From Phonology to Society*. Berlin, New York & Amsterdam: Mouton-de Gruyter.
- Fought, C. (2003). *Chicano English in context*. New York: Springer.
- Gal, S. (1979). *Language shift: Social determinants of linguistic change in bilingual Austria*. New York: Academic Press.
- Gans, H. J. (1979). Symbolic ethnicity: The future of ethnic groups and cultures in America. *Ethnic and racial studies*, 2(1), 1-20.
- Gardner-Chloros, P. (1991). *Language selection and switching in Strasbourg*. UK: Oxford University Press.
- Gathercole, V. C. M., & Thomas, E. M. (2009). Bilingual first-language development: Dominant language takeover, threatened minority language take-up. *Bilingualism: Language and Cognition*, 12(02), 213-237.
- George, D., & Mallery, M. (2016). *IBM SPSS statistics 23 step by step: a simple guide and reference* (14th ed.). New York, London: Routledge
- Gerthardus, J. (2008). *Language maintenance and shift in Ethiopia: The case of Maale* (Master's thesis). Retrieved from uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/2119/dissertation.pdf
- Gibbons, J., & Ramirez, E. (2004). Different Beliefs Beliefs and the Maintenance of a Minority Language. *Journal of Language and Social Psychology*, 23(1), 99-117.
- Giles, H., & Johnson, P. (2009). The role of language in ethnic group relations. *Subjective and ideological processes in sociolinguistics*, 144-187.
- Giles, H., Leets, L., & Coupland, N. (1990). Minority language group status: A theoretical conspexus. *Journal of Multilingual & Multicultural Development*, 11(1-2), 37-55.
- Giles, H., & P. Johnson. (1987). Ethnolinguistic identity theory: A social psychological approach to language maintenance. *International Journal of the Sociology of Language*, 68, 66-99.

- Giles, H., R.Y. Bourhis & D.M. Taylor (1977). 'Towards a theory of language in ethnic group relations'. In H. Giles (Ed.), *Language, ethnicity and intergroup relations* (pp. 307-348). London: Academic Press.
- Giles, H. & Smith, P.M. (1979). Accommodation theory: Optimal levels of convergence. In H. Giles & R. St. Clair (eds.), *Language and Social Psychology* (pp. 45-65). Oxford: Blackwell.
- Giles, H., Taylor, D. M., & Bourhis, R. (1973). Towards a theory of interpersonal accommodation through language: Some Canadian data. *Language in Society*, 2(02), 177-192.
- Gill, S. K. (2005). Language policy in Malaysia: Reversing direction. *Language Policy*, 4(3), 241-260.
- Gin, O. K. (1990). Sarawak Malay Attitudes Towards Education During the Period of Brooke Rule, 1841–1946. *Journal of Southeast Asian Studies*, 21(02), 340-359.
- Gnanasundram, V.(2009). *Intiyac cūlalil molī ilappu oru camutāya molīyiyal pārvai*. Chennai,Tamilnadu: International Institute of Tamil Studies.
- Gogonas, N. (2012). Religion as a core value in language maintenance: Arabic speakers in Greece. *International Migration*, 50(2), 113-129.
- Gogonas, N., & Michail, D. (2014). Ethnolinguistic vitality, language use and social integration amongst Albanian immigrants in Greece. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 1-14.
- Greenfield, L., & Fishman, J. A. (1970). Situational measures of normative language views in relation to person, place and topic among Puerto Rican bilinguals. *Anthropos*, 602-618.
- Grenoble, L. A., & Whaley, L. J. (1998). *Endangered languages: Language loss and community response*. UK: Cambridge University Press.
- Gumperz, J. J. (1961). Speech variation and the study of Indian civilization. *American Anthropologist*, 63(5), 976-988.
- Gupta, A. F., & Yeok, S. P. (1995). Language shift in a Singapore family. *Journal of Multilingual & Multicultural Development*, 16(4), 301-314.
- Haarmann, H. 1986. *Language in ethnicity: A view of basic ecological relations*, Berlin: Mouton de Gruyter.
- Habtoor, H.A. (2012). Language maintenance and language shift among second generation Tigrinya-speaking Eritrean Immigrants in Saudi Arabia. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(5), 945-955. Retrieved from doi:10.4304/tpls.2.5.945-955

- Harwood, J., Giles, H., & Bourhis, R. Y. (1994). The genesis of vitality theory: Historical patterns and discorsal dimensions. *International Journal of the Sociology of Language*, 108(1), 167-206
- Harwood, J., & Vincze, L. (2015). Ethnolinguistic identification, vitality, and gratifications for television use in a bilingual media environment. *Journal of Social Issues*, 71(1), 73-89.
- Haugen, E. (1966). Dialect, Language, Nation. *American Anthropologist*, 68 (4) , 922-935
- Haugen, E. (1966). *Language conflict and language planning: The case of modern Norwegian* (Vol. 27). Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Haugen, E. (1967). Semicommunication-language gap in scandinavia. *International Journal of American Linguistics*, 33 (4), 152-169.
- Haugen, E. (1972). Language and Immigration. In A.S. Dil (Ed.), *The Ecology of Language: Essays by Einar Haugen*. Stanford: Stanford University Press.
- Haugen, E., & Mithun, M. (1992). Borrowing: an overview. *International Encyclopedia of linguistics*, 2, 197-199.
- Holmes, J. (1992). *An introduction to sociolinguistics*. London: Longman.
- Hudson, A. (2001). Diglossia. *Concise Encyclopedia of Sociolinguistics*, 226-31.
- Huguet, À., & Janés, J. (2008). Mother tongue as a determining variable in language attitudes. The case of immigrant Latin American students in Spain. *Language and Intercultural Communication*, 8 (4), 246-260.
- Hymes, D. (1962). The ethnography of speaking. *Anthropology and Human Behavior*, 13 (53), 11-74.
- Idris Aman, Rosniah Mustaffa. (2009). Social variation of Malay language in Kuching, Sarawak, Malaysia: A study on accent, identity and integration. *GEMA: Online Journal of Language Studies*, 9(1), 63-76.
- Jabatan Statistik Malaysia. (2010). Taburan Populasi dan Demografi Penduduk 2010. Retrieved from <http://www.statistics.gov.my>
- Jacob, V.S. (1985). Indians in ancient periods. *The Sarawak Museum Journal*, 11(4), 94-100.
- Jaspaert, K., & Kroon, S. (1993). 15 Methodological issues in language shift research. *Immigrant Languages in Europe*, 297-302.

- Johnson, B., & Turner, L. A. (2003). Data collection strategies in mixed methods research. *Handbook of mixed methods in social and behavioral research*, 297-319
- Kapanga, A. (1998). Impact of language variation and accommodation theory on language maintenance: An analysis of Shaba Swahili. *Endangered languages—current issues and future prospects*, 261-288.
- Karambir, S. (2013 Sept). *Sarawak Indian Society*. Paper presented at the Symposium Budaya Sarawak VI, Miri, Sarawak, Malaysia.
- Kasatkina, N. (2011). Language shift and maintenance among Russian immigrants from the former Soviet Union. *Arizona Working Papers in SLA & Teaching*, 18, 35-54.
- King K.A.(2001). *Language revitalization proses and prospects*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- King, K.A., Lyn, F. & Aubrey, L (2008). Family language policy. *Language and Linguistics Compass*, 2(5), 907-922.
- Knooihuizen, R. (2006). *Language shift, ethnolinguistic vitality and historical sociolinguistics: testing the models*. Retrieved from <http://www.lel.ed.ac.uk/~pgc/archive/2006/2006knooihuizen.pdf>
- Komarusamy.T.(1989). South Indians in Sarawak. *The Sarawak Museum Journal*, 11(4), 15-18.
- Komondouros, M., & McEntee-Atalianis, L. (2007). Language attitudes, shift and the ethnolinguistic vitality of the Greek Orthodox community in Istanbul. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 28(5), 365-384.
- Kothari, C.R. (2004). *Reserch Methodology Methods and Technics*. New Delhi: New Age International (P) Limited Publishers.
- Kramsch, C. (1998). *Language and culture*. Oxford University Press.
- Krejcie, R.V & Daryle, W.M. 1970. “Determining Sample Size for Research Activities”, *Educational and Psychological Measurment*, 30, 607-610.
- Krishnamurti, B.(2003), *The Dravidian Languages*, Cambridge University Press.
- Labov, W. (1969). Contraction, deletion, and inherent variability of the English copula. *Language*, 715-762.

- Landry, R., Allard, R., & Henry, J. (1996). French in South Louisiana: Towards language loss. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 17(6), 442-468
- Landweer, M. L. (2000). Indicators of ethnolinguistic vitality. Notes on Sociolinguistics, 5(1), 5-22. retrieved from <http://www.sil.org/resources/archives/6462> on 29 March 2015
- Landweer, M. (2006). *A Melanesian perspective on mechanisms of language maintenance and shift: Case studies from Papua New Guinea* (Doctoral dissertation). Retrieved from http://libwww.essex.ac.uk/Information_Skills/theses.htm
- Landweer, M. L. (2012). Methods of language endangerment research: a perspective from Melanesia. *International Journal of the Sociology of Language*, 214, 153-178. retrieved from <http://www.degruyter.com/view/j/ijsl.2012.2012.issue-214/ijsl-2012-0024/ijsl-2012-0024.xml>
- Lee, J. S. (2006). Exploring the relationship between electronic literacy and heritage language maintenance. *Language Learning & Technology*, 10(2), 93-113.
- Le Page, R. B., and A. Tabouret-Keller. (1985). *Act of identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lewis, P. M. (2009). The Sustainable Use Model and The Expanded Graded Intergenerational Disruption Scale (EGIDS). In *International Language Assessment Conference (ILAC)*, Penang, Malaysia.
- Lieberson, S. (1980). Procedures for improving sociolinguistic surveys of language maintenance and language shift. *International Journal of the Sociology of Language*, 1980 (25), 11-28.
- Mah, B. (2005). *Ethnic identity and heritage language ability in second generation Canadians in Toronto* (Master's Thesis). Retrieved from http://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=Ethnic+identity+and+heritage+language+ability+in+second+generation+Canadians+in+Toronto.
- Mani, A. (2008). Indians in a Rapidly Transforming Indonesia. In K. Kesavapany, A. Mani & Palanisamy (Eds.), *Rising India and Indian Communities in East Asia* (pp. 229-252). Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Martin, P. W. (2002). One language, one race, one nation? The changing language ecology of Brunei Darussalam. *Methodological and Analytical Issues in Language Maintenance and Language Shift Studies*, 175-193.
- Martin, P. W., & Yen, E. (1994). Language use among the Kelabit living in urban centers. *Shifting Patterns of Language Use in Borneo*, 147-163.

- McNamara, T. F. (1997). Interaction' in second language performance assessment: Whose performance?. *Applied linguistics*, 18(4), 446-466.
- Michieka, M. (2012). Language maintenance and shift among Kenyan. In Connell, B & Rolle, N (Eds.), *41st Annual Conference on African Linguistics* (pp. 164-170). Somerville: Cascadilla Proceedings Project.
- Miller, W. R. (1971). The death of language or serendipity among the Shoshoni. *Anthropological Linguistics*, 114-120.
- Milroy, L. (1982). Social network and linguistic focusing. *Sociolinguistic variation in speech communities*, 141-152.
- Moag, R. F. (1987). Causal Factors in the Loss/Maintenance of Minority Language: The Case of Tamil in Fiji. *International Journal of Dravidian Linguistics (IJDL)*, 16 (1), 49-76
- Mohamad Subakir, M. Y. (1998). *Language allegiance and language shift: A Malaysian case study*. Kuala Lumpur: University Kebangsaan Malaysia.
- Mohamed Ali, Haja Mohideen (2010) *The maintenance of Malaysia's minority languages*. Paper presented at the International Conference on Minority and Majority: Language, Culture and Identity, Kuching, Sarawak, Malaysia.
- Mohamed Pitchay. G. (2014). *Ethnolinguistic vitality of the Malays of Singapore*. (Unpublished Doctoral dissertation). University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Mohd Majid, K. (2005). *Kaedah penyelidikan pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka
- Mukherjee. D. (2011). National Language Planning & Language Shifts in Malaysian Minority Communities. In D. Mukherjee & M. K. David (Eds.), *National Language Planning & Language Shift in Malaysian Minority Tongues*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Myers-Scotton, C. (1992). Comparing codeswitching and borrowing. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. 13, 19-39.
- Myers-Scotton, C. (1993). *Dueling languages: grammatical structure in code-switching*. Michigan: Clarendon Press
- Myhill, J. (1999) Identity, territoriality and minority language survival. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 20, 34-50.
- Myhill, J. (2003). The native speaker, identity, and the authenticity hierarchy. *Language Sciences*, 25(1), 77-97.
- Nadia Periasamy. (2013, November 2). Lupa bahasa, hilang identiti. *Kosmo*, p. 26.

- Nagel, J. (1994). Constructing ethnicity: Creating and recreating ethnic identity and culture. *Social problems*, 41(1), 152-176.
- Najma Husain, (2011). *Language maintenance of immigrant community in Britain*. Paper presented at the International Conference on Languages, Literature and Linguistics, *IPEDR* (Vol. 26). Retrieved from <http://www.ipedr.com/list-52-1.html>
- Nambiar, M.K. (2007). *Language shift in the Malaysian Malayalee community: A study of intra-group variations*. (Unpublished doctoral dissertation). University Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Noraini Idris. (2012). *Penyelidikan dalam Pendidikan*. Kuala Lumpur: McGraw Hill Education.
- Norah Mohamed. (2009). The Malay Chetty Creole Language of Malacca: A Historical and Linguistic Perspective. *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, 55-70.
- Norah, M & Nor Hashimah, H. (2012), Language Vitality of the Sihan Community in Sarawak, Malaysia. *Kemanusiaan* 19 (1), 59-86. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.
- Nor Hisham, O. (1999). *Pemeliharaan dan penyisihan bahasa: Kajian kes terhadap komuniti minoriti*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Northover, M. and Donnelly, S. (1996) A future for English/Irish bilingualism in Northern Ireland? *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 17, (pp.33-48).
- Oketani, H. (1997). Japanese-Canadian Youths as Additive Bilinguals: A Case Study. *Mosaic: A Journal for Language Teachers*, 4(2), 14-18.
- Otheguy, R., Zentella, A. C., & Livert, D. (2007). Language and dialect contact in Spanish in New York: Toward the formation of a speech community. *Language*, 770-802.
- Parasher, S. V. (1980). Mother tongue-English diglossia: A case study of educated Indian bilinguals' language use. *Anthropological Linguistics*, 22(4), 151-162.
- Pavlenko, A., & Blackledge, A. (Eds.). (2004). *Negotiation of identities in multilingual contexts* (Vol. 45). New York: Multilingual Matters.
- Pendakur, R. (1990). *Speaking in tongues: heritage language maintenance and transfer in Canada*. Ottawa: Policy and Research, Multiculturalism Sector.
- Phinney, J. S. (1990). Ethnic identity in adolescents and adults: review of research. *Psychological Bulletin*, 108(3), 499.
- Phinney, J. S., Romero, I., Nava, M., & Huang, D. (2001). The role of language, parents, and peers in ethnic identity among adolescents in immigrant families. *Journal of youth and Adolescence*, 30(2), 135-153

- Portes, A., & Bach, R. L. (1985). *Latin journey: Cuban and Mexican immigrants in the United States*. California: University of California Press.
- Rajantheran, M. (1997). *Kepercayaan Orang India*. Chicago: Kuala Lumpur: Penerbit Fajar Bakti.
- Ramasamy, S. (1997). *Passions of the tongue: Language Devotion in Tamil*. California: University of California Press.
- Rensch, C. M., Noeb, J., & Ridu, R. S. (2006). The Bidayuh language: Yesterday, today and tomorrow. SIL International. Retrieved from http://www01.sil.org/silepubs/Pubs/928474548010/ebook_33_Bidayuh_6-21-12_rev.pdf
- Roccas, S., & Brewer, M. B. (2002). Social identity complexity. *Personality and Social Psychology Review*, 6(2), 88-106.
- Roksana Bibi, A. (2002). Pengekalan dan peralihan bahasa di kalangan masyarakat Melayu. In Abdullah Hassan (Ed.), *Persidangan Antarabangsa Pengajian Melayu Ke-2* (pp. 1001-1009). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Roosens, E. E. (1989). *Creating ethnicity: The process of ethnogenesis*. London: Sage Publications.
- Romaine, S. (2002). Impact of language policy on endangered languages. *International Journal on Multicultural Societies*, 4(2), 1-28. Retrieved from <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001406/140653m.pdf> on 24 June 2015
- Runciman, S. (2011). *The white Rajah: a history of Sarawak from 1841 to 1946*. Cambridge University Press.
- Saidatulakmal Mohd. (2010). Ethnic Identity Dilemma - A Case Study of the Indian Muslims in Penang, Malaysia. *International Review of Business Research Papers Vol. 6. No.3. August 2010 Pp. 70 -8*. Retrieved from <http://irbrp.com/static/documents/August/2010/6.%20saidatul.pdf> on
- Sandhu, K. S., & Mani, A. (Eds.). (1993). *Indian Communities in Southeast Asia (First Reprint 2006)*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Sankar, L. V. (2004). *Language shift and maintenance among Malaysian Iyers community: A study of intra-group variations*. (Unpublished Doctoral dissertation). University Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Sankoff, D., Poplack, S., & Vanniarajan, S. (1990). The case of the nonce loan in Tamil. *Language variation and change*, 2(01), 71-101
- Santhiram, R. (1999). *Education of minorities: The case of Indians in Malaysia*. Kuala Lumpur: Child Information Learning and Development Centre.

- Saravanan, V. (1989). Variation in Singapore Tamil English. *Singapore Journal of Education*, 10(2), 92.
- Saravanan, V. (1994). Language and social identity amongst Tamil-English bilinguals in Singapore. In R. Khoo, U. Kreher & R. Wong (Eds.), *Towards global multilingualism: European models and Asian realities* (pp. 79-94). UK: Multilingual Matters
- Sarawak State Sports Council.(2016). Retrieved from <http://sarawakstatesportscouncil.org.my/result.php?root=MTc2&detail=NTMzon> 14 March 2014.
- Sarawak State Sports Council.(2016). Retrieved from <http://sarawakstatesportscouncil.org.my/result.php?root=MTc2&detail=NTM4on> 14 March 2014.
- Sarawak Tourisme Board .(2014). Retrieved from www.sarawaktourisme.com
- Saxena, M. (1995). *A sociolinguistic study of Punjabi Hindus in Southall: Language maintenance and shift*. (Unpublished doctoral dissertation). University of York, United Kingdom. Retrieved from <http://proquest.umi.com>
- Setyawati, R. (2013). *Bahasa Indonesia sebagai Jati Diri Bangsa*. Retrieved from https://publikasiilmiah.ums.ac.id/bitstream/handle/11617/3483/15_Bahasa%20Indonesia%20Sebagai%20%20Jati%20Diri%20Bangsa%20Indonesia.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Scollon, R., & Scollon, S. W. (2003). *Discourses in place: Language in the material world*. New York: Routledge.
- Schiffman, H. (1996). *Language shift in the Tamil communities of Malaysia and Singapore: the paradox of Egalitarian Language Policy*. Unpublished raw data, University of Pennsylvania, Philadelphia, United States of America. Retrieved from <http://ccat.sas.upenn.edu/~haroldfs/540/handouts/sparadox/sparadox.html> on 12 Desember 2015
- Schiffman, H. (1998). *Malaysian Tamils and Tamil linguistic culture*. Unpublished raw data, University of Pennsylvania, Philadelphia, United States of America. Retrieved from <http://ccat.sas.upenn.edu>
- Shanmugam, K. (2012). *Retorik bahasa Tamil dalam pengumuman pemasaran nilai sosial THR Raaga* (Doctoral dissertation). University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.

- Shevoroshkin, V. (1990). The mother tongue. *The sciences*, 30(3), 20-27
- Simmons, M. (1998). Language Maintenance and shift in Barcelona: Changing abilities and uses of Catalan and Castilian. *Comparative Culture: The Journal of Miyazaki International College*. (4), 77-93. Nagano: Nagano University.
- Simpson, J. (2013). What's done and what's said: language attitudes, public language activities and everyday talk in the Northern Territory of Australia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 34 (4), 383-398.
- Smolicz, J.J. (1992). Minority Languages as core values of ethnic cultures: Study of maintenance and erosion of Polish, Welsh, and Chinese languages in Australia. In Fase, W., Jaspaert, K Kroon, S. (Eds.). *Maintenance and loss of minority languages* (pp. 277-300). Amsterdam: John Benjamins.
- Sobrielo, A. (1985). *Language maintenance and shift among Tamils in Singapore*. (Unpublished master's thesis). National University of Singapore, Singapore.
- Song Qing Li. (2015). English in the linguistic landscape of Suzhou. *English Today*, 31(01), 27 -33.
- Soto, L. D. (2002). Young bilingual children's perceptions of bilingualism and biliteracy: Altruistic possibilities. *Bilingual Research Journal*, 26(3), 599-610.
- Sriskandarajah, D. (2005). Tamil diaspora politics. In *Encyclopedia of Diasporas*. US: Springer
- Straszer, B. (2012). Hungarians in Finland and Sweden: Comparison of Some Sociocultural and Demographic Factors on Language Choice, Culture and Identity. *Finnish Yearbook of Population Research*, (47)
- Stockdale, A. (2002). Tools for digital audio recording in qualitative research. *Social Research Update*, 38, 1-4.
- Sua, T. Y., Pong, T. K., Ngah, K., & Khoon, G. S. (2012). Maintenance and propagation of Chinese culture in a Malay state: the roles of the Chinese associations in Kuala Terengganu. *Asian Ethnicity*, 13(4), 441-467.
- Tajfel, H. (1974). Social identity and intergroup behaviour. *International Social Science Council*, 13(2), 65-93
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: Studies in social psychology*. London: Cambridge University Press.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. *The social psychology of intergroup relations*, 33(47), 74.
- Tajfel, H. & Turner J.C. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In S. Worchel & W.G Austin (eds.), *The Psychology of Intergroup Relations*, 7-24.

- Thilagavathi, S. (2008 Oct). *Language Maintenance Strategies of the Malaysian Telugu Community*. Paper presented at the International Conference on Moribund Languages Cultures, Petaling Jaya, Selangor, Malaysia.
- Ting, S. H. (2001). *Language choice in multilingual organisational settings: the case of Sarawak, Malaysia*. (Unpublished Doctoral Thesis). University of Queensland. Retrieved from <https://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:105665>
- Ting, S. H. (2003). Impact of language planning on language attitudes: A case study in Sarawak. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 24(3), 195-210.
- Ting, S. H. & Campbell, Y. M. (2007) *Emergence of bahasa Melayu as a language for family communication: case study of a Bidayuh family in Sarawak*. (Unpublished Doctoral Thesis). Kota Samarahan, Universiti Malaysia Sarawak. Retrieved from <http://ir.unimas.my/1130/>
- Ting, S. H., & Ling, T. Y. (2013). Language use and sustainability status of indigenous languages in Sarawak, Malaysia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 34(1), 77-93.
- Ting, S. H., & Sussex, R. D. (2002). Language choice of the Foochows in Sarawak, Malaysia. *Multilingua*, 21(1), 1-15
- Trautmann, T. R. (1981). *Dravidian kinship*. London: Sage Publications Pvt Limited.
- Tse, L. (1997). *Ethnic identity development and the role of the heritage language* (Unpublished Doctoral dissertation). University of Southern California, USA. Retrieved from <https://elibrary.ru/item.asp?id=5557045>
- Tse, L. (2000). The effects of ethnic identity formation on bilingual maintenance and development: An analysis of Asian American narratives. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 3(3), 185-200.
- UNESCO Expert Meeting on Safeguarding Endangered Languages. (2003). Retrieved from <http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00120-EN.pdf>
- UNESCO Sponsored Research Finds WWW Fracturing into Language Communities. (2004). Retrieved from http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=17439&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

- Unicef. (2012). Corporate Social Responsibility Policies in Malaysia Enhancing the Child Focus. *Kuala Lumpur: United Nations Children's Fund (UNICEF) Malaysia.*
- Van Aswegen, J. G. (2008). *Language maintenance and shift in Ethiopia: the case of Maale.* (Unpublished Doctoral Dissertation) University of South Africa, Pretoria. Retrieved from <http://hdl.handle.net/10500/2119>.
- Vigouroux, C. B., & Mufwene, S. S. (Eds.). (2008). *Globalization and language vitality: perspectives from Africa.* New York: Continuum International Publishing Group.
- Weinrich, H. (2001). Economy and ecology in language. In A.Fill & P.Muhlhausler (Eds.), *The ecolinguistics reader: Language, Ecology and environment* (pp. 91-100). New York: Continuum.
- Wodak, R., Krzyżanowski, M., & Forchtner, B. (2012). The interplay of language ideologies and contextual cues in multilingual interactions: Language choice and code-switching in European Union institutions. *Language in Society*, 41(02), 157-18
- Wright, S. C., & Taylor, D. M. (1995). Identity and the language of the classroom: Investigating the impact of heritage versus second language instruction on personal and collective self-esteem. *Journal of Educational Psychology*, 87(2), 241-252.
- Yagmur, K. (2009). Language use and ethnolinguistic vitality of Turkish compared with the Dutch in the Netherlands. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 30(3), 219-233.
- Yagmur, K. (2011). Does Ethnolinguistic Vitality Theory account for the actual vitality of ethnic groups? A critical evaluation. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 32(2), 111-120.
- Yin, R. K. (2011). *Applications of case study research.* New York: Sage.
- You, B. K. (2005). Children negotiating Korean American ethnic identity through their heritage language. *Bilingual Research Journal*, 29(3), 711-721.
- Zentella, A. C. (1997). *Growing up bilingual: Puerto Rican children in New York.* New York: Wiley-Blackwell.
- Zhang, D. (2012). Co-ethnic network, social class, and heritage language maintenance among Chinese immigrant families. *Journal of Language, Identity & Education*, 11(3), 200-223.

SENARAI PENERBITAN DAN PEMBENTANGAN KERTAS KERJA

Persidangan yang dihadiri

Bil	Nama Persidangan	Tajuk Pembentangan	Tempat	Tarikh
1	4 th Malaysia International Conference on Foreign Languages (UPM-Kompleks Seri Negeri, Melaka)	Strategi Kesantunan Bahasa yang digunakan dalam Kalangan Remaja Tamil.	Kompleks Seri Negeri Melaka	Julai 2013
2	12 th International Tamil Internet Conference (Universiti Malaya, Kuala Lumpur)	மலேசியத் தமிழர்களிடையே மொழித்தாவலும் புதிய தொழில்நுட்பங்களின்வழி மின்னணு கலாச்சாரமும். (Peralihan Bahasa dalam Domain Teknologi Media Internet dalam Kalangan Masyarakat Tamil Malaysia)	Universiti Malaya Kuala Lumpur	Ogos 2013
3	International Conference on Socio-History of Tamil Diaspora (Singapore)	மலேசியச் சூழலில் சிறுபான்மை மக்களும் மொழித் தற்காத்தலும் (Pengekalan Bahasa dalam kalangan Kumpulan Minoriti dalam konteks negara Malaysia)	Singapore	Mei 2014
4	First International Conference on Tamil Diaspora (Mauritius)	Pattern of Language Use Among the Tamils in Kuching	Mauritius	Julai 2014
5	12 th International Conference Tamil Culture	பன்மொழிச் சூழலில் தமிழ்மொழிமீது மலேசிய இளைஞர்களின் மனப்பாங்கு (Sikap Terhadap bahasa Ibunda dalam kalangan remaja Tamil dalam Konteks Multilingual)	Germany	Oktober 2014
6	9 th International Conference on Tamil Research	கூச்சிங் தமிழர் வரலாறும் மொழிமீட்பு நடவடிக்கைகளும் (Sejarah Sosiobudaya Etnik Tamil di Kuching dan Usaha-usaha Mempertahankan Bahasa Ibunda.)	Universiti Malaya Kuala Lumpur	Januari 2015
7	43 th All India Conference of Dravidian Linguist	Institutional Support Factor and Language Use Pattern among Tamils in Kuching, Malaysia: A Case Study	India	Jun 2015

Penerbitan

Penerbit	Nama Journal /Buku	Tajuk	Tahun
International Institute of Tamil Studies, India	<i>Pulam Peyarntha Tamilar – vaalvum varalaarum</i> (Tamil)	மலேசியாவில் பன்மொழிச் சூழலில் சிறுபான்மையினரிடையே மொழி தற்காத்தல்- (Pengekalan Bahasa Tamil dalam kalangan Kumpulan Minoriti Tamil)	2015
Persatuan Linguistik Bahasa Tamil	Modern Technology in Language- Linguistics and Social sciences	Perceived Attitudes and Perception towards Mother Tongue and the Relationship with Emotional Intelligence among Malaysian Tamil Teenagers	2017
International Institute of Tamil Studies, Chennai, India	Journal of Tamil Studies	Institutional Support Factor and Language Use Pattern among Tamils in Kuching, Malaysia: A Case Study	2017
Jabatan Pengajian India, Fakulti Sastera dan Sains Sosial, Universiti Malaya	Journal of Tamil Studies	பன்மொழிச் சூழலில் தமிழ்மொழிமீது சரவாக் மாநிலத் தமிழர்களின் மனப்பாங்கு. (Sikap terhadap Bahasa Tamil dalam kalangan masyarakat Tamil Kuching.	2017